

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 5

مقدمه تحقیق

میزان توجه دانشمندان و پژوهش‌گران به دانش اطلاع رسانی یکی از معیارهای توسعه فرهنگی در هر جامعه‌ای به شمار می‌رود. در جوامع پیشرفته، هر پژوهش‌گری پس از اشراف یافتن بر پژوهش‌هایی که پیش از او انجام گرفته است، می‌کوشد بر میراث علمی پیشینیان بیفزاید. در این راستا رجوع به کتاب‌شناسی‌های موضوعی، مشخص می‌کند که در چه زمینه‌هایی پژوهش لازم انجام گرفته یا در چه عرصه‌ای، پژوهش‌ها به تکرار و یکنواختی دچار شده و در چه موضوع‌هایی، پژوهش بایسته‌ای صورت نگرفته است. با در دسترس بودن مآخذ شناسی‌های تخصصی، از هدر رفتن زمان پیش‌گیری می‌شود و در کم‌ترین زمان، می‌توان به همه مآخذهای مرتبط با موضوع

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 6

دست یافت. با فراهم بودن مآخذشناسی‌های جامع، مراکز آموزشی و پژوهشی فرصت می‌یابند، نارسایی‌های پژوهشی را به دقت شناسایی و برای جبران آن برنامه‌ریزی کنند. به طور کلی، ژرفایی و علمی بودن درون مایه‌ی پژوهش‌ها و پیشرفت فرآورده‌ها و دست‌آوردهای علمی و فرهنگی هر عصر، به ویژه در عصر انفجار و انباشت اطلاعات، به پیشرفت دانش اطلاع‌رسانی و مآخذ شناسی بستگی دارد.

اگر جوامع بشری را به هرمی تشبیه نماییم در رأس این هرم معدود افرادی قرار دارند که با سعی و تلاش خویش بسان ستارگان می‌درخشند و راه فراری دیگران روشن می‌نمایند. این شخصیت‌ها اگر چه تعدادشان اندک، ولی تأثیرات و آثارشان بس بزرگ است. در جامعه ما نیز چنین افرادی بودند و هستند و پشتوانه‌گرانسنگ علمی و فرهنگی امت ما می‌باشند، اما دریغ که معاصران، خصوصاً

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 7

جوانان و نوجوانان نسبت به این حلقه‌های زرین پیوند گذشته با آینده، آگاهی و شناخت کافی ندارند. آشنا نمودن همگان به ویژه جوانان با آثار و اندیشه‌های این مفاخر بزرگ، کمترین سپاس از تلاش آنان و افروختن چراغی است بر فراز راه آیندگان تا راه آنان در پیش گیرند و در مسیرشان گام بردارند.

یکی از چهره‌پرتلاش معاصر، استاد حسین انصاریان است که سالیانی سال بطورخستگی‌ناپذیر در تلاش و تکاپو علمی است. وی علاوه بر تبلیغ دین اسلام وافشاندن بذر تعالیم اسلامی در داخل و خارج کشور، به تحقیق، ترجمه و نگارش در موضوعات مختلفی چون: قرآن، حدیث، عرفان و حکمت، تاریخ و سیره، اخلاق و معارف اسلامی، اصول و عقاید، تربیتی و اجتماعی، دیوان، اشعار و ادبیات و ... مشغول است که مجموعه آثار ماندگارش به بیش از 120 مجلد می‌رسد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 8

از آنجایی که اینجانب در مدت چندین سال فعالیت‌های تخصصی کتاب‌شناسی و مأخذ‌شناسی دو هدف بزرگ را در دستور کار خود داشته‌ام.

1- طرح مأخذ‌شناسی جامع پیامبر (ص) و اهل بیت عصمت و طهارت (ع) که بنا دارم در این زمینه تمامی آثار مکتوب اعم از کتاب، پایان‌نامه، مقاله، در باره هر یک از پیامبر (ص) و ائمه چهارده معصوم (ع) را شناسایی و در پنجاه مجلد تدوین‌نمادم. 2- دومین موضوعی که در حال تدوین و کار روی آن می‌باشم «طرح جامع مأخذ‌شناسی اندیشمندان بزرگ اسلامی» است که تاکنون کتاب‌شناسی اندیشمند فرزانه رهبر معظم انقلاب و کتاب‌شناسی توصیفی استاد شهیدآیه الله مطهری و نیز پژوهشگر ارجمند استاد عطاردی به چاپ رسیده است. اکنون خداوند بزرگ را شاکر هستم که توفیق کتاب‌شناسی و معرفی توصیفی تمامی آثار مکتوب استاد حسین انصاریان در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 9

موضوعات مختلف را به اینجانب اعطاء نموده. که گامی بلند در راه شناسایی و معرفی آثار اندیشمندان بزرگ اسلامی است.

این کتاب‌شناسی در دوازده فصل به معرفی آثار استاد پرداخته است. در ابتدا تلاش شده است تا نگاهی کوتاه به زندگانی و شخصیت علمی استاد به همراه تصاویر تعدادی از اجازه‌نامه‌های علمای بزرگ ارائه گردد.

در فصل اول ترجمه های استاد حسین انصاریان از قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه و مفاتیح الجنان به همراه چکیده توصیفی آنها معرفی شده است. در فصول بعدی کتاب به ترتیب در فصل دوم شروح و تفاسیر استاد شامل سیزده مجلد تفسیر حکیم، شرح و تفسیر صحیفه سجادیه در دوازده مجلد، شرح نهج البلاغه، شرح دعای کمیل، شرح مصباح الشریعه در عرفان اسلامی در پانزده مجلد، شرح چهل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 10

حدیث در موضوع حج و شرع رباعیات و کلمات قصار بابا طاهر همدانی، در فصل دوم تاریخ و سیره شامل معرفی سیره و کرامات اهل بیت (ع)، داستان هایی از زندگانی امیرالمؤمنین علی (ع)، فاطمه زهراء (سلام الله علیها)، امام حسین (ع)، امام زین العابدین (ع)، عنایات امام عصر (عج) و کرامات مادر ایشان، نگاهی به مقام قمر بنی هاشم (ع)، زینت کبری و حضرت خدیجه (س)، در فصل چهارم کتاب های استاد در موضوع عرفان و حکمت شامل کتاب هایی با عناوین اخلاق خوبان، لقمان حکیم، مونس جان، نسیم رحمت، توبه و مجموعه ای از داستان های عرفانی استاد، در فصل پنجم کتاب های استاد در زمینه اخلاق و معارف اسلامی که عمدتاً در مورد فضایل و رذایل اخلاقی نگاشته شده است. در فصل ششم کتاب های استاد در موضوع اصول و عقاید اسلامی که مباحثی در مورد حج، زیارت و نماز می باشد. در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 11

فصل هفتم کتاب های تربیتی و اجتماعی استاد شامل نظام خانواده، روش های تربیتی اسلام، مباحث مربوط به علم و دانش و کار و کوشش می باشد. در فصل هشتم دیوان اشعار و کتاب های ادبی استاد مانند مناجات نامه، دو بیقی های عرفانی، دیوان اشعار و اشعار مذهبی در مدح و ثنای امام حسین (ع)، در فصل نهم سایر کتاب های استاد مانند کتاب ارزش کتاب و کتابخوانی، بایسته های تبلیغ، به سوی قرآن و اسلام و خاطرات ایشان معرفی و توصیف شده است. در فصل دهم کتاب های استاد که به زبان های خارجی مانند زبان عربی، اردو، ترکی آذری، ترکی استانبولی و انگلیسی ترجمه شده، معرفی گردیده است. در فصل یازدهم مجموعه ای از عناوین مقالات و مصاحبه های استاد گردآوری شده است. در فصل دوازدهم فهرستی از سخنرانی ها و دروس استاد در زمینه های مختلف ارائه شده

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 12

است، و در پایان کتاب جهت تسهیل در شناسایی موضوعات، نمایه جامع موضوعی فراهم آمده است تا بدین وسیله محققان و پژوهشگران ارجمند در سریع‌ترین زمان ممکن بتوانند از جزئی‌ترین موضوع در آثار «استاد حسین انصاریان» مطلع گردند.

در پایان از همه کسانی که در پدید آمدن این اثر به گونه‌ای مؤثر بوده‌اند، به ویژه از مدیر عامل محترم موسسه علمی تحقیقاتی دارالعرفان آقای آیت پیمان و جناب حجت الاسلام والمسلمین محسن مسچی مدیر محترم ارتباطات بین‌المللی مرکز تحقیقات کامپیوتر اسلامی سپاسگزاری می‌شود و از همه پژوهشگران محترم درخواست می‌گردد در صورت دیدن کاستی‌ها، با یادآوری مشفقانه و عالمانه خود، ما را در اصلاح و تکمیل آن یاری نمایند.

سلمان حبیبی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 13

نگاهی کوتاه به زندگی و شخصیت علمی استاد

پاسداری از مرزهای اعتقادی و اخلاقی مکتب تشیع و تبلیغ و ترویج معارف اهل بیت علیهم السلام مرهون مجاهدت عالمانی است که با درک درست از توان و قابلیت‌های خدادادی و تعریف جایگاه خود، بر اساس تکلیف در هر عصر و زمانی برگی از تاریخ تشیع را به خود اختصاص داده‌اند. در ترق تاریخ حوزه‌های تشیع به نام بزرگانی برمی‌خوریم که در یکی از عرصه‌های پژوهش، آموزش، و یا «تبلیغ» و یا همه‌ی آنان، چون ستارگانی تابناک می‌درخشند.

اندیشمند محقق حضرت علامه استاد حسین انصاریان «دام عزه الشریف» که امروز از برجستگان و نام‌آوران عرصه‌ی «تبلیغ»

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 14

به شمار می‌آیند در دو عرصه‌ی «پژوهش» و «آموزش» نیز برای قشر فرهیخته خواص جامعه علمی شناخته شده است اما متأسفانه این دو بعد از زندگی علمی و معنوی ایشان در بین عامه‌ی مردم به دلیل گستردگی فعالیت‌های تبلیغی ناشناخته

باقی مانده است، او که بر اساس احساس تکلیف و نیاز جامعه، به خاطر حرکت‌های ضد ارزش و ضد دینی رسانه‌های رژیم ستم شاهی، رسالت خود، بر دفاع از دین و ارزش‌های مکتب در جایگاه وعظ و خطابه ترسیم کرده بود، و به خاطر همین رویکرد، همواره مورد تشویق مراجع عظام تبلیغ و بزرگان دین قرار گرفت («1») هرگز در محافل پژوهشی و آموزشی

(1) - استاد ضمن خاطرات خود درباره‌ی مرحوم آیه‌الله علوی خوانساری از مجتهدان سرشناس خوانسار می‌گویند! «سال اولی بود که ملبس به لباس روحانیت شده بودم و برای دیدن جد مادری مرحوم سید محمدباقر مصطفوی (رحمه الله) و جدهام و اقوام به خوانسار رفته بودم، یکی از آشنایان مرا در خیابان دید و گفت: حضری ده شب در مسجد آقا اسدالله منبر روی گفتم: حاضریم.»

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 15

به معرفی خود نپرداخت. اگر از نقش استاد حسین انصاریان در عرصه‌ی «آموزش» تنها به الگوگیری صدها طلبه جوان در زاویه‌ی دید و چگونگی ورود و خروج این استاد به مباحث دینی به ویژه در وعظ و خطابه و استفاده‌ی صدها تن از مبلغان و وعاظ و سخنرانان از صدها نوار و نوشتار ایشان برای مخاطبان خود در سطوح علمی گوناگون بسنده کنیم و قضاوت را به اهل این عرصه بسپاریم به جرأت می‌توان گفت: این عالم فرزانه که بیش‌تر مردم او را تنها به منبرهای عالمانه، صدای دلنشین و روضه‌های عارفانه می‌شناسند؛ در عرصه‌ی پژوهش و نگارش، پژوهشگر و نویسنده‌ای گمنام به شمار

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 16

می‌آید، که حق و جایگاه او در این عرصه از سوی جامعه‌ی علمی ما ادا نشده است.

استاد انصاریان که در 18 آبان ماه سال 1323 ه. ش در شهر مذهبی و عالم‌پرور خوانسار («1») و در خانواده‌ای مذهبی و عالم‌پرور «انصاریان» دیده به جهان گشود، («2») از همان سنین کودکی با دیدن

(1) - از عالمان برخواسته از این شهر می‌توان به مرحوم آیت‌الله العظمی آقا حسین خوانساری رحمه الله، مرحوم آیه الله العظمی آقا جمال خوانساری رحمه الله، مرحوم آیت‌الله العظمی سید محمدتقی خوانساری رحمه الله، مرحوم آیه الله العظمی سید احمد خوانساری رحمه الله و صدها عالم دیگر اشاره کرد.

(2) - از عالمان این خاندان می‌توان به مرحوم آیه الله العظمی شیخ موسی انصاریان خوانساری رحمه الله اشاره کرد که به فرموده‌ی استاد انصاریان: مرحوم امام خمینی رضوان الله تعالی علیه می‌فرمودند: «بہترین کتاب صلاہ در فقہ شیعہ، کتاب مرحوم آیه الله انصاریان می‌باشد» او دهها اثر علمی از خود به جای گذاشت که «منیہ الطالب» که تقریرات درس مرحوم نائینی است از آثار علمی آن بزرگوار است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 17

چهره‌ی نورانی مرجع عالی‌قدر آیت‌الله العظمی سید محمدتقی خوانساری تصمیم خود را برای پوشیدن ردای مقدس تبلیغ دین و معارف اهل بیت علیهم السلام را گرفت. («1»)

مهاجرت خانوادہ‌ی استاد از خوانسار به تهران و سکونت وی در خیابان خراسان و در یکی از محله‌های مذهبی این شهر، فصل جدیدی را در زندگی او رقم زد، آشنایی استاد انصاریان در این منطقه با عالم ربانی و متخلق به اخلاق الهی آیه الله حاج شیخ علی‌اکبر برهان «رحمہ اللہ» و

(1) - استاد در سن 3 سالگی خاطره‌ای در این مورد بیان می‌کند: روزی آیه الله العظمی محمدتقی خوانساری «رحمہ اللہ» در منزل جد ما بود، من در سنین کودکی در اتاق را باز کردم و مستقیم به طرف آیه الله خوانساری رفتم، و در آغوش او نشستم، پدر بزرگم جلو آمد که من را به اندورن ببرد، آیه الله خوانساری جلوی او را گرفت و مرا نوازش کرد و از من پرسید می‌خواهی در آینده چکاره شوی؟ جواب دادم، می‌خواهم مثل شما شوم ایشان در حق من دعا کرد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 18

تحصیل در مدارس ابتدایی و راهنمایی و دبیرستان تحت پوشش اندیشه‌های این عالم، نقش محوری را در شکل‌گیری شخصیت علمی و معنوی وی ایفا کرد، شخصیتی که هنوز استاد هم از او به یگانه دوران یاد می‌کند. («1»)

جذابیت معنوی آیت‌الله العظمی محمدتقی خوانساری «رحمه الله»، آیه الله حاج سیدمحمدعلی ابن‌الرضا خوانساری در کودکی، سیره و سلوک آیه‌الله حاج شیخ علی‌اکبر برهان و آیه‌الله سیدمحمدتقی غضنفری و آیه‌الله سیدحسین علوی خوانساری در ایام نوجوانی در کنار جذبه‌های معنوی و اخلاقی حکیم آیت‌الله الهی قمشه‌ای که در دوران دبیرستان در درس اخلاق وی شرکت می‌کرد موجب شد تا استاد انصاریان

---

(1) - استاد درباره‌ی این عالم فرهیخته همواره به این نکته اذعان می‌کنند که «تاکنون مانند و همتای او را در میان چهره‌های روحانی ندیده‌ام».

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 19

پس از مشورت با حکیم آیه‌الله الهی قمشه‌ای «رحمه الله» دروس طلبگی را آغاز کند و با ورود به حوزه‌ی علمیه به آرزوی دیرینه خود جامه‌ی عمل بپوشاند.

خبر طلبه شدن استاد برای برخی از روحانیون منطقه‌ی خوانسار به قدری خوشایند بود که علماء آن منطقه ایشان را فوق العاده مورد تقدیر و تشویق قرار دادند («1») استاد انصاریان در حوزه‌ی علمیه تهران پس از گذراندن دروس ادبیات و اتمام معانی و بیان و بدیع نزد حجه الاسلام و المسلمین جوادی درس خصوصی معالم الاصول را نزد عالم ربانی حضرت آیه‌الله

---

(1) - استاد در این باره خاطره‌ای نقل می‌کند:

«سال اولی که به سلك محصلان دینی در آمده بودم و خبر آن به مرحوم آیت‌الله غضنفری رسید در منزل خود به مناسبت طلبگی من مهمانی خاطره‌انگیزی را ترتیب داد و در آن مهمانی از بستگان پدری و علماء شهر وعده‌ای از اهالی محل را دعوت نمود»

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 20

میرزاعلی فلسفی «رحمه الله» به پایان برد («1»)، پس از اتمام این مقدمات حضرت استاد آماده هجرت به شهر جهاد و علم و اجتهاد بارگاه نورانی حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها شدند. استاد انصاریان در حوزه علمیه قم از دروس معنوی و عرفانی آیت الله حاج شیخ عباس طهرانی رحمه الله و حاج آقا حسین فاطمی بهره مند و به دست مبارک آیت الله حاج شیخ عباس طهرانی ملبس شد. در حوزه علمیه قم، رسائل، مکاسب و کفایه نزد آیات عظام فاضل لنکرانی (ره)، اعتمادی، صالحی نجف آبادی و صانعی فرا می گیرد و پس از اتمام سطوح عالی در

---

(1) - استاد درباره‌ی زمان هجرت از تهران به قم و خداحافظی کردن از مرحوم فلسفی و تقاضا برای نصیحت ایشان می گویند:

«آیه الله فلسفی حدیثی را از پیامبر صلی الله علیه و آله بعنوان هدیه و زاد به او می فرماید: من کان لله کان الله له»

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 21

درس خارج آیات عظام، سید محمد محقق داماد، حاج شیخ حسینعلی منتظری، شیخ ابوالفضل نجفی خوانساری، حاج میرزا هاشم آملی حاضر شد و مباحث حکمت را از محضر آیه الله انصاری شیرازی و مرحوم اشکوری آموخت.

ثمره‌ی سالها درس و بحث استاد انصاریان در حوزه‌ی قم در اجازه‌نامه‌های علمی و روایی از محضر بزرگانی چون آیه الله العظمی میلانی، آیه الله العظمی آخوند ملا علی معصومی همدانی، آیه الله العظمی سیداحمد خوانساری، آیه الله العظمی امام خمینی (ره)، آیه الله العظمی گلپایگانی، آیه الله العظمی مرعشی نجفی، آیه الله میرزا خلیل کمره ای، آیه الله العظمی فاضل لنکرانی خود را نشان می دهد.

اما میوه‌ی سالها تلاش او در درس و بحث و زیارت بارگاه فاطمه معصومه سلام علیها و اساتید اخلاق و عرفان، زاویه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 22

دید و معرفتی از قرآن و عترت بود که در خطابه‌ها و نوشتارهای وی به ظهور رسید و عاشقان مکتب اهل بیت علیهم السلام را سیراب کرد. چندین هزار مجلس سخنرانی و تبیین معارف الهی بر پایه اصیل ترین منابع علمی شیعه که دستاورد آن بیش از نه هزار نوار سخنرانی بی تکرار است و بیش از یکصد جلد تألیف پژوهشی در حوزه های مختلف علوم دینی است.

بر کسی پوشیده نیست، ترجمه تخصصی است، که هر کس را صلاحیت ورود به عرصه‌ی آن نیست، چرا که گذشته از محض بودن فرد در آن و تلاش برای تسلط بر دو زبان مبدء و مقصد، نیازمند احاطه کامل به موضوع و درک درست از واژگان و مفاهیمی است که مترجم بتواند با استخدام آنان امانت دار زبان مبدء و انتقال معانی و مفاهیم هم به مخاطب باشد.

ترجمه‌ی «قرآن مجید»، «نخ‌البلاغه»، «صحیفه‌ی سجادیه» و «مفاتیح الجنان» از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 23

سوی استاد به گونه‌ای در جامعه‌ی علمی، ادبی خود را به منصفه ظهور رسانده است که گویی استاد تمام عمر خود محض در حوزه‌ی ترجمه بوده است.

تسلط استاد بر ادبیات عرب و ادبیات فارسی و درک درست از معانی و مفاهیم قرآن و کلام اهل بیت علیهم السلام موجب شده است تا استاد بقاءالدین خرمشاهی در کتاب «بررسی ترجمه‌های امروزی فارسی قرآن کریم» پس از نقد و بررسی این ترجمه در جمع‌بندی نهایی آن، قضاوت اندیشمندان و منتقدان و قرآن پژوهان و نیز برداشت خود را این گونه به پایان برد.

«آن را ترجمه‌ای موفق و مفهوم و دارای کم‌ترین میزان لغزش و سهو علمی، ارزیابی می‌کنند، چنان که ارزیابی ما

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 24

هم همین است و این ترجمه را از بهترین ترجمه‌های عصر جدید می‌دانیم» («1»)

همچنین استاد بهاء‌الدین خرمشاهی اضافی می‌نماید: «شاید خوانندگان گرامی از این ارزیابی انتقادی که بیشتر محسنات و موفقیت‌های ترجمه و مترجم را بیان می‌کند قدری تعجب کنند که با مقاله‌های دیگر همین کتاب هم فرق دارد. پاسخش این است که نگارنده این سطور برگه دانی دارد که دهها مورد از لغزشگاه‌های ترجمه را در آنجا نظم و ترتیب قرآنی سوره‌ها و آیه‌ها آورده است و در ارزیابی انتقادی هر ترجمه‌ای به آن مراجعه می‌کند. حال این از حسن و میزان بالای درجه نشده‌اند و نقد نیز فقط گفتن و بر شمردن و جست و جو کردن کژیها و کاستیها نیست و اخلاق و انصاف،

(1) - بررسی ترجمه‌های امروزی فارسی قرآن کریم، بهاء‌الدین خرمشاهی، ص 415.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 25

پوشیده داشتن محسنات را روا نمی‌دارد» تسلط استاد بر معارف الهی و موضوعات دینی و برداشت‌های عالمانه و عارفانه ایشان از آیات و روایات و ادعیه‌ی مأثوره از اهل‌بیت علیهم السلام موجب شده است که کتب ایشان مورد استقبال تشنگان معارف و حیانی و اهل بیت علیهم السلام در خارج از کشور قرار گیرد.

ترجمه‌ی دهها جلد از کتاب‌های استاد انصاریان به زبان‌های عربی، اردو، انگلیسی، ترکی استانبولی، نام این استاد ترجمه را نیز در فهرست اساتیدی قرار داده است که کتاب‌هایش به زبان‌های زنده‌ی دنیا هم ترجمه شده است.

انس و الفت معنوی استاد انصاریان از دوران طفولیت با «قرآن»، «نصح‌البلاغه»، «صحیفه‌ی سجاده» و «مفاتیح الجنان» که باگذشت زمان به تلاش برای ارتباط با معانی و مفاهیم این کتب الهی و نورانی انجامید به منبع

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 26

اصلی مباحث و سخنرانیها و نوشتارهای ایشان تبدیل شد، تکرار واژه‌ها و مفاهیم نورانی و تحقیق و تتبع در کشف معانی برداشت‌های نوین از این کتب در طی سال‌های متمادی او را به سمت تفسیر و شرحی از آیات و روایات و نیز ادعیه‌ی مأثور از اهل‌بیت علیهم السلام رساند که از لطافت‌ها و ظرافت‌های خاص به خود برخوردار است تا جایی که مرجع فقید آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی در تاریخ 1385 / 9 / 4 پیرامون تفسیر حکیم استاد انصاریان مرقوم فرموده‌اند.

انصاف آن است که توجه به وسعت اطلاع وی (استاد انصاریان) از معارف و احاطه بسیار خوبی که به مضامین آیات و روایات دارند نکات جالب و بدیعی را در این تفسیر از خود به جای گذاشته‌اند».

در کنار شرح و تفسیر نهج البلاغه، و «مفاتیح الجنان» شرح و تفسیر صحیفه‌ی سجادیه در 7 جلد که با ویرایش جدید در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 27

15 مجلد به چاپ می‌رسد از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است که مورد استقبال پژوهشگران و جستجوگران معارف اهل بیت علیهم السلام قرار گرفته است.

پژوهش و نگارش کتب مختلف در زمینه‌های «تاریخ و سیره»، «عرفان و حکمت»، «اخلاق و معارف اسلامی»، «اصول و عقاید»، «تربیتی و اجتماعی»، و شعر و ادبیات و ... استاد انصاریان را در فهرست پژوهشگران و نویسندگان پرتلاش در حوزه‌ی معارف اسلامی قرار داده است.

در میان ده‌ها عنوان کتاب برخی از نوشتارهای استاد، از محبوبیت و لطافتی خاص برخوردار است که ریشه در نگاه عالمانه و عارفانه این استاد به برخی از موضوعات مطرح در جامعه دارد.

کتاب گرانسنگ «عرفان اسلامی» که تفسیر و شرحی علمی بر مصباح الشریعه امام صادق علیه السلام است. در 15 مجلد که با مطالعه‌ی آن می‌توان به تفاوت «

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 28

عرفان ناب اسلامی» با عرفان‌های کاذب پی برد و در محضر قرآن و عترت از شاهراه هدایت جدا نشده از جمله کتبی است که خلاء فرهنگی را در جامعه کنونی پر کرده است.

استاد انصاریان که در صورت تبدیل نوارهای سخنرانی‌های غیر تکراری او در چهل سال اخیر به متن نگارشی تعداد مجلدات آن به 200 جلد خواهد رسید، از طبعی لطیف و نثری سلیس برخوردار است که در سراسر خطابه‌ها و نوشتارهای وی مشهود و ملموس است.

در فهرست کتاب‌های استاد، «دیوان اشعار» و متون به نظم کشیده‌ای چون «مناجات عارفان»، «چشمه سار عشق» به چشم می‌خورد، استاد همواره در بیان معارف اهل بیت علیهم السلام بر اساس استدلال و بر محور عقلانیت سخن می‌گوید و بر این نکته تأکید داشته و دارد که نسخه‌ی نجات‌بخش بشریت تنها «قرآن» و «

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 29

عترت» است و تنها با گشودن درب معارف این دو به روی انسان گمشده‌ی امروز می‌توان طعم شیرین «عبودیت» واقعی را به جهانیان چشانند.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 31

فصل اول ترجمه‌ها

1- ترجمه قرآن کریم

استاد حسین انصاریان، خط: میرزا احمد نیریزی، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1387، 1216 صفحه، وزیری.

ترجمه حاضر، حاصل تلاش چهار سال مستمر و با استفاده از منابع علمی و ارزشمندی چون: اعراب القرآن، مفردات راغب، المنجد، فروق اللغات، العین، مصباح المنیر، فرهنگ معین، مجمع البحرین و تفاسیری مانند: الصافی، الکشاف، مجمع البیان، المیزان، ایسرالتفاسیر، نورالثقلین، روض الجنان و ... نگاشته شده است. متن ترجمه پس از سه بار باز نویسی و دوبار بازخوانی به وسیله دو ویرایشگر بزرگوار پیش از چاپ به متخصصانی از گروه بررسی تخصصی ترجمه‌ها که نقد و انتقادشان مورد توجه محافل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 32

علمی است سپرده شد و اساتید و کارشناسان‌خبره دارالترجمه قرآن کریم نیز نسبت به این اثر ارزشمند آورده اند که «این ترجمه از نظر نگارش ساده و روان و قابل فهم همگان است و در مواردی توضیحاتی برآن افزوده شده، ایشان در بخش

دیگری آورده اند که از ترجمه پیداست که در کار آن دقت به عمل آمده و از بسیاری از کاستی ها و لغزش هایی که برای مترجمان پیش آمده دور است» در این ترجمه سعی شده تا مطالب بگونه ای باشد که خالی از ابهام و پیچیدگی بیان شده و تا حدی نزدیک به مقاصد و معانی آیات باشد.

لازم به ذکر است این ترجمه پیش از این نیز توسط انتشارات اسوه و به خط عثمان طه و استاد نیریزی منتشر گردیده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 33

2- ترجمه نهج البلاغه: خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌های حضرت امیر مؤمنان علی (ع)

شریف الرضی، محمد بن حسین، ترجمه‌ی: استاد حسین انصاریان، ویراسته: حسین استاد ولی، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ اول، 1378، 912 صفحه، وزیری.

یکی از بهترین شیوه های آشنا ساختن مسلمانان - به ویژه نسل جوان - با آموزه های بلند و آسمانی اسلام، عرضه متون دینی و در صورت نیاز با ترجمه ای روان و شیوا و قابل فهم برای عموم است. یکی از این متون، نهج البلاغه - در بردارنده ی خطبه ها، نامه ها و کلمات قصار - امیر مؤمنان است؛ همو که انسانی کامل و آگاه از وحی و دارای تجربه های زندگی پر فراز و نشیب بود. امام علی علیه السلام در اثر جاوید خود، از مسائل گوناگون زندگی بشر سخن گفته، نیاز علمی و عملی جامعه را برآورده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 34

گرچه نهج البلاغه تاکنون ترجمه های گوناگونی داشته، ولی از آن رو که این دریای حکمت و فروغ اندیشه ی علوی موجب سعادت دنیا و آخرت می باشد و طرح مکرر آن، ضروری است، لذا به ترجمه ی دوباره ی آن اقدام شد. گفتنی است نهج البلاغه از نظر ادبی و به کارگیری واژه ها و عبارات بدیع، در سطحی فراتراز سطح دیگر متون است؛ به ویژه آن که سید رضی از میان سخنان و نامه های آن حضرت آنچه را که آموزنده ی فصاحت و بلاغت است برگزیده، از این رو ترجمه ی آن مشکل تر و احتمال لغزش در آن بیش تر است. براین اساس پس از درخواست ناشر، استاد با دقت نظر در جملات نهج البلاغه و مراجعه به لغت، شروح مختلف - از جمله شرح ابن ابی الحدید و ابن میثم و خوبی و ملاحظاتی قرظینی - را ملاحظه کرده، به ترجمه ی زیر نویسی، بانگارشوی روان و به دور از پیچیدگی های انشایی همت گماشته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 35

شیوه مترجم بدین گونه است که تنها به ترجمه الفاظ اکتفا نکرده، و مفاهیم هر جمله را در قالب جمله‌ای رسا به فارسی در آورده است. مترجم گرچه اذعان دارد ترجمه های حاضر کافی است، ولی به انگیزه‌ی در اختیار گذاشتن ترجمه ای مختصر که به آسانی بتواند مفاهیم فرمایش های امام علی علیه السلام را انعکاس دهد، دعوت ناشر را پذیرفته است. این اثر توسط آقای حسین استاد ولی ویرایش شده است. کتاب دارای سه باب: خطبه ها و سخنان بلند، نامه ها و حکمت ها و سخنان کوتاه است. در پایان کتاب، جدول مقایسه ای شماره ی عناوین شروح صبحی صالح، فیض الاسلام، ابن میثم و ابن ابی الحدید به منظور بازیابی سریع مباحث آورده شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 36

3- ترجمه صحیفه کامله سجادیه

استاد حسین انصاریان، ویرایش: حسین استاد ولی، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ سیزدهم، 1382، 248 صفحه، وزیری.

کتاب صحیفه سجادیه، مجموعه‌ای از دعاها و مناجات امام چهارم شیعیان، زین العابدین علی بن الحسین (ع) است. این کتاب به «انجیل اهل بیت» و «زبور آل محمد» و «اخذ القرآن» معروف است. این کتاب اگرچه در موضوع دعا و نیایش است، ولی شامل بسیاری از حقایق علوم و معارف اسلامی و عرفانی، و قوانین و احکام شرعی و مسائل حساس سیاسی و اجتماعی و تربیتی و اخلاقی است که در شکل و قالب دعا بیان شده است. و در بردارنده 54 دعا می باشد. اهمیت صحیفه سجادیه و مفاهیم والای آن که در قالب مناجات نامه و دعا می باشد عالمان و اندیشمندان شیعی را بر آن داشت تا هر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 37

ی

ک به نوبه خود به محافظت و نگهبانی از این اثر ماندگار بکوشند. مترجمان و اندیشمندان فارسی زبان در این بین بی شک نقشی کمتر از شیعیان عرب زبان نداشته‌اند. این موضوع سبب شده تا از زمان گردآوری این مجموعه تاکنون ترجمه‌های بسیاری از اثرگراند قدر امام سجاد (ع) به نگارش درآید که بسیاری از آنها همراه با شرح و توضیحاتی نیز بوده‌اند. یکی از

تازه‌ترین ترجمه‌های چاپ‌شده از صحیفه سجادیه ترجمه استاد حسین انصاریان است که اثری زیبا و کم نظیر می باشد و به خوبی محتوا و معانی عمیق و دقیق دعاها و مناجات های امام زین العابدین (ع) را در قالب کلام فارسی بیان کرده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 38

4- ترجمه مفاتیح الجنان

ثقه الاسلام شیخ عباس قمی، ترجمه: استاد حسین انصاریان، خط: سید حسین چاوشی؛ محمد گلزار، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 1116 صفحه، وزیری.

دعا واقعی است که در تمام شئون ذره ذره اجسام و عناصر و موجودات عالم طبیعت و کشور غیب و شهود حکومت دارد و از این راه تمام موجودات هستی، از مبدأ آفرینش در دو مرحله مادی و معنوی به دریافت فیوضات در حد نیاز خود نائل می شوند. اگر دعا نبود ادامه حیات مهمانان هستی امکان نداشت، که موجودیت تمام موجودات و ظهور همه کائنات و وجود تمام علمیان از برکت دعا است. دعا، عامل باعظمتی برای رساندن فیض از منبع لطف به تمام جهانیان است. شیوه تربیتی ائمه اطهار علیهم السلام در این امر بوده است که دوستان و یاران و اصحاب خود را با دعا و طریقه ارتباط با حضرت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 39

حق آشنا نموده و در قالب عالی ترین مضامین با کلمات به جملات نورانی خود، طریقه ارتباط عبد و مولا را تعلیم فرموده اند و علاوه بر آن عالی ترین مفاهیم عرشی و تربیتی را برای جامعه بشری ترسیم می نمودند و عالمان ربانی با گردآوری ادعیه در این رسالت عظیم سهم بسزایی را ایفا نموده اند. در این میان کتاب با عظمت مفاتیح الجنان تألیف عالم خبیر ثقه المحدثین مرحوم حاج شیخ عباس قمی اعلی الله مقامه الشریف جایگاه ویژه ای را در میان مؤمنان پیدا نموده و خلوص نیت آن عالم ربانی موجب گشته که این اثر ارزشمند، عامل اتصال بسیاری از محبان با محبوب حقیقی شود. اندیشمند محقق حضرت استاد حسین انصاریان جهت ارائه هرچه بهتر این اثر در راستای ترویج فرهنگ اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، اقدام به ترجمه این اثرگرانمایه نمود. معظمه له در خلال ترجمه به این

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 40

نتیجه رسیدند که برای سهولت فهم همگان اقدام به بازنویسی متن فارسی مفاتیح نمایند. اثر حاضر ترجمه فارسی و بازنویسی مناسب و جدیدی از اثر ماندگار فرهنگ شیعه، کتاب مفاتیح الجنان است. همه ادعیه، مناسبت‌ها، اعمال و اذکار به تفکیک و با اعراب‌گذاری صحیح، به طرز روان ترجمه شده است. ترجمه دقیق، کارآمد کردن متن فارسی با تغییر شیوه نگارش، تقدیم فضایل سوره‌ها بر متن آن‌ها، توضیح اعلام و اسامی، تنظیم ادعیه و اعمال شب‌های ماه رمضان به ترتیب زمان، ذکر نشانی آیات و ذکر ارجاعات و نسخه بدل‌ها از ویژگی‌های این چاپ است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 41

5- منتخب جدید مفاتیح الجنان (نگارش آسان)

ثقه الاسلام شیخ عباس قمی، ترجمه: استاد حسین انصاریان، خط و طراحی: ابوالحسن مظفری، قم، دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 352 صفحه، جیبی.

کتاب شریف مفاتیح الجنان، تألیف ثقه الاسلام شیخ عباس قمی از آثار حدیثی تأثیرگذاری است که به دلیل جامعیت و گستردگی و تنظیم مناسب همواره مورد مراجعه مردم بوده است. اندیشمند محقق حضرت استاد حسین انصاریان جهت ارائه هرچه بهتر این اثر در راستای ترویج فرهنگ اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، اقدام به ترجمه این اثر گرانمایه نمود. معظمه له در خلال ترجمه به این نتیجه رسیدند که برای سهولت فهم همگان اقدام به بازنویسی متن فارسی مفاتیح نمایند. اثر حاضر حاوی منتخبی جدید از کلیات مفاتیح الجنان با ترجمه ایشان می

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 42

باشد و شامل سوره‌های قرآن، تعقیبات نماز، ادعیه، زیارات و اعمال ماه مبارک رمضان می باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 44

6- تفسیر حکیم «1» (جلد 1) قسمت اول

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

شرح و تفسیر سوره فاتحه الكتاب و هفت آیه ابتدایی سوره بقره و بیان مفاد اخلاقی، اعتقادی و عرفانی این سوره مبارکه است. در این مجموعه تفسیری که کتاب حاضر اولین مجلد از آن است، سعی شده است با رویکردی اخلاقی و اعتقادی به تفسیر آیات قرآن پرداخته شده و پیام های مختلف آیات شریف آن استخراج گردد. نگارنده برای تفسیر آیات از سایر دیدگاه های تفسیری مفسران شیعه و هم چنین روایات معصومین (ع) بهره فراوانی برده و داستان های عبرت آموز متعددی را برای تبیین هرچه بهتر تفسیر

---

(1) این تفسیر بزودی منتشر می گردد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 45

قرآن نقل می نماید. در این مجلد وی ابتدا به تفسیر «بسم الله» پرداخته و به شرح معنای رحمان و رحیم و لزوم آغاز کارها با نام خداوند متعال می پردازد. آنگاه به تفسیر معنای حمد پرداخته و ابعاد حمد و شکر خداوند را بررسی می نماید و روایات و داستان هایی در این باره نقل می کند و انواع نعمت های مادی و معنوی خداوند را از این منظر بر می شمارد و لزوم حمد و کیفیت به جا آوردن حمد واقعی را بیان می نماید. در ادامه نگارنده به تفسیر آیه «مالك يوم الدين» پرداخته و معنای مالکیت روز جزا توسط خداوند را بیان کرده و ابعاد حکومت و سیطره خداوند متعال در روز قیامت و حتی دنیا را به تصویر کشیده و برخی از اوصاف قیامت را ذکر می کند.

در بخش دیگری از تفسیر سوره حمد به انحصار عبادت برای خداوند و انحصار طلب استعانت از ذات اقدس الهی اشاره کرده و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 46

به این امر تأکید می‌کند که طلب یاری از اولیای الهی مانند پیامبر اسلام (ص) و اهل بیت (ع) آن حضرت نیز در واقع کمک جستن از خداوند است و این مطلب به هیچ وجه سر از شرک در نمی‌آورد. در تفسیر آیه «اهدنا الصراط المستقیم» و آیات پس از آن نگارنده باب ولایت ائمه معصومین (ع) را باز می‌نماید و ابعاد ولایت ایشان و انحصار هدایت در مسیر حرکت آنان را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. وی ابعاد ولایت و امامت امامان شیعه به ویژه حضرت علی (ع) را بررسی نموده و آیات و روایات متعددی را در این زمینه مورد بحث قرار می‌دهد و مصداق واقعی صراط مستقیم را این ذوات مقدسه دانسته و انحراف از این مسیر را انحراف از مسیر توحید و هدایت ارزیابی می‌کند و مصداق مغضوب علیهم و ضالین را کسانی می‌داند که از مسیر ولایت اهل بیت (ع) منحرف شده‌اند. در همین راستا

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 47

نگارنده ابعاد ایمان به خداوند و اعتقاد به اولیای الهی را بیان کرده و بر این مطلب تأکید می‌نماید. در آیات ابتدایی سوره بقره نیز مطالبی در مورد قرآن کریم و اتقان این کتاب الهی، ایمان به غیبت و متعلقات آن، مفهوم اقامه نماز و حقیقت انفاق و ایمان بر پیامبران گذشته ارائه شده است.

یاد آور می‌گردد مرجع فقید آیت الله العظمی فاضل لنکرانی در تاریخ 85/9/4 در تقریظی بر تفسیر حکیم استاد انصاریان مرقوم فرمودند: «قسمتی از تفسیر شریف حکیم که به قلم خطیب توانا، عالم ربانی حجت الاسلام و المسلمین انصاریان نگارش یافته را ملاحظه کردم، انصاف آن است که با توجه به وسعت اطلاع وی از معارف و احاطه بسیار خوبی که به مضامین آیات و روایات دارند نکات جالب و بدیعی را در این تفسیر از خود به جای گذاشته‌اند. امید آن است که مورد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 48

استفاده فضلالی و اهل دانش و نیز عموم مردم قرار گیرد خداوند ایشان و ما و همه را با قرآن در دنیا و آخرت محشور فرماید. انشاءالله.»

7- تفسیر حکیم (جلد 1) قسمت دوم

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات هشتم تا بیست و نهم از سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه تفسیر آیات سوره مبارکه بقره آمده است و نگارنده طبق معمول آیات مورد نظر خویش را ذکر نموده و پس از آن ترجمه آنها را بیان نموده و سپس به استخراج مفاهیم و پیام های مهم اخلاقی، تربیتی، عرفانی، عبادی و اجتماعی در این آیات می پردازد. در ابتدای این مجلد نگارنده به توصیف پدیده نفاق و اوصاف منافقان و انواع

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 49

خیانت های آنان را از منظری قرآنی و روایی بازگو نموده و داستان هایی درباره منافقان و اعمال زشت آنان نقل می نماید. وجود بیماری و مرض در قلب منافقان، جهل و فساد عقیده آنان، حسد و کینه توزی منافقان، فسادگری آنان در روی زمین، با ادعای اصلاح گری، ریاست طلبی منافقان، مسخره گری مؤمنان توسط آنان، ضلالت و گمراهی منافقان و زیان سرشار دنیوی و اخروی آنان و وضعیت اسفبار منافقان در قیامت و مثال هایی که خداوند درباره آنان در قرآن کریم ذکر نموده است همه و همه از مطالبی است که نگارنده در مورد منافقان بیان می نماید. در ادامه تفسیر آیات سوره بقره به بحث درباره ربوبیت خداوند متعال، خالقیت خداوند، عبادت و بندگی خدا و ابعاد آن، فلسفه و هدف عبادت، آیات خداوند در زمین، آسمان، باران، محصولات زمین اعم از میوه ها و سبزیجات، رزق و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 50

روزی بندگان، نفی شرك و مثل برای خداوند و نهایتاً مباحثی در مورد توحید و ایمان به خداوند متعال می پردازد و آیات دیگری از قرآن کریم و روایاتی از معصومین (ع) در این باره نقل نموده و آنها را شرح می کند. در ادامه نگارنده به توحیدی قرآن کریم نسبت به منکران خویش مبنی بر اینکه اگر قدرت دارند سوره مانند قرآن بیاورند اشاره نموده و ابعاد توحیدی (مبارزه طلبی) قرآن را بررسی می نماید و هشدارهای قرآن کریم به معاندان و کافران را به تصویر می کشد. در بخش دیگری از تفسیر قرآن کریم نگارنده (مفسر) به توصیف بهشت و نعمت های بهشتی پرداخته و برخی از لذت ها و نعمت های بهشتی را وصف می نماید و حقیقت کفر به خداوند و تبعات کفر را در ضمن مثالی که خداوند درباره کافران زده و آنها را به سان مگس پنداشته و برای آنان ارزش و اعتباری قائل نشده است،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 51

شرح می‌کند. در پایان این مجلد نیز مباحثی درباره خلقت آسمان‌ها و زمین و کیفیت خلقت آنها و اینکه خداوند همه جهان هستی را برای استفاده انسان‌ها خلق کرده است تا آنها به درستی از آن استفاده کرده و در مسیر انسانی و هدایت قدم بردارند را مورد بحث و بررسی قرار داده است. نگارنده از دیدگاه‌های تفسیری برخی از مفسران شیعه و اهل سنت نیز برای تبیین مباحث خویش بهره‌گرفت و آدرس منابع مورد استفاده را نیز در پاورقی ذکر می‌کند.

8- تفسیر حکیم (جلد 2)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات سی‌ام تا سی و نهم از سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه تفسیر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 52

سوره بقره ارائه شده است و نگارنده (مفسر) طبق روش قبلی خویش ابتدا آیات مورد نظر را نقل می‌نماید و سپس ترجمه آیات را بیان کرده و پس از آن نکات تفسیری مندرج در آیات و پیام‌های اخلاقی، تربیتی، اجتماعی، اعتقادی و عبادی موجود در آنها را استخراج می‌نماید. در تفسیرآیه سی‌ام از این سوره، نگارنده نخست مباحثی درباره فرشتگان، خلیفه خدا در روی زمین و مصادیق بارز خلفای الهی اعم از پیامبران و ائمه (ع)، حقیقت تسبیح و تمجید خداوند متعال، عوارض و آثار منفی جنبه‌های مادی بشر، آگاه بودن خداوند از حقایق و اسرار وجودی آدم به عنوان خلیفه الهی و عدم آگاهی فرشتگان نسبت به مقام و منزلت خلیفه ابراز می‌کند و آیاتی دیگر از قرآن کریم و روایاتی از معصومین (ع) در این زمینه نقل و شرح می‌نماید. در ادامه نگارنده به استعداد و قدرت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 53

آدم (ع) در تعلیم اسماء الهی و عرضه کردن این اسماء اشاره نموده و مراد از اسماء را ذوات مقدسه معصومین (ع) ارزیابی کرده و جریان سجده کردن فرشتگان بر آدم و عدم سجده ابلیس و فلسفه این کار را مورد تجزیه و تحلیل قرآنی و روایی قرار می‌دهد. در همین زمینه نگارنده مطالبی در مورد ابلیس و تکبر ورزیدن او برای سجده نکردن، اغوای آدم و حوا توسط ابلیس در بهشتی که آنها در آن ساکن بودند، اوصاف بهشتی که آدم و حوا در آن سکنی‌گزیدند، هبوط آدم و حوا به زمین مادی، اخراج ابلیس از بهشت، ارسال هدایت الهی همراه آدم و ذریه او به زمین و لزوم تبعیت از هدایت الهی برای

نجات، مفهوم توبه آدم (ع) و کیفیت وقوع توبه او، مفهوم کلمات و حقیقت آنها که آدم برای توبه از خداوند دریافت کرد و مطالب مهم تربیتی و اخلاقی که در داستان آدم و حوا و شیطان قابل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 54

استخراج است، بیان کرده و داستان های عبرت آموزی در این زمینه ها نقل می نماید. در همین راستا نگارنده به حقیقت سجده، شناخت شیطان و ویژگی های شیاطین، اوصاف بهشت، حقایقی از عوالم ملکوتی، آثار منفی گناه در روح و نفس انسان، معنای هدایت حق تعالی و ایمان به او، یقین به آخرت و عذاب کسانی که نعمت ها و آیات خداوند را تکذیب می نمایند اشاره نموده و با استفاده از آیات دیگر قرآن و روایات آیات مربوط به این مباحث را تفسیر می کند.

9- تفسیر حکیم (جلد 3)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات چهل تا پنجاه از سوره مبارکه بقره همراه با شرح و بررسی تفصیلی آیات است. در این مجلد از این

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 55

مجموعه تفسیری نیز ادامه تفسیر آیات سوره بقره آمده است. نگارنده ابتدا آیات مورد نظر را ذکر نموده و سپس ترجمه آیات را بیان کرده و ضمن بیان نکات ادبی و نحوی الفاظ مهم در آیات به شرح و توضیح مفاد آیات می پردازد. در این مجلد از این مجموعه تفسیری بیشترین حجم مباحث کتاب مربوط به سرنوشت بنی اسرائیل و عذاب ها و گرفتاری های آنان به صورت مبسوط بیان شده و انواع امتحانات الهی در مورد این قوم و نوع برخورد حضرت موسی (ع) با آنان شرح داده شده است. نگارنده همچنین به بحث درباره خصوصیات یهودیان به ویژه یهودیان عصر پیامبر اسلام (ص) می پردازد و کتمان حقایق نبوت پیامبر (ص) و مخلوط کردن واقعیات با امور غیرواقعی توسط یهودیان را مورد ارزیابی تفسیری قرار می دهد و حوادث مهم دوران پیامبر اسلام (ص) که مسبب اصلی آنها یهودیان اطراف مدینه بوده اند را

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 56

شرح می نماید و انواع بمانه جویی ها و گرایش به شرك و بت پرستی یهودیان و بنی اسرائیل در زمان حضرت موسی (ع) و آزاد و اذیت این پیامبر اولوالعزم را به تصویر می کشد و داستان های متعددی در مورد آداب و رفتار آنان نقل می نماید. شرح و توصیف عظمت قرآن کریم، بیان برخی از مسائل اخلاقی و اجتماعی متناسب با جامعه امروز و استفاده از شاهد مثال هایی از تکنولوژی امروزی و پیشرفت های علمی بشر و بیان برخی از موعظه های اخلاقی و تربیتی در قالب تمثیل و داستان، شرح اهمیت عبادات به ویژه نماز و برخی دیگر از مسائل متنوع دینی شالوده اصلی مباحث تفسیری نگارنده را تشکیل می دهد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 57

10- تفسیر حکیم (جلد 4)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیری است از آیات 51 تا 74 سوره بقره. در این مجلد نیز ادامه تفسیر و توضیح آیات سوره مبارکه بقره همراه با شرح مفاد و پیام های مختلف مندرج در آیات مذکور ارائه شده است. نگارنده (مفسر) با توجه به وعده خداوند به حضرت موسی (ع) در مورد مناجات چهل شبانه روزی در کوه طور نخست به ویژگی های عدد چهل در فرهنگ و آموزه های قرآن و سنت پرداخته و ضرورت راز و نیاز شبانه روزی برای رسیدن به کمال و قرب الهی را بررسی می نماید و حس گرایی و ظاهر بینی بنی اسرائیل را نقد می نماید. آنگاه به گذشت و عفو غیرقابل وصف خداوند متعال نسبت به بندگان خویش پرداخته و محبت و لطف حضرت حق به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 58

گناهکاران از امت های مختلف پیش از امریه معروف و نھی از منکر و قبل از تذکر و انتقاد را تفسیر می نماید. وی در ادامه تفسیر آیات به شرك به عنوان بزرگترین ستم به نفس، اشاره نموده و سختی توبه و جرمه برای پذیرش توبه را به تناسب عظمت گناه دانسته و توبه بنی اسرائیل مبنی بر کشتن خود برای پذیرش توبه از سوی خداوند را تبیین می نماید. در ادامه مباحث نگارنده به بی ادبی بنی اسرائیل به حریم نبوت حضرت موسی (ع) می پردازد و درخواست های ناججا و شرم آور ایشان از حضرت موسی و نزول انواع عذاب پس از اعطاء انواع نعمت ها بر قوم بنی اسرائیل را شرح و توضیح می دهد.

در بخش‌های دیگر تفسیر حاضر نگارنده به نوع برخورد‌های حضرت موسی (ع) با قوم بنی اسرائیل و معجزات آن حضرت اشاره نموده و استفاده‌های اخلاقی و تربیتی از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 59

داستان بنی اسرائیل و موسی (ع) در قرآن را تبیین می‌نماید و فساد و سرکشی قوم بنی اسرائیل، عافیت طلبی و تن پروری آنان و نتیجه شوم عصیان و تجاوز آنان را به تصویر می‌کشد. وی برای تبیین هرچه بیشتر آیات از تمثیلات و داستان‌های متعددی استفاده می‌کند و روایات و حوادث مربوط به صدر اسلام را نیز با توجه به مفاد آیات سوره بقره شرح و تفسیر می‌نماید و سنت‌های خداوند در مورد قوم بنی اسرائیل و مسلمانان را برمی‌شمارد.

11- تفسیر حکیم (جلد 5)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه تفسیر آیات سوره مبارکه بقره یعنی آیات 75 تا 98 از این سوره

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 60

شرح و تفسیر گردیده است. نگارنده در تفسیر آیات از روایات، حکایات و تمثیلات متعددی استفاده نموده و نکات مهم اخلاقی، تربیتی، اجتماعی و اعتقادی مندرج در آیات را استخراج می‌نماید.

وی در این بخش از تفسیر خود مباحثی درباره برخورد منافقانه گروهی از یهودیان با مؤمنان می‌پردازد و اعتقادات یهودیان بر جهل خدا نسبت به امور غیبی و کتمان کردن توسط یهودیان را مورد بررسی قرار می‌دهد. وی همچنین به وسعت علم خداوند به امور نهان و آشکار اشاره نموده و ضمن مذمت افکار و اخلاق یهودیان، زشتی باورکردن سخن دروغگویان و تهمت زندگان و اتکاء به گمان و خیال و وجوب تحصیل علم و یقین، زشتی دین‌فروشی و عذاب دین‌فروشان که طعنه به یهودیان عصر پیامبر (ص) است را توصیف می‌نماید. در ادامه نگارنده به برخی دیگر از اوصاف یهودیان آن زمان

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 61

مانند غرور و خودبزرگ بینی آنان، نژادپرستی و برتری جویی آنان بر سایر اقوام و ملت ها، پندارها و اوهام یهودیان در نزدیک بودن آنان به خداوند متعال و اینکه خداوند توجه خاصی به این قوم دارد و آنها را عذاب نخواهد کرد، می پردازد و به نقد افکار و رفتار یهودیان اقدام می نماید. ذکر نمونه هایی از احسان پیامبر اسلام (ص) به مردم به ویژه به یتیمان، ارسال پیامبران توسط خداوند برای هدایت انسان ها، نقد و ارزیابی آرزوها و رؤیاهای یهودیان قبل از نزول قرآن، فروش سرمایه وجود انسانی به کفر، انتخاب پیامبران و نزول کتاب بر آنان براساس لیاقت و ظرفیت آنان و کیفر مخالفت با حقایق و برخی دیگر از مسائل تربیتی و اخلاقی از دیگر مندرجات این بخش از این مجموعه تفسیری می باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 62

12- تفسیر حکیم (جلد 6) قسمت اول

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات 99 تا 124 سوره بقره همراه با شرح و بررسی تفصیلی مفاد آیات است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز به همان روش سابق نگارنده ضمن ارائه آیات مورد نظر از سوره بقره و ترجمه آیات به شرح و توضیح آیات پرداخته و پیام های قابل استخراج از آیات اعم از پیام های اعتقادی، حقایق تاریخی، مسائل اخلاقی و اجتماعی، نکات تربیتی و عرفانی را بیان می نماید. در این مجلد نیز نگارنده به ادامه ویژگی های یهودیان و عهدشکنی دائم آنان علی رغم روشن بودن حقانیت دین اسلام و نبوت پیامبر اکرم (ع) برای آنان اشاره نموده و با استفاده از تمثیل و داستان های واقعی از صدر اسلام به تبیین ماهیت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 63

ی

هود و افکار آنان می پردازد. نگارنده در ادامه به شرح مقام نبوت حضرت سلیمان و داستان هایی آموزنده از زندگانی و ملك سلیمان می پردازد و با استفاده از آیات دیگر قرآن و روایات معصومین (ع) نکاتی اخلاقی و تربیتی از داستان حضرت سلیمان نقل نموده و تعصبات قومی و قبیله‌گی توسط یهودیان و مسیحیان برخی از مسلمانان را به شدت نقد می نماید.

وی بر موضوع حسد علما یهود تأکید نموده و عواقب خطرناک حسد که منجر به قتل پیامبران زیادی در اقوام بنی اسرائیل شده است را به صورت داستان و روایت بررسی می نماید. شرح ابعاد رسالت پیامبران الهی به ویژه پیامبر اسلام (ع) و جهل و نادانی افراد در قبال پیامبر اکرم (ع) و تکیه کردن آنان بر خواسته ای غیرمعقول، توصیف اخلاق منحصر بفرد پیامبر اسلام (ع) در قبال

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 64

مسلمانان و غیرمسلمانان، انکار پیامبر اسلام (ص) توسط مشرکین یهودیان و نصاری، شرح آیاتی از معاد و اوصاف روز قیامت، شرح عظمت و قدرت خداوند و اوصاف او با استفاده از مظاهر طبیعی در عالم هستی و تلاش پیامبر اسلام برای تبیین ابعاد مختلف توحید از دیگر مباحث ارائه شده در این مجلد از این مجموعه تفسیری است.

13- تفسیر حکیم (جلد 6) قسمت دوم

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات 125 تا 157 سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه آیات سوره بقره تفسیر و شرح داده شده است و نگارنده ضمن بیان آیات و ترجمه آنها نکات مهم تفسیری مندرج در آنها را شرح و بررسی نموده و پیام های مهم اخلاقی، فقهی،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 65

عبادی، تربیتی، اجتماعی و عرفانی این آیات را استخراج می نماید. وی ابتدا به اهمیت کعبه (خانه خدا) و مقام حضرت ابراهیم پرداخته و مقام و منزلت معنوی حضرت ابراهیم و اسماعیل نزد خداوند متعال را بررسی می نماید. در همین زمینه وی به مقام عابدان حقیقی و خصوصیات آنها اشاره نموده و طهارت ظاهری و باطنی را با توجه به مفاد آیات مورد نظر شرح و بسط می نماید. در ادامه نگارنده به چگونگی ساخت بنای خانه خدا (کعبه) توسط ابراهیم و اسماعیل اشاره نموده و آیات دیگر قرآن و روایات مربوط به این مسأله را بازگو نموده و داستان های مربوط به آن را نقل می نماید و ابعاد ظاهری و باطنی مناسک حج از جمله احرام، طواف، سعی و ... را شرح می کند و استفاده های اخلاقی و تربیتی از آیات را بیان می نماید. در ادامه به تبیین اوصاف حضرت ابراهیم و مفهوم ملت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 66

ابراهیم و لزوم تبعیت از آن حضرت می پردازد و به توصیف مقام و منزلت فرزندان و ذریه حضرت ابراهیم اعم از یعقوب و اسحاق و اسماعیل و ابعاد زندگانی توحیدی این پیامبران بزرگ الهی می پردازد و موقعیت نبوت این پیامبران و حوادث مهم زمان آنان را بازگو می کند و معارف مهم اخلاقی که از این پیامبران بازمانده است را بیان می نماید. شرح معنای امت وسط و تطبیق آن بر امت مسلمان به ویژه شیعیان، لزوم بکارگیری از استدلال های روشن برای محکوم کردن خصم به ویژه یهود و نصاری و سیره پیامبران الهی در محاجه کردن با خصم، معنای شاهد بودن پیامبر اسلام و ائمه طاهرین بر اعمال امت مسلمان، مسأله تغییر قبله از مسجدالاقصی به مسجد الاحرام، شناخت دقیق یهودیان از پیامبر اسلام بنا بر آنچه در تورات آمده بود و انکار حقایق در تورات، توضیحاتی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 67

در مورد قبله در نماز، لزوم صبر در مقابل مصائب دنیا، اهمیت مسأله نماز و نکات اخلاقی دیگر مندرج در آیات 154 تا 157 سوره بقره از مباحث دیگر مطرح شده در این مجلد است.

14- تفسیر حکیم (جلد 7)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات 158 تا 171 از سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه تفسیر آیات سوره مبارکه بقره با همان سبک و سیاق مجلدات قبل ارائه گردیده است. نگارنده نخست آیات مورد نظر را ذکر نموده و سپس ترجمه آنها را بیان کرده آنگاه به شرح و توضیح مفاد آیات می پردازد. وی در این زمینه از آیات دیگر قرآن، روایات معصومین (ع)، داستان های عبرت آموز

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 68

واقعی و نظریات تفسیری برخی دیگر از مفسران شیعه و اهل سنت استفاده می نماید. در ابتدای کتاب مباحثی درباره اهمیت ابعاد عبادی و عرفانی سعی بین دو کوه صفا و مروه که یکی از اعمال عبادی حج به شمار می آید مطرح شده و علل تشریح سعی صفا و مروه و مفهوم شاکر و علیم بودن خداوند نسبت به کسی که بین این دو سعی می کند بیان

گردیده است. آنگاه نگارنده (مفسر) به بحث درباره کتمان حقایق به ویژه توسط دانشمندان یهود پرداخته و پنهان کردن حقیقت و احکام الهی را گامی در مسیر ضلالت افراد توصیف نموده و آن را گناهی نابخشودنی می داند. در ادامه به مسأله خلود کفار و معاندان در جهنم اشاره نموده و باقی ماندن آنان بر کفر خویش تا زمان مرگ و مفهوم لعنت خداوند و فرشتگان بر چنین افرادی را مورد بحث و بررسی قرآنی و روایی قرار می دهد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 69

در فرازی دیگر از تفسیر نگارنده به مسأله توحید اشاره کرده و آن را اساس همه حقایق و ارزش ها دانسته و زمینه تزکیه نفس و اخلاص نیت را در پرتو اعتقاد به توحید واقعی قابل تحقق ارزیابی کرده و مبانی توحید و شرك و استدلال های متعدد بر امر توحید و ابعاد مختلف آن با رویکردی روایی ارائه نموده است.

در بخش دیگری از تفسیر آیات نگارنده به لزوم تفکر و اندیشه فراوان در آیات الهی و امور مختلف و آثار قدرت و رحمت خداوند متعال می پردازد و تفکر در امر آسمان ها، زمین، شب و روز، کشتی های روان در دریاها، باران، باد و سایر مظاهر طبیعی و آثار و برکات آنها را مورد تأکید قرار می دهد و روایات و مطالب علمی متعددی در این زمینه نقل می نماید. ارائه مباحثی درباره حقیقت محبت به خدا و تبعات آثار آن، محبت به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 70

غیرخدا و پیامدهای آن، لزوم استفاده از امور حلال خداوند و پرهیز از مال حرام و گناهان، شگردهای شیطان برای آلوده کردن انسان ها به انواع منکرات و امور فحشاء و مذمت برخی از انسان ها به خاطر پیروی کورکورانه از آباء و اجدادشان بدون تفکر در صحت و ستم اعمال و عقاید آنان از دیگر مباحثی است که در این مجلد از این مجموعه تفسیری به آنها پرداخته شده است.

15- تفسیر حکیم (جلد 8)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات 172 تا 189 از سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه آیات سوره بقره با همان روش سابق مفسر مورد شرح و توضیح قرار گرفته است. نگارنده نخست

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 71

آیات مورد تفسیر را ذکر نموده و سپس ترجمه آنها را بیان کرده، آنگاه مفاد و پیام های مندرج در آیات را بیان می نماید. وی در این آیات ابتدا به بحث درباره رزق طیب که از جانب خداوند متعال به بندگان می رسد و لزوم شکر نعمت های ظاهری و باطنی خداوند می پردازد و برخی از امور حرام شده از مواهب طبیعی را شرح داده و موارد استثناء حرمت آنها را نیز بررسی می نماید. در ادامه به تناسب مباحث ارائه شده نگارنده به تبیین حرام و حلال خداوند می پردازد و استفاده درست از نعمت های الهی به ویژه نعمت بدن و سلامت آن را شرح می نماید و قوانین بهداشتی اسلام را توضیح می دهد و برخی از دستورات دینی مبنی بر استفاده از میوه ها و سبزیجات را در ضمن نقل روایاتی از معصومین (ع) ذکر می کند.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 72

نگارنده همچنین با استفاده از علوم روز به برخی از عجائب عالم هستی اشاره نموده و لزوم شکر و تعظیم در برابر قدرت الهی را گوشزد می نماید.

در ادامه تفسیر آیات نگارنده به اوصاف مؤمنان با تقوی در قرآن کریم اشاره نموده و اتصاف به اخلاق اسلامی و ایمان به روز قیامت، ملائکه، قرآن و پیامبران، اقامه نماز، پرداخت زکات، وفای به عهد، صبر در مصائب را از جمله مهمترین اوصاف مؤمنان می شمارد و نکاتی اخلاقی و تربیتی و اعتقادی متناسب با آیات مورد تفسیر خویش را بیان می کند و داستان های آموزنده و روایات اخلاقی در این زمینه نقل می نماید. لزوم وصیت در اسلام و اصلاح ذات بین، اهمیت روزه و احکام و برکات آن، اهمیت و عظمت ماه مبارک رمضان و آثار آن و اهمیت عبادت و نزول قرآن و قرائت آن از مباحث دیگر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 73

ارائه شده در این مجلد از این مجموعه تفسیری است.

16- تفسیر حکیم (جلد 9)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات 190 تا 220 از سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه تفسیر و توضیح آیات سوره بقره با همان سبک تفسیری مفسر محترم آمده است. نگارنده ابتدا آیه مورد نظر را ذکر نموده و سپس ترجمه آیات و آنگاه شرح و تفسیر آیات را ذکر می کند. در خلال تفسیر نگارنده به نکات ادبی در تفسیر آیات و یا شأن نزول و سبب نزول آیات نیز اشاره نموده و پیام ها و مطالب مهم مطرح شده در آیات را با استفاده از آیات دیگر قرآن، روایات معصومین و داستان های مرتبط با آیه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 74

بیان می نماید. در ابتدای این مجلد از این مجموعه تفسیری نگارنده به وجوب نبرد با دشمنان محارب، حرمت تجاوز به دیگران، شرایط جهاد در راه خدا، حرمت فتنه انگیزی، حرمت جنگیدن در ماه های حرام، لزوم پذیرش آتش بس در مواقع لزوم، وجوب هزینه کردن مال در راه جهاد و جنگ با دشمنان خدا و حرمت جنگ ابتدایی و وجوب دفاع از کیان اسلامی اشاره می نماید و فرهنگ جهاد و جنگ در اسلام را تشریح می کند.

در ادامه نگارنده به مسائل اخلاقی و رعایت اخلاق در جنگ و جهاد در راه خدا اشاره نموده و به بحث تفصیلی درباره احکام و مناسک حج و ابعاد تربیتی و انسان ساز حج می پردازد و لزوم پرداخت صدقه، رعایت اعتدال در پرداخت صدقات را بیان می کند. در ادامه نگارنده به لزوم مسأله تقوی و زهد و به فکر مسائل اخروی بودن می پردازد و پیروی نکردن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 75

از خطوات و همزات شیاطین و شرح و بررسی راه های مکر و حيله شیطان برای شکست دادن انسان را با توجه به آیات مورد نظر در سوره های قرآن را بیان می نماید و دستوراتی اخلاقی و تربیتی به همراه داستان های عبرت آموز در این زمینه ارائه می کند. حرمت شرب خمر و قمار و آثار و تبعات منفی دنیوی و اخروی آن، بیان مسأله انفاق، هجرت و جهاد در راه خدا، لزوم تفکر در آیات الهی و رسیدگی به امور یتیمان و اصلاح امور مردم از دیگر مباحث ارائه شده در این مجلد است که در قالب تفسیر آیات 210 تا 220 سوره بقره بیان گردیده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 76

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات 221 تا 254 از سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری نیز ادامه آیات سوره بقره با همان روش تفسیری سابق ارائه شده است. نگارنده ضمن بیان آیات و ترجمه آنها به شرح و توضیح آیات پرداخته و از منظری ادبی، تاریخی، فقهی، اجتماعی، اخلاقی و تربیتی به تبیین آیات مورد نظر می پردازد و سعی دارد با نقل روایات و داستان های متناسب با مفاد آیات به انتقال دقیق مطلب به مخاطبان خویش اقدام کند.

در این مجموعه از آیات نگارنده مطالب مهمی درباره ازدواج، قاعدگی زنان و مسائل مربوط به حیض و طهارت زنان، تمکین کردن زنان در برابر حقوق

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 77

شوهران خویش، طلاق و مسائل مربوط به آن از جمله مجوزهای شوهر برای رجوع زن پس از طلاق، وجوب پرداخت مهریه به زن و رعایت سایر حقوق انسانی زن در ایام طلاق و ازدواج، احکام فقهی و اخلاقی شیردادن زنان به فرزندان خویش، وجوب تأمین خوراک و پوشاک برای زنان در ایام رضاعت (شیردادن به فرزند)، وظیفه زن پس از مرگ شوهر و آزاد بودن برای ازدواج بعدی پس از طی شدن ایام عده وفات، احکام طلاق پیش از آمیزش جنسی زن و مرد، هزینه زندگی زن پس از مرگ شوهر و طلاق گرفتن از شوهر، بررسی و حقوق زنان نسبت به کالا و وسایل زندگی پس از طلاق ارائه می کند و از آیات دیگر قرآن کریم و روایات در تبیین این مسائل کمک گرفته و دیدگاههای تفسیری و فقهی سایر فقهاء و مفسران را نیز در برخی از موارد منعکس می نماید. نگارنده به مسأله نیکی کردن و اخلاق حسنه در قبال

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 78

زنان تأکید فراوانی می نماید و نوع رفتار زنان با مردان و بالعکس را شرح می کند. در ادامه مفسر (نگارنده) مباحثی در مورد قرض دادن و مباحث اخلاقی و فقهی مربوط به آن، قتال و جهاد در راه خدا و اهمیت آن، مباحثی درباره جالوت و طالوت و حضرت داود (ع) بیان می کند و داستان ها و روایاتی در این باره نقل می نماید و استفاده های اخلاقی و تربیتی از آیات مربوط به طالوت و جالوت، داود و سایر پیامبران می نماید.

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات 255 تا پایان سوره مبارکه بقره است. در این مجلد از این مجموعه تفسیری ادامه آیات سوره بقره تا

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 79

پایان این سوره مورد شرح و توضیح قرار گرفته است. نگارنده مانند مجلّات قبل نیز ابتدا آیات را ذکر می کند و سپس ترجمه آنها را بیان می کند و سپس با استفاده از آیات دیگر قرآن کریم، روایات معصومین (ع) و دیدگاههای تفسیری مفسران بزرگ شیعه به تبیین مفاد آیات می پردازد و پیام های مهم اخلاقی، اعتقادی، فقهی و عبادی آنها را استخراج می کند. در ابتدای این آیات که مربوط به آیات آیه الکرسی است. نگارنده به تفسیر مسأله توحید و نفی شرك می پردازد و برخی از صفات ثبوتیه و سلبیه خداوند متعال را شرح می کند و علم بی انتهای الهی و شفاعت با اذن پروردگار را مورد بررسی قرار می دهد. وی در ادامه با استفاده از مبانی اعتقادی شیعه به مسأله مهم امامت و رهبری در قرآن اشاره کرده و صحت مسأله توحید را بدون مسأله امامت امری ناتمام ارزیابی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 80

می کند و ایمان به خداوند متعال را به همراه کفر به طاغوت که مظهر ولایت غیرالهی و غیراولیای خداست مورد قبول می داند. در ادامه نگارنده به توصیف کرسی با استفاده از روایات معصومین (ع) پرداخته و مسأله خلود در بهشت و جهنم را مورد استدلال قرآنی و روایی قرار می دهد. مسأله پذیرش دین و عدم اکراه در پذیرش دین نیز از مباحث بعدی این کتاب است که نگارنده به وجوه عقلانی ضرورت دین و قبول آن می پردازد لزوم بکارگیری عقل و خرد را در مسائل دینی مورد گوشزد قرار می دهد. نگارنده با توجه به مظاهر طبیعی و لزوم تفکر در آنها می پردازد و به تبیین مسأله مال حلال و پاک و پرهیز از مال حرام و خبیث و اهمیت آن در اسلام می پردازد و نکات اخلاقی و تربیتی از آیات مربوط به آن استخراج می نماید. در قسمت های بعدی نگارنده به اهمیت انفاق و جلوگیری

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 81

شیطان از آن اشاره می نماید و حربه های شیطان برای به فقر کشاندن افراد را معرفی می کند. شرح معنای حکمت و آثار و برکات آن، اهمیت صدقه های پنهانی، مبحث هدایت، اهمیت انفاق، لزوم پرهیز از ربا و اهمیت قرض دادن و مهلت

دادن به بدهکار، اهمیت تقوای الهی، اهمیت مسأله ادای دین و ابعاد حکومت و فرمانروایی خداوند در دیگر مباحث ارائه شده در این مجلد از این مجموعه تفسیری است.

19- تفسیر حکیم (جلد 12)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر سوره آل عمران و شرح و توضیح آیات این سوره است. در این قسمت از مجموعه تفسیری تحت عنوان «تفسیر حکیم» سوره آل عمران ارائه شده است و سبک

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 82

تفسیری مؤلف نیز مانند مجلدات گذشته می باشد. بدین صورت که وی ابتدا آیه مورد نظر را ذکر کرده و سپس ترجمه آیات را آورده و پس از آن نیز به توضیح نکات تفسیری و شرح و توضیح مفاد آیات می پردازد. نگارنده در تفسیر آیات این سوره مبارکه از آیات دیگر قرآن، روایات معصومین (ع) و دیدگاه های تفسیری مفسران برجسته شیعه مانند طبری، عیاشی و تفاسیر معاصر مانند المیزان بهره گرفته و از علوم روز نیز برای تبیین برخی از آیات استفاده نموده است. نگارنده برای شرح مفاد برخی از آیات هم چنین از شأن نزول آیات و حوادث دروان نبوت پیامبر اسلام (ص) نیز بهره جسته و برخوردهای پیامبر اسلام (ص) با یهودیان و مخالفان را منعکس می کند. شرح مباحث مربوط به توحید و سایر عقاید اسلامی مانند امامت و معاد، بیان مسائل اخلاقی در خلال تفسیر آیات این سوره،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 83

شرح مباحث مربوط به آثار خداوند در جهان هستی و نظم موجود در عالم، استنباط و استدلال متعدد برای اثبات وجود خداوند و قانع کردن معاندان و منکران، شرح موقعیت والای انبیاء و اولیای الهی به ویژه امامان معصوم (ع)، معجزات پیامبران الهی به ویژه پیامبر اسلام (ص) در قبال یهودیان و مسیحیان، مبارزه پیامبر گرامی اسلام با انواع خرافات و انحرافات اخلاقی و اجتماعی زمان خویش و آزار و اذیت های ایشان و کسانی که به ایشان ایمان آوردند از دیگر نکات برجسته مندرج در این مجلد است. نگارنده برای برخی از مباحث و نظرات تفسیری خویش مؤیداتی از سایر تفاسیر همراه با آدرس آنها ارائه می نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 84

20- تفسیر حکیم (جلد 13)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان.

تفسیر آیات اول تا چهل و دوم از سوره مبارکه نساء است. در این مجموعه تفسیری که کتاب حاضر مجلد سیزدهم از آن است، نگارنده نخست آیه مورد نظر را ذکر کرده سپس ترجمه ای روان از آیه ارائه می کند، آنگاه شرح و توضیحی اجمالی در مورد محتوای اصلی آیه مطرح کرده و پس از آن به شرح تفصیلی مباحث اخلاقی، اجتماعی، فقهی، اعتقادی و تفسیری آیه می پردازد.

در این مجلد نخست آیات ابتدایی سوره نساء مورد شرح و تفسیر قرار گرفته و داستان خلقت آدم و حوا و گسترش نسل از آن دو نفر و همچنین سفارش قرآن به تقوا و آثار مهم تقوا در ساخته شدن انسان بیان گردیده است. در ادامه سفارش به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 85

خویشاوندان و اهمیت صلح رحم و آثار بد قطع رحم مطرح شده و پرهیز از ظلم، رعایت عدالت در همه امور، رعایت اموال یتیمان و حقوق سایر مردم، چند همسری و رعایت حقوق زن از منظری اخلاقی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است، نویسندگان در مبحث تعدد زوجات و ابعاد مختلف اخلاقی و اجتماعی آن، این مسأله را از منظری فقهی نیز بررسی کرده و دیدگاه های فقهای شیعه و اندیشمندان سایر ادیان و مذاهب را در مورد حقوق زن در صورت چند همسری مرد را بررسی نموده است وی معتقد است در مورد مسأله تعدد زوجات علی رغم تمامی حملاتی که از سوی مغرضین به دین اسلام صورت گرفته است، قوانین متین و محکمی که ابعاد انسانی، اخلاقی و حقوقی را در بر گرفته و ضامن حفظ حقوق زنان و اعتبار انسانی آنان باشد در دین اسلام وضع شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 86

وی همچنین به آثار اخلاقی و اجتماعی پدیده چند همسری در مناطقی از دنیا که این فرهنگ در آنجا رایج است اشاره کرده، و در مجموع پدیده تعدد زوجات را باعث آرامش اخلاقی و اجتماعی عنوان کرده است. در بخش های دیگری از کتاب نگارنده به مسأله ازدواج، خانواده و سایر حقوق متقابل در خانواده اشاره نموده و مسایل اقتصادی در زندگی

مشترک، احکام ارث زنان و سایر افراد ارث برنده در خانواده، رعایت دقیق مسایل حلال و حرام الهی و ضرورت عدم تجاوز از حدود الهی و آثار تقوای الهی را بررسی نموده است. در ادامه تفسیر آیات این سوره احکام مربوط به زنا و شهادت دادن به آن، آمرزش گناهان و پذیرش توبه، شرایط ارث بردن از زنان، اهمیت و جایگاه زن در اسلام و تشکیل خانواده، اهمیت کار و تلاش اقتصادی و مدیریت امور مالی خانواده، نحوه معاشرت با زنان و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 87

بایسته های اخلاقی و فقهی آن و ضرورت پرهیز از ظلم بردیگران بیان شده است. نگارنده در تبیین مفاد آیات از روایات، دیدگاه های تفسیری مفسران شیعه و اهل سنت و دیدگاه های فقهی فقهای امامیه بهره برده است. گرایش نویسنده در تفسیر گرایشی اخلاقی و اجتماعی است و به مسایل اخلاقی و اجتماعی روز جامعه ما و بشر امروز توجه ویژه ای نموده است.

21- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 1)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 428 صفحه، وزیری.

شرح مفاهیم اخلاقی، تربیتی و عرفانی صحیفه سجادیه است. در این نوشتار ابتدا به توصیف کتاب گرانقدر صحیفه سجادیه و محتوای نورانی این کتاب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 88

پرداخته شده و گوشه ای از حیات پرفروغ امام علی بن الحسین السجّاد (ع) و هم چنین عبادت و علم و حالات عرفانی امام زین العابدین (ع) بیان گردیده است. و دیدگاه برخی از اندیشمندان را در مورد محتوای مناجات های امام سجّاد (ع) و اخلاق و ابعاد معنوی آن حضرت منعکس می نماید. در ادامه چندین حکایت از سیره اخلاقی و عرفانی امام سجّاد (ع) نقل شده و روایاتی از معصومین (ع) در وصف آن حضرت بیان می گردد. آنگاه درباره حقیقت دعا و اهمیت و ارزش آن و مداومت کردن بر آن مطالبی ذکر کرده و آثار دعا در رفع بلاها را بررسی می نماید. وی صحیفه سجادیه را گنجینه ای بی نظیر در باب خداشناسی ارزیابی کرده و خداشناسی را در سه امر فطرت، مطالعه و دقت در

امور موجودات عالم و استدلال و حکمت عقلی منحصر می نماید. در ادامه نگارنده به بررسی اسناد صحیفه سجادیه پرداخته و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 89

سپس به شرح مضامین دعای موجود در این کتاب می پردازد. در دعای اول به بحث درباره توحید و ستایش حق تعالی پرداخته شده و حقیقت حمد و شکر و ستایش حق و تفسیر «الحمد لله» از منظر عرفانی و از دیدگاه برخی از عرفا و شعرا بررسی می گردد. در ادامه به تفسیر توحید از نگاه علی (ع) در نهج البلاغه اشاره شده و درک حقیقت توحید و خداشناسی مستلزم درک و فهم علم باطن دانسته شده است. وی سپس به امکان مسأله رؤیت خداوند به چشم دل پرداخته و با توجه به آیات محکم و متشابه، مسأله رؤیت خداوند را از آیات متشابه دانسته که تنها تفسیر آن به عهده راسخان در علم یعنی ائمه (ع) می باشد. خداشناسی از راه طبیعت و از راه عقل و فلسفه عنوان بحث بعدی این کتاب است که در آن ادله مربوط به توحید را از این دریچه بررسی نموده و سخنانی از علی (ع) در این باره نقل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 90

کرده است. در ذیل شرح مفاد کلام امام سجاد (ع) در مسأله توحید نگارنده به اموری مانند: حقیقت معرفت، علم و اولیت خداوند، خداشناسی در کلام امام موسی بن جعفر (ع)، مسأله خلقت در آیات قرآن و روایات و اسرار آن، نظریه برخی از دانشمندان درباره خلقت و آفرینش، بیان گوشه هایی از جهان خلقت و بدن انسان و عظمت و شگفتی های آن، تفسیر مسأله هدایت تکوینی موجودات، نقش عقل و نبوت در هدایت انسان ها، حقیقت رزق و روزی و رزاقیت خداوند در قرآن، تقابل دنیا و امور معنوی، طلب مال حلال در روایات، ارزش عمر در روایات، تبیین معنای علم شریعت و طریقت و مراتب آن ها، قدردانی از نعمت های الهی و استفاده درست از آن ها، حقیقت مرگ در آیات و روایات، منازل قبر و برزخ در آیات و روایات، معرفی اعمال نجات بخش و زیان بخش (در قیامت)، مقام حمد و ابزار

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 91

آن، حقیقت و ماهیت حضرت محمد (ص) و اهل بیت (ع)، بررسی مقام حقیقی انسان و مقام خلافت الهی او، تکمیل نفوس و تزکیه ارواح، راه شناخت خدا به وسیله دقت در ساختمان گیاهان، مراحل تربیت نفس، ارتباط امامت و نبوت در رسیدن به ربوبیت، اخلاص در توحید و معنای کفر و فسوق پرداخته و آن‌ها را شرح می‌دهد.

شایان ذکر است این‌اثربیش از این در هفت مجلد با عنوان «دیوار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجادیه حضرت زین‌العابدین (ع)» منتشر شده بود و از آنجایی که این کتاب، هم اکنون در زمره کتب مرجع و مورد توجه خاص محققان علوم اسلامی و اندیشمندان و فرهیختگان قرار گرفته و افراد متعددی از فضلاء حوزه علمیه و گروهی از اندیشمندان دانشگاهی، این اثر را مرجعی برای آثار تحقیقی خود قرارداده‌اند. چاپ جدید دوازده جلدی کتاب حاضر از امتیازات

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 92

فراوانی نسبت به چاپ‌های قبلی داشته که می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: 1- حروفچینی و مقابله متن با دست نوشته مؤلف. 2- بازبینی متن و اعمال بازنگری «به اشراف مؤلف». 3- موضوع‌گذاری جهت سهولت دسترسی به مطالب. 4- ویرایش ادبی متن فارسی و عربی. 5- بازنگری اعراب و ترجمه روایات. 6- جایگزینی ترجمه جدید مؤلف از آیات قرآن مجید، نهج‌البلاغه، صحیفه سجادیه. 7- استخراج منابع و تطبیق روایات با مصادر روایی شیعی و سنی. 8- اضافه کردن بیش از 250 موضوع، «تحت اشراف مؤلف» به برخی فرازهایی که قبلاً شرح نشده بود. 9- تلطیف در اشعار کتاب و شناساندن شاعر. 10- شماره‌گذاری فرازهای صحیفه سجادیه. 11- تنظیم ترجمه‌های مربوط به فرازهای دعا، به صورت جداگانه. 12- تنظیم فهرس متنوع در مجلدی مستقل. 13- تنظیم فهرست موضوعی مطالب در مجلدی مستقل. 14- ارائه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 93

داستان‌های کتاب در مجلدی مستقل. 15- حذف برخی از مطالب که مناسب امور اجتماعی سال‌های تألیف کتاب بوده و دخلی در موضوع کتاب نداشته است.

22- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 2)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 410 صفحه، وزیری.

شرح مباحث موجود در صحیفه سجادیه از دیدگاه عرفانی، اخلاقی، اعتقادی و تربیتی است. در مجلد دوم از این مجموعه نیز ادامه دعای اول از صحیفه سجادیه در باب توحید و ستایش حق تعالی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. نگارنده به ادامه مباحث در باب برزخ به مواضع برزخ و ظلمات آن در کلام برخی از بزرگان مانند علامه طباطبایی و مفهوم مواضع الاشهاد را در کلام ایشان بیان می

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 94

کند. سپس به معانی نفس و حقیقت آن اشاره نموده و کلام حاج ملاهادی سبزواری را در آفرینش آدم و محاسن خلق را بیان کرده و دیدگاه برخی از بزرگان را درباره رزق، غذای روحانی و فقر و غنی منعکس کرده و روایاتی در این باب مطرح می نماید. در ادامه به تفسیر معنای شکر، مراحل آن، عاقبت ناشکری، حقیقت تکلیف و هدف از آن و معنای اتمام حجت کردن خداوند بر بشر می پردازد و حقیقت هلاکت و سعادت را در قرآن و روایات بررسی می نماید و امتحان الهی را راه شناخت سعید از شقی عنوان می کند. حمد فرشتگان و موجودات، حمد در کلام امیرالمؤمنین (ع) و پیامبر اسلام (ص) از مباحث دیگر کتاب است که در شرح دعای اول صحیفه سجادیه به آن ها اشاره شده است. در شرح دعای دوم صحیفه سجادیه که درباره صلوات بر محمد (ص) و بیان اوصاف آن حضرت است، نگارنده به توصیف حقیقت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 95

محمدیه از دیدگاه آیات و روایات پرداخته و دیدگاه ملاعبدالرزاق فیاض لاهیجی را در این رابطه بیان می کند. در ادامه نسبت بین حقیقت محمدی و انسان کامل، راز خلقت حضرت محمد (ص)، بشارت انجیل بر وجود و ظهور محمد (ص)، معرفی القاب و کنیه های پیامبر اسلام (ص) و شرح حوادث دوران کودکی، نوجوانی و جوانی پیامبر به ویژه مسأله ازدواج آن حضرت با خدیجه (س) را بیان نموده و اخلاق و موقعیت ویژه حضرت محمد (ص) در میان پیامبران را از دیدگاهی روایی بررسی می کند و گوشه هایی از سیره اخلاقی آن حضرت را منعکس می کند.

سیر در آفاق و انفس و تفسیر پدیده های علمی عالم هستی از مباحث بعدی کتاب است که نگارنده در آن به انعکاس دیدگاههای دانشمندان علم جدید در مورد شگفتی های خلقت پرداخته و آیات آفاقی و انفسی قرآن را مطرح و شرح می نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 96

وی ذیل شرح دعای دوم از صحیفه سجادیه به مباحثی مانند: برخورد کفار با آیات قرآن، نامه اعمال در قرآن، انداز مردم در قرآن، اسلام آوردن سلمان فارسی، رسالت پیامبر برای بشریت، اجابت دعا، ایمان به خدا و فرشتگان و کتب الهی، ایمان به غیب، اوصاف مؤمنان واقعی و درجات آنان، صورت برزخی اعمال از نظر پیامبر اسلام (ص)، برخی آموزه های نبوی مانند: آثار سوء بازیچه گرفتن دین، نفع صور، انداز با قرآن، تبعیت از وحی، قبح دشنام، نماز و زکات، مرگ، تزکیه نفس، راه رسیدن به ولایت، معراج، مراحل نفس، آثار حسنات و سیئات نفسانی، بندگی حقیقی خدا، ریشه های سیئات اخلاقی و راه های علاج آن ها، حالات مختلف نفس در قرآن، مراتب نفس از دیدگاه ملاصدرا و ملاحادی سبزواری، آثار بد متابعت از هوای نفس، توصیف پیامبر (ص) در نهج البلاغه و صفات برجسته آن حضرت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 97

اشاره کرده و از منظر قرآنی و روایی به شرح و بررسی آن ها پرداخته است.

23- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 3)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 370 صفحه، وزیری.

ادامه شرح و تفسیر ادعیه صحیفه سجادیه با رویکرد اخلاقی و عرفانی و شرح دعای دوم و سوم و چهارم آن است. نگارنده در ادامه شرح مقام و منزلت حضرت محمد (ص) و مقام نبوت آن حضرت که در دعای دوم صحیفه سجادیه آمده است، به بررسی مقام نبوت آن حضرت در آیات و روایات پرداخته و ضمن بیان نقش خانواده در دین به معرفی خاندان پیامبر (ص) در نهج البلاغه پرداخته و شکایت پیامبر (ص) از برخی از بستگان و مباحله آن حضرت همراه با اهل بیت خود اشاره می کند.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 98

پیامبر (ص) و عصر جاهلیت، اوضاع مردم در عصر جاهلیت، دشواری های پیامبر اسلام (ص) در راه تبلیغ دین اسلام و تحمل سختی های آن، تأثیر موعظه در هدایت مردم و مقام رفیع پیامبر (ص) در دنیا و آخرت از مباحث پایانی مربوط به شرح و تفسیر دعای دوم صحیفه سجادیه است. در شرح دعای سوم تحت عنوان درود بر فرشتگان نگارنده به بحث درباره حقیقت فرشتگان از دیدگاه قرآن پرداخته و ایمان فرشتگان، عبادت و دعای فرشتگان و مأموریت های مختلف فرشتگان را بررسی می نماید و روایاتی در مورد اصناف فرشتگان الهی و وظایف آنان نقل می نماید. معانی عرش و کرسی

و حاملان عرش در کلام علامه مجلسی و علامه طباطبایی از مباحث بعدی کتاب است. در ادامه نگارنده به حقیقت صوراسرافیل در آیات و روایات پرداخته و عالم آخرت و حقایق آن را توصیف نموده و به معرفی فرشتگان مانند جبرئیل،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 99

میکائیل و ملائکه حُجُب می پردازد و اوصاف و ویژگی های مختلف فرشتگان مانند عدم پیروی از هوا و هوس را بیان کرده و آثار منفی پیروی از هوای نفس را بررسی می نماید. بندگی کردن فرشتگان یکی دیگر از خصوصیات آن هاست که نگارنده در ذیل آن به بیان انواع بندگی در آیات و روایات و معرفی برخی از بندگان حقیقی در قرآن می پردازد. انواع فرشتگان در قرآن مانند فرشتگان عذاب، فرشتگان رحمت، فرشتگان پیام آور، فرشتگان نگهبان و کاتب اعمال، فرشتگان مرگ، فرشتگان بازپرس در قبر، فرشتگان مأمور بهشت و جهنم، معرفی فرشتگان مالک، رضوان و خزانه دار از مباحث پایانی مربوط به فرشتگان است که ذیل شرح دعای سوم صحیفه سجادیه به آن ها اشاره شده است. سپس نویسنده به شرح دعای چهارم صحیفه سجادیه می پردازد که مضمون آن درود پیروان انبیای الهی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 100

(ع) است می پردازد و مباحث مختلفی در ذیل این دعا بیان می کند. مباحثی مانند: دعوت انبیای الهی به هدایت انسان، هدایت انبیاء و مبارزه با شیطان، حقیقت طوایف انسان ها، اقسام حیات در قرآن، حقیقت دعوت انبیاء، زندگی حقیقی از دیدگاه روایات، مساوی بودن صحابه پیامبر (ص) با سایر مردم، نقد دیدگاه های متعصبانه در مورد عدالت همه صحابه، اثبات فسق و فجور برخی از صحابه پیامبر اسلام (ص)، هجرت در قرآن و سنت، حقیقت مودت اهل بیت (ع) و لزوم آن، معرفی تابعین، سعادت پیروان انبیاء تا روز قیامت، شناخت اسماء و صفات الهی و مراتب معرفت اسماء الهی، که ذیل شرح دعای چهارم صحیفه سجادیه به آن ها پرداخته شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 101

24- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 4)

استاد حسین انصاریان، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 436 صفحه، وزیری.

ادامه شرح و بررسی دعاهای صحیفه سجادیه از دیدگاه اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد نیز ادامه دعای چهارم و شرح دعای پنجم از صحیفه سجادیه بیان گردیده است. نگارنده ابتدا معانی اسماء و صفات الهی مانند: الله، واحد، احد، صمد، اول، آخر، سمیع، بصیر، قدیر، قاهر، علی اعلی، باقی، بدیع، باری، اکرم، ظاهر، باطن، حی، حکیم، علیم، حلیم، حفیظ، حق، حسیب، حمید، حفی، رب، رحمن، رحیم، رزاق، رقیب، رئوف، رائی، سلام، مؤمن، مهیمن، عزیز، جبار، متکبر، سیّد، سبوح، شهید، صادق، صانع، طاهر، عدل، عفوّ، غفور، غنی، غیاث، فاطر، فرد، فتّاح، فالح، قدیم، ملک، قدوس، قوی و دیگر اسماء و صفات خداوند را

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 102

بیان نموده و زهد در دنیا و آماده شدن برای جهان آخرت و آمادگی مرگ را از اوصاف پیروان اولیای الهی دانسته است. وی در ادامه به ویژگی های صحابه و تابعان حقیقی پرداخته و ایمان واقعی و معنای شریعت و طریقت را بیان می کند. شناخت ولایت و امامت، بازگشت به سوی پروردگار در روایات، حالات مرگ و حکمت آن، امتحان الهی و راه نجات از جهنم از مباحث پایانی شرح فرازهای دعای چهارم صحیفه سجادیه است. در شرح دعای پنجم صحیفه سجادیه دعای امام سجاد (ع) درباره خود و دوستانش بیان شده است و مباحثی مانند عجائب عظمت حق در عالم حیوانات و گیاهان، موجودات خاك و کرات دیگر مانند خورشید و عجائب بدن انسان را بیان نموده و مقام انسان در عبادت را بررسی می کند. وی به انحرافات موجود در باب اعتقاد به عظمت حق اشاره نموده و بی نهایت بودن قدرت و دلایل آن را

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 103

بیان می کند. در ادامه نگارنده دیدگاه علامه طباطبایی را در مورد حکومت خداوند و کلام امام علی (ع) را در مورد قدرت حق بازگو کرده و اوصاف قدرت خداوند را از زبان حضرت بیان می کند. آزادی از خزی دنیا و عذاب آخرت عنوان مبحث بعدی است که نگارنده در ذیل آن به طرق تحصیل سعادت و راه های خلاص از نقت الهی در کلام معصومین (ع) اشاره نموده و علت نزول نعمت و بلا در دنیا و آخرت را گناهان انسان دانسته و انواع گناهان و آثار منفی آنان را بررسی نموده است.

رحمت واسعه خداوند در قرآن و روایات، مسأله قرب الهی، کرامت انسان، رسوایی مجرمان در پیشگاه خداوند، زیربنای سعادت انسان ها، خودشناسی و ارزش آن، ارزش عمر، راه های امنیت از شر شیطان، قناعت و رسیدن به حیات طیبه در پرتو آن، اهمیت جود و سخاوت، دعوت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 104

به حق و اهمیت تبلیغ دین از دیگر مباحثی است که نگارنده در ذیل شرح دعای پنجم صحیفه سجادیه به آن ها پرداخته است.

25- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 5)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 392 صفحه، وزیری.

شرح ادامه ادعیه صحیفه سجادیه از دیدگاه اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه شرح دعای ششم، هفتم و هشتم از صحیفه سجادیه آمده است. نگارنده در دعای ششم تحت عنوان نیایش در بامداد و شامگاه، به بحث درباره حقیقت شب و روز در قرآن و روایات و خلقت آن پرداخته و چگونگی به وجود آمدن شب و روز و تحصیل روزی در روز و حکمت گردش شب و روز را بیان و در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 105

ادامه به تفسیر حمد و شکر در قرآن و روایات اشاره نموده و فضل و احسان خداوند بر بندگان را در قرآن مورد توجه قرار داده است. دنیا در کلام امام علی (ع) و امام سجاد (ع) و لزوم پرداختن به امور خیر و پرهیز از امور شر و پیروی از سنت و دوری از بدعت از مباحث بعدی کتاب است. امر به معروف و نهی از منکر در قرآن و روایات و مراتب و آثار آن، نصیحت و خیرخواهی در رسالت پیامبر اکرم (ص) و دعاهای هفته در کلام امام سجاد (ع) از دیگر مباحث مهم در ذیل شرح دعای ششم صحیفه سجادیه است که نگارنده به آن ها اشاره نموده است. در شرح دعای هفتم صحیفه سجادیه تحت عنوان پیشامدهای سخت و اندوهناک، نگارنده فلسفه پیشامدهای سخت و مصائب برای اهل توحید و مؤمنان را از منظر قرآنی و روایی را مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد و به نمونه هایی از مصائب و رنج

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 106

های انبیاء الهی و برخی از مؤمنان و آثار و حکمت آن ها را در قالب ذکر داستان هایی اشاره نموده و دعاهای امام سجاد (ع) در مورد در امان ماندن از غم و مصیبت را نقل و شرح می نماید. وی همچنین دعاهای برخی از ائمه (ع) بعد از نماز را نقل نموده و فزازهایی از دعای عرفه و سمات را نقل و شرح می نماید. در شرح دعای هشتم صحیفه سجادیه

تحت عنوان پناه بردن به حق به مسایل مهمی مانند بصیرت نفس در روایات، راه های حسن خلق و راه علاج صفت حرص را در کلام پیامبر (ص) و ائمه (ع) مورد مطالعه قرار می دهد. مباحث دیگری مانند غضب و آثار آن، حقیقت صبر و بردباری، فضیلت عفو و گذشت مردان الهی، اهمیت رفق و مدارا و مسأله مهرورزی و دلسوزی نسبت به یکدیگر از منظر روایات از جمله مباحثی است که در ذیل شرح دعای هشتم صحیفه سجادیه نگارنده به آن ها پرداخته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 107

26- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 6)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 444 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر ادعیه موجود در صحیفه سجادیه از منظری عرفانی و اخلاقی است. در این مجلد نیز در ادامه شرح دعای هشتم تحت عنوان پناه بردن به حق، نگارنده به مسائل اخلاقی مانند حسد و آثار آن، احکام حسادت، کم صبری، آثار صبر، آثار قناعت، افراط در شهوت، سوء خلق، عصبیت بی جا، خواب غفلت، مشقت بیهوده و بی قاعده، مداومت بر گناه و آثار آن، کوچک شمردن گناه، سختی و سنگینی در برابر طاعت، فخر فروشی، بد رفتاری با زبردستان، یاری ستمگران، طلب ناحق، سخن گفتن از روی نادانی، عُجب، آرزوی دراز، معیار صغیر بودن گناهان، تسلط شیطان، سختی های روزگار، اسراف، فقر، زندگی در سختی، مرگ بدون

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 108

توشه آخرت و تأسف بر این نوع مرگ، علل گزیر از دین، محرومیت از پاداش الهی و افتادن در عقاب و عذاب سخت قیامت می پردازد. در شرح دعای نهم تحت عنوان درخواست بخشش، نگارنده حقیقت توبه را بازگو می نماید و ماهیت گناه و بیماری بودن آن را از منظر قرآن و روایات بررسی نموده است. در ادامه این بخش از کتاب نگارنده به مسأله اصرار بر گناه، حقیقت دین و دنیا، آثار دنیوی و دینداری، دنیا و دنیاپرستی در روایات و خلقت معنوی انسان در قرآن و موجبات ثواب و عقاب اشاره می نماید. در بخش بعدی کتاب دعای دهم صحیفه سجادیه تحت عنوان پناه بردن به خداوند به مباحثی مانند عفو خداوند متعال، ثمره معرفت به حقایق، عفو خدا در قرآن و روایات، مناجات با معبود و شماتت شیطان مورد بحث قرار گرفته است. در شرح فرازهایی از دعای یازدهم تحت عنوان عاقبت به خیری

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 109

به مباحثی مانند یاد خدا در قرآن، محدود نبودن ذکر، اسرار ذکر در روایات، آثار زندگی بدون گناه، نوشتن اعمال خیر و شر توسط فرشتگان و نظارت بر اعمال بندگان، عاقبت به خیری در دنیا و آخرت و سوء عاقبت برخی از افراد و اقوام در قرآن اشاره نموده است و در ذیل فرازهایی از دعای امام سجاد (ع) به شرح آن ها می پردازد. در شرح دعای دوازدهم از صحیفه سجادیه تحت عنوان اعتراف به گناه و توفیق توبه نگارنده به برخی از مباحث اعتقادی و اخلاقی مانند تکالیف الهی، نور مؤمن، محرمات الهی در قرآن و روایات، سنت استدراج و مهلت دهی خداوند، اعتراف به تقصیر و گناه، حسن ظن به خدا، لزوم ایمان به خدا و فرشتگان، خدا در کلام امام رضا (ع)، ممنوع بودن اعتراف به گناه در نزد مردم، گشایش باب توبه و اصلاح نفس، تواضع در برابر خداوند، پاداش فراوان در برابر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 110

عمل اندک، ضمانت استجاب دعا، گذشت خداوند از گناهان بزرگ، راه های توبه کردن و لزوم امیدواری به خداوند می پردازد و در ذیل شرح این دعا به بحث درباره آن ها می پردازد.

27- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 7)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 396 صفحه، وزیری.

شرح دعاهاى صحیفه سجادیه با رویکردی عرفانی، اعتقادی و اخلاقی است. در این مجلد نیز شرح دعای سیزدهم تا هفدهم صحیفه سجادیه بیان شده است. ذیل شرح دعای سیزدهم تحت عنوان درخواست نیازمندا، نگارنده به بحث درباره عطای نعمت های الهی بدون منت پرداخته و ارزش و جایگاه دعا را از دیدگاه قرآن بیان می نماید و به نمونه هایی از دعاهاى

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 111

پیامبران الهی به ویژه پیامبر اسلام (ص) و ائمه (ع) اشاره می نماید و خطر استکبار از عبادت الهی و دعا نکردن را گوشزد می کند. در ادامه شرح این دعا مباحثی مانند عدم رجوع به خلق در وقت حاجت، جود و سخاوت در روایات، توجه به فقرا، فقر و امتحان الهی، بی نیازی مردم در کلام مجلسی (ره) و دریای کرامت خداوند مطرح می شود. در شرح فرازهای دعای چهاردهم تحت عنوان ستم و ستمدیده نویسنده به بحث درباره مظلوم و ظالم، حکومت خدا در قرآن، عظمت

خالق در نهج البلاغه، لزوم یاری مظلوم و دشمنی ظالم پرداخته و دوری از ستم و بازداشتن ستم از دیگران را مورد تأکید قرار می دهد. بررسی انواع ظلم در قرآن، بیان 36 مصداق از ظلم و دیدگاه روایات درباره ظلم از مباحث دیگری است که ذیل شرح دعای چهارم بیان شده است. در شرح دعای پانزدهم تحت عنوان بیماری یا

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 112

اندوه و گرفتاری به بحث درباره مسائلی مانند سلامت جسم و طهارت بدن و لباس، پاره ای از اوصاف مشرکان و کافران، طهارت در قرآن و روایات، دستورات بهداشتی اسلام، فواید روزه، اهمیت شیر مادر، خواص برخی از میوه ها و سبزیجات، بهداشت باطن، خشم و غضب و آثار منفی آن، برخی از رذایل اخلاقی مانند دروغ، حسد، تکبر، خلف وعده، حرص، خودنمایی، اصول کلی بهداشت و طبابت در آموزه های اسلامی پرداخته شده است. در شرح دعای شانزدهم تحت عنوان طلب عفو از گناهان و عیوب برخی دیگر از مسائل اخلاقی و اعتقادی مانند: شباهت وجدان انسان با دادگاه رستاخیز، قرآن، نبوت و امامت از دیدگاه روایات، هدف از ارسال رسل و انزال کتب، صفات خداوند، علم و رحمت الهی، رزق و روزی حلال در آیات و روایات، بخشش و کیفر الهی، کیفیت اجرای عدالت در مورد مجرمان توسط

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 113

خداوند در دنیا و آخرت، پرده پوشی خداوند از بندگان، غفلت از دیدگاه آیات و روایات، اصلاح نفس در آیات و روایات، محل مصرف رزق و روزی، عاقبت دعوت خدا و شیطان، خوف و خشیت از خدا، دهشت های روز قیامت، تبدیل سیئات به حسنات و بشارت الهی در بخشش گناهان مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

28- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 8)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 397 صفحه، وزیری.

شرحی است عرفانی و اخلاقی بر دعاهای صحیفه سجادیه. در این مجلد از این مجموعه به شرح دعاهای هفدهم تا بیستم از ادعیه موجود در صحیفه سجادیه پرداخته شده است. در شرح دعای هفدهم تحت عنوان پناه بردن به حق، نگارنده به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 114

بحث درباره شیطان و شیطنت های او پرداخته و سلطنت نداشتن شیطان برانسان و اوصاف و ویژگی های شیطان را از دیدگاه قرآن و روایات بررسی می نماید. اطاعت نکردن از امر حق و واداشتن دیگران به گناه و انحراف، پیروی از هوا و هوس، امر برفحشا، تزئین دنیا، ایجاد سرگرمی های باطل، ایجاد ترس در قلوب مردم، کشاندن انسان به گمراهی، مکر و حيله، فراموشی یاد خدا و دیگر کارهای ناپسندی که شیطان انسان ها را به آن ها می کشاند از مهم ترین ویژگی های اوصاف شیطان برشمرده شده است. نگارنده از منظر عرفانی نیز به شیطان شناسی اقدام نموده و سخنانی از امام صادق (ع)، امام علی (ع) و امام سجاد (ع) در مورد صفات شیطان نقل نموده و هم چنین ذکر چند حکایت پندآموز در زمینه شیطان شناسی پرداخته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 115

در شرح دعای هجدهم تحت عنوان بلا و عافیت نگارنده به بحث درباره حقیقت بلا و آندوه می پردازد و مفهوم بلا و ابتلا و عافیت از بلا و حکمت آن ها را بیان می کند و راه عافیت را در قبولی در آزمایش های الهی در قالب بلا و مصائب دنیا می داند. در شرح دعای نوزدهم تحت عنوان درخواست باران از خداوند متعال به نعمت های مهم خداوند از جمله باران، ابر، باد، هوا، خورشید و آثار حیاتی آن اشاره کرده و دیدگاه های قرآن کریم و روایات و دانشمندان معاصر را در مورد نقش آن ها و هم چنین خواص میوه ها و نیز تأثیر آب در بدن انسان منعکس می کند. تأثیر آب و املاح و مواد معدنی مانند کلسیم، فسفر، منیزیم، کلر، پتاسیم، سدیم، آهن، ید، مس و روی در بدن و مکانیزم تأثیر میوه ها در بدن انسان و ترکیبات معدنی موجود در گیاهان و میوه ها از جمله مباحث مطرح

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 116

شده در این بخش از کتاب است. در همین زمینه نگارنده به آثار عظمت حق تعالی در آب و ترکیبات آن اشاره نموده و شوری آب دریا و شیرینی آب باران و سایر ویژگی های حیاتی آب را مورد تجزیه و تحلیل علمی قرار داده و راز خلقت را در کلام امام صادق (ع) و آثار گناه را در آیات قرآن کریم بررسی نموده است.

در شرح دعای بیستم از ادعیه صحیفه سجادیه که با عنوان مکارم اخلاق و اعمال پسندیده مطرح شده است نگارنده به تفسیر معنای صلوات و اهمیت آن در روایات پرداخته و ویژگی های ایمان کامل و حقیقت ایمان را در روایات بیان می نماید. در ادامه بحث درباره یقین و نشانه های اهل یقین، اخلاص در نیت و عمل، اصلاح و فساد در قرآن، باب نجات

در دنیا و آخرت، عدم احتیاج خداوند به بندگان، استفاده از همه اوقات در راه هدف اخروی، معنای عزت واقعی و دوری از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 117

کبر، انجام عبادت بدون عُجب و تکبر، انجام خیر بدون منت و سایر صفات اخلاقی که وی از آن ها به مکارم اخلاق تعبیر می کند پرداخته و دیدگاه روایات و آیات قرآن را در مورد مکارم اخلاق و مصادیق آن ها مانند دروی از فخرفروشی، حسن معاشرت، تواضع، نرم خوئی، اصلاح بین مردم، گسترش عدل و عدالت و مصادیق رذایل اخلاقی مانند کینه توزی، حسد، بدگمانی به دیگران، دشمنی با نزدیکان و .... تبیین می نماید.

29- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 9)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 381 صفحه، وزیری.

شرح و بررسی دعاهای صحیفه سجادیه از دیدگاهی اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد نیز در ادامه شرح دعای بیستم

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 118

صحیفه سجادیه به بحث و بررسی برخی از مصادیق مکارم اخلاق از دیدگاه قرآن و روایات پرداخته شده است. در همین راستا نگارنده به مباحثی مانند وسعت رزق در پیری، تلاش برای کسب روزی حلال در روایات و کسالت در عبادات، استفاده صحیح از نعمت عمر، برکت دراموال، عوامل تضعیف بصیرت، توفیق برای حرکت در مسیر انبیا الهی، راههای غلبه بر هوای نفس و خواسته های شیطانی، عزت نفس در توانگری و تنگدستی، حقیقت جاه و منزلت و به دست آوردن خیر دنیا در بیداری و دروی از غفلت می پردازد. در شرح دعای بیست و یکم از صحیفه سجادیه تحت عنوان هجوم اندوه و نگرانی از گناه به بحث درباره بی نیاز کردن نیازمندان توسط خداوند متعال، اوصاف قرآن کریم در کلام امام خمینی (ره)، بی نیاز بودن خداوند از انسان از نگاه قرآن، پناهگاه واقعی بودن خداوند، اعتراف به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 119

ناتوانی و بیچارگی در برابر خداوند، داستان قارون و متکی بودن وی به قدرت خویش، لزوم ترس از خدا و منت نداشتن فاجر و کافر بر مؤمن می پردازد. در شرح دعای بیست و دوم که با عنوان سختی و دشواری امور مطرح شده است مباحثی درباره تهنید نفس، صفات ذاتی نفس و صفات ذمیمه نفسانی، اعتماد به خداوند در تمامی امور و توکل بر او مطرح شده و دیدگاه امام علی (ع) در مورد نفس بیان شده است. در ادامه این بخش از کتاب برخی از مسائل اخلاقی مانند اهمیت صبر در سختی ها، نشانه های صابران، دستگیری خداوند از بندگان، پرهیز از حسد، جرأت کردن برگناه، گستردگی رحمت الهی و جلوه های محبت خداوند، اخلاص در امور و مراتب آن، زهد، نور باطن، وعده و وعیدهای خداوند در قرآن، غم مرگ و فردای قیامت و اجرای حق از منظری روایی مطرح شده است. در شرح دعای بیست و سوم صحیفه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 120

سجاده تحت عنوان عافیت و شکر بر آن نگارنده به مقوله تندرستی کامل در تمام شئون مادی و معنوی پرداخته و لزوم شکر بر چنین نعمت مهمی را گوشزد می نماید. وی امنیت و سلامتی در دین و بدن را بسیار مهم ارزیابی کرده و ارزش حج و عمره و زیارت رسول الله (ص) را از منظر روایی بررسی می نماید. امنیت در برابر شرارت شیاطین جنی و انسی و شرارت مردم پایان بخش این قسمت از کتاب است. در شرح دعای بیست و چهارم نگارنده به حقوق پدر و مادر و نیکی به والدین از دیدگاه قرآن و روایات می پردازد و لزوم شکرگزاری از زحمات پدر و مادر و عفو گذشت در قبال آنان و به یاد آنان را از دیدگاه روایات بیان می کند. در دعای بیست و پنجم از صحیفه سجاده، آیات و روایاتی درباره حقوق فرزندان و نقش پدر و مادر در تربیت دینی آنان مطرح شده و پرورش فرزندان براساس محبت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 121

اهل بیت (ع) مورد تأکید قرار می گیرد. در شرح دعای بیست و ششم از صحیفه سجاده نگارنده به حقوق و ارزش همسایگان و دوستان اشاره می نماید و حق همسایه را از دیدگاه قرآن و روایات بیان کرده و ارزش شیعیان واقعی و خصوصیات آنان و ادا کردن حقوق برادران مؤمن را در کلام ائمه (ع) بررسی می نماید. لزوم ملاقات برادران مؤمن، رازدار بودن و عیب پوشی آنان، یاری کردن به مظلوم و برخورد خوب با همسایگان از منظر روایات از مباحث پایانی این مجلد از این مجموعه محسوب می شود.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 122

30- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 10)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 428 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر دعاهای صحیفه سجادیه با رویکردی اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه نیز به شرح دعای بیست و هفتم تا سی و هشتم از ادعیه صحیفه سجادیه پرداخته شده است. در شرح دعای بیست و هفتم تحت عنوان مرزداران نگارنده به توصیف مقام و جایگاه مرزداران و عنایات خاص خداوند به آنان می پردازد و بهشت را پاداش ریاضت های آن ارزیابی می کند. وی ضمن توصیف نعمت های بهشتی برای رزمندگان به عوامل پیروزی مسلمین در جنگ بدر اشاره نموده و عظمت جهاد در راه خدا و شهادت و ارزش شهید را وصف می کند و آیات و روایاتی در این زمینه نقل می نماید. در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 123

شرح دعای بیست و هشتم به اهمیت دعا و راز و نیاز با خداوند متعال پرداخته شده است. در شرح دعای بیست و نهم تحت عنوان ضیق روزی، به برنامه رزق و روزی و کسب و روزی حلال اشاره می شود. در شرح دعای سی ام تحت عنوان پرداخت قرض و دین به اهمیت وام دادن و قرض دادن و مهلت دادن به شخص بدهکار اشاره شده و حرمت ربا در آیات و روایات بررسی شده است. اقتصاد در زندگی و پرهیز از اسراف و تبذیر و توجه به حال فقرا از دیگر مباحث مطرح شده در این بخش کتاب است. در شرح دعای سی و یکم تحت عنوان توبه و بازگشت به بحث درباره اوصاف خداوند و امید به عفو و رحمت الهی پرداخته شده و پیروی نکردن از شیطان و هوای نفس و آلوده نشدن به گناه و اعتراف به گناه در صورت آلوده شدن و اقدام کردن به توبه همه جانبه از گناهان مورد توصیه قرار گرفته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 124

بیان آثار گناه، توبه در کلام معصومین (ع)، معنای توبه نصوح، داستان هایی در باب توبه و آثار توبه و استغفار از مباحث دیگر مطرح شده در شرح دعای سی و یکم است. در شرح دعای سی و دوم از صحیفه سجادیه تحت عنوان دعای پس از نماز شب نگارنده به اهمیت عبادت و آثار نماز شب و جلب روزی و رفع عذاب جهنم پرداخته و آیات و روایاتی در خصوص آثار معنوی نماز شب و سحرخیزی و حکایاتی در این زمینه ارائه نموده است. در شرح دعای سی و

سوم به بحث درباره استخاره و انواع آن از منظر روایی نگریسته شده است. در شرح دعای سی و چهارم تحت عنوان رسوایی گناه ستاریت خداوند، عواقب تلخ گناه در رسوایی انسان در دنیا و آخرت بیان گردیده است. در شرح دعای سی و پنجم تحت عنوان رضا در برابر دنیا داران به حقیقت رضا به قضا و قدر الهی و توصیف مقام رضا در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 125

آیات و روایات و عرفا پرداخته شده و تفسیر خیر در کلام امام صادق (ع) و ارتباط آن با قضا و قدر الهی تبیین شده است. در شرح دعای سی و ششم تحت عنوان دعا هنگام نظر به ابر، برق و شنیدن بانگ رعد به توصیف عجائب خلقت در مورد این پدیده های طبیعی پرداخته شده است. در شرح دعای سی و هفتم به بحث درباره حقیقت شکر در کلام قرآن و روایات و برخی از دانشمندان اسلامی پرداخته شده است و بالاخره در شرح دعای سی و هشتم حقوق انسان برانسان و لزوم ادای حق دیگران در روایات بررسی شده و لزوم اعتماد به خداوند مورد تأکید قرار گرفته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 126

31- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 11)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 421 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر دعاهای صحیفه سجادیه از دیدگاهی اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه شرح و تفسیر دعاهای سی و نهم تا چهل و پنجم از ادعیه صحیفه سجادیه ارائه شده است. در شرح دعای سی و نهم از صحیفه سجادیه نگارنده تحت عنوان طلب عفو و رحمت به لزوم درخواست بخشش و گذشت از دیگران پرداخته و سیره پیامبر (ص)، امام سجاد (ع) و امام حسین (ع) و برخی از بزرگان را در زمینه عفو خطای دیگران منعکس می نماید. در ادامه وی به نعمت ها و عنایات خداوند به انسان ها در دنیا و آخرت اشاره کرده و معتقد است که در واقع همه ما مستوجب عقوبت هستیم

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 127

ولی با این حال باید به رحمت واسعه الهی امیدوار باشیم و مغرور اعمال ناچیز خود نباشیم. غرور در آیات و روایات و سخنان علمای اخلاق آخرین مبحث این بخش از کتاب است. در شرح دعای چهلم تحت عنوان یاد مرگ نگارنده

تفسیری از مرگ در آیات و روایات ارائه نموده و مرگ با هدایت و طاعت را نعمت خداوند ارزیابی می نماید. جاهلیت در تاریخ، کلام امام علی (ع) در نهج البلاغه در زمینه تشویق به عمل نیک، پایداری در راه حق، وصف عاشقان خداوند، فاسقان و گمراهان و تسلیم محض بودن در برابر فرمان های الهی از مباحث دیگر این بخش از کتاب می باشد. در شرح دعای چهل و یکم تحت عنوان طلب پرده پوشی میزان پرده پوشی خداوند از گناهان بشر مطرح شده و حکایاتی در این زمینه نقل می شود و مفهوم میزان در قیامت و توصیف آن بیان می گردد. در شرح دعای چهل و دوم تحت عنوان ختم قرآن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 128

نگارنده به بحث درباره حقیقت قرآن و ظاهر و باطن آن پرداخته و اوصاف قرآن کریم و وظایف مسلمانان در قبال این کتاب آسمانی را در ضمن بیان روایات و حکایاتی بررسی نموده است. دورنمایی از حقایق قرآن، هماهنگی قرآن با ابعاد وجود انسان، تعداد و نام های سوره های قرآن، برخی از اسامی و اوصاف قرآن، میزان بودن قرآن و روایاتی درباره عظمت و شأن والای قرآن کریم، برکات دنیوی و اخروی قرآن و نقل و حکایاتی در زمینه آثار معنوی قرآن از دیگر مباحث ارائه شده در این بخش از کتاب می باشد.

در شرح دعای چهل و سوم تحت عنوان نگاه کردن به هلال به معیارهای شرعی برای شناختن اوقات شرعی اشاره شده و آیات و روایاتی درباره ماه، ستارگان و خورشید و همچنین مطالبی علمی در مورد کره ماه بیان گردیده است. در شرح دعای

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 129

چهل و چهارم تحت عنوان ماه مبارك رمضان نگارنده به فواید روزه و ارتباط روزه با سلامتی، کسب تقوا، صبر و توبه اشاره می نماید و به تفسیر عظمت شب قدر و ویژگی های این شب با توجه به مفاد سوره قدر و برخی از روایات می پردازد. فضیلت و حرمت ویژه ماه مبارك رمضان در کلام معصومین (ع)، اهمیت عبادت به ویژه نماز در این ماه، صله رحم در قرآن و روایات، اهمیت زکات در آیات و روایات و نقل برخی از داستان ها در این باره از دیگر مباحث ارائه شده در این بخش از کتاب است. در شرح دعای چهل و پنجم نیز نگارنده به وداع امام سجاد (ع) با ماه مبارك رمضان اشاره نموده و آداب عید فطر و استفاده صحیح از ماه رمضان را بیان می نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 130

32- تفسیر و شرح صحیفه سجادیه (جلد 12)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 419 صفحه، وزیری.

شرح و تفسیر ادعیه صحیفه سجادیه با دیدگاهی اخلاقی و عرفانی است. در این مجلد از این مجموعه نیز که آخرین مجلد از آن است به شرح دعای چهل و ششم تا پنجاه و چهارم از صحیفه سجادیه پرداخته شده است. در شرح دعای چهل و ششم تحت عنوان بازگشت از نماز فطر و جمعه نگارنده به رحمت و واسع خدایان اشاره نموده و به شرح دعای نماز عید فطر و اهمیت روز جمعه و نماز جمعه و شرح دعای پس از آن می پردازد. دعای امام سجاد (ع) در روز جمعه، اهل سعادت و شقاوت، نعمت های خداوند، حکمت تأخیر در عذاب کفار و گناهکاران و حقیقت شکر از دیگر مباحث مربوط به شرح این دعا است. در شرح

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 131

دعای چهل و هفتم به شرح مضامین دعای عرفه پرداخته شده و اعمال روز عرفه، اهمیت عرفه و عرفات و وقوف در عرفات و معنای آن، ابعاد معنوی حج و حکمت قربانی در حج مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در شرح دعای چهل و هشتم به ارزش و عظمت عید قربان، فضیلت قربانی و ارزش و اهمیت روز جمعه بررسی شده و مراتب اهل توحید بیان گردیده است. در شرح دعای چهل و نهم تحت عنوان دفع شر دشمنان و رد فشار آنها، نگارنده به بحث درباره سرکشی و تجاوز به حقوق دیگران، حقیقت نفاق، انواع نفاق، حسادت و انگیزه های آن. منت گذاشتن بر دیگران و حقیقت نیاز بندگان پرداخته است. در شرح دعای پنجاهم تحت عنوان مقام ترس از خدا، ارزش توبه، حکمت خلقت انسان و مقام تائبان مورد بحث قرار گرفته و رابطه توبه با نماز غفیله، معنای اسراف، اسباب مغفرت و آمرزش الهی و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 132

رابطه عمل با توبه مورد بررسی قرار گرفته است. در شرح دعای پنجاه و یکم تحت عنوان تضرع و زاری نگارنده به اهمیت مناجات و آثار آن اشاره نموده است. در شرح دعای پنجاه و دوم تحت عنوان اصرار در درخواست از خدای تعالی نگارنده به بحث درباره مناجات عاشق و معشوق و شوق لقای پروردگار در روایات پرداخته و مراحل قیامت اعم از مرگ، برزخ، قبر، اشراط الساعه، نفخ صور، محشر، میزان، محاسبه، اعمال، وسیله، حوض، شفاعت، صراط و بهشت و جهنم را

بیان می کند. وی آنگاه به انواع شرك و مرز بین توحید و شرك اشاره نموده و توسل و شفاعت را تفسیر می نماید و آن ها را مصداق شرك نمی داند. آثار منفی اسراف بر نفس و تفسیر کلمه اسراف، و توکل و ایمان به خداوند از دیگر مندرجات این بخش از کتاب است. در شرح دعای پنجاه و سوم تحت عنوان ذلت به پیشگاه حضرت حق، به وضع

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 133

گناهکاران در دنیا و آخرت می پردازد و عقاب دنیوی آنان و برخی از گناهان مانند قطع رحم، قسم و گفتار دروغ، زنا، شراب خواری، قمار، عیب جوئی، تمسخر دیگران، شوخی های بیهوده که دارای عقاب دنیوی هستند را معرفی می نماید و عقاب اخروی این قبیل از گناهان را نیز بررسی می کند. توصیف ابواب بهشت و جهنم نیز مبحث پایانی این بخش از کتاب است. در شرح دعای پنجاه و چهارم نگارنده تحت عنوان درخواست از حق جهت دورگرداندن اندوه ها به شرح مباحثی مانند عوامل غم و اندوه و راه های از بین بردن آن، فضایل برخی از آیات، سوره و اذکار به ویژه آیه الکرسی، مراتب خوف از خدا، اعتماد و امید به خدا و حقیقت تفویض امر به خداوند متعال می پردازد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 134

33- دیار عاشقان: تفسیرجامع صحیفه سجادیه حضرت زین العابدین (ع) (جلد 1- 7)

استاد حسین انصاریان، تصحیح حسین استاد ولی، چاپ سوم، تهران، انتشارات پیام آزادی، 7 جلد، 678+608+516+457+606+384+443 صفحه، وزیری.

این اثر شرح و تفسیری جامع بر صحیفه سجادیه است که در هفت جلد به چاپ رسیده است. مولف تمامی دعاهای صحیفه سجادیه را پس از ترجمه، شرح نموده و مهم ترین مباحث مربوط در هر فراز را به تفصیل بیان نموده است. جامعیت مطالب مطرح شده، حکایات و لطایف و اشعار عارفانه و مناجاتی، نثر ساده و روان و یکدست و تقریظ عالمانه علامه محمد تقی جعفری، یکی از کامل ترین کتاب در زمینه صحیفه سجادیه را پایه گذاشته است. یاد آور می گردد کتاب حاضر با ویژگی های جدید در دوازده جلد منتشر گردیده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 135

34- شرح نهج البلاغه «1»

تحقیقی درباره خطبه اول نوح البلاغه و سند و شرح مباحث مطرح شده در این خطبه است و در آن مباحثی در مورد توحید و نبوت و مسأله خلقت انسان ها ارائه گردیده است. نگارنده، این خطبه نوح البلاغه را منبع بسیار مهمی برای شناخت خداوند و شناساندن حضرت حق به انسان ها معرفی کرده است. روش ایشان در تبیین این خطبه، در آغاز ترجمه خطبه را ذکر کرده و سپس به شرح مفاد خطبه می پردازد. وی ابتدا به مسأله ستایش خداوند و شناخت خدا و آفرینش انسان و جهان در این خطبه اشاره کرده و خلقت فرشتگان و هدف بعثت انبیاء و رسالت پیامبر اسلام (ص) را در این خطبه بررسی نموده و ضمن معرفی قرآن و فرهنگ سعادت

(1) این اثر بزودی منتشر می گردد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 136

بخش آن به مسأله حج در این خطبه می پردازد.

بخش اصلی این نوشتار به تفسیر سخنان امیرالمؤمنین در خطبه اول نوح البلاغه اختصاص دارد که در آن نگارنده به حمد و ثنای الهی توسط حضرت علی (ع) و عدم قدرت به جای آوردن حمد و ثنای خداوند توسط علما و عدم احصاء و شمارش نعمت های الهی از دیدگاه آن حضرت اشاره کرده و از منظری قرآنی به بحث در مورد نعمت های مادی و معنوی خداوند پرداخته و این نعمت ها و آیات مربوط به آن ها را برمی شمارد. در همین راستا به منافع وجود انسان، دانش، تندرستی، هوای سالم، آب، حرارت خورشید، زمین، منابع نور و الکتریسیته به عنوان یکی از مصادیق نعمت های مادی خداوند و ارزانی داشتن آن به بشر اشاره کرده و از منظری علمی به این مسأله نگریسته و دیدگاه دانشمندان را در مورد منافع بی شمار

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 137

نعمت های ذکر شده بیان می کند. وی در ادامه به خلقت انسان، زمین، آسمان ها و فرشتگان و منافع وجودی آن ها اشاره کرده و فلسفه وجودی انبیاء به ویژه پیامبرگرمی اسلام (ص) را بر می شمرد و دیدگاه حضرت علی (ع) را در این زمینه بیان می کند.

35- شرح دعای کمیل

استاد حسین انصاریان، تهران، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1381، 576 صفحه، وزیری.

دعا وسیله ی ارتباط میان عبد و معبود است، چه زیباست که چگونگی این ارتباط، زبان و نوع آن، از انوار طیبه اهل بیت (علیهم السلام) آموخته شود. اثر فوق شرح و تبیین مفاهیم، الفاظ و جملات دعای کمیل است. دعای کمیل حاوی يك دوره معارف اخلاقی در بیان کیفیت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 138

ارتباط بنده وخالق است. و این دعا که از سوی امیرمؤمنان علی (ع) به کمیل بن زیاد نخعی آموزش داده شده است از نظر مفاهیم و الفاظ بسیار شیوا و جذاب و دارای ویژگی های برجسته ای است و از بسیاری جهات می توان آن را اثری منحصر به فرد دانست. بر این نیایش شرح های زیادی نگاشته شده است که شرح و ترجمه فوق یکی از آن هاست. نویسنده در شرح نوشته خود، نخست درباره مفهوم دعا و جایگاه آن در قرآن مطالبی را ارائه داده، و سپس به طرح متن دعا و شرح آن پرداخته است. از دیدگاه نویسنده هر فرازی از آموزه های این دعا می تواند درهائی را از علم و حکمت و اخلاق بر روی دعا خوانان بگشاید و رذایل اخلاقی آنان را زدوده و تطهیرشان سازد. او هم چنین با استناد به حکایات و قصه های واقعی، مسئله کنش و واکنش های انسان را در عمل ثابت کرده و نتیجه می گیرد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 139

که آدمی از هر دست که بدهد، از همان دست می گیرد.

36- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 1)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 420 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 30

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به حضرت امام جعفر صادق (ع) است و مشتمل بر مسائل مهم عرفان اسلامی می باشد. در این کتاب که جلد اول از مجموعه پانزده جلدی به همین نام است، ضمن ارائه تعریفی از عرفان، عارف و مکاتب عرفانی، پژوهشی پیرامون کتاب «مصباح الشریعه» و صحت انتساب آن به امام صادق (ع) و دیدگاه علمای شیعه در مورد این کتاب و مطالب عمیق عرفانی و اخلاقی آن صورت گرفته و سرچشمه اصلی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 140

عرفان در دین اسلام، قرآن کریم و معارف ناب اهل بیت (ع) دانسته شده است. نگارنده سعی کرده است مبانی اصلی عرفان و اخلاق اسلامی را با دیدگاه های حضرت امام صادق (ع) تطبیق نموده و سپس با استفاده از آیات و روایات به تجزیه و تحلیل اوصاف عارفان و مراحل عبادات آنان از مرحله عبودیت تا ربوبیت و هم چنین مراحل هفت گانه نفس اعم از نفس اماره، نفس لوامه، نفس ناطقه، نفس عاقله، نفس مطمئنه، نفس راضیه، نفس مرضیه از منظری قرآنی و روایی به ویژه نهج البلاغه امام علی (ع) پرداخته است.

بررسی انواع حجاب های ظلمانی و نورانی در عرفان، مفهوم خوف عرفا از خداوند و نافرمانی او، تفاوت بین خوف و خشیت الهی، خوف عارفان از گناه و نقصان در عبادت، معنای امید عرفا به خداوند، بررسی مفهوم عشق و محبت در عرفان اسلامی و اقسام آنها و معرفی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 141

چهره های پاک و ناپاک از منظر قرآن کریم از مباحث بعدی این کتاب است. نگارنده، سعی نموده است سیمای مؤمنان حقیقی در قرآن را ارائه نموده و عامل نجات انسان در قیامت را تقوای زبان، قلب و سایر اعضاء و جوارح جهت رسیدن به نور یقین و شناخت خداوند متعال عنوان نماید و سیره اولیای الهی را بر محور محبت خداوند، توکل بر خدا و اعتماد بر او معرفی کند. برای تبیین مباحث عرفانی مندرج در کتاب «مصباح الشریعه» علاوه بر استفاده از آیات و روایات از حکایاتی عبرت آموز نیز استفاده شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 142

37- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 2)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 519 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 31

شرح مباحث عرفانی و اخلاقی مندرج در کتاب «مصباح الشریعه» منسوب به امام صادق (ع) است. در جلد دوم این کتاب به بحث درباره مفهوم و تفسیر واژه «کلمه» پرداخته شده و مصادیق «کلمه» در قرآن مانند: قول حق، توبه، آزمایش، روح معنا و انسان و تفسیر معانی کلمات وجود انسان و مراتب ایمان او مانند: ایمان قلب، ایمان زبان، ایمان

گوش، ایمان چشم، ایمان دست و سایر اعضا و جوارح بیان گردیده است. در ادامه به حقیقت ذکر و معانی آن در قرآن اشاره کرده و دو معنای ذکر در قرآن مجید شامل: توجه قلبی و روحی بیان شده است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده، به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 143

تبیین معنای رضا در آیات و روایات پرداخته و اشتغال به غیرخدا و تبعات منفی آن را از دیدگاه قرآن و سنت بررسی نموده است. اصلاح قلب و احوالات آن در عرفان اسلامی موضوع بعدی کتاب حاضر را تشکیل می دهد. در این باره وی، به لزوم حفظ قلب از خطرات معنوی پیش روی آن پرداخته و علل فساد و صلاح قلب و آفات آن را از دیدگاه قرآن و روایات منعکس نموده است. در بخش سوم کتاب به بررسی معنای غفلت در قرآن و روایات و عاقبت غافلان و تبعات غفلت از یاد خدا، آثار مثبت و مراقبه نفس از نگاه قرآن و سنت مورد بحث و بررسی تحلیلی قرار گرفته است. در مبحث مربوط به نفس و مراتب آن، نویسنده به دیدگاه های ملاصدرا و علامه مجلسی در باره نفس و نسبت آن با عقل پرداخته و خطرات پیروی از هوی نفس و غرایز نفسانی را گوشزد می نماید. تبیین جایگاه دین در زندگی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 144

بشر، معنای دین و بیان حقیقت و روح دین اسلام، ویژگی های دین اسلام و بررسی مفاهیم حقیقی توحید، نبوت و امامت در دین اسلام و اهمیت مال حلال و آثار معنوی آن و مضرات مال حرام از مباحث پایانی این کتاب می باشد.

38- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 3)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 431 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 32

شرح روایاتی از امام صادق (ع) درباره مباحث اخلاقی و عرفانی از کتاب «مصباح الشریعه» منسوب به آن حضرت است. در کتاب حاضر که جلد سوم از مجموعه پانزده جلدی است به ادامه شرح مباحث اخلاقی، اعتقادی و عرفانی پرداخته شده است. در این مجلد ابواب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 145

چهارم تا ششم کتاب شرح داده شده است. نگارنده، برای شرح سخنان امام صادق (ع) از آیات و روایت و اشعار شاعران و حکایاتی پندآموز نیز استفاده کرده است. در ابتدای کتاب ابتدا به تبیین مفهوم نیت و اهمیت آن در عبادت پرداخته و دیدگاه های قرآن و معصومین (ع) در مورد تأثیر نیت در روح بخشیدن به اعمال و عبادات منعکس گردیده است. آنگاه به بیماری های قلب از قبیل کفر، نفاق، شرک، شک، قساوت، ریا و عجب اشاره شده و راه های سلامت قلب و حضور قلب در عبادات بررسی شده است. در ادامه به بحث درباره ذکر و ابعاد و مراتب آن و مشخصات ذکر حقیقی پرداخته و آن را برترین عبادات شمرده است. وی نمونه هایی از ذکر و تسبیح در عالم حیوانات، گیاهان و ملائکه را عنوان کرده و هدایت و ضلالت موجودات به ویژه انسان را از نگاه قرآن و روایات و همچنین اوصاف اهل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 146

هدایت و ضلالت را بیان و ذکر قلبی و ذکر عملی را بالاتر از ذکر زبانی توصیف کرده و نیز اقسام ذکر و معرفت نسبت به خداوند را بررسی می نماید. در بخش بعدی کتاب به بحث درباره شکر در قبال انواع نعمت های مادی و معنوی می پردازد. و نعمت هایی مانند نعمت هوا، نعمت حیات برای انسان، نعمت دستگام گردش خون، نعمت اعصاب، نعمت زمین، نعمت خواب، نعمت خورشید، نعمت باران و سایر نعمت ها را با توجه به آیات و روایات و یافته های علمی بشر امروزی توصیف نموده و شکر نعمت را بالاترین درجه عبادات می داند. نگارنده، براین باور است که عبد شاکر واقعی کسی است که راضی به فعل خداوند متعال بوده و نعمت خدا را در راه گناه به کار نبندد. وی همچنین تغییر نعمت را نتیجه اعمال انسان ها دانسته و اقسام انسان ها را در برابر نعمت ها معرفی می نماید. در هر قسمت از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 147

مباحث کتاب ابتدا سخنی از امام صادق (ع) درباره آن موضوع مطرح شده و سپس به شرح و تفسیر کلام حضرت پرداخته شده و از آیات و روایات و حکایات در تبیین سخنان ایشان بهره گرفته شده است.

39- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 4)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 432 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 33

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) است و مشتمل بر مسائل مهم عرفان اسلامی است. نویسنده تلاش دارد ابعاد و جوانب موضوعات عرفانی را از دیدگاه آیات و روایات بررسی کند. در چهارمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب هفتم تا دوازدهم از این مجموعه ارائه شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 148

در هریاب از کتاب ابتدا فراهایی از متن «مصباح الشریعه» نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آراء عرفا و حکایاتی پندآموز در رابطه با موضوع مورد نظر در کتاب بیان می گردد. در ابتدای کتاب مباحثی درباره لباس ظاهری و باطنی و دیدگاه آیات و روایات در این باره مطرح شده و ارتباط مسئله لباس با مباحث و مقامات عرفانی بیان می گردد. رنگ لباس، جنس لباس، نوع لباس، لباس زنان، آفات لباس باطن، اسباب لباس ظاهر و باطن، اقسام توحید و انواع عبادات از مهم ترین مطالب این بخش از کتاب است. در باب هشتم، آداب مسواک زدن و ارتباط آن با عبادت بیان شده و اهمیت شب زنده داری، گریه و استغفار از منظر آیات و روایات بررسی می گردد. در باب نهم مباحثی درباره شهوت شکم و کنترل آن و آثار و فواید کم خوری، در باب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 149

دهم طهارت جسم و جان و انواع بهداشت مطرح شده و اسرار باطنی وضو، غسل و تیمم بیان گردیده است. در باب یازدهم آداب خروج از منزل و رعایت حقوق برادران مؤمن و برآوردن حاجت های آنان بیان شده و روایاتی در این زمینه نقل گردیده است. در باب پایانی کتاب آداب وارد شدن به مسجد و آراسته شدن به طهارت جسمی و روحی و عدم غفلت، داشتن علو همت و عظمت روح، شیوه کسب رحمت الهی و راه لذت بردن از مناجات مورد بحث قرار گرفته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 150

40- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 5)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 403 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 34

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مسائل اساسی عرفان اسلامی می باشد. نویسنده سعی دارد ابعاد و جوانب موضوعات عرفانی را از دیدگاه آیات و روایات بررسی کند. در

پنجمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب سیزدهم و چهاردهم از کتاب مذکور مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در هر باب از کتاب فراهایی از متن کتاب مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در هر باب از کتاب فراهایی از متن کتاب «مصباح الشریعه» نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آرای عرفا و حکایاتی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 151

پندآموز در رابطه با موضوع مورد بحث در کتاب ارائه می گردد. در ابتدای این مجلد و در باب سیزدهم آداب و اسرار ظاهری و باطنی نماز بیان شده و سیره انبیاء و اولیای الهی در باره نماز و کیفیت اجرای آن و اهمیت دادن به نماز منعکس گردیده و با استفاده از آیات و روایات به تبیین ابعاد عرفانی و عبادی نماز پرداخته و آثار سبک شمردن نماز و ضایع کردن این عبادت مهم را بررسی نموده است. ارزش نمازگزاران واقعی، توجه به حقیقت نماز، شرایط پذیرفته شدن نماز، لزوم خشوع در نماز و مراتب آن، موانع اقامه نماز، آداب ظاهری و باطنی نماز، مراحل نماز باطنی، نماز از دیدگاه عارفان و سالکان، حالات قلب در نماز، تفسیر تکبیره الاحرام و قبله و بیان حکایاتی پندآموز در مورد نماز از برجسته ترین نکات مورد بحث در باب سیزدهم کتاب می باشد. در باب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 152

چهاردهم کتاب تحت عنوان «آداب قرائت قرآن» ادب قرائت قرآن و وظایف ما در برابر فراگیری، فهم و عمل به قرآن و آداب ظاهری و باطنی قرائت قرآن از دیدگاه آیات و روایات بررسی شده و عظمت قرآن از دیدگاه ائمه (ع) و عارفان به تصویر کشیده شده است. در همین راستا نگارنده، به حقیقت حروف قرآن و ویژگی های این کتاب آسمانی از نگاه عرفا پرداخته و شرایط قاری قرآن اعم از حضور قلب هنگام قرائت، فراغت در قرائت، محل قرائت، تصفیه دل، استعاذه و اندیشه کردن در هنگام قرائت را بیان می کند. وی هم چنین به تفسیر سوره حمد، مفهوم بسم الله و معنای رحمن و رحیم پرداخته و مالک بودن خداوند در قیامت، معنای هدایت به صراط مستقیم الهی در سوره حمد را شرح می نماید. در پایان کتاب تفسیری از سوره اخلاص و وحدانیت و صمدیت الهی ارائه می شود.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 153

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 416 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 35

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مضامین مهم عرفان اسلامی می باشد. در ششمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب پانزدهم تا بیست و یکم از کتاب مذکور مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در هر باب از کتاب فرازهایی از متن کتاب «مصباح الشریعه» نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آرای عرفا و حکایاتی پند آموز در رابطه با موضوع مورد بحث در کتاب ارائه می گردد. در ابتدای این جلد از کتاب ادامه آداب ظاهری و باطنی نماز مطرح شده و آداب ظاهری و باطنی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 154

رکوع، حقیقت رکوع، و ذکر آن و جایگاه رکوع در نماز از دیدگاه آیات و روایات مورد بحث قرار گرفته است. نگارنده، رکوع در نماز را مظهر خشوع دانسته و حکایاتی در این باب نقل کرده است. در ابواب بعدی کتاب آداب ظاهری و باطنی و اسرار سجود، تشهد و سلام در نماز بیان و دیدگاه های قرآن و روایات و برخی از عارفان و سالکان در باره این سه موضوع تبیین و داستان هایی در مورد برکات سجود و تبعات عدم سجده نقل گردیده است. در باب بعدی کتاب آداب ظاهری و باطنی دعا و حقیقت و اسرار آن بررسی گردیده و دیدگاه آیات و روایات و دانشمندان و عارفان در مورد آثار معنوی دعا و فضایل متعدد آن منعکس گردیده است. نویسنده، به شروط استجاب دعا و اسباب عدم استجاب دعا نیز در این باب اشاراتی نموده است. در باب بیستم به بحث در باره آداب ظاهری و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 155

باطنی و اسرار روزه پرداخته شده و آیات و روایات و دیدگاه های برخی از عرفا در این زمینه مطرح گردیده است. اقسام روزه، اوصاف روزه دار واقعی، نیت روزه، مبارزه با نفس به وسیله روزه و ثواب آن از دیگر مباحث مطرح شده در این بخش از کتاب است. در باب پایانی کتاب آداب ظاهری و باطنی زکات و حقیقت و اسرار آن بیان شده است وی، در این بخش نیز ابتدا دیدگاه آیات و روایات را در مورد فلسفه و حکمت زکات و زکات هر یک از اعضاء و جوارح بدن و رابطه زکات با کمال و فنای انسان بیان شده و دیدگاه برخی از عرفا به همراه نقل حکایاتی از ایشان درباره زکات مطرح شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 156

42- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 7)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 407 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 36

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مضامین مهم عرفان اسلامی می باشد. نویسنده بر آن است تا ابعاد و جوانب مختلف موضوعات عرفانی را از دیدگاه آیات و روایات بررسی نماید و دیدگاه عارفان و سالکان را در مورد این موضوعات منعکس کند. در هفتمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب بیست و دوم تا بیست و ششم از کتاب مذکور مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در هر باب از کتاب فراز هایی از متن کتاب «مصباح الشریعه» که در بردارنده روایاتی از امام صادق (ع) است، نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد آن و نیز تحلیل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 157

مباحث با استفاده به آیات و روایات و آرای عرفای اسلامی و حکایاتی پندآموز از آنان در رابطه با موضوع مورد بحث در کتاب ارائه می گردد. نگارنده، نخست به بحث درباره حقیقت عرفانی حج پرداخته و آداب ظاهری و باطنی حج را در عرفان اسلامی بررسی می نماید. رابطه حج با حق الناس، توشه های معنوی حج، عظمت حج و کعبه در آیات و روایات، اسرار و حکمت های اعمال حج و مناسک حج، رابطه حج با جهاد و معراج، توصیفی از حج عارفان و آداب زیارت کعبه، اسرار معنوی طواف، وقوف در عرفات و منی، میقات، لباس احرام، تلبیه، تفسیر عرفانی محرمات احرام، اسرار ذبح، رمی جمرات و تراشیدن سر از مباحث مهم مطرح شده در این بخش از کتاب است که با توجه به مفاد کتاب «مصباح الشریعه» مطرح شده است باب بعدی کتاب عنوانی به نام سلامت دین است که در آن علل غفلت از سلامتی دین و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 158

اوصاف دین اسلام و حقیقت و اصول دین از نگاه آیات و روایات مورد بررسی قرار گرفته است. نگارنده، در این بخش از کتاب به سلامت دین در آخر الزمان و راهکار کسب سلامت دین در زمان حاضر اشاراتی نموده است. فوائد عزلت عنوان بعدی کتاب است که در آن آیات و روایاتی در باب فوائد عزلت و خلوت نشینی و دوری از گناه نقل و تفسیر آنها

نیز بیان گردیده است. در باب بعدی تحت عنوان آداب عبادات، حقیقت عبادت و اسرار آن از منظر آیات و روایات بررسی شده و دستور العمل هایی از برخی از عرفا در زمینه چگونگی عبادت واقعی و وظایف انسان در انجام واجبات ارائه شده است. در باب پایانی کتاب اندیشه و تفکر در دین و حقایق خلقت و عجائب آسمان ها و زمین، گیاهان، جانوران و تفکر در قرآن و آثار اندیشه و تفکر و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 159

اقسام اندیشه از دیدگاه آیات و روایات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

43- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 8)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 358 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 37

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مضامین مهم عرفانی اسلامی می باشد. نویسنده بر آن است تا ابعاد و جوانب مختلف موضوعات عرفانی را از دیدگاه آیات و روایات بررسی نماید و دیدگاه عارفان و سالکان را در مورد این موضوعات منعکس کند. در هشتمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب بیست و هفتم تا سی و پنجم از کتاب مذکور مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 160

هر باب از کتاب فراز هایی از متن کتاب «مصباح الشریعه» که در بردارنده روایاتی از امام صادق (ع) است، نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آرای عرفای اسلامی و حکایاتی پند آموز از آنان در رابطه با موضوع مورد بحث در کتاب ارائه می گردد. در این جلد نخست به بیان فضایل آثار معنوی سکوت و حفظ زبان از گناه پرداخته و از منظری علمی، قرآنی و روایی به تعریف ماهیت زبان و کارکرد های مثبت و منفی آن می پردازد. نگارنده، منافع دنیوی و اخروی سکوت را نیز با استناد به آیات و روایات و کلام عرفا بررسی نموده است. راحتی مؤمن در دنیا و آخرت و تفسیر آیات و روایات در این باره مبحث بعدی کتاب می باشد. در ابواب بعدی اهمیت و آثار قناعت، حرص و زهد و حقیقت آنها بیان و آیات و روایاتی در مورد آنها نقل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 161

و تفسیر می‌گردد. درباب بعدی نکوهش دنیا و اوصاف آن در کلام قرآن و روایات پرداخته شده و دیدگاه حکیمان و عارفان نسبت به دنیا و نسبت آن با آخرت منعکس گردیده است. حقیقت ورع و آثار آن از نگاه آیات، روایات و عارفان مسلمان و ریشه های آن و بیان داستان هایی در این زمینه مبحث بعدی کتاب را تشکیل می‌دهد. در باب های بعدی کتاب لزوم عبرت پذیری از سرانجام کار دیگران مطرح شده و اوصاف عبرت پذیران در آیات و روایات بیان گردیده است. در باب پایانی کتاب تکلف در اعمال و واجبات و نتیجه عمل با تکلف و نهمی آیات و روایات از چنین عملی مورد بررسی قرار گرفته و لزوم شوق و معرفت در امور و سپس انجام آن از روی محبت به خدا و اولیای الهی در قالب ذکر چند آیه و روایت و داستان بیان گردیده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 162

44- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 9)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 415 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 38

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مضامین مهم عرفانی می‌باشد. نویسنده در صدد آن است تا ابعاد و جوانب مختلف موضوعات عرفان اسلامی را از دیدگاه آیات و روایات بررسی نموده و دیدگاه عارفان و سالکان را در مورد این موضوعات منعکس نماید. در نهمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب سی و ششم تا چهل و پنجم از کتاب مذکور مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در هر باب از کتاب فراز هایی از متن کتاب «مصباح الشریعه» که دربردارنده روایاتی از امام صادق (ع) در عرفان اسلامی است، نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 163

آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آرای عرفای اسلامی و حکایاتی پند آموز از آنان در رابطه با موضوع مورد بحث ارائه می‌گردد. در این جلد نخست به نکوهش غرور و آثار این صفت رذیله اخلاقی مباحثی ارائه شده و دیدگاه آیات و روایات در مورد حجاب بودن غرور و ریشه در غفلت داشتن آن و هم چنین عواقب خطرناک آن بیان شده است. سپس به بیان اوصاف منافق و نشانه های نفاق در آیات و روایات و سپس به ستایش پیروی از عقل و نکوهش پیروی از هوی و هوس پرداخته و صفات عاقل مانند حق پذیری، انصاف و مقاومت در برابر باطل را بیان و آیات

و روایاتی در این باب و هم چنین داستان هایی از حکیمان و عارفان در این زمینه مطرح شده است. در باب بعدی کتاب در مذمت وسوسه و انواع وسوسه های شیطانی، تفسیری از سوره فلق و شیطان شناسی و راه های خلاص

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 164

از شیطان و وسوسه های او از نگاه قرآنی و روایات بیان گردیده است. در ادامه نگارنده، به مذمت عجب و آثار خطر ناک آن در روایات پرداخته و داستان هایی در این زمینه نقل می نماید. در ابواب چهارم و پنجم تا چهارم و پنجم نگارنده، به آداب خوردن و آشامیدن و آثار پرخوری و اثر غذاها بر روح و جسم انسان، لزوم فروپوشیدن چشم از حرام، آداب راه رفتن و خوابیدن مباحثی مطرح کرده و این موضوعات را از دیدگاهی قرآنی و روایی تبیین نموده و سخنانی از عارفان درباره آنها نقل نموده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 165

45- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 10)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 456 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 39

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مضامین عرفان اسلامی می باشد. نگارنده، سعی نموده است تا ابعاد و جوانب مختلف موضوعات عرفانی را از دیدگاه آیات و روایات بررسی نموده و دیدگاه عارفان و سالکان را در مورد این موضوعات منعکس نماید. در دهمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب چهارم و ششم تا شصت و سوم از کتاب «مصباح الشریعه» که دربردارنده روایاتی از امام صادق (ع) در عرفان اسلامی است، نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آرای عرفای مسلمان و حکایاتی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 166

عبرت انگیز از آنان در رابطه با موضوع مورد بحث در کتاب ارائه می گردد. در این مجلد نخست، آداب سخن گفتن و شرایط آن از دیدگاه قرآن و روایات مطرح شده و انواع قول در قرآن و آفات زبان از جمله قول لغو و کلام بیهوده بررسی شده است. در باب های بعدی حقیقت مدح و ذم و موارد استحقاق هر کدام در آیات و روایات بیان شده و مراء،

جدال و نزاع غیر مشروع مورد نکوهش قرار گرفته و آفات مرء و جدال در روایات بیان گردیده است. مسأله غیبت و انواع و مراتب آن وریشه انواع غیبت با توجه به روایات معصومین (ع) و آثار زیانبار آن از مباحث بعدی کتاب است. در ابواب پنجاه تا پنجاه و دو به مذمت ریا و تظاهر در اعمال و عبادات، مذمت حسد و ضرر های حسادت و نکوهش طمع و آثار آن پرداخته شده و از منظری قرآنی و روایی به این موضوعات نگریسته شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 167

ستایش از صفت اخلاقی جود و سخاوت، عزت نفس، آداب برادری و نعمت برادری و اخوت، مشورت و برکات آن، ستایش حلم و بردباری و نکوهش غضب، ستایش تواضع و فروتنی، حقیقت اقتدا کردن به پیامبر اسلام (ص) و ائمه معصومین (ع) مدح عفو و گذشت و حقیقت حسن خلق، ستایش علم و دانش و آداب فتوا دادن در اموری مانند فقه و سایر امور دینی و ذکر روایاتی از معصومین (ع)، آیاتی از قرآن، سخنانی از عارفان مسلمان و نقل داستان هایی در این موضوعات از مباحث بعدی کتاب حاضر می باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 168

46- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 11)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 416 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 40

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مضامین عالی عرفان اسلامی می باشد. نویسنده سعی دارد تا ابعاد و جوانب مختلف موضوعات عرفانی را از دیدگاه آیات و روایات بررسی نموده و دیدگاه عارفان و سالکان را در مورد این موضوعات منعکس نماید. در یازدهمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب شصت و چهارم تا هفتاد و چهارم از کتاب مذکور مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در هر باب از کتاب فراز هایی از متن کتاب «مصباح الشریعه» که در بردارنده روایاتی از امام صادق (ع) در عرفان اسلامی است، نقل و سپس ترجمه و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 169

شرح مفاد آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آرای عرفانی مسلمان و حکایاتی عبرت آموز از آنان در رابطه با موضوع مورد بحث در کتاب ارائه می گردد. در این جلد ابتدا به بحث درباره آداب امر به معروف و نهی از منکر و

شرایط و مراتب آن پرداخته شده و روایاتی در این زمینه و سیره انبیاء در این باره تبیین و سپس به ستایش از خوف و خشیت از مقام ربوبی پرداخته شده و آفات علم و صفات عالم حقیقی بیان گردیده است. آفات قاریان قرآن، عظمت قرآن و حقیقت و فضیلت آن و محتویات عمیق آن، عنوان بعدی کتاب حاضر می باشد که روایاتی از ائمه (ع) و سخنانی از برخی عارفان در این زمینه نقل شده است. در ادامه نگارنده، به تبیین حق و باطل پرداخته و معیار های حق در قیامت را از منظر آیات و روایات بررسی می نماید. در باب بعدی کتاب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 170

اوصاف پیامبران الهی و معجزات و امتیازات آنان در ضمن بیان روایات و حکایاتی بیان و فضیلت پیامبر اسلام و حضرت فاطمه (س) نیز در این باب بررسی می شود. در باب شصت و نهم از کتاب مباحثی درباره امامت و ولایت اهل بیت (ع) و شناخت ائمه معصومین (ع) ارائه شده و اوصافی از امام علی (ع) و زهد و انفاق آن حضرت بیان می شود. برخی از وصایای با ارزش اخلاقی و عرفانی و حقیقت صدق و مراتب و آثار آن نیز از مباحث پایانی این کتاب است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 171

47- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 12)

حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 448 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 41

شرحی است بر کتاب «مصباح الشریعه» که منسوب به امام جعفر صادق (ع) بوده و مشتمل بر مضامین عالی عرفان اسلامی می باشد. نویسنده سعی دارد تا ابعاد و جوانب مختلف موضوعات عرفان را از دیدگاه آیات و روایات بررسی نموده و دیدگاه عارفان و سالکان را در مورد این موضوعات منعکس نماید. در دوازدهمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی ابواب هفتاد و پنج تا صد، از کتاب مذکور مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. در هر باب از کتاب فراز هایی از متن «مصباح الشریعه» که دربردارنده روایاتی از امام صادق (ع) در عرفان اسلامی است، نقل و سپس ترجمه و شرح مفاد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 172

آن و نیز تحلیل مباحث با استناد به آیات و روایات و آرای عرفانی مسلمان و حکایاتی عبرت آموز از آنان در رابطه با موضوع مورد بحث در کتاب ارائه می گردد. در این جلد ابتدا به بحث درباره حقیقت توکل و رمز آن در آیات و روایات

پرداخته شده و سپس حقیقت اخلاص و مرز آن، راه های رسیدن به آن، مقام مخلصان از منظر قرآن، ائمه و عرفا مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. شناخت جهل و عوارض آن، بزرگداشت برادر مؤمن، حقیقت توبه و آثار آن در قرآن و روایات و مباحثی درباره ضرورت جهاد و ریاضت با نفس از مباحث بعدی کتاب است. در باب های بعدی کتاب به بحث درباره فساد و انواع آن اعم از فساد ظاهر و باطن پرداخته شده و راه های نجات از فساد بیان گردیده است. در باب بعدی کتاب نگارنده، تقوی و مراتب آن را توصیف و نیز منافع تقوا را از دیدگاه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 173

قرآن و روایات بررسی نموده است. حقیقت مرگ و عوالم پس از آن، حقیقت و ماهیت عالم برزخ و حالات انواع انسان های مؤمن و کافر در این عالم و نقل داستان هایی در مورد کشف عالم برزخ برای برخی از عرفا از ابواب بعدی کتاب را تشکیل می دهد. در پی آن مسأله حساب و کتاب روز قیامت و کیفیت رسیدگی به اعمال انسان ها از منظری روایی و قرآنی مورد بحث قرار گرفته است. حسن ظن به خدا و مردم، حقیقت تفویض امر و درجات آن، حقیقت یقین و مراتب آن، حقیقت خوف و رجاء، رضا و خشنودی از حق و ستایش آن، حکمت ابتلاء و آزمایش و آثار صبر، حقیقت صبر در آئینه آیات، روایات و عرفان اسلامی، حزن و اندوه از نگاه عرفا، حقیقت حياء و مراتب آن، مسأله دعوی صادق و کاذب، معنای معرفت، عرفان و عارف، مسأله حب فی الله و دوستی در راه خدا، شوق لقای الهی و فنای در ذات او، حقیقت حکمت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 174

و عبودیت از جمله مباحث دیگری است که در این کتاب از منظری قرآنی و روایی و از دیدگاه عرفا درباره آنها بحث شده است.

48- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 13)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 624 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 42

داستان هایی است درباره مضامین و مباحث عرفانی ارائه شده در شرح کتاب «مصباح الشریعه» جلد حاضر که سیزدهمین جلد از مجموعه پانزده جلدی است، مجموعه داستان ها و بعضی از لطائف و نکات ارزشمندی که در خلال بحث های

تفسیری از کتاب فوق الذکر مطرح شده است راگردآوری نموده است. این داستان ها به تناسب ابواب مختلف صد گانه ای که در مجلدات قبلی ارائه شده است، دراین

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 175

جلد فراهم آمده اند که عبارت اند از: خوف و رجاء در عرفان، تهذیب نفس، آسیب شناسی عبادات، سبک شمردن نماز، محبت دنیا، اوصاف علی (ع)، توبه، امید به فضل و رحمت الهی، آثارشوم گناهان، صفات شیعیان، مقام سکوت، معبود واقعی، سخاوت، مرگ و عوالم پس از آن، خشم و غضب و رحمت الهی، عاقبت هوی پرستی، آثار نیت در اعمال و عبادات، حقیقت ذکر واقسام آن، محبت خداوند، حقیقت عبودیت، اوصاف بهشت و جهنم، آثار نماز شب، سعادت و شقاوت انسان ها، نماز از دیدگاه پیامبران، اوصاف عالم قبر، کرامات ائمه (ع) و معجزات آنها، کرامات برخی از علما و عارفان، فلسفه روزه و آثار معنوی آن، فلسفه زکات و آثار معنوی آن، استغفار، حسن عاقبت و سوء عاقبت افراد، اسرار حج و حکمت مناسک حج، سلامت دین، حفظ زبان، عجب و غرور، ترس از خدا، ورع و پاکدامنی، عواقب دنیا

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 176

دوستی، اوصاف اولیای الهی و پرهیزکاران، آثار بد غیبت و دروغ، ریای عالمان دینی و شرح احوال برخی از عارفان و سالکان موعظه ها و توصیه های اخلاقی آنان می باشد.

49- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 14)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 432 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 43

باتوجه به گستردگی موضوعات مطرح شده در مجموعه ارزشمند «عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه» و لزوم ایجاد سهولت دسترسی پژوهشگران و محققان گرامی به مطالب ارزشمند این مجموعه، چهاردهمین جلد از این مجموعه پانزده جلدی به موضوعات مطرح شده در کتاب اختصاص یافته است. به طوری که موضوعات کتاب استخراج و به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 177

صورت مستقل در اختیار پژوهشگران قرار گرفته است. با وجود این فهرست، اهل تحقیق در زمینه های مختلف، بدون اتلاف وقت می توانند به آسانی به مطالب و موضوعات مورد نیاز خود برسند. در این فهرست سعی شده است تمام

مسائل ریز موضوعات مختلف تحت عنوان مناسب به رشته تحریر در آورده تا آنجا که پیام بعضی از روایات و احادیث در فهارس موضوعی گنجانده شده است. مضافاً براینکه کلیه مطالب مؤلف گرانمایه در زمینه های مختلف اخلاقی، عبادی، عرفانی، تاریخی، فقهی، پزشکی و عمومی و متفرقه در فهارس موضوعی بیان شده است. برخی از عناوین موضوعات عبارت اند از: آب، آبرو، آخرت، آرزو، آزادی، آرمزش، ائمه، اتحاد، اجتهاد، اخلاص، اخوت و برادری، ادب، ارتداد، ازدواج، اسراف، اسلام، اسم اعظم، اسمای الهی، الگوگیری، امامت، برترین مکان ها، بشارت های الهی، بندگی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 178

و عبودیت، بهشت و جهنم، تسلیم، ثروت، جاذبه های الهی، جوانی، حب فی الله، حجاب زن، حسنه، خلف وعده، خصلت های پسندیده، خیر خواهی، رسالت پیامبران، سلام کردن، شیعه، صلح رحم، عدالت اجتماعی، غفلت، غضب، قانون، قصص قرآن، قناعت، کمک به ظالم، مؤمن، محبت، مردان الهی، مسیحیت، معاملات، نفاق، نماز، واجبات، وحدت، ورزش، هجرت، هدایت، یقین.

50- عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه (جلد 15)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 432 صفحه، وزیری. مجموعه آثار؛ 44

باتوجه به گستردگی موضوعات مطرح شده در مجموعه ارزشمند «عرفان اسلامی: شرح مصباح الشریعه» و لزوم ایجاد سهولت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 179

دسترسی پژوهشگران و محققان گرامی به مطالب ارزشمند این مجموعه، پانزدهمین و آخرین جلد از این مجموعه پانزده جلدی به فهارس اختصاص یافته است. که عناوین فهرست ها بدین قرار است: فهرست آیات، فهرست روایات، فهرست ادعیه و زیارات، فهرست انبیاء و معصومین (ع)، فهرست اعلام، فهرست ادیان، مذاهب، قبایل و فرق، فهرست کتاب ها، فهرست مکان ها، فهرست اشعار، فهرست مطالب مجلدات، فهرست مجموعه داستان، فهرست موضوعی، فهرست نسخه های خطی، فهرست منابع و مأخذ و فهرست تألیفات مؤلف.

51- چهل حدیث حج

استاد حسین انصاریان، تهران، نشر مشعر، چاپ اول، 1374، 140 صفحه، رقعی.

در این نوشتار چهل حدیث درباره ابعاد معنوی و عرفانی حج نقل شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 180

در شرح این روایات ضمن بیان آداب ظاهری حج، به ارتباط این آداب با امور معنوی و باطنی آن پرداخته شده و فضایل معنوی و ابعاد معرفتی حج ترسیم می‌گردد. این احادیث در باره مفهوم حج، وجوب حج، آثار معنوی و اخلاقی حج، بهره‌های معنوی حج، عواقب ترك حج، خلوص در حج، ابعاد عبادی حج، آداب معنوی حج، امامت و رهبری در حج و فلسفه اعمال و مناسک حج وارد شده است که نگارنده ذیل هر يك از این احادیث توضیحاتی ارائه نموده است. در برخی از این روایات فضایل زیارت پیامبر اکرم (ص)، زیارت فاطمه (س)، فضیلت به جای آوردن نماز در مسجد نبی، زیارت کعبه معظمه و اخلاق زائران در حج بررسی شده و پیام‌های معنوی اعمال حج مانند آداب ورود به حرم، طواف، وقوف در عرفات، رمی جمرات، قربانی، تراشیدن موی سر، وقوف در منی، سعی صفا و مروه و نماز طواف را با

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 181

استفاده از آیات و روایات بیان داشته و تأکید می‌نماید برای بهره بردن از خط معنوی عبادت حج باید با مال حلال فریضه حج را به جای آورد وگرنه نصیبی معنوی برای شخص حاجی حاصل نخواهد شد. وی نیز زیارت خانه خدا در مکه را نعمتی بزرگ از جانب خداوند توصیف کرده که منافع مادی و معنوی گسترده‌ای به همراه دارد و از آن به سفره گسترده الهی یاد می‌نماید. و در عین حال تأکید می‌نماید که حجی را که به جای آورده شد باید از گزند آفات حفظ نمود و آن را با گناه ارتکاب به حرام آلوده نکرد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 182

52- جهان جان: شرح رباعیات و کلمات قصار باباطاهر همدانی «1»

شرحی است بر رباعیات و سخنان عرفانی بابا طاهر همدانی. در این نوشتار ضمن معرفی اجمالی شخصیت عرفانی و ادبی بابا طاهر همدانی به ابعاد تفکرات و سیره عرفانی بابا طاهر همدانی با توجه به کلمات قصار و رباعیات وی اشاره شده و این رباعیات و سخنان مورد شرح و تفسیر قرار گرفته است. در این رباعیات و سخنان حکمت آموز ابعاد مختلفی از

خودشناسی، خداشناسی، جهان‌شناسی، وظیفه‌شناسی و راهنما‌شناسی ذکر شده است که شارح به تبیین آن‌ها می‌پردازد. نگارنده با استفاده از آیات قرآن و روایات معصومین (ع) به شرح رباعیات و سخنان بابا طاهر پرداخته است و مسائلی در مورد علم مادی و

---

(1) این اثر بزودی منتشر می‌گردد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 183

معنوی، ترکیه نفس، رستگاری انسان، معنای لذت حقیقی و کاذب، اوصاف دنیا و دنیا داران، انواع رنج‌ها در دنیا، اوضاع انسان در دنیا، ابعاد خلقت، عفو و بخشش خداوند، دل‌کنند از مظاهر دنیوی و دل‌بستن به مباحث اخروی، عشق و مراتب آن و دیگر مسائل اخلاقی و عرفانی اشاره کرده و استفاده‌های تربیتی از این اشعار نموده است. وی به شرح الفاظ و اصطلاحات رباعیات بابا طاهر پرداخته و برای تبیین بهتر این رباعیات از داستان‌های پندآموزی نیز کمک گرفته است و از تمثیل‌ها و مطالب علمی روز نیز بهره‌فراوانی برده است. وی هم‌چنین به اوصاف عارفان و وارستگان از دیدگاه بابا طاهر پرداخته و ابعاد مختلف وجود انسان و برخی از فضایل و رذایل اخلاقی انسان‌ها را مطرح نموده و در مورد آن‌ها مطالبی بیان داشته است. مباحثی در مورد عظمت جهان هستی و فصول سال،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 184

اختیار انسان و مراتب آن، آثار درد و رنج در ساختن انسان‌ها، عشق عاشق به محبوب واقعی و اوصاف این عشق و روح اخلاص و احساس عاشق نسبت به معشوق، بیان برخی از مسائل پزشکی و طبی، بیان برخی از قوانین حاکم بر طبیعت و حیات واقعی انسان‌ها که در شرح رباعیات بابا طاهر همدانی آمده است از دیگر مباحث مهم مطرح شده در این کتاب می‌باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 185

فصل سوم تاریخ و سیره

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 186

53 اهل بیت علیهم السلام عرشیان فرش نشین

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: آرش مردانی پور، محمد جواد صابریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1383، 742 صفحه، وزیری.

در این اثر يك دوره معارف و فضایل اهل بیت (ع) دلایل و مبانی امامت و عظمت آن ها با تکیه بر آیات و روایات ارائه شده است. نویسندگان مستندات زیادی از منابع روایی شیعه و اهل سنت درباره مفهوم و مصادیق اهل بیت (ع)، امامت حضرت علی (ع) و اولاد معصوم او و داستان هایی از ایشان، شجاعت، سخاوت، صبر، حلم و خداپرستی و معنویت، عصمت، زهد و ایمان ائمه اطهار (ع) نقل کرده و به توضیح و تبیین آن ها پرداخته است. ضمن این که شرحی اجمالی از زندگی چهارده

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 187

امام معصوم (ع) و سیره و رفتار و مبارزات آن ها و گزیده‌ای از سخنان و حکمت‌های آن ها در این کتاب آمده است. کتاب در پنج بخش سامان یافته است. در بخش نخست با عنوان شخصیت اهل بیت (ع)، به بحث در باره مصداق و مفهوم اهل بیت و آیات و روایات در این زمینه و لزوم شناخت آنان پرداخته است. در بخش دوم از جایگاه اهل بیت در کتاب‌های آسمانی ادیان دیگر و شخصیت پیامبر و اهل بیت در قرآن، تورات و انجیل سخن رفته است. بخش سوم، مربوط به دیدگاه‌های عارفان بزرگ در بیان مقامات و مناقب خاندان پیامبر (ص) است. در بخش چهارم با عنوان فرهنگ اهل بیت، گزیده‌هایی از ویژگی‌ها و سجایای اخلاقی معصومان (ع) بازگو شده است. نویسندگان در آخرین بخش با عنوان پیروان اهل بیت، ویژگی پیروان آنان و روش پیروی را با بهره‌گیری از روایات و آیات برشمرده است. وی در سراسر کتاب،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 188

به مناسبت به نقل داستان‌هایی در موضوع می‌پردازد.

54 آشنایی با کرامات اهل بیت (ع)

استاد حسین انصاریان، قم، مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

رویکردی است قرآنی و روایی نسبت به فضایل اهل بیت (ع) و جایگاه آنان، کتاب حاضر که متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است. مباحثی در باره شئون مختلف اهل بیت (ع) و شناخت جایگاه و منزلت آنان ارائه شده است. در ابتدای کتاب به لزوم خواستن حاجات از خداوند متعال و اولیای الهی پرداخته و عدم شرك بودن چنین درخواستی از اهل بیت (ع) اثبات گردیده است. در ادامه با بیان جلوه هایی از کرم و سخاوت امیرالمؤمنین علی (ع)، اشاره شده است که

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 189

آن حضرت در اوج مظلومیت کریم ترین انسان ها بوده و این مسئله از سیره عملی آن حضرت قابل استفاده است. در بخش بعدی کتاب فضیلت گریه بر حضرت اباعبدالله الحسین (ع) و فلسفه گریه از دیدگاه قرآن و روایات بررسی می گردد. در پایان کتاب به تبیین این مسئله پرداخته شده است که همواره باید از خداوند درخواست های مثبت نمود زیرا خداوند متعال بالذات و اهل بیت (ع) بالعرض منبع کرم هستند و قادرند تقاضای مثبت ما را پاسخ دهند. برای تبیین مباحث فوق الذکر حکایاتی واقعی از زندگانی پیامبر اسلام (ص) و اهل بیت (ع) در مورد فضل و کرم و سخاوت آنان ذکر شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 190

55 ره عشق: داستانهایی از حیات عارفانه امیرمؤمنان علی (ع) در آثار استاد حسین انصاریان

سیدحسن محبوب نیا و محسن مکارمی شریفی، تهران، انتشارات سراج نور، چاپ اول، 1386، 168 صفحه، رقعی.

بهترین راه برای پیروی از امیرالمؤمنین علی (ع) و قرار گرفتن در سلك عاشقان آن حضرت، شناخت ایشان و سیره ی حضرت در تمام زمینه های زندگی است، چرا که نمایشگر ماهیت، حقیقت و ذات علی (ع) و نحوه ی اندیشه ی پاک و سالم او نسبت به خدا، هستی، انسان، حقایق، گذشته و آینده ی جهان است. نویسنده کتاب با این اعتقاد که امیرالمؤمنین (ع) صاحب فضایل و کمالاتی است که اوراق کتاب آن فضایل، به گستردگی اوراق تکوین و تشریح است، گوشه ای از عظمت همه جانبه ی مولا را با استفاده از آثار استاد حسین انصاریان در پنج بخش کلی: سیره ی عبادی و روش

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 191

زندگی، نمونه‌هایی برجسته از اخلاق امیر مومنان، داستان‌هایی از دوران حکومت و خلافت، حب علی و محبین امیرمومنان، حکمت‌ها و اندرزها در کلام و رفتار امیر مومنان، به خواننده نمایانده است. که برخی عناوین آن عبارت اند از: توصیف علی (ع) در بیان رسول اکرم (ص)، زهد بی نظیر، علی و برنامه نجات مردم، علی کشتی نجات، عبادت امیرالمؤمنین، علی (ع) در بیان علی (ع)، خلقت علی از نور رسول، علم علی (ع)، دانش علی، علی زاهد ترین انسان تاریخ، علی (ع) و سوز بندگی، عدم استفاده از بیت المال، الگوی الهی و معنوی در ازدواج علی و فاطمه، علی و دنیا، علی (ع) و نیازمند، عفو علی (ع)، اهل بیت (ع) و وفای به عهد، عنایت به مسکین و یتیم و اسیر، گذشتی کریمانه، حمل بار برای خانه، اخلاق در بازار، پرداختی شگفت آور، چشم پوشی و اغماض، حق همسفر، علی پایبند به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 192

قرآن و سنت پیامبر (ص)، علت عدم قیام، دستور العمل علوی، علی (ع) و عقیل، احتیاط شدید در هزینه کردن بیت المال، جنگ جمل، جنگ صفین، جنگ نهران، علی و خاگ کریلا، علاقه پیامبر (ص) به علی (ع)، علی (ع) محبوب پیامبر، محبت علی شرط ورود به بهشت، امام صادق (ع) و شیوه علی (ع)، ابن سکیت و عشق به علی (ع)، عاشقان علی (ع)، نشانه اهل تقوا در کلام علی (ع)، نامه علی (ع) به حارث همدانی، حال علی (ع) در ورود به عبادت، سفارش به حسن مجتبی.

56 علی (ع) مصداق پاکی ها

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

معرفی علی بن ابی طالب (ع) و برخی دیدگاه‌های آن حضرت در مورد مباحث

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 193

اخلاقی است. کتاب حاضر که متن پیاده شده یکی از سخنرانی‌های اخلاقی استاد حسین انصاریان است، درباره شخصیت والای معنوی علی (ع) و برخی از سخنان آن حضرت در مورد مباحث اعتقادی و اخلاقی است. نگارنده، نخست دیدگاه‌های امام علی (ع) در مورد خداوند متعال و فعل و احکام الهی مباحثی را مطرح کرده و سپس دیدگاه علی

(ع) در مورد انسان بیان می‌گردد. وی، به حرمت و کرامت انسان از منظر علی (ع) اشاره نموده و براین باور است که از دیدگاه علی (ع) هیچ‌گاه نباید از انسان‌ها بخاطر گناه‌اش ناامید شد و حریم او را نقص کرد و سیره آن حضرت در مورد محبت به انسان‌ها علی‌رغم توهین آنان به آن حضرت را منعکس نموده است و چند نمونه داستان در این زمینه نقل می‌کند. نگارنده، علی (ع) را هدایت‌گر همه انسان‌ها می‌داند که حتی ایشان برای عدم هدایت دشمنان قسم خورده خود، مانند

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 194

خوارج نهروان‌گریه می‌کند و به این ملجم که شقی‌ترین انسان‌ها و قاتل آن حضرت است نیز لطف و عنایت نشان می‌دهد. در بخش دیگری از کتاب به دیدگاه امام علی (ع) در مورد دنیا و اوصاف دنیا پرداخته و سخنانی از آن حضرت در مورد دنیا و ماهیت آن در نهج البلاغه ذکر می‌نماید. نویسنده، نیت امیرالمؤمنین و عمل آن حضرت را بسیار والاتر و بالاتر از سایر انسان‌ها ارزیابی کرده و روایاتی در این باره که هیچ‌نیت و عملی با اعمال و نیت علی (ع) قابل مقایسه نیست ذکر می‌کند. در بخش دیگری از کتاب به اخلاق علی (ع) اشاره شده و گوشه‌هایی از سیره اخلاقی آن حضرت در مورد سخاوت، عطفوت، معاشرت کریمانه و صحیح با مردم و دفاع از حقوق ضعیفان منعکس نموده است. در پایان کتاب توصیفی از غم جانکاه علی (ع) در از دست دادن فاطمه (س) و کیفیت غسل،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 195

کفن و دفن آن حضرت توسط علی (ع) و سوگواری وی در حق فاطمه (س) ارائه گردیده است.

57 فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام «1»

معرفی اجمالی شخصیت علی (ع) و فضایل آن حضرت و تعالیم علمی، اخلاقی، اجتماعی و سیاسی وارد شده از آن حضرت می‌باشد. در این پژوهش سعی شده است با استفاده از سخنان و سیره علی (ع) که در نهج البلاغه و سایر کتب و روایات منسوب به آن حضرت درج شده است، برخی از آموزه‌های علوی در زمینه‌های اخلاقی، اجتماعی، سیاسی و علمی برجسته شده و به بازخوانی شخصیت همه‌جانبه آن حضرت پرداخته شود. در همین راستا نگارنده به دیدگاه‌های امیرالمؤمنین علی (ع) در

(1) این اثر بزودی منتشر می گردد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 196

زمینه عقل، خداوند، جهان، مخلوقات و اجتماع اشاره نموده و نمونه هایی از سخنان ایشان در این زمینه ها را مطرح و شرح می نماید. نظرات علی (ع) در مورد عقل، عقیده، عدالت، علم، عمل، عفو، عبادت و سیره عملی آن حضرت در این موارد نیز از مباحث بعدی نوشتار حاضر می باشد.

وی هم چنین به دیدگاه های امام علی (ع) درباره خداوند و شگفتی های جهان هستی اشاره نموده و سخنان آن حضرت در این زمینه را در خطبه های نهج البلاغه بیان کرده و دیدگاه های دانشمندان را نیز در این رابطه به ویژه در مورد مسأله آفرینش منعکس نموده است، نظریه لاپلاس در مورد جهان و منشأ آن و پیدایش کهکشان های بزرگ و شکل گیری جهان هستی و نشانه ای دیگری از درك عظمت خداوند و خالق هستی بودن او از جمله این مباحث می باشد. نویسنده هم

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 197

چنین به برخی دیگر از شگفتی های خلقت در عالم جانوران و گیاهان و مصادیق متعدد این شگفتی ها از نظر علی (ع) پرداخته و به نمونه هایی از آن ها از منظری علمی اشاره نموده است. در قسمت دیگری از این کتاب به دیدگاه های علی (ع) در مسائل اجتماعی مانند تشکیل خانواده، فرهنگ های بشری، مشکلات اجتماعی و اقتصادی به ویژه مسأله عدالت و ناعدالتی در جهان اشاره نموده و آموزه های مکاتب بشری مانند مارکسیسم و لیبرالیسم را به نقد می کشد و آموزه ای علوی برای رهایی انسان ها از بن بست های مادی و حل مشکل تھی دستان و نیازمندان را بیان می نماید. دیدگاه های علی (ع) برای برون رفت از سیئات اخلاقی و رذایل روحی، دیدگاه های آن حضرت برای حل مشکلات سیاسی و نامه های آن امام (ع) به فرمانداران خود به ویژه مالك اشتر که به عهدنامه مالك اشتر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 198

معروف است و وظائف متقابل حاکمان و مردم در قبال هم و حل مشکلات اجتماعی و سیاسی از دیگر نقاط برجسته در این نوشتار به شمار می آید.

58 نگاهی به مقام حضرت فاطمه (ع)

استاد حسین انصاریان، قم، مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 36 صفحه، پالتویی.

بررسی ابعادی از زندگانی و فضایل حضرت فاطمه (س) از منظر قرآن و حدیث است. کتاب حاضر که متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است. به بحث در باره ابعاد وجودی حضرت فاطمه (س) پرداخته و نسبت بین آن حضرت و قرآن را بررسی می نماید. نویسنده، حضرت فاطمه (س) به عنوان یکی از مصادیق اهل بیت (ع) و وجود او را کامل ترین و با عظمت ترین انسان و از مصادیق وجود

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 199

عینی قرآن دانسته و معتقد است کسی را یارای دسترسی به عمق وجود آن نیست. وی، حضرت فاطمه (س) را بلد طیب نامیده و آیات و روایاتی در این رابطه و این که وجود حضرت فاطمه (س) وجودی پاک است که سایر ائمه (ع) از این وجود پاک سرچشمه می گیرند، نقل و شرح می نماید. وی در تعریف شخصیت فاطمه (س)، آن حضرت را انسانی دارای تمامی کمالات ملکی و ملکوتی معرفی کرده که فاقد هرگونه عیب و نقص است. در ادامه در باره مقام شفاعت حضرت فاطمه (س) و قبول شدن شفاعت آن حضرت در حق تمامی کسانی که اراده نماید، و هم چنین مقام رفیع ایشان در قیامت مطالبی بیان می گردد. در پایان به همراهی همیشگی فاطمه (س) با حضرت علی (ع) در طول حیات با برکت خویش اشاره شده و وابستگی شدید امام علی (ع) به وجود فاطمه (س) در ضمن نقل روایاتی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 200

از آن حضرت در نهج البلاغه تبیین می گردد.

59 با کاروان نور: نگرشی به شخصیت اصحاب سیدالشهداء (ع)

استاد حسین انصاریان، ویراسته‌ی: محمد جواد صابریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1382، 180 صفحه، رفعی.

نگارنده با هدف آشنایی خوانندگان با اوصاف و حالات یاران امام حسین (ع) این اثر را فراهم آورده است. وی معتقد است، حماسه بزرگ و بی‌مانند عاشورا اصل فداکاری‌ها و جانفشانی‌های مؤمنان و عاشقان تربیت یافته مکتب رسالت است. نویسنده کوشیده است تصویری درخشان و روشن از این شهیدان ملکوتی ترسیم کند. او نخست، ضمن اشاره روحانی و عرفانی به این رخداد بزرگ به مطالعه و بررسی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 201

مکاشفه امام حسین (ع)، نظریات امام علی (ع) در قسمتی از خطبه 133 نهج البلاغه و توصیف آسمانیان و زمینیان، بصیرت و معرفت اصحاب حسین بن علی (ع) و نیز آراء و اقوال دیگر عالمان و محدثان درباره این رویداد استثنایی می‌پردازد. در این نوشتار، علاوه برتوصیف شخصیت و فضایل امام حسین (ع)، شرحی از زندگی 20 تن از یاران آن حضرت، همراه با حکایتی از آنان در واقعه کربلا، آورده شده است، این اشخاص عبارت‌اند از: یزید بن ثبیط عبقری، عابس بن شیبب شاکری، ابونمامه صائری، فرزند برادر حدیفه بن اسیدغفاری، ابو الحتوف بن حرث و سعد بن حرث، اسلم بن عمرو، وهب بن وهب، جابر بن حجاج، جابر بن عروه غفاری، جناده بن حرث انصاری، حبیب بن مظاهر اسدی، حنظله بن اسعد شباسی، مردی با بصیرت از قبیله خزیمه، سعید بن عبدالله حنفی، سوید بن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 202

عمرو، عبدالله بن عمیر، مالک بن عبد و سیف بن حارث، مسلم بن عوسجه، هفهاف بن مهند راسبی، قمر بنی هاشم. مؤلف در بخش پایانی این کتاب حکایات و داستان‌های شگفت‌انگیزی درباره واقعه کربلا از زبان فقیهان و محدثان با استناد به منابع تاریخی و روایی فراهم آمده است.

60 نگاهی به مقام امام حسین (ع)

استاد حسین انصاریان، قم، مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

بررسی ویژگی‌های امام حسین (ع) و فضایل آن حضرت در آیات و روایات است. این کتاب که متن یکی از سخنرانی‌های استاد حسین انصاریان است به بحث در باره ابعاد شخصیت و عظمت امام حسین (ع) پرداخته و فضایل آن امام معصوم (ع) به ویژه فضیلت زیارت آن حضرت را بیان می‌کند.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 203

نماید. در ابتدای کتاب تعابیر مختلف امام عصر (عج) در مورد امام حسین (ع) و قیام ایشان مبنی بر این که آن حضرت با شهادت خویش همه انسان ها را از ظلم و تاریکی به نور و روشنایی دعوت کرده است. وهم چنین عظمت قیام امام حسین (ع) و جایگاه ویژه او نزد خداوند بیان گردیده است. نویسنده بر طبق روایتی از پیامبر اکرم (ص) اظهار داشتند که هیچ قلم و مرکبی برتر از خون حسین (ع) نیست و علت این که امام زمان (ع) خون حسین (ع) را خون زنده می نامد این است که این خون همواره منشاء آثار و برکات فراوانی برای احیای دین اسلام بوده است. در ادامه به تفسیر روایات معروف نبوی (ص) در مورد امام حسین (ع) مبنی بر این که حسین منی و انا من حسین (ع) پرداخته شده و ابعاد مختلف شخصیت امام حسین (ع) با توجه به همین روایت بررسی گردیده است. در پایان کتاب به اهمیت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 204

زیارت قبر امام حسین (ع) اشاره شده و موقعیت امام حسین (ع) در قیامت و توجه خاص آن امام (ع) به زائران و سوگواران خویش به تصویر کشیده شده و حکایاتی عجیب در این باب ذکر می شود.

61 نگاهی به مقام امام زین العابدین (ع)

استاد حسین انصاریان، قم، مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 25 صفحه، پالتویی.

نگاهی است اجمالی به شخصیت و فضایل امام سجاد (ع) و بررسی مفاد برخی از ادعیه مأثوره از آن حضرت در صحیفه سجادیه. در این کتاب نخست به توصیف کتاب صحیفه سجادیه پرداخته شده و نقش و تأثیر مناجات امام زین العابدین (ع) در جامعه اسلامی تبیین می گردد. سپس نگاهی کوتاه به زندگانی امام سجاد (ع)

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 205

با توجه به عصر خفقانی که بنی امیه در زمان آن حضرت بوجود آورده اند و آزار واذیت های فراوانی که امام سجاد (ع) از دست حاکمان ظالم بنی امیه متحمل شده بود منعکس گردیده است. نویسنده به زمینه سازی و گسترش فرهنگ عاشورا توسط امام سجاد (ع) اشاره نموده و آن حضرت را بنیان گذار فرهنگ گریه، سوگواری و دعا معرفی نموده است. وی شخصیت امام سجاد (ع) را از منظر اخلاقی و معنوی توصیف نموده و نوع نگاه امام زین العابدین (ع) به حیات و مرگ

را بیان کرده و برخی از دعاهای صحیفه سجادیه را در باره مرگ و حیات تفسیر می نماید. نویسنده بر این باور است بر طبق برخی از روایات و برخی از دعاهای مندرج در صحیفه سجادیه طول عمری که درحال اطاعت و بندگی خداوند صرف شود کاملاً مطلوب است و این مسأله جزء خواسته های ائمه (ع) نیز بوده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 206

برای تبیین مسأله فوق الذکر حکایاتی پند آمیز از زندگی برخی از علمای شیعه در باره صحیفه سجادیه نقل نموده است.

62 عنایات امام عصر (عج)

استاد حسین انصاریان، قم، مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 36 صفحه، پالتویی.

بررسی برکات وجودی امام زمان علیه السلام با استفاده از آیات و روایات است. نوشتار حاضر که پیاده شده متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است، به بحث درباره عنایات خاصی که از جانب حضرت مهدی (عج) و ولایت آن حضرت شامل حال بندگان خدا می شود، پرداخته شده و وجوه مختلف بهره گیری خلائق از وجود ذی جود آن حضرت مورد بحث و بررسی قرآنی و روایی قرار می گیرد. نگارنده، حضرت مهدی (عج) را مظهر رحمانیت و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 207

رحیمیت خداوند متعال ارزیابی کرده و یکی از شعون والای انسان کامل که در حضرت امام زمان (عج) تجلی پیدا کرده است را منبع فیض لایتناهی الهی برای همه مخلوقات عنوان کرده است. در ادامه به سه اصل مهم رسیدن و ارتباط با اهل بیت پیامبر (ص) و در رأس آنان امام زمان (عج) اشاره کرده و معرفت به ساحت ائمه (ع)، و اظهار محبت زبانی، قلبی و جوارحی و قبول ولایت و اطاعت و تبعیت از ایشان را جزء اصول مهم ارتباط با اهل بیت (ع) معرفی کرده است و روایاتی از معصومین (ع) و آیاتی از قرآن کریم در باره سه موضوع (معرفت، محبت و ولایت اهل بیت (ع)) نقل و آن ها را شرح می نماید. در بخش های دیگری از کتاب نگارنده، به دستگیری امام زمان (عج) از شیعیان خویش در قالب ذکر چند حکایت واقعی اشاره کرده و ظهور برخی از کرامات و معجزات امام زمان (عج) و امام

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 208

حسین (ع) به ویژه در شفای بیماران لاعلاج توسط آن حضرت را منعکس می نماید.

63 نگاهی به مقام قمر بنی هاشم علیه السلام

حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 36 صفحه، پالتویی.

پژوهشی درباره مقام معنوی حضرت ابوالفضل العباس (ع) با توجه به آیات و روایات است، کتاب حاضر متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است که در آن ضمن بیان کلیاتی از قرآن و روایات درباره مقام انسان و ابعاد وجودی او به بحث درباره کرامات و مقام حضرت ابوالفضل العباس پرداخته شده است.

نگارنده با توجه به آیه 70 از سوره اسراء (بنی اسرائیل) به بحث درباره

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 209

کرامت انسان و ارزش او در مقابل سایر موجودات پرداخته و هندسه وجودی انسان و گرامی داشتن آدم و ذریه او توسط خداوند متعال را بررسی نموده است. وی به ارزش عقل انسان اشاره نموده و سعادت و شقاوت انسان را در گرو آن و ارزش انسان را نیز به عقل و معرفت او دانسته است. از نظر وی قرآن کریم و روایات معصومین ملاک همه ارزش های انسانی را عقل انسان معرفی کرده و درجات بهشت را نیز به میزان بهره گیری افراد از عقل سلیم عنوان نموده اند. بطوریکه اگر عقل انسان را از او بگیرند او دیگر هیچ تکلیفی در این دنیا نخواهد داشت.

در بخش دیگری از کتاب نویسنده به قدرت بکارگیری از نیروهای طبیعت و تسخیر سایر موجودات توسط انسان پرداخته و برتری انسان بر سایر موجودات را تصویر نموده است. در ادامه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 210

نعمت های پاکي را که خداوند به انسان ارزانی داشته است از منظری قرآنی بررسی نموده و فضیلت انسان از این جهت نیز بر سایر موجودات را تبیین نموده و نعمت های خداوند به انسان ها را منحصر به فرد ارزیابی کرده است. وی به لزوم پرهیز از خبائثت و استفاده از نعمت های طیب و پاک نیز اشاره نموده و این مباحث را به عنوان مقدمه بحث روز تاسوعا یعنی روزی که متعلق به حضرت ابوالفضل العباس است قرار داده و به بیان فضایل و مقامات معنوی آن حضرت پرداخته و

مقام ایشان را از زبان امام حسین توصیف کرده و مقام امام علی علیه السلام و منزلت ایشان را نیز نزد پیامبر اسلام (ص) بیان نموده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 211

64 مادر امام عصر (عج)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

مروری است برزندگانی، فضایل و کرامات حضرت نرجس خاتون مادر گرامی امام زمان (عج). این کتاب که متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است، ابتدا جریان ولادت حضرت امام علیه السلام از دامن پاك نرجس خاتون توصیف و سپس داستان ازدواج نرجس خاتون با امام حسن عسگری (ع) شرح گردیده و حکمت های متعدد الهی و معجزاتی که منجر به چنین ازدواجی شده بود بیان می گردد.

نویسنده با توجه به فراز های ابتدایی زیارت وارث، محبت و ولایت اهل بیت (ع) و پیغمبر عظیم الشان را ارثی معنوی دانسته است که از پدران و مادران ما به ما منتقل شده است. و تمسک

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 212

به اهل بیت (ع) و محبت آنان را موجب نجات دنیا و آخرت دانسته است. وی با استفاده از ماجرای خریدن نرجس خاتون توسط امام هادی (ع) و ازدواج او با امام حسن عسگری (ع) به برخی از مسائل اخلاقی و اجتماعی مبتلی به در جامعه امروزی بویژه مسأله بی حجابی و عفت عمومی اشاره نموده و اوصاف يك شیعه واقعی را بیان می نماید در بخش دیگر کتاب به معجزات و کراماتی که در هنگام تولد امام زمان رخ نموده مطرح و پیشینه مسیحی بودن مادر امام زمان (ع) و جریان مسلمان شدن نرجس خاتون در عالم خواب به دست حضرت زهرا (س) بیان گردیده است و مژده امام هادی (ع) به نرجس خاتون نسبت به فرزندی که به دنیا خواهد آورد ذکر و علائم و نشانه های امامت امام زمان (ع) در هنگام ولادت وی و پس از آن بررسی می گردد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 213

65 نگاهی به مقام حضرت زینب (ع)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 36 صفحه، پالتویی.

بررسی اوصاف و ویژگی های حضرت زینب (س) با توجه به قیام کربلاست. کتاب حاضر که برگرفته از متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است به بحث در باره جنبه های مختلف مقام و شخصیت حضرت زینب کبری (س) از جمله دانش و حماسه بزرگ ایشان پس از واقعه عاشورا می پردازد. در ابتدای کتاب با توجه به قانون وراثت، انتقال اوصاف والدین به فرزندان مورد بررسی قرار گرفته و انتقال اوصاف حضرت فاطمه (س) مانند عفت، پاکدامنی و تقوی به حضرت زینب (س) و هم چنین انتقال شجاعت در عمل و فصاحت در سخن از علی (ع) به آن حضرت مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. در بخش دیگر کتاب به صبر والای حضرت زینب (س) و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 214

دانش فراوان ایشان اشاره شده و از لحاظ علمی، عبادی و اخلاقی، حضرت زینب (س)، شخصیتی در اوج کمال توصیف گردیده است. احاطه حضرت زینب (س) به تفسیر و علوم قرآنی و فقه و نیز برگزاری جلسات تفسیر و تبیین احکام توسط آن حضرت در بخش های بعدی کتاب بیان می شود. نویسنده نقش بی بدیل حضرت زینب (س) را در سرانجام رساندن پیام واقعه عاشورا تبیین نموده و سخت ترین و مهم ترین مرحله از این قیام جاودانی را متوجه آن حضرت دانسته است. خطبه غرای حضرت زینب (س) در کوفه و شام و افشاگری ایشان از دستگاه ظلم بنی امیه و ارسال پیام کربلا به گوش همگان از مباحث پایانی این کتاب است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 215

66 نگاهی به مقام حضرت خدیجه (ع)

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

بیان برخی از فضایل و ویژگی های حضرت خدیجه (س) همسر گرامی پیامبر اسلام (ع) و مروری کوتاه بر زندگانی آن حضرت است. در این نوشتار که متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان می باشد، به گوشه هایی از امتیازات حضرت خدیجه (س) با توجه به عملکرد آن حضرت و سخنان پیامبر اکرم (ص) در شأن ایشان پرداخته شده است. نگارنده یکی از وجوه اهمیت شخصیت حضرت خدیجه (س) را تولد حضرت فاطمه (س) از آن حضرت عنوان کرده و

جریان این ولادت مبارك را شرح می نماید. سپس به سخن گفتن حضرت فاطمه (س) با حضرت خدیجه (س) در دوران بارداری فاطمه (س) اشاره نمود و این مسأله را یکی از معجزات فاطمه (س) و از کرامات

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 216

خدیجه (س) عنوان نموده است. در ادامه به برخی از اظهارات شگفت پیامبر (ص) در حق خدیجه اشاره نموده و توصیف ایمان و تقوای خدیجه (س) و جایگاه خاص آن حضرت در بهشت را از امتیازات خدیجه (س) دانسته است. نویسنده بذل و بخشش ثروت هنگفت خدیجه به پیامبر (ص) جهت پیشبرد اهداف دینی آن حضرت را نیز از دیگر خصوصیات بارز خدیجه ذکر کرده و سلام فرستادن خداوند متعال بر خدیجه (س)، بیعت نمودن خدیجه با امام علی (ع) و تحمل سختیها در کنار پیامبر (ص) در طول دوران زندگی ایشان در مکه را از دیگر امتیازات خاص خدیجه بر شمرده است. وی، نقش ثروت خدیجه را در پویایی دین اسلام مهم ارزیابی کرده و روایاتی در این زمینه نقل می نماید و زبان حال خدیجه (س) در حال مرگ و مژده خداوند به خدیجه (س) مبنی بر رضایت داشتن خداوند

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 217

از آن حضرت و از بین رفتن ترس ایشان از مرگ را توصیف می نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 218

فصل چهارم عرفان و حکمت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 219

67 اخلاق خوبان

استاد حسین انصاریان، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ اول، 1380، 285 صفحه، وزیری.

شامل پاره‌ای از مسائل اخلاقی - عرفانی است. نویسنده، به شیوه توصیفی و با بهره‌گیری از آیات، روایات، حکایات آموزنده و اشعار شاعران و به ویژه اشعار مولوی، به منظور استفاده مبلغان دینی و دانشجویان علوم اسلامی کتاب را تدوین کرده است. دستمایه اصلی کتاب موعظه‌های مؤلف در ماه رمضان و شب‌های قدر است که درباره صفات نیکان و مسائل آموزنده و اخلاقی از قبیل: شیوه شکفتن، شکوفایی، خصال الهی، راه رهایی، عشق حق، تواضع ممدوح، خشوع، تأثیر همنشینی، زرم عقل، کعبه دل، جاذبه حجاز، محبان محبوب، وصایای اهل بیت (ع)، کرنش

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 220

اولیاء، غایت خلقت، ادب، کمال، خدا و شیطان، قطره دنیا، سلیمان، شریف ترین وجود، اوج فضیلت، مروارید وجود، انگیزه معرفت، سخن خدا، مزرعه های سبز، رضا و تسلیم، حیات دل، توصیه دین، راه های هدایت، راز سکوت، طریق رسیدن، مهرخداوند، تعلیم قرآن، خصیصه انبیاء، عالی ترین کرنش و انسان است. یاد آور می شود در لابلای مباحث اشارات و حکایات اخلاقی کوتاهی نیز فراهم آمده است.

68 لقمان حکیم

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات ام اییها، قم، چاپ چهارم، 1378، 288 صفحه، وزیری.

بیان حکمت ها و شگفتی هایی از خلقت انسان و جهان هستی با استفاده از آیات قرآن، روایات و یافته های علمی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 221

دانشمندان است. در این کتاب سعی شده است مباحث گوناگون، علمی، عبادی، اعتقادی، سیاسی و اجتماعی تحت عنوان حکمت های قرآنی و روایی با محوریت حکمت نظری و عملی لقمان مورد بحث و بررسی قرار گیرد. در ابتدای کتاب به بحث درباره شگفتی های خلقت در زمین، هوا، خورشید، آب و تشکیلات بدن انسان پرداخته و سپس به مقایسه انسان شناسی غربی با انسان شناسی با رویکردی اسلامی و فرق آنها با هم اشاراتی گردیده است. نویسنده، انسان شناسی غربی را بر محور تجربه گرایی و پوچ گرایی ارزیابی کرده و انسان شناسی اسلامی را بر پایه اعتقاد به مبداء و معاد و ارزش های اخلاقی معرفی می کند. در بخش دیگری از کتاب حاضر به معرفی اوصاف انبیای الهی بویژه پیامبر اسلام (ص) پرداخته شده و سیاست آنان در هدایت انسانها و رساندن آنان به کمال انسانی تبیین گردیده

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 222

است. وی، حرکت انسان ها را حرکتی رو به کمال توصیف کرده و نقش يك مربي كامل را در اين زمينه بررسی نموده است. وی نژاد پرستی را در اسلام مردود دانسته و وضعیت سیاه پوستان را در دنیای مدرن امروزی توصیف می نماید. بخش دیگری از کتاب به بحث درباره حکمت های عملی لقمان حکیم می پردازد و مسأله رهبری و رسیدن لقمان به مقام حکمت و رهبری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در ادامه به صفات مهم اخلاقی و اجتماعی لقمان حکیم اشاره شده و مباحثی مانند صداقت، اداء امانت، عبودیت، صبر، اقتصاد در شئون زندگی و تفکر از ویژگی های لقمان عنوان شده است. بررسی مسأله حکمت لقمان و عملکرد و دیدگاه های وی در مورد اموری مانند توحید، معاد، نماز، امر به معروف و نهی از منکر، تکبر، دنیا، روزه، عفو و عذاب، علم، عمل، ایمان، حسن خلق، و اندرز های لقمان به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 223

پسرش و بررسی آیات قرآنی در این زمینه ها از مباحث پایانی این کتاب است.

69- نسیم رحمت

استاد حسین انصاریان، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ اول، 1380، 368 صفحه، رقعی.

کتاب حاضر، گزیده‌ای از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است. که با بهره‌گیری از آیات و روایات و دعاهای اهل بیت (ع) و نیز اشعار و حکمت های شاعران، به تبیین معارف اسلامی با لحنی عارفانه پرداخته است. وی در این مقال در پی آن است که اثبات کند انسان همیشه نیازمند است؛ و تنها کسی که می‌تواند به نیازهای وی پاسخ دهد، خالق هستی بخش اوست. نویسنده در این کتاب، با نقل حکایات پیامبران و اولیای الهی در صدد آن است که الگویی برای سالکان راه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 224

دوست ارائه دهد. موضوعات و عناوین اصلی کتاب عبارت اند از: نسیم رحمت، اوج حاجت، داروی درد ها، انسان منتهای نیاز، جویبار هدایت، تا ملکوت، شیوه سلیمانی، توفیق حق، طهارت، نشان دوستی، جاودانگی، کارگاه عمل،

مالك ملك، آغوش مهر، رحمت بیکرانه، بهای آدمیت، شب مردان خدا، ثمر ارتباط، سود باطن بینی، پناه حق، رحمت بی مانند، طریق خوب شدن، دعاء، مراحل ایمان، دنیا و آخرت.

70- توبه آغوش رحمت

استاد حسین انصاریان، ویراسته‌ی: حسین استاد ولی، قم، انتشارات دار العرفان، چاپ اول، 1382، 439 صفحه، وزیری.

یکی از مسائل مهم در دین مبین اسلام بحث توبه و بازگشت از گناهان به سوی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 225

معبود مهربان است. نگارنده در شش فصل به تبیین مباحث مربوط به توبه و توضیح هر يك با عنایت به آیات و روایات شیعه پرداخته است. در فصل اول با عنوان نعمت ها و مسئولیت انسان به نعمت هایی که خداوند به انسان عنایت کرده اشاره کرده و فراوانی و گستردگی و بی شمار بودن نعمت و راه تحصیل و توجه به آن را بر می شمرد و در ادامه چگونگی شکر نعمات الهی و پرهیز از ناسپاسی را بیان کرده و به زشتی بخل و اسراف و علل از دست رفتن نعمت و پاداش بجا خرج کردن آن اشاره دارد. در فصل دوم به گناه و راه درمان آن پرداخته و گناه را بیماری روح می داند و توبه را کلید آشتی با پروردگار و پاک شدن از گناهان معرفی می کند و ضمن واجب فوری و واجب اخلاقی دانستن توبه تمسك به طیبیان معالج روح (اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام) را لازم و بسیار موثرتر می شمارد. در سومین فصل با

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 226

سرفصل بازگشت به حق، توبه را میراث حضرت آدم و حوا علیهما السلام می خواند و به تبیین آثار سوء گناهان و راه توبه واقعی و نیز توبه حقیقی از دیدگاه امام علی علیه السلام می پردازد. سپس مسئله توبه در قرآن را با آوردن آیاتی از قرآن به بحث می نشیند و امر به توبه در قرآن و راه توبه واقعی و پذیرش توبه و سایر مسائل آن را مطرح می کند. در فصل چهارم که یکی از جذاب ترین بخش های کتاب است با عنوان داستان توبه کنندگان، داستان هایی زیبا و معروفی از توبه گناهکاران را بیان کرده و به ترغیب میل به توبه در انسان و بازگشت به فطرت پاک ملکوتی انسان می پردازد. در فصل پنجم کتاب

سود سرشار خود نگهداری و سرپیچی از فرمان نفس را گوشزد کرده و به بررسی انسان وامیال و خواسته های او پرداخته و بت نفس را مادر بتها می خواند و راه اصلاح انسان

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 227

را در جهاد اکبر با نفس و مبارزه مستمر با آن دانسته تا جایی که نفس سرکش مطیع و فرمان بردار گردد و در برابر حلال و حرام الهی تسلیم شود که این تنها راه سعادت انسان و دوری از عذاب آخرت است. در آخرین فصل از کتاب به آراسته شدن به زیبایی و زدودن زشتی در بنی آدم اشاره ای داشته و ایمان به غیب و خدا و فرشتگان و برزخ و محشر و حساب و بهشت و جهنم را نشانه مردم اهل هدایت و فلاح برمی شمرد. ایمانی که از مرتبه علم گذشته و تبدیل به یقینی مستحکم شده و راه نفوذی برای نفس اماره و شیاطین باقی نمی گذارد. در ادامه این مباحث نویسنده، آراسته شدن به زیبایی های الهی را شایسته انسان که خلیفه خداوند است دانسته و به تبیین برخی از این امور از جمله: نماز و انفاق و تقوا و اخلاص و مال حلال و ..... می پردازد. در ادامه خلیفه ذات اقدس پروردگار را به زدودن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 228

زشتی ها و پلیدی ها از نفس خود فراخوانده و قسمی از این امور شیطانی را مطرح می کند مواردی که هر يك به تنهایی می توانند موجب هلاکت انسان در دنیا و خسارت جبران ناپذیر آخرت گردند و انسان را از سعادت و کمال دور کنند از جمله این مهالك: کبر و ریا و شهوت حرام و تهمت و غیبت و حب دنیا و .... را می توان نام برد.

71- توبه

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

بررسی خصوصیات و شرایط يك توبه واقعی و آثار آن از دیدگاه آیات و روایات و بیان آثار گناهان است. کتاب حاضر که متن پیاده شده یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان در مباحث

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 229

اخلاقی است که به بحث درباره اهمیت توبه و برکات آن و عواقب به تأخیر انداختن توبه می پردازد. نگارنده، ماه مبارک رمضان را بهترین فرصت برای توبه دانسته و اولین خسارت و اثر منفی گناه را پوشاندن لباس ذلت به تن گناهکار عنوان کرده است. در ادامه به آثار و عواقب قلب و احاطه تاریکی و ظلمت بر صفحه نفس و روح انسان را از دیگر خطرات گناه بر می شمارد. در بخش دیگری از کتاب، به گناه باطن اشاره کرده و ضمن نقل داستانی در مورد گناه باطن و آثار آن، به این نتیجه می رسد که برخی از نیت های پلید می تواند گناه محسوب شود مانند جایی که انسان در دلش دوست دارد ظلم و ظالمی پایدار باشد. در ادامه آثار گناه حرام خواری که به نظر نویسنده، مهم ترین گناه بوده و گناهان دیگر را به صورت حلقه های زنجیر به دنبال خود می کشد، مورد بحث و بررسی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 230

قرار گرفته و معاشرت با اهل فساد نیز از دیدگاه وی از موارد خطر ناک عنوان شده است که انسان را به تدریج در دام گناهان متعدد می اندازد. نگارنده، همچنین با استفاده از روایاتی از امام صادق (ع) به این نتیجه می رسد که نباید از گرفتاری ها و بلاهای دنیوی نالان بوده و همیشه زبان به شکوه بلند کرد زیرا بلاهای دنیا زود گذر است و آنچه که خطر ناک است این است که انسان بر اثر گناهان کم کم دین و ایمان خویش را از دست بدهد. وی در همین رابطه داستانی در باره مصعب بن عمیر نقل می کند که حاضر شده بود برای گناه نکردن و تبلیغ دین اسلام از خانواده و خویشان صرف نظر نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 231

72- عبرت آموز: مجموعه ای از نکته ها و داستانهای کتب استاد

استاد حسین انصاریان، واحد تحقیقات مرکز علمی تحقیقاتی دارالعرفان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ دوم، 1385، 320 صفحه، وزیری.

مجموعه نکته ها و آموزه های اخلاقی و عرفانی است که از لابه لای آثار و سخنرانی های استاد حسین انصاریان گزینش و تدوین شده است. داستان ها و نکته ها چپش موضوعی خاصی ندارند و به صورت پراکنده درباره مسائل مختلف اخلاقی و عقیدتی می باشند. این داستان ها عموماً در منابع روایی، منابع تاریخی، ذیل تفسیر آیات و متون عرفانی آمده و استاد

انصاریان در مناسبت های مختلف با شرح و تفسیر آن ها نتایج اخلاقی و معنوی از آن گرفته است. از جمله داستان ها بدین قرار است: ابراهیم و نماز، ابن سگیت و حق گوئی، اصمعی و تائب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 232

بیابانی، ابن سیرین و تعبیر خواب، احسان پیامبر (ص) به اهل مکه، ادریس و نماز، امام صادق (ع) و کاروان وحشت زده، اهل بیت (ع) و وفای به عهد، باران رحمت، پرسش های موسی از خدا و پاسخ خدا، پندگرفتن از راهزن، پوریای ولی و مبارزه با نفس، تواضع امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع)، توبه آهنگر، توبه ابولبابه، توبه دو برادر در آخرین ساعات عاشورا، توبه مرد آتش پرست، توسل و توبه، ثواب زیارت امام رضا (ع)، حضرت یحیی و حق گوئی، تواضع سلیمان، توبه بُشرحافی، جوان خائف، حکایتی عجیب در صدقه و انفاق، دعای غلام امام سجاد، زن نمونه، قناعت عالم ربانی، عزت نفس زنی تھی دست، عیسی و گنهکار، کرامتی از حاج سیدعلی قاضی، کرامتی شگفت از سالکی کم نظیر، محاسبه دقیق، نصیحت شیطان به نوح، هارون و بهلول، علی و بازار پیراهن فروشان،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 233

فرار مادر از فرزند، گفتگوئی با اویس قرن، گور من را نشکاف، لطف و کرامت اولیاء، موانع استجاب دعا، نجات از اعدام به سبب حسنات اخلاقی، نفرین و دعای پدر، وصیتی زیبا و جالب ...

73- عبرتهای روزگار

استاد حسین انصاریان، تهران، انتشارات گفتگو، چاپ اول، 1380، 347 صفحه، وزیری.

مجموعه، مباحثی اخلاقی، اجتماعی، اعتقادی و عرفانی است که با استفاده از آیات و روایات و سخنان بزرگان دین ارائه شده است در این نوشتار که گردآوری مجموعه ای از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است، مباحث متنوعی از آموزه های اخلاقی و دینی مطرح شده و حکمت هایی از اولیای الهی و ابعادی از سیره اخلاقی، عبادی و عرفانی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 234

ائمه (ع) بیان گردیده است. نگارنده، سعی کرده است با طرح هر موضوع حکایاتی پند آمیز حول محور آن موضوع و هم چنین آیات و روایاتی متناسب با آن بیان داشته تا در انتقال مطلب به مخاطبین خویش موفق تر باشد. در بخش اول کتاب

مباحثی به نام سلامت دین مطرح نموده و داستان هایی از بملول در مورد تلاش برای حفظ دین و هم چنین حکمت هایی از وی در این زمینه ارائه نموده است. در بخش دوم تحت عنوان جانشینی خدا، آیات و روایاتی در شأن ائمه معصومین (ع) و نیز حکایاتی در این زمینه نقل کرده است. یاد کردن نعمت های الهی در سیره و کلام معصومین (ع) و بزرگان دینی مبحث بعدی کتاب حاضر است که در آن نیز حکایات اخلاقی نقل شده است. در بخش های بعدی کتاب با عناوینی چون: همای رحمت، بصیرت، نگاه رحمت و مرغ نواخوان، مباحثی اخلاقی در قالب نقل روایات و حکایاتی عبرت آموز،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 235

لزوم تمسك جستن به ذات اقدس الهی، آمرزش گناهان، فضائل اهل بیت (ع)، اوصاف عظمت خداوند، حالات مؤمنان هنگام مرگ، لزوم امید به خداوند، اوصاف مردان خدا و لزوم پیروی از خداوند مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در بخش بعدی کتاب، برزخ، اوصاف و حوادث مختلف عالم برزخ توصیف شده و حالات بندگان در برزخ ضمن نقل حکایاتی توصیف می گردد. داستان ها و روایاتی در باب حکمت و دانایی، شرح حال یوسف پیامبر و مبارزه وی با هواهای نفسانی خویش، ذکر شاهکارهایی از انبیاء الهی در قرآن و داستان هایی در بیان حالات آنان، لزوم بررسی سنجش کردار و اعمال، بیان ویژگی ها و اوصاف علی (ع) و داستان هایی درباره سیره اخلاقی و عرفانی آن حضرت و مدح شاعران و علما از آن امام (ع)، تأکید بر دوری از خود بینی و توجه به نتیجه اعمال و رفتار، غم و شادی نزد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 236

اولیای الهی، بررسی سود و زیان و برخی از فضایل و رذایل اخلاقی که در قالب ذکر روایاتی از ائمه (ع) و حکایاتی از بزرگان دینی از دیگر مباحث مهم مندرج در این کتاب می باشد.

74- عارفانه: مجموعه داستانهای عرفان اسلامی اثر استاد حسین انصاریان (جلد 1)

محمد خوانساری، قم، نشر دارالصادقین، چاپ اول، 1378، 111 صفحه، وزیری.

مجموعه داستان هایی است که در زمینه عرفان و اخلاق اسلامی که برگرفته از آثار و سخنرانی های استاد حسین انصاریان است. در این اثر به شرح حالات و مقامات عرفانی عارفان و اوج خودسازی و تهذیب نفس برخی از آنان در قالب ذکر حکایاتی از آنان پرداخته شده است. حکایات این کتاب برگرفته از کتاب دوازده جلدی مصباح الشریعه است که در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 237

آن کتاب نگارنده به تناسب موضوعات ایراد شده حکایاتی از برخی از عرفا و صالحان با مضامین اخلاقی نقل کرده است. در مجلد اول از این مجموعه پنج جلدی (کتاب حاضر) نگارنده داستان هایی در مورد دوری و نزدیکی عارفان به مقصود اصلی، برصیصای عابد، دعا کردن، عاقبت به خیر شدن و عاقبت به شر شدن برخی از افراد، سرگذشت خائفین، یحیی (ع) و ترس او از خداوند متعال، شرط قبولی طاعات بندگان، کیفر سبک شمردن نماز، کیفر رعایت نکردن طمأنیه در نماز، کیفر پیروی از طاغوت و محبت بی جای دنیا، توصیف حضرت علی (ع)، گفتگوی امام سجاد (ع) با جابر در مسأله عبادت، تواضع مؤمنان در برابر خداوند، گریه شعیب (ع)، فیض و فضل الهی نسبت به بندگان گناهکار، توبه نصوح مرد شراب خوار، داستان سه گناهکار در قرآن، گسترش رحمت و آمرزش الهی نسبت به بندگان، دیدن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 238

خداوند با چشم دل، گناه ناامیدی، پذیرش توبه تائبان تا زمان مرگ، گوشه های کرم و لطف خداوند متعال، اجابت حاجت حاجتمندان، ولایت اهل بیت (ع)، حفظ شکم از حرام و شهوت، اوصاف بندگان مقرب، اوصاف عاشقان خداوند، داستان اصحاب اخلاص، توصیف سخاوت، اخلاق در توحید، داستان حرین یزید ریاحی، داستان آسیه بنت مزاحم، واگذار کردن امور تنها به خداوند متعال، کسب رضای الهی، طول آرزو و کوتاهی آن، هلاک کردن حرص و حسد، آفات پرخوری، کنترل چشم، غلبه بر شیطان، رام کردن نفس، به فکر معاد بودن، عمل کم در قبال ثواب بسیار، استغراق در حق، هواپرستی، مسیحیان و دیگر مسائل اخلاقی و تربیتی نقل کرده است که هر یک از این داستان ها دارای پیام های خاص مربوط به خود است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 239

75- عارفانه: مجموعه داستانهای عرفان اسلامی اثر استاد حسین انصاریان (جلد 2)

محمد خوانساری، قم، نشر دارالصادقین، چاپ اول، 1378، 111 صفحه، وزیری.

مجموعه داستان هایی است که در زمینه عرفان و اخلاق اسلامی که برگرفته از آثار و سخنرانی های استاد حسین انصاریان است. در این اثر به شرح حالات و مقامات عرفانی عارفان و اوج خودسازی و تهذیب نفس برخی از آنان در قالب ذکر حکایاتی از آنان پرداخته شده است. حکایات این کتاب برگرفته از کتاب دوازده جلدی مصباح الشریعه است که در آن کتاب نگارنده به تناسب موضوعات ایراد شده حکایاتی از برخی عرفا و صالحان با مضامین اخلاقی نقل کرده است. در مجلد دوم از این مجموعه پنج جلدی (کتاب حاضر) نگارنده داستان هایی در مورد عالمان هواپرست قرن بیستم، چشم

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 240

پوشیدن از مرجعیت به خاطر خداوند، مخالفت کردن با هوا و هوس، اقتدار خداوند متعال بر همه امور و اداره کردن جهان به دست با کفایت او، تجلی قرآن کریم بر قلب مؤمنان، رعایت حلال و حرام الهی، درجه اهل معرفت، عبادت امیرالمؤمنین (ع)، ارزش نیت و پاک و خالص بودن آن، آگاه بودن فرشتگان از نیت بندگان، مجالس ذکر حق تعالی، نور هدایت الهی، دنیای عجیب حیوانات، صوفیان و حقه های آنان، نرم شدن قلب برای خداوند، ذکر خداوند در همه حال، اوصاف اهل ذکر، اطاعت از رهبری در همه حال، باطل کردن اعمال نیک، قیمت اشک خوف از خدا، خالص کردن اعمال، راضی بودن به قضای الهی، شکر کردن خداوند در همه حالات، اوضاع زن در قبل از اسلام و در قرن هجدهم میلادی، بهشت و جهنم، عبادت امام حسن مجتبی (ع)، خدمت کردن به خلق خدا، بی ارزش بودن دنیا، شقاوت و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 241

سعادت ابدی، نمازهای پیامبران الهی و اهتمام آنان به نماز، اوصاف قیامت و لطف و رحمت خداوند به بندگان، آثار و برکات دنیوی و اخروی نماز، عواقب ترك نماز، نماز تنها راه رسیدن به حقیقت و دیگر موضوعات اخلاقی نقل می نماید که هر يك از این حکایات دارای پیام اخلاقی و تربیتی مخصوص به خود می باشد.

76 عارفانه: مجموعه داستانهای عرفان اسلامی اثر استاد حسین انصاریان (جلد 3)

محمد خوانساری، قم، نشر دارالصادقین، چاپ اول، 1378، 112 صفحه، وزیری.

مجموعه داستان هایی است که در زمینه عرفان و اخلاق اسلامی که برگرفته از سخنرانی ها و آثار استاد حسین انصاریان است. در این اثر به شرح حالات و مقامات عرفانی عارفان و اوج خودسازی و تهذیب نفس برخی از آنان در قالب ذکر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 242

حکایاتی از آنان پرداخته شده است. حکایات این کتاب برگرفته از کتاب دوازده جلدی مصباح الشریعه است که در آن کتاب نگارنده به تناسب موضوعات ایراد شده حکایاتی از برخی از عرفا و صالحان با مضامین اخلاقی نقل کرده است. در مجلد سوم از این مجموعه پنج جلدی (کتاب حاضر) نگارنده داستان هایی در مورد آثار ملکوتی نماز، عبادت اویس قرنی، آثار معنوی نماز، توصیف نماز مردان خدا، لذت مناجات با خدا، زلزله روز قیامت و سختی آن، مرگ عاشقان، توصیف مرگ مؤمن از دیدگاه امام چهارم و ششم، ملک الموت و حالات وی در موقع گرفتن جان کفار و مؤمنان، عظمت ملکوت الهی، دعاکردن دسته جمعی، حکمت تأخیر اجابت دعا، فلسفه روزه و کیفیت روزه گیری، زکات بدن، مبارزه با نفس، آثار صله رحم، ادای دین و قرض، حق الناس، اوضاع برخی از افراد گناهکار و بدهکار

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 243

در برزخ، بهره های معنوی حج، اهمیت سلامت دین، اوضاع آخرالزمان، اصحاب کهف، لزوم نگهداری زبان از خطا و لغو، اوصاف شیعه واقعی، خاموشی و سکوت و برکات آن، قناعت و آثار آن، بی نیازی از خلق در اوج احتیاج، رسیدن به عیش خوشتر در قبال گذشتن از عیش زودگذر دنیا، ثروت واقعی، اوصاف شهدای کربلا، اوصاف برخی از زاهدان تاریخ، اوصاف بهترین مردم، اوصاف عجیب دنیا، برکت ورع و پاکدامنی و آثار دنیوی و اخروی آن، دوستی های ناپایدار دنیوی، انفاق کردن، توبه کردن و برخی دیگر از موضوعات اخلاقی و تربیتی که هر یک از این داستان ها دارای پیام خاص مربوط به خود می باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 244

77- عارفانه: مجموعه داستانهای عرفان اسلامی اثر استاد حسین انصاریان (جلد 4)

محمد خوانساری، قم، نشر دارالصادقین، چاپ اول، 1378، 111 صفحه، وزیری.

مجموعه داستان هایی است که در زمینه عرفان و اخلاق اسلامی که برگرفته از سخنرانی ها و آثار استاد حسین انصاریان است. در این اثر به شرح حالات و مقامات عرفانی عارفان و اوج خودسازی و تهذیب نفس برخی از آنان در قالب ذکر حکایاتی از آنان پرداخته شده است. حکایات این کتاب برگرفته از کتاب دوازده جلدی مصباح الشریعه است که در آن کتاب نگارنده به تناسب موضوعات ایراد شده حکایاتی از برخی از عرفا و صالحان با مضامین اخلاقی نقل کرده است. در مجلد چهارم از این مجموعه پنج جلدی (کتاب حاضر) نگارنده داستان هایی در مورد آثار و رع در سعادت‌مندی دنیا و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 245

آخرت و رسیدن به مقامات مادی و معنوی، آثار بد کج خلقی، اخلاص و عبودیت اویس قرنی، تمسک به ولایت امیرالمؤمنین (ع) در عالم برزخ، رعایت عدل و انصاف و سخاوت، افشارگری علیه باطل، مبارزه با هوای نفس و مخالفت با آن، داستان هایی از زندگانی زاهدانه طلاب و علمای اسلامی، دشمنی ابلیس با انسان در همه حالات، انفاق و جلوگیری از آن توسط شیطان، معامله کردن با خدا توسط اموال، خذلان انسان و امیدواری شیطان نسبت به آن، سعادت و شقاوت حقیقی، عمل بالاتر از چهل سال عبادت، صدیقین و ترس از خدا، عواقب تکبر بی جا، آفات پرخوری، خوردن مال حلال و حرام و آثار هرکدام از آن ها، ترك لقمه شبهه ناک، امر کردن قرآن به سیروسفر و عبرت گرفتن از عاقبت اقوام و ملل، بینایی دل به جای چشم، نگاه های حرام و غیرضروری، حقایقی عجیب از وضع موجودات زنده، عاطفه و محبت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 246

جانوران نسبت به هم، عدم غفلت از مرگ، نراندن سائل و فرد نیازمند، اوصاف اولیای حق، معاشرت کردن با افراد صالح و مؤمن، امتحان کردن نفس، لزوم تقوای پیشگی شیعیان، راضی بودن به قسمت و روزی، پاکی عمل، معامله نکردن دین با دنیا و هوای نفس، ستیز نکردن با مردم و برخی دیگر از حکایات در زمینه های اخلاقی و تربیتی نقل کرده است که هر داستان پیام خاص مربوط به خود را دارد.

78- عارفانه: مجموعه داستانهای عرفان اسلامی اثر استاد حسین انصاریان (جلد 5

(محمد خوانساری، قم، نشر دارالصادقین، چاپ اول، 1378، 152 صفحه، وزیری.

مجموعه داستان هایی است که در زمینه عرفان و اخلاق اسلامی که برگرفته از سخنرانی ها و آثار استاد حسین

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 247

انصاریان است. در این اثر به شرح حالات و مقامات عرفانی عارفان و اوج خودسازی و تهذیب نفس برخی از آنان در قالب ذکر حکایاتی از آنان پرداخته شده است. حکایات این کتاب برگرفته از کتاب دوازده جلدی مصباح الشریعه است که در آن کتاب نگارنده به تناسب موضوعات ایراد شده حکایاتی از برخی از عرفا و صالحان با مضامین اخلاقی نقل کرده است. در مجلد پنجم از این مجموعه پنج جلدی (کتاب حاضر) نگارنده داستان هایی در مورد مقامات اولیای الهی، اوصاف و معجزات حضرت عیسی (ع)، ارتباط اولیاء الهی با عالم غیب، قدرت معنوی اولیای الهی، عواقب بد غیبت کردن، دقت کردن به نقاط مثبت دیگران، عبادت خالصانه، نشانه های اهل ریا، آثار منفی بیماری حسد، حکمت بلاها و مصائب، عزت نفس، آثار و برکات ورع، حلم و بردباری، تواضع رسول خدا (ص)، زنان نمونه تاریخ،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 248

عفو و گذشت دیگران، حق خداوند برندگان، عذاب عالم بی عمل، دروغ بستن بر خدا و کیفر آن، آفات زبان، مستحجاب نشدن برخی از دعاها، بدترین و برترین اعمال در اسلام، رعایت تقوی، عدم مطابقت ظاهر و باطن برخی از افراد، کراماتی از علما، فضایل و کرامات حضرت زهرا (س)، اوصاف اولوالامر، نهراسیدن از مرگ، اوصاف شیعیان، خدمت کردن به پدر و مادر و آثار عجیب آن، پندگرفتن از حیوانات، حقیقت توبه، حالات بندگان صالح خداوند در هنگام احتضار، آثار و برکات دوستی اهل بیت (ع) در دنیا و آخرت، داستان هایی از عالم برزخ و عجائب آن، داستان مؤمن آل فرعون و تفویض امورش به خداوند، داستان هایی از ابودر، سلمان و بلال حبشی، گوشه ای از اخلاق پیامبر (ص) و معجزات آن حضرت، نظریات بزرگان دین در مورد حساس بودن مسأله فتوا، شیوع منکر در آخرالزمان،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 249

موعظه هایی از بزرگان دین، کیفیت مرگ مؤمن، صبر برای خدا و داستان هایی آموزنده دیگر با مضامین اخلاقی و تربیتی که هر يك از این داستان ها حاوی پیام مخصوص به خود می باشد.

79- عرفا چگونه می بینند؟

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 36 صفحه، پالتوی.

توصیفی است از مقام عارفان و اولیای واقعی خداوند و چشم باطن بین آنان. نوشتار حاضر که متن پیاده شده یکی از سخنرانی‌های استاد حسین انصاریان است، سعی دارد به بحث درباره مقام عبودیت عرفا و اولیای الهی پرداخته و علت و کیفیت دیدن واقعیت امور توسط ایشان را مورد تجزیه و تحلیل قرآنی و روایی قرار دهد. نویسنده، با

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 250

استفاده از برخی آیات و روایات این نظریه را مطرح می‌کند که انسان‌ها نباید ظاهریین باشند و در مورد همه وقایع و پدیده‌های اطراف خویش دیدی عمیق و باطن بین داشته باشند همانند زینب کبری (س) که حقایق و حوادث به ظاهر تلخ کربلا را زیبا توصیف می‌کند و فرمود: ما در کربلا چیزی جز زیبایی ندیده‌ایم. در بخش بعدی کتاب نگارنده، سخنی از امیرالمؤمنین علی (ع) را مبنی بر نوع بینش اولیای الهی و عرفا مطرح کرده و مؤمنان و اولیای الهی را انسان‌هایی توصیف می‌کند که به باطن دنیا نظر دارند نه به ظاهر آن و از همین روست که آنان چشم باطن بین پیدا می‌کنند. در بخش دیگری، به لزوم امتحان‌های سخت الهی برای پیامبر اکرم (ص) و اولیا و عرفا پرداخته شده و برخی از امتحان‌های سخت الهی که در مورد پیامبر (ص) و ائمه (ع) به ویژه امام

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 251

حسین (ع) به وقوع پیوسته است بیان می‌گردد. تفسیر کلمه و واژه «عبد» که در آن عبودیت نوعی معرفت یافتن نسبت به معبود، نیکوکاری نسبت به بندگان خدا و در نهایت قرب به خداوند معنی شده است، از مباحث بعدی کتاب است. در پایان کتاب، به حالات امام حسین (ع) در آخرین لحظات و ساعات زندگی خویش در کربلا اشاره کرده و اشتیاق و وصف ناپذیر آن حضرت به مرگ را اوج عرفان و عبودیت آن حضرت توصیف می‌کند.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 252

فصل پنجم اخلاق و معارف اسلامی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 253

80 عقل: کلید گنج سعادت

استاد حسین انصاریان، قم، مرکز تحقیقات دارالعرفان، چاپ اول، 1387، 494 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 60؛ سیری در معارف اسلامی (1) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه حاضر که با عنوان «سیری در معارف اسلامی» در مجلدات مختلف و موضوعات متنوع اخلاقی، تربیتی، خانوادگی، اجتماعی و دیگر تعالیم و آموزه‌های دین مبین اسلام، در دست تحقیق و ویراستاری علمی و اقدام برای انتشار قرار دارد. مجموعه مباحث ارزشمند استاد شیخ حسین انصاریان را در بر می‌گیرد که حاصل نیم قرن مجاهدت علمی و تبلیغی استاد برای نشرو ترویج فرهنگ غنی شیعه بر کرسی بحث و نظر است که برای پربارتر ساختن محتوای تبلیغ دینی در جامعه و استفاده بیشتر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 254

طلاب علوم دینی به زیور طبع آراسته شده است. اولین مجلد از این مجموعه با عنوان «عقل: کلید گنج سعادت» مربوط است به سخنرانی های استاد در ماه صفر سال های 1374 و 1378 در مسجد سید اصفهان و حسینیه جوادیان قم که به مساله عقل پرداخته و درباره آن مطالبی را از قرآن و حدیث در شانزده فصل همراه با فهرستی چون: فهرست آیات، روایات، فهرست منابع و مآخذ، نمایه اعلام و القاب و فهرست اشعار ارائه کرده است. که عناوین شانزده گانه این فصول عبارتند از: عقل ودین، تقابل عقل و شهوت، قدرت عقل در شناخت صدق و کذب، عقل نوراهی است، عقل و کمال انسان، ارزش عقل و نتیجه غفلت انسان از آن، نشانه‌های کمال عقل، عقل و جهل: دوست و دشمن انسان، گوهری به نام عقل، عقل و دعا، عقل و فیوضات الهی، شرافت عقل، امام سجاد (ع) و تقاضای عقل کامل،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 255

لقمان حکیم و شش برنامه انسان‌ساز، حکم عقل در بهره‌برداری از نعمت‌ها و عقل: حجت باطنی. از منابع مورد استفاده در تدوین این اثر می‌توان به کتاب‌های قرآن مجید، شرح نهج البلاغه ابن‌ابی‌الحدید، صحیفه سجادیه، عوالی اللغالی، سرائر، مستطرفات سرائر، الامامه والتبصره، لسان‌المیزان، المحلی، الطبقات الکبری، معالم‌العلماء، مناقب آل‌ابی‌طالب، کامل‌الزیارات، مقاتل‌الطالبین، کشف‌الغمه، المحاسن، صد میدان، اعجاز‌القرآن، حلیه‌الابرار فی احوال محمد و آله الاطهار، صحیح بخاری،

دعائم الاسلام، شرح الاخبار فی فضائل الائمة الاطهار، شجره الطوبی، الفصول المهمه فی اصول الائمة، وسائل الشیعه، منهاج الصالحین و اقبال الاعمال ... اشاره کرد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 256

81 عقل: محرم راز ملکوت

استاد انصاریان، حسین، قم، مرکز تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1387، 527 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 61؛ سیری در معارف اسلامی (2) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان در مورد عقل و کارکردهای مختلف دنیوی، معنوی و اخروی آن است. در این نوشتار ابتدا عقل به عنوان سودمندترین ثروت انسان و نیز نقش آن در سعادت و شقاوت انسان اشاره شده و سپس نمونه هایی از خدامحوری در رفتار عقلای عالم مانند حضرت علی (ع) و حضرت زینب کبری (س) بیان گردیده است. در ادامه به فریب های رنگارنگ دنیا و رسم و رسوم عاقلان در برخورد با آن پرداخته شده و حکایاتی در مورد فریفته نشدن عقلا در قبال چرب و شیرین دنیا نقل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 257

گردیده است. هماهنگی قرآن کریم با عقل انسان و نمونه هایی از نظم عقلی در عالم عنوان مبحث بعدی کتاب است که در آن نگارنده به سیمای عاقلان و جاهلان در قرآن پرداخته و مطابقت قرآن با عقل را در ضمن بیان چند آیه از قرآن کریم بررسی می نماید. وی علل روی گردانی از حق و حقیقت منکران و معاندان را عدم تعقل و تفکر آنان و همچنین تعصب جاهلانه آنان ارزیابی کرده و عقل و پیروی از حق و عقل را زمینه رسیدن به سعادت اخروی دانسته و دنیا و استفاده صحیح از مواهب دنیوی را پلی برای رسیدن به سعادت دانسته و سخنان و حکایاتی از ائمه و برخی از صالحان در این زمینه نقل می نماید. در ادامه نگارنده به نیاز انسان به خدا، حقانیت قرآن از منظر عقل، آداب بهره گیری از قرآن از دیدگاه عقل و زندگی خدایپسندانه در سایه پیروی از عقل پرداخته و حکایات و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 258

روایاتی در این زمینه بیان می‌دارد. در بخش‌های بعدی کتاب رابطه بین علم و ایمان، عقل و بخل، عقل و اعتدال در محبت‌های مادی و معنوی، رابطه بین عقل و بصیرت و اوصاف بصیر واقعی بیان شده و گوشه‌ای از سیره اهل بیت (ع) به ویژه امام علی (ع) در زندگی زاهدانه و همراه با بصیرت و عقل و ایمان و همچنین سخنان ایشان در این باره منعکس گردیده است. نگارنده به نمونه‌هایی از عقل عقیده بنی‌هاشم و فضایل حضرت زینب (س) اشاره کرده و پدر و مادر او را نیز از عقلایی توصیف کرده که در شکل‌گیری شخصیت بی‌نظیر زینب (س) تأثیر به‌سزایی داشته‌اند. رابطه بین عقل و توکل به خدا و سیره پیامبران و سخنان ائمه (ع)، رابطه بین علم خداوند و سرنوشت انسان و بنیان الهی نهاد انسان و نقل حکایات در این زمینه از مباحث پایانی این نوشتار می‌باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 259

82 حدیث عقل و نفس آدمی درآئینه قرآن

استاد انصاریان، حسین، قم، مرکز تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1387، 479 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 62؛ سیری در معارف اسلامی (3) مجموعه سخنرانی‌های استاد حسین انصاریان)

مجموعه سخنرانی‌های استاد حسین انصاریان درباره نسبت بین عقل و نفس در پرتو آیات قرآن کریم است. در این کتاب نخست به داستان یوسف و زلیخا در قرآن کریم و در ضمن آیات سوره یوسف اشاره شده و به شرح و بررسی پیامدهای اخلاقی و تربیتی این سوره پرداخته شده است. نگارنده یوسف (ع) را نماینده دیدگاه حق در قرآن شمرده و دیدگاه زلیخا را به مسایل محدود و غیرعقلانی توصیف می‌کند. وی در ادامه به بررسی سیمای پیامبر اسلام (ص) در قرآن می‌پردازد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 260

و دو نگاه حق و باطل در قرآن را با توجه به عملکرد آن حضرت و شخصیت ایشان معرفی می‌کند و پیامبر اسلام (ص) را شخصیتی نمونه از نگاه اولیاء الهی توصیف می‌کند. در بخش دیگری از کتاب نقش حواس ظاهری و باطنی انسان در رشد و کمال انسان‌ها و همچنین سقوط و هلاکت آن‌ها مورد بررسی قرار گرفته و پیروان حس‌های ظاهری و باطنی از نگاه قرآن معرفی شده است. تأثیر عقل و قلب در هدایت بشر عنوان مبحث بعدی است که نگارنده در آن به تفکر و تعقل و ضمیرآگاه انسان‌هایی مانند «حر» و «اویس قرنی» در پیدا کردن راه هدایت پرداخته است و افکار منفی و تأثیر

آن ها را در پیدایش انحرافات فکری، اخلاقی و اجتماعی را بررسی نموده است. پیامدهای تفکر و بیداری قلب از نگاه قرآن و شناخت دنیا و راه درست زندگی کردن در آن از مباحث بعدی ارائه شده در کتاب است که

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 261

نگارنده در آن با رویکردی روایی به بحث پرداخته است. نگارنده تفکر در نظام هستی را سبب همسویی انسان با خلقت ارزیابی کرده و رابطه قلب و فهم و نگرش به عالم هستی به ویژه در حیوانات مهم عنوان کرده و معجزات حضرت موسی (ع) در قرآن و رفتار عجیب بنی اسرائیل در قبال این معجزات را قابل تأمل می داند و نقش تفکر و شخصیت و تأثیر آن در رفتار انسان را بیان می کند. تفکر و ظهور ولایت، پیدایش ولایت جزئیه و کلیه در انسان، استفاده درست از فرصت در رسیدن به سعادت واقعی، زمینه ها و عوامل بیداری و مرگ قلب، گرایش های قلب آدمی و فرعونی شدن یا یوسف شدن ضمیر انسان، انتخاب خدا و دنیا دو راه پیش روی انسان، ویژگی های مؤمنین در کلام امیرالمؤمنین علی (ع)، وجود نور الهی در ضمیر انسان ها و نقش آن در سعادت آدمی، تفکرات معنوی عامل رشد و کمال

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 262

انسان، معیار علم خداشناسی و توحید، وصیت امام حسن مجتبی (ع) در مورد رعایت تقوای الهی و تفکر در امر دنیا و آخرت و اوصاف مؤمنان در آیات و روایات از دیگر مباحث ارائه شده در این کتاب می باشد.

83 اندیشه در اسلام

استاد انصاریان، حسین، قم، مرکز تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 400 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 63؛ سیری در معارف اسلامی (4) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان درباره اهمیت اندیشه در اسلام و نسبت بین تفکر و معارف دینی است. در این مجلد از این مجموعه نیز مباحث مهمی درباره ارزش و اهمیت فکر و اندیشه در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 263

دین اسلام و آثار تفکر در رسیدن به موفقیت های مادی و معنوی مورد بحث و بررسی قرار گرفته و ابعاد مختلف عقل و معرفت بیان شده است. نویسندگان اندیشه را آغاز حرکت همه انبیاء دانسته و عبرت گرفتن از بی فکری ها را در قالب چند روایت و حکایت بیان کرده است. وی اندیشه را نردبان توحید ارزیابی کرده و بر لزوم تفکر در آثار خلقت عالم و موجودات و پی بردن به حقایق هستی تأکید کرده است. در ادامه از منظری قرآنی و روایی به مسأله اندیشه و تفکر پرداخته شده و اقسام علم در قرآن براساس سخنان امیرالمؤمنین علی (ع) مانند علم به آینده، علم به گذشتگان و علم به قوانین اجتماعی در قرآن توصیف گردیده است. در بخش دیگری از کتاب قرآن و تفکر در هستی انسان و جهان مورد بحث قرار گرفته و عقل به عنوان معیار سنجش آدمی معرفی شده و تفکر در آفرینش به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 264

عنوان راه شناخت خداوند و نجات از حیلله های شیطان دانسته شده است. نسبت بین تفکر و منزلت انسان عنوان بحث بعدی کتاب است که در این زمینه نمونه هایی از زندگانی و سیره عملی ائمه و بزرگان شیعه منعکس شده است.

در بخش بعدی کتاب نقش و جایگاه عقل در سیر تکاملی انسان بیان شده و آیات، روایات و حکایاتی در این باره نقل و شرح داده شده است. از نظر نگارنده بعثت انبیاء عامل حرکت فکری در انسان بوده و عمل به دستورات الهی آنان عامل نجات انسان می باشد. از دیگر مباحث مهم مندرج در این کتاب نقش بصیرت در اندیشه انسان، فواید تفکر و مضرات بی فکری، نسبت بین اندیشه و عبادت و فکر کردن قبل از عمل کردن در کارها می باشد که در این موارد نیز بخشی روایی مطرح شده و حکایاتی پندآموز نقل گردیده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 265

84 معرفت دینی

استاد انصاریان، حسین، قم، مرکز تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 399 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 64؛ سیری در معارف اسلامی (5) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه ای از سخنرانی های استاد حسین انصاریان در موضوعات مختلف دینی است. در این اثر ابعاد مختلف معرفت دینی و موانع و راهکارهای رسیدن به يك معرفت صحیح و جامع مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در مجلد حاضر که پنجمین مجلد از این مجموعه است بیست گفتار در باب معرفت است که با استفاده از آیات و روایات و ارائه مطالب

متنوع از سخنان بزرگان دین و حکایات پندآموز به تبیین زوایای مختلف معرفت پرداخته شده است. در ابتدای کتاب به نخستین گام برای رسیدن به معرفت یعنی دشمن شناسی و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 266

مفهوم و مصداق دشمن پرداخته شده و شیطان به عنوان بزرگترین دشمن انسان و معرفت معرفی گردیده و راه های مبارزه با او بررسی شده است. نگارنده ناامیدی را نشانه عدم شناخت خداوند دانسته و جهل را نیز یکی از دشمنان بزرگ انسان شمرده و برنامه های شیطان برای ایجاد حجاب و عدم دستیابی به شناخت صحیح و همه جانبه را معرفی می نماید. وی احترام به پیامبر و اهل بیت به ویژه امام حسین (ع) را به عنوان منابع اصیل معرفت مورد تأکید قرار داده و علل دشمنی با دوستان خدا و اهل بیت را جهل به مقام و منزلت آن ارزیابی کرده و شرایط کسب و نگهداری معرفت، اخلاص در عمل، اصرار و پافشاری بر حق و حقیقت و ابلاغ آن به دیگران دانسته و نمونه هایی از معرفت بالای یاران امام حسین (ع) در کربلا را به تصویر می کشد و ماجرای عاشورا را مملو از معرفت و جهل به مقام

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 267

ولایت و امامت عنوان کرده است. در بخش دیگری از کتاب نگارنده به خلقت انسان و سخنانی از اهل معرفت در این زمینه اشاره کرده و تلاش علمای بزرگ برای کسب علم و معرفت را در قالب چند حکایت بیان می دارد. وی خود انسان را معیار حیات معنوی خویش دانسته و ارزش انسان را به همین حیات معنوی و درک معارف هدایت بخش قرآن و سنت می داند. رابطه معرفت با امید و انتظار فرج، رابطه بین دین و معرفت، معرفت به عنوان هدیه بزرگ الهی به بشر، محورهای کسب معرفت در قرآن و ابزار آن، وظایف و مسئولیت های گوش انسان به عنوان یکی از مجاری مهم کسب معرفت، نسبت بین عبادت و معرفت و شناخت منابع و آثار خداشناسی از دیگر محورهای مهم بحث در این نوشتار است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 268

85 نفس

استاد انصاریان، حسین، قم، مرکز تحقیقاتی دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 444 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 65؛ سیری در معارف اسلامی (6) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه ای از سخنرانی های استاد حسین انصاریان درباره تربیت و تہذیب نفس و راهکارها و موانع آن است. این اثر که مجلد ششم از این مجموعه است چندین سخنرانی از استاد انصاریان در مورد اخلاق و تربیت اسلامی و بایسته های آن بیان شده است. در ابتدای کتاب هدف از بعثت انبیاء تربیت انسان ها بر اساس فرامین الهی و رساندن انسان به کمال انسانی خویش عنوان شده و لزوم ارتباط با انبیاء و اولیاء به عنوان مرییان واقعی انسان مورد تأکید قرار گرفته است. نویسنده میدان پرواز

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 269

انسان، ورود به عوالم نورانی و رسیدن به لقاء الهی ارزیابی کرده و جنبه های نفسانی و روحانی انسان را تشکیل دهنده هویت انسانی او دانسته است. در ادامه آیات و روایاتی درباره حقیقت و ماهیت نفس انسان و مسیر حرکت آن و همچنین ضرورت تفکر در نفس و توانائیهای نفس مطرح شده و تربیت نفس و ارتقاء دادن آن از مراحل پائین به مراتب عالی تا رسیدن به نفس به لقای الهی مورد بحث قرار گرفته است. رابطه نفس با سعادت و شقاوت انسان عنوان موضوع بعدی کتاب است که در آن حقیقت نفس از دیدگاه حضرت علی (ع) و اوصاف نفس سلیم و نفس پلید بیان گردیده و آثار تربیت نفس در ضمن چند روایت و حکایت بررسی شده است.

در بخش بعدی کتاب نویسنده به مراحل سیر نفس اشاره کرده و نفس را مرکز همه خیرات و شرور دانسته و سفرهای

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 270

چهارگانه نفس را از منظری روایی شرح نموده است.

آراستگی و پیراستگی نفس عنوان بحث بعدی کتاب است که در آن به لزوم پرسش از همه انسان ها و اعمال و رفتار آنها اشاره شده و روایات و حکایاتی در مورد تأثیر کنترل نفس و تہذیب آن نقل گردیده است. مبارزه با نفس و سیره انبیاء و اولیای الهی در این زمینه نیز در مباحث بعدی کتاب گنجانده شده است. راه های تربیت و تہذیب نفس و عوامل آن و همچنین عوامل انحراف نفس و عوامل آن در کلام معصومین (ع)، راه های تغذیه نفس و تعدیل آن، معرفی منازل ایمان، بررسی قدرت نفس انسان، حالات نفس در روایات معصومین، نفحات الهی در نفس و آثار آن، معرفی اقسام مردم در معامله کردن با خدا، شب قدر و تأثیر آن در مهار نفس، اوصاف نفوس ظلمانی و نورانی، ویژگی های نفس اماره و مطمئن و راه های

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 271

رسیدن به اطمینان قلبی، تبدیل روابط نفس از مادیات به معنویات، منازل و مراحل عرفان و شناخت نفس و چشیدن لذت عبادت در دور شدن از هوای نفس از دیگر مباحث مهم مطرح شده در این کتاب است که نویسنده ذیل هر یک از این مباحث از روایات و حکایات حکمت آمیزی استفاده کرده و مراحل تربیت و اصلاح نفس را بررسی نموده است.

86 ایمان و آثار آن

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1389، 578 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار (71)؛ سیری در معارف اسلامی (12)، مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

بررسی کارکردهای ایمان با استفاده از آموزه های قرآن و سنت است. در این

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 272

اثر که پیاده شده متن سخنرانی های استاد حسین انصاریان است، ابعاد مختلف ایمان و آثار آن در زندگی دنیوی و اخروی انسان مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

در ابتدای کتاب نشانه های دینداران واقعی در کلام امیرالمومنین علی علیه السلام و کلاس تربیتی آن حضرت برای اصحاب خویش بیان شده و صفاتی چون راستی در سخن، ادای امانت، وفای به عهد، صلهی رحم، ترحم بر ضعیفان، کم کردن معاشرت با زنان، اهتمام به امور مسلمین، اخلاق نیکو و گذشت و جوانمردی، تبعیت از علم و دانش، در زندگی و غنیمت شمردن فرصت تقرب به خدا جزء نشانه های دینداران واقعی شمرده شده است.

در فصل دوم کتاب به بحث درباره ی توحید پرداخته شده و مفهوم و گستره ی توحید در زندگی بیان شده است، در همین

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 273

راستا نگارنده بر سربلندی حضرت ابراهیم از امتحان بندگی در مواقع متعدد اشاره کرده و دعوت کردن قرآن از مردم برای طراحی زندگی خویش به سبک زندگی پیامبران را بیان نموده است، در ادامه حقیقت بندگی انسان از زبان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، صفات و برکات وجودی انسان های مخلص، ویژگی فرهنگ های اسلام و تمایز آن از سایر فرهنگ ها و

بررسی موقعیت جامعه‌ی بشری در زمان بعثت نبی اکرم (ص) بیان شده و تصویری قرآنی از حیات دنیوی انسان و ضرورت الگو گرفتن وی از انبیای الهی بررسی گردیده است.

در فصل سوم تحت عنوان نجات انسان به بررسی آثار اخلاص و ایمان واقعی در زندگی انسان پرداخته شده و ابعادی از اخلاص در کلام معصومین علیهم السلام تبیین شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 274

نویسنده‌ی راه نجات انسان از انواع انحرافات را اتکاء به فرهنگ نبوی عنوان کرده و نهضت فرهنگی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله با چراغ هدایت قرآن را توصیف نموده است، وی همچنین در این فصل به ابعادی از اخلاص در زیارت‌نامه امام رضا علیه السلام اشاره نموده است.

در فصل بعدی کتاب تحت عنوان «اسلام و اصل تربیت» به مکتب غنی تربیتی حضرت سیدالشهداء با توجه به ماجرای عاشورا اشاره شده و برنامه‌های پیامبر اسلام جهت تربیت و تزکیه مردم و مقابله‌ی ایشان با انواع آلودگی‌های اخلاقی و اجتماعی به تصویر کشیده شده است.

وجود تسامح در طهارت ظاهری و عدم تسامح در آلودگی‌های عقلی و روانی در اسلام، ظهور آلودگی‌های اخلاقی در عالم برزخ، نقش آلودگی‌های نفسانی در حرکت مسیر انسان به سوی حق، نسبت بین عدل و ایمان، ارتباط عدل با عالم خلقت، ضرورت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 275

عدالت در زندگانی اجتماعی انسان، لزوم وجود قانون در زندگی انسان‌ها، توصیف جهان شمول بودن دین اسلام و مقایسه‌ی قوانین آن با قوانین بشری، ابعاد انتظار فرج و عبادی بودن آن، برخی دیگر از نشانه‌های دینداران واقعی، راه‌های شناخت خداوند، انسان‌شناسی قرآنی، ابعاد تربیتی امیرالمؤمنین (ع) و فضایل آن حضرت و برخی دیگر از ائمه علیهم السلام و سفارشات اخلاقی از ناحیه‌ی آنان، تأثیر اخلاق در زندگی انسان، پیوند میان اخلاق و اعتقادات، راه‌های ارتباط با خداوند و نقش ایمان و تقوا در این زمینه، دنیای مذموم و ممدوح در فرهنگ اسلامی، نقش توبه در پاکی نفس و دوا‌ی دردهای معنوی، مقایسه‌ی جوامع غربی با جامعه‌ی مطلوب اسلامی، حقوق زن در اسلام و غرب و آثار گناه در زندگی انسان از دیگر مباحث متفرقه اخلاقی در این کتاب است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 276

نگارنده به تناسب مباحث اخلاقی حکایاتی نیز در تبیین مطالب نقل کرده است.

87 آثار مثبت عمل

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، وزیری، 392 صفحه. (مجموعه آثار 82؛ سیری در معارف اسلامی (23) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه ای از سخنرانی های استاد حسین انصاریان در مورد آثار برخی از اعمال و نتایج مثبت حاصل از آن است. کتاب حاضر که بیست و سومین مجموعه ی بنام «سیری در معارف اسلامی» است، ابتدا به بحث درباره ویژگی روزه و عظمت ماه مبارک رمضان پرداخته و تأثیر روزه داری بر محور گناهان، جلب رحمت الهی، تقویت آخرتی اعمال و کسب تقوای الهی را

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 277

بررسی نموده است. آنگاه نویسنده به بروز استعدادها و عناصر ظهور و رشد آنها و نقش این عناصر در شکوفایی فطرت اشاره نموده و نمونه هایی از به فعلیت رسیدن استعدادها در برخی افراد را بیان کرده است. در همین راستا نویسنده به نقش عنصر زمان در انسان سازی و اثر روزه در کشف استعدادهای معنوی پرداخته و رسیدن به لقاء الله را در سایه روزه امکان پذیر دانسته است. در قسمت دیگری از این نوشتار نویسنده برخی دیگر از آثار و برکات ماه مبارک رمضان از جمله برکت در طبیعت، برکات نازله بر اهل بهشت، برکت قرآن، برکت تقوا و عوامل نزول برکات بر انسان را بررسی نموده و ماه مبارک رمضان را ماه توبه و انابه ارزیابی کرده و مراحل توبه مانند کسب معرفت، حال قبلی و فعل و عمل در توبه را ذکر می نماید. خسارت های دنیوی و اخروی ناشی از گناه و شرایط توبه و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 278

انابه از مباحث بعدی کتاب حاضر است که در آن نویسنده پشیمانی از گذشته، تصمیم بر ترك گناه، ادای حق الناس، قضا کردن واجبات، آب کردن گوشت رویده شده از گناه و تحمل رنج عبادت را از مهمترین شرایط پذیرش توبه عنوان کرده و بر ضرورت ترك گناهان نیز تأکید نموده است. در بخش بعدی کتاب نویسنده به تأثیرات مثبت برخی از اعمال

صالح اشاره نموده و حکایاتی درباره نتایج حاصل از اخلاص، عدالت، احسان به مردم و عبادت را مطرح کرده است. در همین زمینه نویسنده شخصیت پیامبر اکرم (ص) را از لحاظ عظمت معنوی، وجودی، عرفانی و اخلاقی مورد مطالعه قرار داده و آن حضرت و اهل بیت ایشان را حجت های خداوند در روز قیامت معرفی کرده و سرآمدی پیامبر (ص) بر سایر انسان ها را نتیجه گیری کرده است. و بیان مطالبی درباره هدف خداوند از خلقت، رابطه بین

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 279

ظاهر و باطن اعمال، شباهت اعمال انسان ها به برخی از امور و حقایق طبیعی مانند جمادات، نباتات و حیوانات، حقیقت صدق در سیره گفتار معصومین (ع)، مقام والای معنوی حضرت علی (ع)، حکمت در قرآن، روایات و سیره معصومین، نتایج و اعمال و رابطه آن با تفضل الهی و انعکاس اعمال مثبت در دنیا و آخرت در ضمن چند روایت و حکایت، از مباحث مهم دیگر ارایه شده در این نوشتار است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 280

88 ارزش عمر و راه هزینه آن

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 478 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 84؛ سیری در معارف اسلامی (25) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

رویکردی قرآنی و روایی نسبت به ارزش عمر انسان ها و استفاده درست از آن است. نوشتار حاضر که متن سخنرانی های استاد حسین انصاریان در زمینه مباحث اخلاقی است به بحث درباره لزوم حسابرسی از اعمال انسان ها در قیامت و استفاده صحیح از لحظات عمر و فرصت های بدست آمده برای رسیدن به کمال انسانی پرداخته و هزینه کردن درست عمر و توشه چینی از خرمن معرفت و از دست دادن فرصت ها و خسران دنیا و آخرت را از منظری قرآنی و روای تبیین نموده است. نویسنده نخست به اهمیت همنشین خوب و بهره

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 281

گیری از او در استفاده صحیح از عمر اشاره نموده و لزوم برنامه ریزی در عمر و هزینه نشدن مال و وقت در راه معصیت خداوند و کسب حلال خداوند و رضایت او تأکید کرده و در این زمینه چند حکایت اخلاقی نیز نقل کرده است. سپس

به حسابرسی اعمال انسان ها در قیامت پرداخته و کیفیت حساب و کتاب افراد مؤمن و کافر را در قیامت به تصویر کشیده است، وی در این راستا حساسیت حسابرسی از عمر و صرف کردن آن در انسانیت و یا حیوانیت را مورد بحث قرار داده و شکر گذاری خداوند و یا ناسپاسی از نعمت های الهی و آثار و تبعات دنیوی و اخروی آن را بررسی نموده و در این زمینه به چندین داستان قرآنی در مورد سرگذشت اقوام گذشته نیز اشاره کرده است. قدردانی از لحظه لحظه عمر در دنیا و پی بردن به ارزش آن به ویژه ارزش دوران جوانی به عنوان بهار زندگی از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 282

مباحث بعدی است که نویسنده در این بخش نیز اهمیت دوران زندگی در قبل از چهل سالگی را بررسی نموده و روایاتی در این زمینه نقل کرده است. وی دنیا را تجارت خانه ای توصیف کرده که در آن لحظات عمر انسان ها با چیزی که از صرف کردن وقت و عمر بدست می آورند همواره معاوضه می شود و اگر توشه کسی از صرف عمر کسب معرفت، ایمان و عمل صالح باشد تجارت وی پرسود بوده و اگر توشه او گناه و معصیت باشد متضرر شده است، نگاه رحیمانه خداوند به مؤمنان در دنیا و آخرت، توصیف تجارت دائمی مؤمنان با خدا و بدست آوردن عقل و یقین و اتصال آنان به رحمت الهی و بکارگیری عقل در استفاده از عمر از دیگر مندرجات این نوشتار است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 283

89 مرگ و فرصت ها

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 452 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار 85؛ سیری در معارف اسلامی (26) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

پژوهشی درباره ماهیت مرگ و بهره گیری صحیح از عمر و فرصت های مختلف زندگی و محاسبه اعمال دنیوی و لحظات مختلف عمر در دنیا برای آبادانی آخرت است. نوشتار حاضر که شامل سخنرانی های استاد حسین انصاریان است سعی دارد ضمن توصیف مرگ و قیامت به ضرورت توشه چینی از زندگی دنیا برای آسایش آخرت پرداخته و برنامه ریزی از فرصت های بدست آمده در طول عمر برای سفر طولانی آخرت و بهره گیری از مواهب اخروی تبیین شده و آیات و روایات مربوط به آنها تفسیر گردد. نویسنده نخست به درخواست

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 284

مرگ از خداوند توسط برخی از افراد اشاره کرده و حتمی بودن و حق بودن مرگ را توصیف نموده و آماده شدن برای مرگ و تهیه هدایای دهگانه برای ملك الموت تا لحظه مرگ را در ضمن روایتی طولانی شرح نموده است.

آنگاه حقیقت مرگ را از منظری روایی توضیح داده و سفر طولانی آخرت و ورود به نشئه قیامت و جایگاه مؤمن و غیرمؤمن در قیامت را وصف نموده است. در همین راستا نویسنده وضعیت اهل جهنم و اهل بهشت در قیامت را بیان کرده و کسب تقوای الهی و دوری از محرمات را بهترین توشه برای سفر خطرناک و طولانی آخرت عنوان کرده و آیات، روایات و حکایاتی در این زمینه نقل کرده است. وی همچنین به طبقات مختلف بهشت و درکات متفاوت جهنم از منظری روایی پرداخته و در ضمن نقل چند حکایت مفهوم این طبقات و درکات را بیان کرده است. ضرورت محاسبه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 285

اعمال قبل از مرگ توصیف پرونده اعمال در قیامت و حسرت های فراوان برخی از انسان ها در آن روز از مباحث بعدی کتاب است که نویسنده در این بخش به ضرورت توجه به فرصت ها و صرف کردن عمر به کسب تقرب و طاعت الهی اشاره نموده و ماهیت قیامت و احوال و اوضاع دنیا و انسان ها در آن روز را با توجه به آیات و روایات تصویر نموده است. فرصت های خداوند برای بهره گیری از زندگی دنیا به ویژه ماه مبارك رمضان، ضرورت تربیت خانوادگی و مسئولیت والدین در این باره، توجه کردن به فرصت های ارزشمند الهی در دنیا، ارزش دوران جوانی و تلاش در این دوره از عمر، از دیگر مندرجات مهم مطرح شده در این نوشتار است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 286

90 تواضع و آثار آن

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1389، 472 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار؛ سیری در معارف اسلامی (27) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه سخنرانی های اخلاقی استاد حسین انصاریان در مورد تواضع و ابعاد و مراتب مختلف آن از منظری قرآنی و روایی است. در این کتاب سعی شده است متن برخی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان که در ماه مبارك رمضان در سال 1384 در تهران ارائه شده است و در آن به بحث در مورد برخی از فضایل و رذایل اخلاقی به ویژه مسأله تواضع و آثار

دنیوی و اخروی آن پرداخته شده، مورد بحث و بررسی قرار گیرد. نگارنده نخست به بحث درباره حقیقت عبادت می پردازد و معرفت و تسلیم در برابر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 287

خداوند را سبب تحقق عبادت عنوان می نماید. وی آنگاه با توجه به حال و هوای ماه مبارک رمضان که این سخنرانی ها در آن ماه صورت گرفته است به آثار عبادت و در رأس آن روزه اشاره کرده و استفاده از فرصت خوب عبادت و طاعت الهی در این ماه را مورد تأکید قرار داده و فضیلت روزه و آثار آن بررسی نموده است. وی با ذکر حکایاتی از حالات علمای شیعه و انسان های صالح و سیره آنان در تحمل گرسنگی و روزه داری و عبادت نیز اشاره کرده و از این حکایات استفاده های اخلاقی متعددی نموده است. وی با توجه به ماه مبارک رمضان توجه ویژه به قرآن کریم و معارف ناب موجود در آن را نیز توصیه نموده و دعا کردن در این ماه را از سفارشات موکد ائمه (ع) دانسته است.

در ادامه نویسنده به مسأله مرگ اندیشی و آمادگی انسان برای مرگ قبل از فرا رسیدن آن اشاره کرده و ارزش

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 288

نیت و اخلاص در اعمال و تأثیر اخلاص در عمل و حساب و کتاب روز قیامت را تبیین نموده است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به بحث در مورد مراتب تقوا می پردازد و حقیقت اعمال انسان را با توجه به آیات و روایات بیان می کند. اصلی ترین بخش کتاب مربوط به صفت مهم تواضع و فروتنی است که نویسنده به تبیین این فرهنگ در دین اسلام پرداخته و سیره معصومین علیهم السلام را نیز در این زمینه تصویر نموده است. وی در همین راستا به ارتباط تواضع با اعمال صالح اشاره نموده و اعلام رسیدن به حقیقت ایمان را محبت به خداوند و بندگان او، استقامت در راه دین، تواضع و فروتنی، عزت و شجاعت در راه خدا و بیم نداشتن از سرزنش دیگران دانسته است. وی همچنین به درجات تواضع و تفاوت خشوع با تواضع اشاره نموده و نمونه هایی از اخلاق امام حسن (ع) در تواضع نمودن در قبال مردم را

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 289

منعکس کرده است. در قسمت های بعدی کتاب به بحث درباره مباحث متنوعی مانند عوامل سعادت و شقاوت و ذکر حکایاتی در این زمینه، برخی از فضایل و رذایل اخلاقی مرتبط با تواضع و فروتنی مانند کبر، خشوع، خشیت، حیاء و

نمونه هایی از آنها در سیره ائمه (ع) و بزرگان دین، شگفتی هایی در خلقت انسان و عظمت آن که تواضع او را به خداوند باعث می شود، لزوم پیوند با اهل بیت (ع)، ضرورت تواضع برای کسب علم و معرفت، لزوم خودشناسی و ارتباط آن با تواضع، آثار خطرناک کبر و غرور، ویژگی های فطرت انسان و توجه ائمه به شیعیان و امدادهای غیبی خداوند به انسان های صالح پرداخته شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 290

91 چهره ملکوتی یوسف علیه السلام

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1389، 419 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار؛ سیری در معارف اسلامی (28) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان در مورد تفسیر سوره یوسف (ع) و آرایه تصویری نورانی از آن حضرت است. در این اثر نخست کلیاتی درباره حقیقت عشق و ویژگی های عشق پاک و عشق ناپاک آرایه شده و تأثیر تہذیب نفس به ویژه در دوران جوانی با توجه به محتوای سوره یوسف مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نویسنده به آثار وارستگی از شهوت و هوای نفس در قرآن اشاره کرده و تکذیب آیات الهی را از خطرناک ترین آثار سوء شهوت پرستی و فرو رفتن در عشق های کاذب عنوان کرده است. وی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 291

ملاك اصلی ارزشمند بودن را عشق به خدا و توجه به مرگ و معاد و دل کندن از مظاهر دنیوی عنوان کرده و حرکت صحیح عاشق به سوی معشوق را در این جهت ارزیابی کرده است. از نظر نگارنده خاصیت مهم عشق معرفت زایی آن است و این دو با هم آمیخته هستند. وی حضرت یوسف را یکی را عاشقان حقیقی و با معرفت معرفی نموده که در همه اعمال و رفتار خویش رضای پروردگار و خوف از غضب او را در نظر داشت. وی ادب در برابر پروردگار را نشانه معرفت و عشق حقیقی عنوان کرده و اوصاف پیامبر اسلام را به عنوان يك مرئی و معلم اخلاق و ادب را بیان کرده است. نگارنده با نقل حکایات متعددی به بحث درباره ابعاد عشق حقیقی و غیر حقیقی پرداخته و تفاوت ارزش های افراد مختلف را در ضمن نقل این داستان ها تصویر نموده است. از نظر نویسنده دو نوع نگاه کلی به زندگی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 292

وجود دارد که یکی مادی و دیگری اخروی است و در دنیا کسانی موفق هستند که از ابزار مادی و دنیوی برای پیشرفت امور معنوی و اخروی بهره لازم را ببرند و یوسف (ع) یکی از آن افرادی بوده که از امکانات مادی برای تهذیب نفس و کمال نفسانی بهره کاملی برد.

در قسمت دیگری از کتاب نویسندگان با اشاره به نسبت بین عاشق و معشوق، حالات معشوق نسبت به عاشق را با توجه به عملکرد یوسف (ع) بیان کرده و علت اینکه سوره یوسف احسن القصص نامیده شده را تصویرگری کامل این سوره از عشق حقیقی و تبیین ارزش های والای انسانی به زبان داستان عنوان کرده است. وی بر لزوم همراهی عقل و ادب برای رسیدن به کمال تأکید کرده و آن دو را نتیجه کسب بهشت و محبوب شدن نزد خداوند متعال ارزیابی نموده است. تلاش عاشقانه یوسف (ع) برای کسب فیوضات الهی، پاداش های دنیوی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 293

خداوند به یوسف به جهت پاکدامنی و عشق حقیقی وی به ارزش های الهی، صدق حضرت یوسف و کید زلیخا برای انحراف یوسف، ارایه تصویری قرآنی از جسم و جان یوسف (ع)، جنبه هایی از رحمت پروردگار به بندگان خویش از طریق پذیرش توبه و شفاعت، عنایت خاص خداوند متعال به حضرت یوسف، بررسی دایره حب و بغض خداوند، آثار بد گناهان بر قلب و نفس انسان، مقایسه روح با بدن، ویژگی های روح انسان و امتیازات ویژه روح حضرت یوسف از دیگر مندرجات مهم این کتاب است که از منظری روایی و قرآنی به آنها اشاره شده است.

92 عرفان در سوره یوسف

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1389، 463 صفحه،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 294

وزیری. (مجموعه آثار؛ سیری در معارف اسلامی (29) مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه سخنرانی هایی از استاد حسین انصاریان در مورد ابعاد عرفانی و اخلاقی سوره مبارکه یوسف (ع) است. در این کتاب سعی شده است با توجه به فقرات مختلف سوره یوسف برخی از حالات و مقامات عرفانی یوسف (ع) که در ذیل داستان بلند زندگی آن حضرت در این سوره گنجانده شده است، مورد بحث و بررسی قرار گیرد. نگارنده نخست به

داستان خواب دیدن حضرت یوسف (ع) اشاره کرده و استفاده های عرفانی و اخلاقی که می توان از محتوای خواب ایشان در این سوره نمود را بیان کرده است. در همین راستا نگارنده به مسأله هدایت برخی از انسان های صالح به وسیله خواب ها و رؤیاهای صادقه اشاره کرده و رسیدن حضرت یوسف (ع) به مراتب کمالات بلند

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 295

انسانی پس از جریان خواب دیدن خویش در دوران کودکی را تبیین نموده است. در ادامه به برخی دیگر از خواب های صادقانه انبیاء و اولیای الهی در قرآن و روایات اشاره کرده و خواب دیدن این قبیل از افراد را نوعی تصرف نفوس قوی در عالم وجود تصویر نموده و آن را جزء خواب های معمولی و بی اساس ندانسته است. در بخش دیگری از کتاب نویسنده به بهره برداری صحیح از فرصت ها با توجه به مفاد سوره یوسف (ع) اشاره کرده و تلاش برخی از پیامبران مانند ابراهیم، شعیب و یوسف را برای اصلاح امت زمان خویش با توجه با آیات قرآنی منعکس نموده است. وی با توجه به رابطه قوی یعقوب و یوسف (ع) به جنبه های عرفانی شخصیت یوسف و سلامت روحی وی و پدرش پرداخته و رسیدن یوسف (ع) به مقام اجتهاد و تأویل احادیث را شرح نموده است. وی همچنین به مقام خلیفه الهی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 296

ی

وسف (ع) اشاره نموده و یاد همیشگی خداوند، جلا یافتن قلب با ذکر خداوند و رفعت قلب را از نشانه های خلیفه الهی دانسته است. نویسنده منزلگاه خداوند را در روی زمین قلوب انسان های با ایمان دانسته و محبوب ترین قلوب نزد خداوند را دل وابسته به ایمان و بی کینه و دل پاکیزه از گناه عنوان کرده است. در همین راستا وی از منظری قرآنی و روایی به بحث درباره چگونگی دارو و درمان کردن دل می پردازد و اوصاف دل های بیمار بر اثر غوطه ور شدن در شهوات و گناه را تبیین کرده است. نویسنده تقوا و ایمان را باز کننده همه درهای خیر به روی صاحب خویش عنوان کرده و ذکر عملی و دائم را محقق کننده تمام خیرات برای انسان ها دانسته است.

بیان مفهوم روزی ظاهری و باطنی در سوره یوسف (ع)، نماز به عنوان برترین عبادت، ارزش و درجه نماز، راه های کسب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 297

کرامت خداوند، نتایج سیر الی الله با توجه به مفاد سوره یوسف (ع) و برخی دیگر از سوره های قرآن، اوصاف ذاکران حقیقی و رابطه آنها با خداوند، علم، ایمان و عمل خالص به عنوان میزان و ترازوی معنوی انسان ها، بررسی وعده ها و وعیدهای خداوند در قرآن کریم، بیان تقوای مالی مؤمنان در رعایت حلال و حرام، پیمودن راه های سیر الی الله با توجه به مفاد سوره یوسف و اجر کوشش در راه خداوند و کسب رضایت او از دیگر مندرجات مهم این کتاب است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 298

93 ارزش ها و لغزشهای نفس

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: محسن فیض پور، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1389، 167 صفحه، وزیری. (مجموعه آثار؛ سیری در معارف اسلامی (30)، مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان)

مجموعه سخنرانی های استاد حسین انصاریان در حسینیه هدایت تهران در ماه مبارک رمضان سال 1382 است که در آن ابعاد مختلف نفس با استفاده از محتوای سوره یوسف (ع) مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

در این کتاب که حاصل بیست جلسه سخنرانی استاد است، ابتدا محتوای کلی سوره یوسف (ع) به ویژه شیوه بیان داستان یوسف (ع) در قرآن کریم مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته سپس برخی از پیام های مهم این سوره مبارکه مانند سود تجارت با خداوند، تأثیر مکان و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 299

زمان در پاداش الهی، نقش باور در عمل، آراستگی به ایمان، نور معرفت الهی در مقابل عمل و به ویژه اهمیت طهارت نفس و آثار لغزش های آن بیان شده است.

نگارنده ملاک و معیار اصلی ارزش را سیرت انسان ها ارزیابی کرده و عزیز مصر شدن یوسف را نتیجه توجه وی به کرامت نفس خویش و آلوده نکردن آن دانسته است. وی عناوینی را که قرآن کریم برای یوسف (ع) شمرده که بر طبق آنها حضرت یوسف (ع) دارای شخصیت کاملی شده است را بیان کرده و بر این اساس به بررسی زیبایی یوسف (ع)، استمداد وی از خداوند متعال برای پاک ماندن، علم وی به تأویل احادیث و عشق وی به خداوند متعال را بیان کرده و معیارهای عشق حقیقی را تبیین نموده است. وی از منظری قرآنی به مقوله عشق اشاره کرده و ملاک انسانیت انسان را طهارت و تهذیب نفس عنوان کرده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 300

نویسنده در همین راستا با اشاره به نقش معصومین و اولیای الهی در عالم هستی به تبیین مبانی عشق حقیقی و مجازی پرداخته و در این زمینه حکایاتی واقعی از برخی از علمای شیعه و انسان های صالح که دارای عشقی واقعی نسبت به خداوند بوده و بر این اساس تہذیب نفس کاملی را انجام داده بودند نقل نموده و مراحل سقوط و صعود نفس را با توجه به فرازهای مختلف سوره یوسف به تصویر کشیده است. در ادامه نگارنده به آثار تربیت و تہذیب نفس با توجه مفاد سوره یوسف اشاره کرده و نقش رهبران الهی را در این زمینه بیان کرده است، وی ریشه اصلی سقوط انسانی در جوامع غربی را عدم تربیت و تہذیب نفس عنوان کرده و آثار خطرناک گناه در باطن انسان ها و آلوده شدن نفس را با توجه به آیات قرآن بررسی نموده است، استناد به روایات و سیره ائمه (ع) در مورد صعود و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 301

سقوط نفس، چگونگی پاک سازی نفس از لغزش ها و آلودگی ها بوسیله اعمال صالح و ترک گناه، بررسی موانع صعود نفس از دیدگاه قرآن و روایات، ضرورت استقامت در راه تہذیب نفس، آثار شب زنده داری در تہذیب نفس و بررسی عوامل سعادت و شقاوت در سوره یوسف از دیگر مندرجات مهم در این نوشتار می باشد.

94 زیبایی های اخلاق

استاد حسین انصاریان، تحقیق: محمدجواد صابریان؛ عبدالرضا محی الدینی، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1382، 447 صفحه، وزیری.

این اثر نگرشی نو به اخلاق نظری و بیان بخشی از زیبایی های آن می باشد. و تلاش شده است مفاهیم ناب و قابل توجه اخلاق اسلامی، ظرافت ها و لطایف تعالیم اخلاقی اسلام تشریح و مباحثی درباره کسب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 302

فضایل اخلاقی و حقیقت ایمان با استناد به آیات و روایات و سیره معصومین بیان گردد. این نوشتارها، محصول بیست و پنج سخنرانی نویسنده در رمضان 1381 شمسی است که پس از تنظیم و ویرایش در شانزده بخش سامان یافته است. عناوین و موضوعات کتاب عبارتند از: تفاوت مؤمن و فاسق، ایمان و اهل ایمان، راه ظهور سلامت جسم و جان،

حسنات اخلاقی، حسن خلق نیرومندترین وسیله نجات، کشتزار دنیا و در ورگاه آخرت، آثار پرفایده حُسن خُلق، تعالیم اخلاقی و حیات بخش پیامبر اسلام (ص)، توصیه‌های خداوند به حسنات اخلاقی، روش پاکان در زندگی، زبان و چشم صالحان، آراستگی اهل معنی، اخلاق کلید خیر دنیا و آخرت، نیکی با دیگران، حسنات اخلاقی عامل نجات انسان در دنیا و آخرت و راه بهشت. نویسنده ذیل هر موضوع داستان‌ها و حکمت‌هایی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 303

از زندگی نیکوکاران و شخصیت‌های اخلاقی نقل کرده است.

95 جلوه‌های رحمت الهی

استاد حسین انصاریان، تحقیق و ویرایش: غلامحسین مجیدی، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1384، 382 صفحه وزیری.

کتاب حاضر، مباحثی است درباره رحمت الهی و چگونگی و جلوه‌های آن. نویسنده با بهره‌گیری از منابع قرآنی و روایی، نخست به بحث درباره مراتب رحمت پرداخته و سپس جلوه‌های آن را در مخلوقات خداوند معرفی می‌کند. وی آفرینش را اولین جلوه و وجود انسان و آیین اسلام را دومین و سومین جلوه رحمت خداوند معرفی می‌کند. وی آن‌گاه به برشماری و بررسی موجبات رحمت الهی پرداخته است که از آن عبارت‌اند از: حسنات اخلاقی، خیر خواهی و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 304

مهربانی با مردم، ادب، هجرت و جهاد، توبه، محبت اهل بیت (ع)، قرآن، عبادت و روزه، و نیز مسئولیت انسان در برابر نعمت‌ها را بیان می‌کند و در آخرین فصل، چرایی و چگونگی محرومیت از رحمت حق را بررسی کرده و هم‌چنین در خلال مباحث و به مناسبت از حکایات تاریخی بهره برده است.

96 چهره‌های محبوب و منفور در قرآن

استاد حسین انصاریان، تهران، انتشارات المهدی، چاپ اول، 1362، 107 صفحه، وزیری.

توصیفی است از معرفی ده چهره محبوب و ده چهره منفور وصف شده در قرآن کریم. نوشتار حاضر به معرفی گروه هایی از انسان ها که مورد مدح و ذم قرآن کریم قرار گرفته اند می پردازد و اوصاف آنان را بیان می کند. نگارنده،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 305

نخست به اوصاف قرآن اشاره نموده و قرآن را نوری بر تارک بشریت خواند و اوصافی مانند ذکر، فرقان، نور، شفا، رحمت، حکیم، بشری، تبیان، حق و هدی به قرآن نسبت داده به آیات متناسب با آنان را بیان می کند. آنگاه به معرفی برخی از انسان های ممدوح و مطرود از نگاه قرآن پرداخته و توابین، متطهرین، متوکلین، محسنین، متقین، مقسطین، قتال کنندگان در راه خدا، دین داران واقعی، پیروان رسول اکرم (ص) و صابرين را جزء کسانی در قرآن معرفی کرده که خداوند متعال آنها را دوستان خود شمرده و از آنان تمجید نموده است و معتدین و مفسدین، کافرین، ظالمین، مسرفین، خائن، مستکبرین، فرحین و مختال فخور را جزء انسان هایی بر شمرده است که مورد مذمت خداوند متعال قرار گرفته اند. وی، در وصف هر گروه از انسان های فوق الذکر آیات مربوط به آنها را ذکر می نماید و با استفاده از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 306

تفاسیر معروف قرآن کریم، اوصاف هر گروه را به طور مجزا از قرآن استخراج نموده و روایاتی نیز درباره آنها نقل می نماید. در توصیف هر گروه مثبت یا منفی علت مدح یا ذم آن گروه را با توجه به مفاد آیات بیان کرده و کارکرد های مثبت و منفی آنان را بازگو می کند و فضل و رحمت خاص خداوند نسبت به گروه اول و محرومیت و خذلان را نسبت به گروه دوم را وصف می کند. از دیدگاه وی، قرآن رابطه بین انسان و خداوند را به خوبی روشن کرده و راه رشد و کمال و سقوط و هلاکت انسان ها را به خوبی مشخص نموده و آینه تمام نما خوبی ها و بدی ها بوده و بدون قرآن و پیروی از آن راه اتصال به عالم غیب و ملکوت امکان پذیر نخواهد بود و هدایت صحیح انسان به سمت مقصود اصلی صورت نخواهد گرفت.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 307

97 درمان گری با قرآن

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 60 صفحه، پالتویی.

پژوهشی است درباره حل مشکلات مادی و معنوی با قرآن کریم و بررسی سیره پیامبر اسلام (ص) و ائمه (ع) در این زمینه. نوشتار حاضر که پیاده شده متن یکی از سخنرانی های اخلاقی استاد حسین انصاریان است، درباره درمان انواع بیماری های روحی و فکری با قرآن و نحوه استفاده معصومین (ع) از قرآن در کلیه امور زندگی شان مطالبی ارائه نموده است. نگارنده، یکی از اسامی خداوند را «طیب» دانسته و پیامبر اسلام (ص) را نیز طیبی دوره گرد توصیف کرده که همواره در پی درمان مشکلات روحی و فکری مردم زمان خویش بوده است. وی، جهل و نادانی را در رأس همه بیماری های بشر دانسته و قرآن را طیب و نسخه شفابخش همه بیماری

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 308

های بشر ارزیابی نموده است. در بخش دیگری از کتاب، به اهمیت نماز اشاره نموده و سیره اهل بیت (ع) در بهره گیری از نماز در حل مشکلات و اهمیت دادن آنان به نماز را در ضمن حکایاتی چند به تصویر کشیده است. از نظر نویسنده، پیامبر اسلام (ص) با نسخه قرآن به سمت بشر مبعوث شد و آن حضرت و ائمه (ع) به عنوان طیبیان ماهری هستند که مردم برای درمان کامل بیماری های خویش باید تنها به آنان مراجعه کنند و راه درمان بیماری های فکری خویش را از آنان بخواهند.

در بخش دوم کتاب به بحث درباره این موضوع پرداخته شده است که درمان با قرآن نیازمند متخصص است و مراجعه به اهل ذکر که همان اهل بیت (ع) به عنوان حاملان قرآن اند لازم و ضروری عنوان شده است. از نظر نگارنده، میل به ستمکاران با روشنگری قرآن سازگاری ندارد و موجب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 309

شرکت در ستمکاری های ظالمان شده و فرهنگ شیعه در طول تاریخ همواره تقابل با ظلم و ظالم بوده و خواهد بود و شیعه در عین تولی یعنی دوست داشتن پیامبر (ص) و اهل بیت از دشمنان آنان و ظالمان تبری جسته است. در پایان کتاب چند حکایت عبرت آموز نیز در رابطه با عدم میل به ستمکاران نقل شده است.

98 هزینه پاک ماندن

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 36 صفحه، پالتویی.

در این کتاب با استفاده از سخنرانی های استاد حسین انصاریان مباحثی اخلاقی در زمینه تقوی و طهارت نفس ارائه شده است. نگارنده با استفاده از آیات و روایات به آثار منفی وابستگی افراد به دنیا اشاره کرده و ارتباط دنیا و آخرت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 310

و مقدمه بودن دنیا برای آبادانی آخرت را بررسی می نماید. از نظر وی اهل جهنم کسانی هستند که در دنیا به جای متاع مفید آخرت به دنبال متاع بی ارزش بودند و ایشان در آخرت همواره تشنه و گرسنه خواهند بود. وی معتقد است که پاك ماندن در دنیا هزینه دارد و هزینه آن «نه» گفتن به دنیا و جلوه های دنیوی است. نویسنده به نمونه هایی از زنان و مردان پاك که به دنیا و زرق و برق آن «نه» گفته و آلوده نشده اند اشاره کرده و در این راستا به داستان زندگانی «آسیه» زن فرعون و یوسف (ع) می پردازد و این دو را الگویی برای پاك ماندن زنان و مردان جامعه با وجود همه آلودگی های محیط ما معرفی نموده و همچنین خاطراتی از زندگانی برخی از علما و صالحان نقل می نماید که در این خاطرات هزینه بهشتی شدن و دینداری و فریب شیطان نخوردن بیان گردیده است. در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 311

پایان کتاب با اشاره به داستان کربلا و علت نپذیرفتن دعوت یزید توسط امام حسین (ع) جهت بیعت با او، نتیجه می گیرد که امام حسین (ع) هزینه مقاومت و نه گفتن خویش را با شهادت خویش داد و برای همیشه الگوی پاکان عالم گردید.

99 پنج نعمت

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 34 صفحه، پالتویی.

تفسیری است بر یکی از سخنان پیامبر اکرم (ص) و نصیحت آن حضرت به ابوذر مبنی بر غنیمت شمردن پنج نعمت قبل از دست دادن آن. در این نوشتار که متن پیاده شده یکی از سخنرانی های اخلاقی استاد حسین انصاریان است، ضمن بیان گوشه هایی از زندگانی ابوذر و شخصیت معنوی ایشان، به تجزیه و تحلیل نصایحی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 312

از پیامبر (ص) نسبت به وی پرداخته شده است. در این نصیحت پیامبر (ص) به ابوذر سفارش کرده اند که پنج نعمت را قبل از این که آنها را از دست بدهد غنیمت بشمارد: جوانی قبل از پیری، سلامتی قبل از بیماری، غنا قبل از فقیر شدن، فرصت داشتن و فراغت قبل از مشغولیت و گرفتاری و زندگی قبل از مرگ، در میان همه این نعمت ها نگارنده به نعمت جوانی توجه ویژه کرده و سخنانی از برخی دانشمندان در مورد اهمیت دوران جوانی مطرح کرده است. در بخش دیگری از کتاب درباره دوران تبعید ابوذر به منطقه ریزه که توسط عثمان بن عفان صورت گرفته و شخصیت عرفانی و اخلاقی ابوذر به ویژه حلال خواری در ضمن بیان داستان های از زندگی وی به تصویر کشیده شده است. نگارنده، ابوذر را فردی کاملاً وفادار نسبت به پیامبر اکرم (ص) توصیف کرده و به داستانی در این زمینه نیز

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 313

اشاره می نماید و ابوذر و نحوه زندگی او را مخاطب اصلی پیامبر اکرم (ص) در مورد سفارش مذکور و روایات پیامبر (ص) در این کتاب شمرده است. توصیف چگونگی وفات ابوذر در تبعید گاه وی در ریزه از دیگر مندرجات این کتاب می باشد.

100 چهار نعمت: قرآن، پیامبر، اهل بیت، عقل

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 34 صفحه، پالتویی.

پژوهشی است روایی و قرآنی درباره چهار نعمت معنوی که خداوند متعال به بشر هدیه کرده است که عبارت اند از: قرآن، پیامبر (ص)، اهل بیت (ع) و عقل. در کتاب حاضر که متن پیاده شده یکی از سخنرانی های اخلاقی استاد حسین انصاریان می باشد، با بهره گیری از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 314

آیات و روایات، برخی از نعمت های مهمی که خداوند در اختیار بشر قرار داده است که به واسطه این نعمت ها و بهره گیری صحیح از آن ها سعادت بشر تضمین می شود، مورد توصیف قرار می گیرد.

نگارنده، نخست به نعمت عقل اشاره کرده و آن را میوه پرمفعت آفرینش توصیف نموده و آثار و برکات پیروی از عقل را در ضمن بیان چند روایت بررسی می نماید. سپس به نعمت قرآن و نقش هدایت گری و شفای بیماری های معنوی و

روحی انسان ها پرداخته شده و این کتاب آسمانی را کتاب نصیحت و موعظه معرفی نموده است. در ادامه به توصیف پیامبر اسلام (ص) به عنوان یکی دیگر از نعمت های معنوی و بزرگ خداوند اشاره شده و اطاعت از آن حضرت همسنگ اطاعت از خداوند شمرده شده است. وی، پیامبر (ص) را عامل رهایی انسان ها از جهل و ظلمت معرفی کرده و حقوق پیامبر (ص) را که امت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 315

او باید رعایت کنند مهم ارزیابی کرده است. ایشان، اهل بیت پیامبر (ص) را نیز یکی دیگر از نعمت های مهم خداوند نسبت به ما دانسته و طبق برخی از روایات آنها را کشتی نجات انسان هایی دانسته که سوار این کشتی شده تا از طوفان های سهمگین دنیا رهایی یابند.

نویسنده، اهمیت توسل به اهل بیت پیامبر (ص) و محبت ایشان و چنگ زدن به ولایت آنان را والا توصیف کرده و داستان هایی در این زمینه نقل می نماید. در پایان کتاب به اهمیت گریه کردن و اشک ریختن و آثار مفید آن به ویژه گریه کردن بر حضرت سید الشهداء (ع) اشاراتی گردیده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 316

101 راه نجات

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

بررسی محور های نجات بشر در دنیا و آخرت با استفاده از آموزه های قرآن و سنت است. در این نوشتار که برگرفته از متن سخنرانی های استاد حسین انصاریان است، راهکارهای مهم نجات اخروی انسان ها بیان شده و راه های در امان ماندن از گناه و مکرشیطان بررسی گردیده است. در ابتدای کتاب به تبیین عزیز الوجود بودن موجودات، به ویژه انسان ها پرداخته شده و معیار عزیز الوجود بودن و ارزشمندی انسان ها بکارگیری عقل عنوان شمرده است. نویسنده آیاتی از قرآن کریم را که در آنها تشویق به عقل گرایی و تعقل در امور شده است بیان نموده و محور حرکت انبیای الهی را حرکت بر محور عقلانیت دانسته و ایمان به خدا و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 317

انبیاء را امری عقلانی و حرکت در غیر مسیر انبیاء را امری جاهلانه توصیف می نماید و به نمونه هایی از عقلانیت و جهالت اقوام گذشته و عملکرد آنان نسبت به دعوت پیامبران را ذکر می کند. در ادامه نگارنده به معیار مسلمان بودن اشخاص از دیدگاه پیامبر اسلام پرداخته و مسلمان را فردی معرفی می کند که سایر افراد از دست و زبان او در امان باشند. وی از میان همه موجودات عاقلان، مسلمانان، مؤمنان، عالمان، زاهدان، عارفان، اولیای الهی و انبیاء را عزیز الوجود خوانده و از بین پیامبران، پیامبران اولوالعزم را عزیزتر از سایر پیامبران می خواند و معیار های عزیز الوجود بودن هر يك را بیان می کند. در بخش دیگری از کتاب محور های نجات از دوزخ بیان شده و مهمترین محور نجات از عذاب تمسك به اهل بیت (ع) و اقتدا کردن به آنان در همه امور عنوان شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 318

نویسنده دام های شیطان را که برای جوانان در عصر کنونی تنیده شده است بسیار متنوع توصیف کرده و ماهواره ها، گسترش بی حجابی در خیابان ها و پارک ها و دانشگاه ها را از ابزار های انحراف جوانان معرفی کرده و تنها راه خروج از جاذبه ها و دام های شیطان را پناه بردن به خدا و توسل و اقتدا به اهل بیت (ع) دانسته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 319

فصل ششم اصول و عقاید

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 320

102 ادب و آداب زائر

استاد انصاریان، حسین، تهران، نشر مشعر، چاپ اول، 1387، 95 صفحه، پالتویی.

شرح و بررسی آداب زائران بیت الله الحرام با تکیه بر آیات و روایات است. در این نوشتار آداب معنوی سفر حج و بهره برداری بیشتر از این سفر معنوی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. نگارنده نخست به توصیف شهر مکه و مواضع کریمه

در این شهر روحانی به ویژه توصیف کعبه و حرم امن الهی پرداخته و روایاتی درباره نظرکردن به کعبه و شرافت و عظمت این مکان مقدس نقل می نماید و پس از آن به زائران بیت الله الحرام در مورد نگه داشتن حرمت این خانه و ثواب و آداب زیارت آن توصیه هایی می نماید. وی کعبه و شهر مکه را محیط امن الهی توصیف کرده و در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 321

مورد آداب سفر به این شهر سفارشات در مورد هزینه سفر، نیت سفرخانه خدا، توبه واقعی قبل از سفر به مکه مکرمه برای انجام مناسک حج، وصیت کردن قبل از سفر مکه، سخاوت به خرج دادن برای اهل و عیال و دیگر همسفران و قربانی کردن و دریغ نکردن از هزینه های این سفر معنوی، رهاشدن از همه قید و بندهای دنیایی در جریان سفر مکه، خوشرفتاری با همراهان و خوشرفتاری با دیگر زائران، جدی بودن برای رفتن به سفر، یاری کردن به افراد کم توان، گرمی داشتن دیگران و اکرام به آنان، نصیحت و خیرخواهی نسبت به همسفران، پرهیز از عبوسی و ترشروی با دیگران در جریان سفر، انتقادپذیری از دیگران، کوشش برای یافتن دوستان جدید، انس گرفتن با دیگران، استفاده از تجارب دیگران، بهره گیری از یافته های اهل خرد، دوری از فرومایگان، مشورت با دیگران، گفتگوی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 322

سازنده درطول سفر، پندپذیری از دیگران، الگوی عملی شدن برای دیگران، پرهیز از احترام بی مورد، رعایت حقوق متعارف، تماس با بستگان نزدیک، رعایت مسایل اخلاقی، گریز از مواضع قهمت، احترام به نظر صاحب نظران، عیادت از بیمار، پرهیز از هدر دادن وقت، شرکت در تشییع جنازه دیگر زائران که در طول سفر از دنیا رفته اند، شرکت در جلسات مذهبی کاروان حج، گذشت از لغزش دیگران، قبول عذر عذرخواهان، رعایت امور لازم، کنترل زبان از گفتار ناروا و بیهوده، حفظ چشم از نگاه به نامحرمان و شکر و سپاس از خداوند متعال که توفیق این سفر روحانی و معنوی را به زائر داده است، می نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 323

در این کتاب به ابعاد معنوی و عرفانی حج پرداخته شده است. نگارنده سعی نموده است ضمن بیان آداب و مناسک ظاهری حج و ارتباط این آداب ظاهری با امور معنوی و عرفانی اعمال حج، از دیدگاه عرفانی و باطنی به مقوله حج بپردازد. از این رو وی ابتدا طبق روایتی از امام صادق (ع) به حقیقت مسأله حج اشاره نموده و به این نتیجه می‌رسد که شخص حاجی باید در تمامی آداب و سنکات مربوط به مناسک حج به خداوند متعال تکیه نموده و تسلیم محض او بوده تا حرکت معنوی خویش را به سوی کمال طی نماید. وی هم چنین به رابطه قلب با کعبه اشاره کرده و مدعی می‌شود که طبق آموزه های اخلاقی و عرفانی اسلام شخص حاجی باید در درجه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 324

اول به حق الناس عمل نماید و حساب و کتابی در امور مختلف دینی خود بنماید و سپس قدم به وادی حج گذاشته تا به ابعاد معنوی و قلبی حج دست یابد. از نظر ایشان توشه مهم حج توشه ای معنوی است و شخص حاجی واقعی باید به امور دنیوی بی اعتماد و بی رغبت باشد تا مزه عرفانی حج را بچشد. در ادامه کتاب نگارنده به مباحثی مانند: ابعاد عظمت کعبه، عظمت حج و ثواب آن، رابطه حج با معراج ملکوتی انسان، آداب معنوی زیارت خانه خدا، لزوم توبه نصح را بیان و داشتن نیتی صادق و خالص در این سفر، رابطه حج با کسب معرفت و اخلاق، رابطه حج با انجام اعمال حسنه و سایر اعمال حج اشاره کرده و داستان هایی در زمینه ابعاد اخلاقی حج نقل می‌نماید. و در پایان به فلسفه اعمال حج مانند احرام، طواف، اسرارطواف، میقات، نیت، تلبیه،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 325

عرفات، منی، مشعر و فلسفه محرمات حج نیز از بعد عرفانی و اخلاقی می‌پردازد.

104 حج وادی امن

استاد انصاریان، حسین، تهران، انتشارات علمیه اسلامیة، 1355 ش، 200 صفحه، جیبی.

شرح و تفسیر مناسک حج و جنبه های معنوی آن از دیدگاه قرآن و روایات است. در این نوشتار به توصیف عبادت حج پرداخته شده و ثواب عظیم این زیارت معنوی و آثار تربیتی و اخلاقی آن بیان گردیده است. نگارنده نخست اشعاری در توصیف حج و ابعاد آن سروده است و مناسک حج و ابعاد معنوی این مناسک را در این اشعار برجسته می‌نماید. آنگاه دیدگاه حاج میرزا حسن نور طبرسی را در مورد حج و جنبه های انسان ساز این عبادت بزرگ و پاک کردن انسان ها از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 326

انواع آلودگی ها منعکس کرده و روایاتی را در زمینه جنبه های تربیتی و اخلاقی حج نقل می نماید. آنگاه از دیدگاه قرآن کریم به مقوله حج نگریسته و روایاتی درباره حج، ثواب حج، گناه پیشگیری از حج، لزوم پاکی اموال و اخلاص در عمل در زیارت حج و مقام شخص زائر نقل و شرح می نماید. نگارنده کعبه را مرکز طلوع اسلام معرفی کرده و به توصیف قرآن کریم و جنبه های هدایت گری این کتاب آسمانی اشاره می نماید. وی عمل به قرآن و احکام و قوانین دین اسلام را ضامن پیروزی و سعادت عنوان کرده است. در بخش دیگری از کتاب به توصیف شهر مکه و مدینه و آداب سفر به این دو شهر پرداخته و رهبانیت در آئین اسلام برای دست یابی به فیوضات ربانی حج و جهاد در راه او دانسته است. نگارنده داشتن نیت خالص در سفرحج، استفاده از اموال پاک و حلال، توبه کردن قبل از سفر، قصد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 327

کردن خداوند متعال و خوش اخلاقی در طول سفر را از جمله آداب سفر به مکه عنوان کرده و انجام اعمال و زیارت های مربوط به مکه و مدینه را مورد تأکید قرار می دهد. در بخش بعدی کتاب حاضر به توصیف میقات، لباس احرام، نیت احرام و تلبیه (لبیک گفتن) پرداخته و از جنبه های شرعی و عرفانی به تبیین آن ها می پردازد. در قسمت های بعدی به محرمات احرام از قبیل صید حیوانات، نگاه در آینه، عطر زدن، انگشتر به دست کردن برای زینت، لباس پوشیدن برای زینت، پوشاندن سر و کندن موی بدن، دروغ و ناسز گفتن، سرمه کشیدن، روگرفتن، روغن مالیدن به بدن، زیرسایه بودن، آزار جانوران، استمناء، عقد کردن و شاهد عقد بودن، پوشیدن لباس دوخته، کشیدن دندان، گرفتن ناخن، خون از بدن جاری کردن، حمل اسلحه و .. اشاره کرده و درس های اخلاقی و تربیتی که می توان از حج

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 328

گرفت را بیان می کند. وی در پایان به اسرار مناسک حج مانند غسل احرام، وقوف در عرفات و مشعرالحرام، ورود به منی، طواف، و رمی جمرات اشاراتی می نماید.

105 در بارگاه نور

استاد حسین انصاریان، تهران، نشر مشعر، چاپ اول، 1375، 102 صفحه، رقعی.

در این کتاب ابعاد معنوی، عبادی و سیاسی حج با استفاده از آیات و روایات بررسی می شود. در نوشتار حاضر ضمن بیان پیشینه تاریخی مراسم حج به حکمت تشریح اعمال و مناسک حج اشاره شده و حکایاتی که در آن ها فلسفه برخی از اعمال عبادی در حج بیان شده است. نقل می گردد. نویسنده به وجود اشتراك حج با عبادت های دیگر پرداخته و وجود روح عبادت و بندگی را وجه مشترك همه آن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 329

ها دانسته و بعد معنوی عبادت حج را تبیین می نماید. در ادامه وی به فلسفه احرام، تلبیه (لبیک گفتن)، میقات، طواف، سعی بین صفا و مروه، تقصیر (کوتاه کردن موی سر)، وقوف در عرفات، منی و مشعر و رمی جمرات سه گانه پرداخته و ابعاد معنوی حج را به تصویر می کشد. نویسنده، سپس به بعد سیاسی حج اشاره نموده و مراسم براءت از مشرکان که توسط حجاج ایرانی انجام می شود را حاکی از پیام سیاسی حج می داند و این نوع حج را حج بیداران می نامند. وی حکایاتی واقعی درباره هرکدام از آداب و مناسک حج را نقل می نماید. که این روایات حاکی از پیام های اخلاقی و عرفانی حج می باشد. و هدف از نقل این حکایات، متوجه کردن مخاطبان به امور باطنی حج می باشد تا زائران خانه خدا بهره بیشتری از این سفر روحانی ببرند. وی برای تبیین بیشتر مباحث اخلاقی و عرفانی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 330

حج روایاتی از معصومین (ع) درباره عمق و باطن اعمال حج نقل و به شرح و توضیح آن ها می پردازند.

106 سیمای نماز

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1386، 200 صفحه، وزیری.

در این کتاب ارزش و عظمت نماز از دیدگاه آیات و روایات بررسی شده است. نویسنده ضمن ارائه سیر تاریخی نماز در امت ها و ادیان قبل از اسلام و اهمیت آن در شرایع دیگر به بررسی موقعیت، جایگاه و ارزش نماز و هم چنین آثار و برکات مادی و معنوی آن در دنیا و آخرت پرداخته است. در قسمتی دیگر از کتاب موانع اقامه نماز از دیدگاه آیات قرآن مطرح شده و شراب، قمار، بت پرستی و ریا از مهم ترین عوامل مانع نماز معرفی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 331

شده‌اند. در بخش دیگری از مباحث کتاب شرایط و آراستگی ظاهری و شرایط معنوی نماز از قبیل حضور قلب و خشوع در نماز مورد اشاره قرار گرفته و در پایان کتاب آیات سوره حمد و توحید ترجمه و جنبه‌های اخلاقی، عرفانی و عقیدتی، مفاهیم و نقش این دو سوره در انسان‌سازی و خودسازی بیان شده است. مهم‌ترین عناوین کتاب عبارت‌اند از: ارزش و عظمت نماز، نماز در آئینه حیات انبیاء و امت‌ها، آدم (ع) و نماز، ادریس (ع) و نماز، نوح (ع) و نماز، ابراهیم (ع) و نماز، اسماعیل (ع) و نماز، شعیب (ع) و نماز، موسی (ع) و نماز، لقمان و نماز، داود (ع) و نماز، سلیمان (ع) و نماز، یونس (ع) و نماز، زکریا (ع) و نماز، عیسی (ع) و نماز، محمد (ص) و نماز، امت اسلامی و نماز، نشانه‌های مؤمن، نماز دریای بیکران معرفت، ارزیابی جایگاه نماز، موانع نماز، شرایط نماز، ترجمه نماز.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 332

ی

ادآور می‌شود کتاب حاضر پیش‌تر با این مشخصات منتشر شده است: تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ اول، 1375، 167 صفحه، رقعی.

107- نماز الهی و شیطانی

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

پژوهشی است قرآنی و روایی در مورد آثار و برکات نماز و ویژگی‌های نماز مطلوب الهی و نماز شیطانی. در این نوشتار مباحثی در مورد حقیقت نماز و اقسام آن از منظر قرآن و روایات ارائه شده و نمونه‌هایی از نماز حقیقی و نماز صوری با توجه به ویژگی‌های عصر کنونی بیان گردیده است. در کتاب حاضر که پیاده شده متن یکی از سخنرانی‌های استاد حسین انصاریان در مباحث اخلاقی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 333

است. نخست به اهمیت نماز در قرآن اشاره شده و نقش نماز در رساندن انسان به رحمت حق تعالی و سعادت اخروی مورد بحث و بررسی قرار گرفته و سپس روایاتی درباره عواقب سبک شمردن نماز و تأخیر آن از اول وقت و آثار و برکات توجه به نماز نقل می‌گردد. نگارنده، برای نماز، مقامی ملکوتی و عرشی قایل شده و با توجه به آیه شریفه «فویل»

للمصلین» توجه کردن کامل به ارکان نماز مانند رکوع، قیام، قعود، سجود و سایر اجزاء نماز را امری لازم دانسته و آن را موجب رسیدن به کمالات انسانی ارزیابی کرده است.

وی، یکی از صفات مؤمنان را اقامه نماز و اعراض از لغو عنوان کرده و بر این باور است در عصر ما اقامه نماز واقعی و کامل خیلی کم اتفاق می افتد و این درحالی است که قدمای ما از نمازشان بهره های فراوان مادی و معنوی داشته

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 334

اند و نمازشان موجب افزایش برکت در زندگی و عمرشان می شد. نویسنده با تقسیم نماز به نماز الهی و نماز شیطانی، ویژگی های هر یک از این نمازها را بیان کرده و مخاطبان خویش را به اقامه نماز کامل و الهی فراخوانده و از آن ها می خواهد که تا آخر عمر لااقل چند نماز را به صورت کامل اقامه کنند. در بخش دیگری از کتاب به اهمیت «حمد» پرداخته شده و مفهوم و مصداق حمد کامل در قرآن و روایات مورد بحث واقع گردیده است. نویسنده، حمد را به حمد قولی، حمد فعلی و حمد حالی تقسیم کرده و امام حسین (ع) را یکی از شخصیت های بی نظیری توصیف کرده که حمد کاملی نموده است و تمامی اقسام حمد را انجام داده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 335

فصل هفتم تربیتی و اجتماعی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 336

108- فرهنگ مهرورزی

استاد انصاریان، حسین، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ سوم، 1386، 536 صفحه، وزیری.

پژوهشی است درباره مؤلفه های مهرورزی و مهر و محبت از دیدگاه آیات و روایات و سیره اولیای الهی. در این نوشتار تلاش شده است با توجه به زوایای مختلف حیات انسانی، ارزش مهر و مهرورزی در اسلام تبیین شده تا شیوه نگرش

انسان به حیات مادی و معنوی از طریق دریچه مهر و عطفوت تنظیم گردد. نویسنده با تحقیق در متون اسلامی به زوایای مختلف مهرورزی درآموزه های قرآن و سنت پرداخته و اهمیت و جایگاه مهرورزی، عوامل مهرورزی، مهرورزی حق تعالی نسبت به بندگان، مهرورزی در سیره انبیاء و ائمه (ع) و آثار شگفت انگیز مهرورزی در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 337

قیامت را بررسی نموده است. نویسنده نخست توجه ویژه اسلام به مهرورزی اشاره کرده و مهرورزی و محبت را نتیجه معرفت دانسته و این مسأله را امری فراگیر در عالم هستی توصیف کرده است. آنگاه به عوامل مهرورزی و کانون ها و زمینه های ظهور مهر و محبت در انسان ها اشاره کرده و یاد خدا، عمل صالح، همدمان پاک، معارف و اخلاق، فقه اهل بیت (ع)، نماز و مسجد را زمینه ساز و کانون مهرورزی خوانده است. وی در ادامه به جلوه های مهرورزی خدا پرداخته و ضمن بررسی آثار رحمت خدا، قرآن را منبع عظیم مهر و رحمت الهی بر شمرده است.

در بخش بعدی کتاب به جلوه هایی از مهرورزی انبیاء و اهل بیت (ع) اشاره نموده و پیامبر اسلام (ص) را سرچشمه مهر و محبت معرفی می نماید و گوشه هایی از مهرورزی حضرت عیسی (ع)، موسی (ع)، ابراهیم (ع) و اهل بیت (ع) حتی نسبت به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 338

مخالفان و دشمنان خویش را به تصویر می کشد. در بخش دیگری از کتاب نگارنده خدا و اهل بیت (ع) را معشوق واقعی و مثبت خوانده و برای چنین عشق و محبتی ارزشی فوق العاده قایل شده و آثار مهرورزی به اهل بیت (ع) را بررسی می نماید و چندین روایت و داستان در زمینه نشانه های اولیای الهی و مهرورزی آنان نقل نموده و آن ها را شرح می نماید. در ادامه نگارنده به آثار شگفت انگیز محبت راستین نسبت به دیگران پرداخته و حکایاتی پندآموز در این زمینه نقل می نماید و قیامت را چشم اندازی بی پایان از مهرورزی انسان ها در دنیا ارزیابی کرده و مهرورزی خداوند به بهشتیان و بی مهری او نسبت به جهنمیان را توصیف می کند. در بخش پایانی کتاب تحت عنوان مهرورزی به جانوران تأثیر مهر و محبت انسان به حیوانات را بررسی نموده و حکایاتی در این زمینه نقل می نماید. وی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 339

دین اسلام را دینی می داند که حتی مهرورزی به جانوران نیز در دستور کار تمدن اسلامی است و برای آن جایگاه مهمی در نظر گرفته شده است.

109- فروغی از تربیت اسلامی

استاد حسین انصاریان، تهران، انتشارات مفید، چاپ چهارم، 1368، 222 صفحه، وزیری.

بررسی مبانی صحیح تربیت و راهکارهای آن با استفاده از آموزه ای اسلامی است. در این پژوهش عوامل صحیح تربیت و موانع و آسیب های تربیت دینی مورد بحث قرار گرفته است. نگارنده ضمن بیان اهمیت مقوله تربیت و ابعاد وسیع آن در اسلام، آثار فقدان تربیت صحیح در جامعه بشری را بیان کرده و تربیت شدن تحت تعالیم انبیاء و اولیای الهی را تنها راه نجات بشر امروز ارزیابی کرده

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 340

است. وی دوری از خدا را منشأ همه بدبختی ها عنوان کرده و راه تحصیل ایمان و نگهداری آن را تقویت فضایل اخلاقی دانسته است و پرورش عقل و فطرت و تبعیت از آن را نیز راه کسب فضایل اخلاقی می داند. ایشان راه پیروزی انسان را تحمل مشکلات و مصائب و ایستادگی در قبال رنج ها می داند و گشایش در امور دنیا را تنها با تحمل سختی ها قابل دسترس ارزیابی کرده است. نگارنده روزه را یکی از عوامل مبارزه با نفس معرفی کرده و کنترل غرائز و شهوات را امری لازم و طغیان غرائز خصوصاً گزینه جنسی را عامل هلاکت انسان ها و فاجعه ای عظیم برای جامعه بشری امروز توصیف می نماید و روزه و روزه داری را عامل مهمی در کنترل شهوت و غرائز جنسی معرفی می کند. از نظر وی کسی که خودنگهدار نباشد در مسیر تربیت صحیح نیست و تلاش در کنترل نفس را بسیار

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 341

سخت دانسته و آن را جهاداکبر می خواند. وی با توجه به خطبه 184 نهج البلاغه که به خطبه متقین یا خطبه همّام معروف است نشانه های انسان های باتقوا و خودنگهدار را بیان کرده و تحمل سختی ها و شداید مادی را یکی از عوامل خودسازی معنوی و تربیت عنوان می نماید. بخش دیگری از کتاب تحت عنوان بنیادهای سعادت به رویارویی با مشکلات زندگی به ویژه مسأله فقر اشاره می کند و آثار و برکات فقر و خطرات آن را از لحاظ تربیتی بیان می نماید و

آثار اخلاقی و تربیتی کظم غیظ و کنترل غضب را بررسی می کند و تسلیم در برابر رضای الهی را حاصل تربیت صحیح دینی دانسته و نمونه هایی از مبارزه حیوانات و گیاهان با مشکلات طبیعی متناسب با خود را برای درس گیری انسان ها بیان می نماید. نویسنده هم چنین به نمونه هایی از مبارزه انسان های بزرگ با مشکلات زندگی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 342

اشاره کرده و داستان هایی درباره تقوا و صبر این بزرگان، علم و دانش آنان، تہذیب نفس ایشان و رفتارها و برنامه های تربیتی و اخلاقی آنان ذکر می کند. در ادامه به روایات باب اخلاق در احادیث معصومین اشاره کرده و ابواب اخلاقی مندرج در سخنان معصومین (ع) و رفتارهای اخلاقی را در سیره آنان مورد بحث و بررسی قرار می دهد. در قسمت های بعدی کتاب نیز مباحثی درباره آثار تربیت نفس اماره و کنترل آن، قواعد تربیت نفس، تغییر اخلاق در سایه سار آموزه های کتاب و سنت، مسأله جبر و اختیار، آثار سوء خلق، دنیای مذموم و ممدوح، نشانه های دنیاپرستان، حیلہ های شیطان برای انحراف بشر، مسأله سیاست در زندگی امام علی (ع) ارائه شده است. این کتاب بار دیگر توسط انتشارات ام اییها با عنوان «نظام تربیت در اسلام» منتشر گردیده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 343

110 - معاشرت

استاد حسین انصاریان، ویرایش و تحقیق: آرش مردانی پور، محمدجواد انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1384، 400 صفحه، وزیری.

این کتاب تحلیلی از آداب معاشرت بر اساس آیات و روایات است. نویسنده اسلام را آیین کاملی می داند که بهترین برنامه در روابط اجتماعی و آداب دوستی و معاشرت دارد. وی، اصول و مبانی معاشرت را از دیدگاه اسلام و روایات بررسی می کند. و بیان می دارد که در معاشرت همواره دو گروه هستند یکی گروه همنشینان پاك و مؤمن و دیگری گروه همنشینان ناپاك. نویسنده به تفصیل درباره این گروه ها و مسائل دوستی و دشمنی با استناد به سیره اهل بیت و احادیث بحث می نماید. عناوین و موضوعات مطرح شده بدین شرح است: اسلام آیین کامل، جایگاه معاشرت، همنشینان پاك و ناپاك، هم

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 344

نشینی با پیامبران، هم نشینی با قرآن، هم نشینی با اهل بیت (ع)، هم نشینی با بندگان صالح، حقوق رفاقت و معاشرت، الگوهای والای معاشرت و مسئولیت عظیم مریبان.

111- نظام خانواده در اسلام

استاد انصاریان، حسین، قم، انتشارات ام ایها (س)، چاپ نوزدهم، 1381، 584 صفحه، وزیری.

این کتاب بازنگری و بازنگاری مجموعه‌ای از سخنرانی‌های مؤلف در مسائل مختلف مرتبط با خانواده از دیدگاه اسلام است. نویسنده با استفاده از آیات و روایات به تبیین مسائل مربوط به ازدواج و خانواده می‌پردازد. کتاب در سی فصل تنظیم شده است. که عناوین و موضوعات آن عبارت‌اند از: آیین ازدواج در نظام هستی، تقوای الهی در خانواده و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 345

جامعه، اهداف والای ازدواج در اسلام، موقعیت زن در تاریخ بشر و اسلام (پاسخ به افکار انحرافی نسبت به زن)، استقلال مرد و زن در اسلام، مقام زن در منطق وحی، مشکلات و موانع ازدواج، شرائط الهی و اسلامی ازدواج (هم شأن بودن)، راه انتخاب همسر (شرائط اسلامی و انسانی در انتخاب همسر)، برنامه‌های اصیل اسلام در مسأله ازدواج، بهداشت در نظام خانواده (ارزش نظافت و بهداشت در اسلام)، اخلاق اسلامی، حجاب و پاکدامنی زن، مسئولیت عظیم سرپرستی خانواده، حقوق زن و شوهر در اسلام، نقش پدر و مادر در تربیت فرزند، حقوق والدین و فرزندان، طلاق و ارث. مطالب کتاب مستند به روایات است و مؤلف کوشیده آن را در سطحی سامان دهد که برای کسانی بسیار، قابل استفاده باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 346

112- برپال اندیشه

استاد حسین انصاریان، ویرایش: علی اصغرظهیری، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1383، 710 صفحه، وزیری.

مجموعه‌ای از معارف گوناگون اسلامی در زمینه خودشناسی، خداشناسی، ولایت و رهبری، قضاوت، اوصاف قرآن و دیگر موضوعات اسلامی است. این اثر مشتمل بر هفده مقاله است که با استفاده از آیات، احادیث و برخی متون اسلام نگاشته شده است. نویسنده در هر موضوع با نقل آیات و روایاتی با نگرش عرفانی و اخلاقی جنبه‌های اسلامی

آن را تشریح کرده است. اهم عناوین آن عبارت‌انداز: جستاری در مسئله خود شناسی (ارزیابی ارزش انسان، تعلیم و تزکیه، دورنگی از وضع نفس، تقوا مهم ترین عامل تزکیه نفس)، عبودیت و بندگی، بازگشت به انسانیت، آفات زبان، کیفی گناهان، گناهان

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 347

اوصاف قرآن، آیین پسندیده، هماهنگی علم و دین، علل و عوامل انحطاط مسلمین، قضا و قضاوت، ولایت و رهبری در اسلام، اسلام؛ علم و دانش، اسلام؛ کار و کوشش، از انسان چه می خواهند. دو مبحث پایانی کتاب، به زبان عربی، درباره‌ی معاد در کتاب و سنت و بحث در تفسیر قرآن است.

113- از انسان چه می خواهند؟ (گفتار حضرت امام زین العابدین علیه السلام)

استاد حسین انصاریان، 1348 ش، 49 صفحه، جیبی.

شرح سخنانی از امام سجاد (ع) در مورد وظایف انسان‌ها در دنیا و حساب و کتاب اعمال در آخرت است. در این کتاب نخست توصیفی از دین اسلام و احکام نورانی آن به عمل آمده و عمل به واجبات و ترک محرمات از ضروری ترین احکام اسلام برشمرده شده است. سپس به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 348

تبیین مسأله امامت و اثبات امامت ائمه دوازده گانه از منظر روایی پرداخته شده و عمل به دستورات این رهبران الهی نیز امری ضروری در دین اسلام شمرده شده است. آنگاه به اثبات امامت امام سجاد (ع) و وصیت امام حسین (ع) به این امر اشاره نموده و اوصافی از عبادت و اخلاق امام چهارم (ع) مورد شرح و بررسی قرار می‌گیرد. در قسمت اصلی کتاب شرح سخنانی از امام سجاد (ع) است که در آن وظائف انسان در طول روز تبیین شده و انواع طلبکاران افراد معرفی و نوع طلب آن‌ها بیان می‌گردد. در این روایت تشریح شده است که در بیست و چهار ساعت که بر انسان می‌گذرد وی با هشت طلبکار جدی روبروست. خداوند متعال که طلبش از انسان عمل به واجبات و ترک محرمات است. پیامبر اسلام (ص) که طلبش از ما عمل به سنت نبوی است. اهل و عیال انسان که طلب آن‌ها کسب روزی حلال است. نفس

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 349

اماره انسان همواره از وی افتادن در شهوات مختلف را طلب می کند. شیطان رحیم که همواره از انسان ها نافرمانی خداوند متعال و افتادن در دام معاصی و گناهان را خواستار است. رقیب و عتید دو فرشته همراه همیشگی انسان که از او عمل صالح و آلوده نشدن به گناهان را تمنا می نمایند. ملك الموت که همواره از انسان روح او را طلب کرده و خواستار قبض روح اوست و زمین که هر روز طالب بدن و کالبد جسمانی انسان ها است که روزی در درون او جای گیرد. نگارنده در راستای شرح طلب این هشت طلبکار به بحث درباره ایمان، نماز، روزه، حج و عمل به فرائض دینی پرداخته و برخی از مسائل اخلاقی، تربیتی و اعتقادی در جهت دادن طلب به این طلبکاران را شرح و بررسی می نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 350

114 - اسلام و کار و کوشش

استاد حسین انصاریان، ناشر: مؤلف، 1346 ش، 28 صفحه، جیبی.

بررسی اهمیت و آثار کار و کوشش در دین اسلام و آموزه های قرآن و سنت می باشد. در این نوشتار ضمن ارائه توصیفی از قرآن و معجزه بودن این کتاب آسمانی، به اهمیت کار و تلاش و تولید و تأکید دین اسلام بر این مسأله پرداخته شده و برنامه های اقتصادی اسلام در جهت تحقق مالکیت فردی و کسب درآمد مشروع و حلال و آبادانی دنیا برای رسیدن به سعادت اخروی عنوان شده است. نگارنده، آیاتی از قرآن کریم و روایاتی از معصومین (ع) را که در آنها به کار و کوشش برای رسیدن به مال حلال توصیه و تأکید شده است را نقل نموده و به این نتیجه می رسد که اگر چه اسلام دستور به کسب معاش از طریق مشروع می دهد ولی درمورد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 351

درآمد حاصله از طریق مشروع نیز به صاحب مال اجازه هر گونه مصرفی را نمی دهد و همواره مصالح اجتماعی جامعه اسلامی را مد نظر دارد. وی روایات متعددی درباره تشویق اسلام و پیشوایان معصوم (ع) در مورد کسب و کار و تلاش اقتصادی عنوان کرده و آن را فضیلتی اخلاقی و انسانی ارزیابی کرده و گدایی و تکدی کردن را بدترین عمل شمرده است و در این باره روایات و حکایاتی نقل می نماید. نگارنده، به سیره معصومین (ع) نیز در مورد کار و تلاش در راه کسب معاش زندگی و مال حلال اشاره کرده و آنان را انسان هایی توصیف می نماید که در کار و تلاش و عبادت پیشرو بوده

واین که تنها روزی خود را از خداوند متعال طلب کرده و دست نیاز به درگاه احدی غیر از او دراز نکرده و نیز نمونه ی دوران خود به شمار می آمدند، توصیف تلاش خستگی ناپذیر برخی از امامان معصوم

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 352

(ع) به همراه ذکر حکایاتی در این زمینه، رعایت انصاف در تقسیم مال در سیره ائمه (ع) و بیان سیره اخلاقی و اقتصادی ایشان از مباحث پایانی این نوشتار به شمار می آید.

115- اسلام و علم و دانش

استاد حسین انصاریان، ناشر: مؤلف، 1346 ش، 56 صفحه، جیبی.

پژوهشی است درباره اهمیت علم و دانش در دین اسلام و تأکید آموزه های قرآن و سنت بر این مسأله. در این نوشتار نخست به علل بدبین شدن اشخاص نسبت به دین و مذهب و لزوم و ضرورت وجود دین برای زندگی بشر اشاره شده و منشأ پیدایش بدبینی ها به دین و مذهب، عدم جواب گویی صحیح کلیسا به نیاز ها و پرسش های دینی و دیدگاه منفی دانشمندان غرب نسبت به خرافی بودن آموزه های دین

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 353

مسیحیت عنوان شده است. نگارنده، مهم ترین علت دین گریزی در قرون وسطی را رویکرد جاهلانه ارباب کلیسا و محافل کلیسایی نسبت به آموزه های دین مسیحیت دانسته و آثار منفی خشونت های کلیسا و هم چنین آثار شوم اعتقادات باطل فلاسفه غرب را عامل دین گریزی مردم معرفی کرده و تأثیرات منفی دین گریزی بر جهان را ارزیابی نموده است. وی، افسردگی و اضطراب انسان قرن بیستمی را به جهت داشتن عقاید ناسالم دینی و فاصله گرفتن آنان از دین می داند و جنایات وحشتناک علیه بشریت به ویژه دو جنگ جهانی را نتیجه انکار دین و ارزش های دینی و عدم علم صحیح نسبت به آموزه های دینی عنوان کرده است. در بخش دیگری از کتاب به ارزش تعلیم و تعلم از دیدگاه قرآن کریم پرداخته و برخی از مباحث علمی مطرح شده در قرآن مانند اوصاف زمین، خلقت جهان هستی، کروی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 354

بودن زمین، حرکت زمین، جاذبه زمین، حیات در کرات دیگر آسمانی، اوضاع خورشید و ستارگان، خلقت انسان در قرآن، پدیده های آسمانی و زمینی مانند باد و طوفان، فتح کرات دیگر توسط انسان، قوانین انعکاس نور و برخی دیگر از اکتشافات در علم ریاضی، فیزیک، شیمی، نجوم، هیئت، جغرافی، تاریخی، علوم طبیعی، معدن شناسی، پزشکی، دارو سازی، فنون نظامی و شعر و شاعری را در اسلام و آموزه های قرآنی مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و اسلام و مسلمین را پیشتر از فتح قله های رفیع علمی در جهان معرفی می کند و از دانشمندان بزرگ اسلامی در رشته های مختلف علمی تمجید می نماید.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 355

116 - قیمت عمر

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 35 صفحه، پالتویی.

لزوم استفاده صحیح و بهینه از عمر با استفاده از آموزه های قرآن و سنت است. در کتاب حاضر که متن یکی از سخنرانی های استاد حسین انصاریان است، به لزوم بیداری در دنیا و بهره برداری صحیح از عمر در راه اطاعت بندگی خداوند متعال و کسب بهشت پرداخته شده و در مورد بهره گیری کامل از عقل و دستورات اولیای الهی برای رسیدن به سعادت ابدی مباحثی ارائه گردیده است. نویسنده عقل را وسیله ای مطمئن جهت عبادت خداوند و کسب بهشت عنوان کرده و روایات و داستان هایی در باره لزوم تعقل در دین و دستورات دینی و آثار و برکات آن نقل می نماید. از نظر وی مؤمن واقعی کسی است که به باطن دنیا و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 356

پلیدی آن می نگرد و ظاهر دنیا او را فریب نمی دهد و از عمر پرارزش خویش در راه طاعت خداوند بهره می گیرد و آن را صرف امور بیهوده و لغو دنیوی نمی نماید. ایشان کسانی هستند که در روز قیامت دارای توشه و ذخیره معنوی فراوانی هستند و کسانی که در دنیا تنها به فکر اندوختن زاد و توشه دنیوی و متاع فانی دنیا بوده اند در آخرت انباشتشان نمی بوده و از مواهب والای اخروی بهره ای ندارند. در عین حال نگارنده معتقد است تکیه کردن به عقل تنها بدون داشتن معرفت دینی برای رسیدن به سعادت کافی نیست و همان بلایی که بر سر غرب آمده است را بر سر ما می آورد. وی تأکید

می نماید که تا وقت هست باید بیدار شویم زیرا بیداری مقدمه همه مقاماتی است که خداوند متعال برای ما قرار داده است و بیداری ما را به مقام قرب پروردگار می رساند و از این لحاظ ارزش فوق العاده

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 357

ای دارد زیرا در حالت بیداری است که ماهیت دنیا بر ما مکشوف می گردد و از خواب جهالت بیدار شده و محو جلوه های به ظاهر زیبای دنیا نشده و در نتیجه هلاک نخواهیم شد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 358

فصل هشتم دیوان، اشعار، ادبیات

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 359

117- چشمه سار عشق: هزار شعر در شخصیت ملکوتی حضرت سیدالشهداء (ع)

استاد حسین انصاریان، قم، نشر دارالصادقین، چاپ اول، 1377، 209 صفحه، وزیری.

در این کتاب روایات و اشعاری در مدح، فضائل و رثای امام حسین (ع) در واقعه کربلا ذکر شده است. نگارنده سعی کرده است روایاتی از پیامبر اکرم (ص) و سایر امامان (ع) که در رابطه با امام حسین و فضیلت گریه بر مصائب آن حضرت و هم چنین زیارت وارده را نقل نموده و در باره هر یک از آن ها توضیحات مختصری ارائه نماید. در احادیث نقل شده ابعاد مختلفی از شخصیت امام حسین (ع) و جایگاه منحصر به فرد آن در آخرت بیان شده است. نگارنده به اهمیت و آثار محبت امام حسین (ع) و فضیلت گریستن و عزاداری بر آن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 360

حضرت اشاره نموده و پاداش این محبت و سوگواری را رضوان الهی و رسیدن به بهشت موعود عنوان می کند. وی هم چنین اشعاری را که خود در مدح و رثای امام حسین (ع) و واقعه عاشورا سروده است در لابلای این روایات درج نموده است.

در این اشعار ابعاد غم ومصیبت امام حسین (ع) و داستان اسیری خاندان آن حضرت بویژه حضرت زینب (س) منعکس شده و اوج مظلومیت آن حضرت به تصویر کشیده شده است. منبع نقل روایات درباره امام حسین (ع) کتاب های معتبری مانند احقاق الحق، ینابیع الموده، موسوعه کلمات الامام حسین (ع)، البكاء للحسین وکامل الزیارات است که در آن ها آداب و آثار عجیب زیارت امام حسین (ع) ذکر شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 361

118 - مناجات عارفان

استاد حسین انصاریان، تهران، انتشارات پیام آزادی، چاپ بیستم، 1362، 520 صفحه، وزیری.

ترجمه منظوم ادعیه و مناجات های مأثور از ائمه معصومین (ع) است. در کتاب حاضر سعی شده است دعا ها و مناجات های عارفانه ای که از چهارده معصوم (ع) وارد شده و دارای مضامین عالی اخلاقی و عرفانی است به صورت منظوم برگردان شود. در بخش اول کتاب مناجات هایی آورده شده است که هرکدام از آنها در چهارده بیت به صورت منظوم سروده شده و به صورت پراکنده از ائمه (ع) وارد شده است. در بخش دوم کتاب ترجمه منظوم پانزده مناجات از مناجات های موسوم به مناجات خمسہ عشر یا مناجات های پانزده گانه از امام زین العابدین (ع) آورده شده است. در این مناجات ها اوصافی از خداوند متعال ذکر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 362

شده و احوال بندگان در احتیاج داشتن به آن ذات غنی بیان شده و اصول و روش صحبت کردن با خداوند و حاجت خواستن از او تدوین گردیده است. مناجات تائبین و شرح احوال توبه کنندگان و خواسته های آنان از خداوند متعال، مناجات شاکین و شکوه های آنان از ذات ربوبی، مناجات خائفین و خوف وصف ناپذیر آنان از ذات اقدس باری تعالی، مناجات راجین و امید زاید الوصف ایشان به خداوند رحمان و رحیم، مناجات راغبین و رغبت آنان نسبت به خداوند متعال، مناجات شاکرین و شکرایشان بر درگاه ذات الهی، مناجات مطیعین و توصیف حالات اطاعت کنندگان اوامر و نواهی الهی، مناجات مریدین، مناجات محبین، مناجات متوسلین، مناجات مفتقرین، مناجات عارفین، مناجات ذاکرین، مناجات معتمنین، و مناجات زاهدین و مناجات متفرقه دیگر که از ائمه معصومین به ویژه امام سجاد (ع)

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 363

وارد شده و ترجمه منظوم آن ها از اصلی ترین مندرجات این کتاب است.

119- مونس جان

استاد انصاریان، حسین، قم، انتشارات ام ابیها، چاپ اول، 1377، 168 صفحه، وزیری.

مناجات هایی است با خداوند و توصیف اسماء و صفات الهی. در این کتاب ابتدا شرح حال مختصری از زندگی استاد حسین انصاریان و دروان طلبگی وی و کسب مراحل تربیت عرفانی بیان شده و از زبان خود ایشان اوصافی از اساتید اخلاق و عرفان وی از جمله شیخ علی اکبر برهان مطالبی بیان شده است. آنگاه دوران پرفراز و نشیب تحصیل در حوزه های علمیه از زبان خود استاد انصاریان نقل شده و آثاری از وی که به چاپ رسیده است معرفی گردیده است. نگارنده به صورت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 364

سبک مستجع و شبیه به نظم و شعر جملاتی به صورت مناجات و راز و نیاز با پروردگار بیان کرده است که حکایت از حالات درونی وی نسبت به خداوند و اولیای الهی دارد. وی جملاتش را با کلمه «الهی» شروع کرده و در هر جمله به ستایش خداوند متعال و اوصاف و اسمای حسناى الهی می پردازد. در ضمن بیان این اسماء و صفات، خواسته های معنوی خویش را از خداوند مطرح کرده و از او هدایت و عاقبت به خیری و قرب درگاه او را طلب می نماید. امید به بخشش گناهان، توصیف قدرت خداوند در مظاهر طبیعی مانند آسمان ها، کوه ها، دریاها، ستارگان و کهکشان ها، توصیف حکمت و رحمت واسعه الهی، تعبیری لطیف در وصف خالقیت، رازقیت و فریادرسی مظلومان و ضعیفان، درخواست تهذیب نفس و درك معارف باطنی از خداوند، اعتراف به گناهان و شرمساری به درگاه الهی، درخواست بصیرت و حکمت، اظهار و دردمندی و ذلیلی به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 365

درگاه ذات اقدس الهی و درخواست ایمنی از عذاب از جمله ویژگی های مناجات های ذکر شده در این نوشتار است. نگارنده از تعابیر عاشقانه که حاکی از پریشان حالی عاشق نسبت به معشوق است بهره فراوانی گرفته و همواره خود را مقصر و مسکین و ضعیف توصیف می نماید.

120- گلزار محبت (دوبیتی های عرفانی)

استاد حسین انصاریان، خط متن: مجید مجیدی، تهران، انتشارات فارابی، چاپ اول، 1380، 520 صفحه، وزیری.

دوبیتی هایی با مضامین اخلاقی و عرفانی است که از سروده های استاد حسین انصاریان می باشد. در این نوشتار دو بیت های عرفانی با موضوع و مضمون عشق به خداوند و اولیای الهی درج گردیده است. در این اشعار به مدح حضرت امام حسین (ع) پرداخته شده و مسائلی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 366

در مورد توحید، عشق حقیقی، عاشق واقعی، معشوق حقیقی، اوصاف خداوند، اهمیت و آثار سوز قلب و اشک چشم مطرح شده و برخی از امور اخلاقی بیان گردیده است. مجموع این دوبیتی ها پانصد دوبیتی است که شاعر در موقعیت های مختلف فکری و حالات عرفانی مختلف آنها را سروده است. شاعر در برخی از این دوبیتی ها که تعداد آنها نیز کم نیست، از هجران یارو دلبر خود که همان معشوق حقیقی است، می نالد و آرزوی وصال او را می نماید و مصداق عشق حقیقی را اولاد و بالذات عشق به خداوند متعال و ثانیاً و بالعرض عشق به اولیای الهی و در رأس آنها عشق به امام حسین علیه السلام دانسته است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 367

121- دیوان اشعار «1»

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان

مجموعه اشعاری عرفانی، اخلاقی و اعتقادی شامل غزلیات، مثنویات، قصاید، رباعیات، مدایح و مرثی اهل بیت (ع) و دوبیتی های عارفانه است. در این دیوان شعر سعی شده است با بهره گیری از آیات قرآن کریم، روایات معصومین (ع) و سایر آموزه های اخلاقی و عرفانی دین اسلام، اشعاری حکیمانه در موضوعات مختلف سروده شده و با زبان شعر، معارف از قرآن و سنت ارائه گردد. اشعار شاعر، حال و هوای عارفانه و عاشقانه دارد و شاعر به دنبال معشوقی حقیقی و ازلی و ابدی بوده و با سوز دل مثنویات قلبی خویش را آشکار می کند. در ابتدای دیوان غزلیات عرفانی شاعر با محوریت محبت و عشق به

(1) این اثر بزودی منتشر می گردد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 368

خداوند و اولیای الهی و حسرت دوری از آنان و آرزوی رسیدن به وصل آنان آمده است. موضوعات دیگر غزلیات مباحثی مانند غم و سوز عاشق نسبت به معشوق، همت والای عاشق برای درک حضور معشوق حقیقی، فرازونشیب های متعدد عاشقان در راه عشق حساب و کتاب عمر رفته، رمز و رازهای عرفانی، آئین محبت مهر و مهرورزی، وصال دلبر و دلدار و آثار و تبعات عشق می باشد. بخش دوم اشعار مثنویات است که در آن موضوعات اخلاقی و اعتقادی مانند: محبت به اهل بیت (ع)، مناجات هایی با خداوند متعال، حقیقت درون انسان، ماهیت دنیا و دنیاطلبی، توسل به ائمه معصومین (ع)، ارزش عمر و حیات انسان و حکایاتی اخلاقی به زبان شعر مطرح شده است.

در بخش دیگری از اشعار این دیوان تحت عنوان کلی «مرز روشنایی» اشعاری در زمینه مبدأ هستی، پیامبران و انسان،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 369

خاتم پیامبران، اوصاف امیرالمؤمنین علی (ع)، و فضایل و کرامات آن حضرت، امام زمان (عج) و ابعاد وجودی و برکات مادی و معنوی ایشان، اوضاع جهان در عصر ظهور و غیبت، اهمیت دین و آثار دینداری و برخی دیگر از موضوعات اخلاقی و اعتقادی سروده شده است. در بخش دیگری از اشعار این دیوان تحت عنوان «مناجات عارفان» مناجات هایی با خداوند در مورد اوضاع بدجهان و درخواست از ذات اقدس الهی برای بهبودی اوضاع عالم به زبان شعر درج شده است. در بخش بعدی ترجمه ای منظوم از مناجات خمس عشر امام سجاد (ع) ارائه شده که این مناجات عرفانی حضرت به زبان شعر ترجمه و شرح داده شده است. در ادامه تحت عنوان «چشمه سار عشق» مدایحی در وصف امام حسین (ع) به زبان شعر آمده است که در این مدایح اوصاف بی نظیر امام حسین (ع) و ماجرای غمبار کربلا و عاشورا توصیف شده است و کرامات و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 370

فضایل مختلف امام حسین (ع) به ویژه در عرصه قیامت بیان می گردد. در پایان کتاب دوبیتی های عرفانی شاعر درج شده که موضوع محوری و اصلی این دوبیتی ها عشق و محبت بین عاشق و معشوق و سوزدل عاشق نسبت به معشوق حقیقی است.

122- مرز روشنائی

استاد انصاریان، حسین، تهران، انتشارات برهان، 1354 ش، 95 صفحه، رقی.

مجموعه حاضر اشعاری است در رابطه با مسائل اخلاقی، عبادی و اعتقادی. در این کتاب ابتدا به بحث درباره اهمیت شعر و شاعری در اسلام پرداخته شده و سیره اهل بیت (ع) و پیامبر (ص) در تمجید از شاعران به ویژه شاعرانی که در مدح اهل بیت (ع) شعر می سروده اند، بیان شده است. نگارنده معتقد است که اگر مسائل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 371

تربیتی و دینی در قالب اشعار حکیمانه ارائه شود تأثیر بهتری در حفظ و فهم دارد و از این رو وی تصمیم گرفته است تا برخی از معارف اسلامی را در قالب نظم و شعر درآورده و آن ها را به زیور طبع آراسته نماید. موضوع اشعار وی مطالب متنوعی مانند اوصاف خداوند متعال، فضایل حضرت محمد (ص)، اخلاق پیامبر اکرم (ص)، کرامات و فضایل حضرت فاطمه زهرا (س)، اوصاف و فضایل ائمه و معصومین (ع)، توصیف انسان، توصیف شب، توبه، مناجات با خداوند متعال، مقام عشق، دین اسلام، توسل به پیامبر (ص) و اهل بیت آن حضرت، توصیف و مدح قرآن کریم، توصیف مؤمنان و شیعیان، تشویق به انجام فضایل اخلاقی و ترک رذایل اخلاقی، توصیف شیطان و عملکرد وی برای گمراهی مردم، امید دادن به فتح و ظفر اسلامی در آخرالزمان، فواید و برکات دین و آفات دوری از آن و تشویق به

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 372

عبادت و انجام فرائض دینی و اهمیت علم و دانش است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 373

فصل نهم سایر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 374

123- ارزش کتاب و کتابخوانی

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1388، 42 صفحه، پالتویی.

بررسی اهمیت کتاب و کتابخوانی در دین اسلام با استفاده از آموزه های قرآن و سنت است. کتاب حاضر که برگرفته از سخنان و آثار استاد حسین انصاریان است، به بحث درباره ارزش علم و دانش در اسلام و سیره معصومین (ع) پرداخته و دستورات مؤکد دین اسلام در این زمینه و در زمینه خواندن کتاب و اهمیت آن را بررسی نموده است. نگارنده موضوع کتابت و نگارش کتاب را از مهم ترین امور بشر امروزی خواننده و انتشار کتاب و مطالعه آن را رمز بقای علوم و رشد فکری و علمی جوامع بشری ارزیابی کرده است. وی به توجه ویژه دین اسلام به کسب علم و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 375

دانش اشاره کرده و به وجود آیات و روایات فراوان در این زمینه اشاره می نماید. در ادامه روایاتی در مورد اهمیت تألیف کتاب، حفظ کتاب، انس گرفتن با کتاب و سیره اهل بیت (ع) در این زمینه و سفارش های مؤکد ایشان به اصحاب و خویشاوندان خود در نگهداری کتاب و مطالعه آن نقل نموده و نکاتی در مورد کتابت، ارث گذاشتن کتاب، مراجعه به کتاب و انس گرفتن با آن در زمانی که فتنه ها زیاد می شود. داشتن کتاب و کتابخانه و سایر مسائلی که به یادگیری مطالب مندرج در کتاب ها کمک می کند ارائه نموده است. نگارنده کتاب ها را به دو نوع منفی و مثبت تقسیم کرده و بر این نکته تأکید می نماید که کتاب هایی که موجبات تخریب اخلاق و اعتقادات را فراهم می کنند ارزش خواندن و وقت گذاشتن نداشته و تنها در صورت پاسخ دادن به اباطیل موجود در آن برای اهل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 376

فن لازم است که آن را مطالعه نموده و به نقد عالمانه مطالب پردازد. وی در عین حال کتاب های حاوی مطالب مثبت را وسیله ای برای هدایت بشر توصیف کرده و ارزشمندترین کتاب ها را برای هزاران بار مطالعه، کتب تشریح یا کتب آسمانی و

در رأس آن ها قرآن کریم و سخنان اولیای الهی دانسته است. وی هم چنین کتاب آفاق یعنی مطالعه مخلوقات عجیب هستی و کتاب انفس یعنی مطالعه نفس و وجود انسانی را از کتب با ارزش دانسته است که تأمل در آن کتاب ها بسیار لازم است. نگارنده به مشکلات تحصیل در گذشته اشاره کرده و حکایاتی در این زمینه نقل می نماید. وی به همگان توصیه می کند برای آنکه عمرشان تضييع نشود به مطالعه علوم دینی بپردازند و هیچ گاه در کسب معرفت در حوزه های دینی و اسلامی درنگی به خود راه ندهند زیرا

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 377

دین اسلام و معرفت یافتن نسبت به آن راه سعادت انسان ها است.

124 - بایسته های تبلیغ

حسین انصاریان، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1389، 90 صفحه، پالتویی.

بررسی بایسته های تبلیغ دینی و آسیب شناسی آن از منظر استاد حسین انصاریان است. در این نوشتار گفتگویی با استاد حسین انصاریان درباره چگونگی انتقال مفاهیم دینی به افشار مختلف جامعه اسلامی و بایسته های فن خطابه و آسیب شناسی تبلیغ دینی صورت گرفت است. استاد فن خطابه، بیان و تبلیغ دینی را ریشه در قرآن کریم دانسته و آن را هنر و قریحه ای خدادادی دانسته است که خداوند متعال آن را در درجه اول به انبیاء و اوصیاء سپس به انسان های با

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 378

اخلاص اعطا نموده است. وی آیاتی از قرآن کریم را که در آنها به فن بیان و خطابه اشاره شده است را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و جایگاه منبر نزد مسلمانان به ویژه شیعیان را در تبیین آموزه های اسلامی بسیار مهم ارزیابی کرده است. ایشان خاطراتی از برخی خطبا و علمای اهل منبر که دارای مقامات علمی و معنوی بودند نقل کرده و وظایف خطیر اهل منبر و همچنین نهادهای فرهنگی و اشخاص مسئول در امر تبلیغ و تربیت را در زمینه انتقال صحیح مفاهیم و آموزه های دینی و مردم را بسیار حساس دانسته است. وی مجهز شدن به موعظه، حکمت و جدال احسن را در فن خطابه و منبر از منظر قرآن کریم مورد اشاره قرار داده و راه کارهایی برای سر و سامان دادن به وضعیت تبلیغ و منبر در جامعه شیعی ارایه کرده است. وی مبلغان و اهل منبر را به مطالعه مستمر کتاب های مفید و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 379

اخلاقی مانند محجه البیضاء و لزوم برنامه ریزی تربیتی و تحقیقی در این زمینه سفارش کرده و چگونگی موعظه کردن صحیح را مطرح می نماید. اهل عمل بودن اهل منبر و تبلیغ، نپرداختن به امور بیهوده و غبارانگیز، الگوگیری از منبرهای عارف و عالم، خرافه زدایی از فکر و فرهنگ مردم، خطر تقدس زدایی از منبر، تحریف واقعه عاشورا در برخی از منبرها، نکته ها و ظرافت های تبلیغ در تجربه چندین ساله استاد انصاریان در منبر و تجربه های ایشان در زمینه فن خطابه از دیگر مباحث مهم مطرح شده در این گفتگوی صمیمانه بوده است. ایشان در پایان بر ضرورت تأمین مشکلات مالی طلاب حوزه های علمیه و از بین بردن دغدغه های فکری آنان جهت پرداختن به فراگیری علوم نورانی قرآن و اهل بیت و انتقال صحیح آنها به جامعه اسلامی ایران تأکید کرده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 380

125 - به سوی قرآن و اسلام

استاد انصاریان، حسین، تهران، انتشارات علمیه اسلامی، 1352 ش، 444 صفحه، رقیعی.

توصیفی است از اسلام و قرآن و معارف و آموزه های ناب آن ها. در این کتاب با بهره گیری از آیات قرآن کریم و روایات معصومین (ع) برخی از مباحث اعتقادی و اخلاقی که مسلمانان باید نسبت به آن آگاه بوده و آن را انجام دهند بیان شده است. نگارنده نخست به توصیف دین اسلام پرداخته و اسلام را آئین و فرهنگی پسندیده توصیف کرده و مدعی می شود که در اوضاع کنونی جهان فرهنگ های دیگر سازنده و کامل نیستند و تنها دین اسلام است که بشر امروزی را نجات خواهد داد. وی جوامع جدا شده از اسلام را در معرض خطر توصیف کرده و اسلام را پیشرو در علم و معنویت و قضاوت و عدالت معرفی کرده است. در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 381

قسمت دیگری از کتاب نگارنده به معرفی عربستان و سرزمین حجاز و اوضاع اعراب و بادیه نشینان در قبل از طلوع اسلام پرداخته و اخلاق زشت اعراب جاهلی در امر ازدواج و روابط اجتماعی به ویژه زنده به گور کردن دختران را شرح می نماید. آنگاه به اوضاع عمومی ایران و روم در قبل از اسلام اشاره نموده و وضع عمومی جهان در قبل از اسلام را کاملاً دور از ارزش های انسانی ارزیابی می کند. در ادامه به وصف شخصیت پیامبر اسلام (ص) پرداخته و او را بزرگترین

الگو و سرمشق جهانیان معرفی می کند و فرازهایی از تعالیم و آموزه های نبوی (ص) را بیان می نماید. و علل انحطاط جوامع امروزی را دوری از قرآن و تعالیم ناب آن عنوان کرده و همگان را به پیروی از قرآن دعوت کرده و معتقد است که زندگی شرافتمندانه تنها در سایه قرآن کریم امکان پذیر خواهد بود.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 382

وی حکومت های غیر اسلامی را نیز یکی دیگر از علل انحطاط جوامع بشری دانسته و حکومت بعد از پیامبر (ص) و علی (ع) را غیراسلامی دانسته و به نکوهش زمامداران اموی و عباسی پرداخته است. وی استعمار را بلای خانمان سوز ممالک اسلامی دانسته و عامل ذلت کشورهای اسلامی را نفوذ قدرت های استعماری و تملق و چاپلوسی سران کشورهای اسلامی از آنان دانسته است. از نظر نگارنده استعمار هم محکوم به شکست است و اخبار قرآن و معصومین (ع) نیز مؤید همین نکته است. در بخش دیگری از کتاب سخنانی از قرآن، پیامبر اسلام (ص) و ائمه معصومین (ع) در مورد مسائل عبادی، اخلاقی، اجتماعی و اعتقادی نقل شده است که در آن به توصیف دین اسلام، احکام دینی، وظائف اخلاقی و اجتماعی مسلمانان و عقاید اسلامی پرداخته شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 383

126- خاطرات حجت الاسلام حاج شیخ حسین انصاریان

محمد رضا دهقانی اشکذری، دکتر حمید کرمی پور، رحیم نیکبخت، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، 1382، 408 صفحه، وزیری.

این اثر یکی از موضوعات «طرح تدوین تاریخ انقلاب اسلامی» است که در مرکز اسناد انقلاب اسلامی ایران تهیه و منتشر شده است. که به خاطرات و دوران زندگانی و مبارزات و فعالیت های سیاسی، اجتماعی، دینی و فرهنگی استاد حسین انصاریان اختصاص دارد. ارتباط نزدیک حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ حسین انصاریان با بسیاری از شخصیت های انقلابی و برخی مراجع عظام، خاطرات او را از اهمیت ویژه ای برخوردار کرده است. ایشان با شروع نهضت اسلامی، مشتاقانه به آن پیوست و در صف سربازان نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی (ره)

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 384

قرار گرفت. منبرها و صدای گرم آقای انصاریان و همچنین جلسات دعای کمیل ایشان، سبب جذب بسیاری از مردم به ایشان شد و خیلی زود از نقاط دور و نزدیک برای سخنرانی از ایشان دعوت به عمل آمد. ایشان هم به واسطه ی رابطه ی گرم، عاطفی و صمیمانه اش با مردم، توانست پیام انقلاب را در اقصی نقاط به مردم برساند. آقای انصاریان در جریان این اقدامات چندین بار دستگیر، ممنوع المنبر و ممنوع الخروج شد، اما هیچ گاه از مبارزه دست برنداشت. کتاب حاضر از هفت بخش تشکیل شده است. در بخش نخست با اشاره به ولادت و دوران کودکی ایشان و دعای آیت الله سید محمد تقی خوانساری در حق استاد و چگونگی آشنایی استاد با آیت الله برهان و نکاتی از خصوصیات اخلاقی آیت الله برهان و تحصیلات در جامعه تعلیمات و همچنین بازگشت به تهران و نقش موثر آیت الله برهان و خانواده در شکل

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 385

گیری شخصیت استاد مطالبی بیان شده است.

در بخش دوم به تحصیلات و تألیفات استاد پرداخته شده است. در این بخش از چگونگی روی آوردن ایشان به طلبگی و تحصیل حوزوی و توصیه مرحوم الهی قمشه ای به ایشان و تحصیل در حوزه علمیه قم و شروع درس خارج حوزه و اساتید و تألیفات و فعالیت های تبلیغی و نیز ازدواج و تشکیل خانواده، سخن به میان آمده است.

با توجه به نقش فعال و موثر استاد در شکل گیری انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی بخش سوم تا پنجم کتاب به نهضت امام خمینی و مبارزات سیاسی و اوج پیروزی انقلاب اختصاص دارد. که به برخی از فعالیت های استاد در این دوران مانند: پخش اعلامیه های ضد رژیم و سخنان حضرت امام، گرفتار شدن چندین باره استاد در زندان های ساواک و شهرهای، سفرهای

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 386

ممتد و طولانی در استان ها و شهرهای مختلف کشو، امضا اعلامیه های متعدد بر علیه رژیم شاه، اشاره می گردد. از دیگر فعالیت های ایشان، مقابله با برخی جریان های دینی و حوزوی ای که با حرکت امام (ره) نا هماهنگ بود، برای مثال هنگام تأسیس دارالتبلیغ، نقش فعال و انقلابی خود را به خوبی نشان داد. در سال های 1356 و 1357، یعنی هنگام اوج گیری مجدد فعالیت ها بر ضد رژیم پهلوی، آقای انصاریان نقش مهمی ایفا کرد، مثلاً هنگام برگزاری مجالس یادبود آیت الله شهید مصطفی خمینی و نیز قیام مردم قم و تبریز، همراه روحانیان انقلابی اعلامیه های روشنگرانه ای بر ضد رژیم پهلوی

چاپ نمود، در سال 1357، در تشجیع مردم به مبارزه و اعتصاب نقش داشت و نیز در جریان تشکیل کمیته ی استقبال از حضرت امام (ره) حضوری پر ثمر داشت و ...

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 387

عنوان بخش ششم در جبهه های جنگ است در این بخش حضور پی در پی ایشان از نخستین روزهای شروع جنگ تا پایان جنگ و نقش ویژه ایشان در ایجاد نشاط معنوی در بین رزمندگان با ایراد سخنرانی ها و خواندن دعای کمیل تبیین شده است. بخش هفتم به خاطراتی از منبرها اختصاص دارد. شایان ذکر است استاد، برای تبلیغ دین اسلام و افشاندن بذر تعالیم اسلامی علاوه بر فعالیت در داخل کشور، دامنه فعالیت های خود را به خارج از کشور نیز بسط داده است. وی افراد زیادی را که در کشورهای اروپایی، از جمله انگلستان و فرانسه، تحت تأثیر فرهنگ غربی، زندگی را به بطالت می گذرانیدند به آغوش اسلام بازگردانید و حتی تعدادی مسیحی را با دم مسیحایی خود مسلمان ساخت. در پایان کتاب، گاه شمار تاریخی زندگی استاد و همچنین تصویر تعداد 80 سند شامل گزارش های ساواک،

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 388

اعلامیه های روحانیت مبارز، از جمله استاد انصاریان بر ضد رژیم پهلوی و بقیه ی اسناد مربوط به مسئولیت ها و فعالیت های ایشان، نامه های دادستان انقلاب، حاکم شرع دادگاه های انقلاب، نامه های رزمندگان اسلام، اجازه ی نقل حدیث از مراجع عظام و .... فراهم آمده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 389

فصل دهم کتب به زبان های خارجی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 390

127- الاسره و نظامها فی الاسلام

استادانصاریان، حسین، بیروت، دار الاضواء، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1383، 463 صفحه، وزیری.

این کتاب ترجمه‌ای است از «نظام خانواده در اسلام» تالیف استاد حسین انصاریان که به زبان عربی به طبع رسیده است. نگارنده در کتاب حاضر با توجه به تعالیم دین اسلام و با استناد از آیات قرآن و احادیث مباحثی در خصوص ساختار خانواده، اخلاق و تربیت، و نقش و اهمیت خانواده در سی فصل مطرح می‌سازد. که عناوین و موضوعات آن عبارت‌اند از: آیین ازدواج در نظام هستی، تقوای الهی در خانواده و جامعه، اهداف والای ازدواج در اسلام، موقعیت زن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 391

در تاریخ بشر و اسلام (پاسخ به افکار انحرافی نسبت به زن)، استقلال مرد و زن در اسلام، مقام زن در منطق وحی، مشکلات و موانع ازدواج، شرائط الهی و اسلامی ازدواج (هم شأن بودن)، راه انتخاب همسر (شرایط اسلامی و انسانی در انتخاب همسر)، برنامه‌های اصیل اسلام در مسأله ازدواج، بهداشت در نظام خانواده (ارزش نظافت و بهداشت در اسلام)، اخلاق اسلامی، حجاب و پاکدامنی زن، مسئولیت عظیم سرپرستی خانواده، حقوق زن و شوهر در اسلام، نقش پدر و مادر در تربیت فرزند، حقوق والدین و فرزندان، طلاق و ارث. مطالب کتاب مستند به روایات است و مؤلف کوشیده آن را در سطحی سامان دهد که برای کسانی بسیار، قابل استفاده باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 392

128- التوبه حرضن الرحمه

استاد حسین انصاریان، ترجمه: جواد علی کسار، قم، انتشارات دار الصادقین، چاپ اول، 1373، 250 صفحه، وزیری.

این اثر ترجمه‌ای است از کتاب «توبه آغوش رحمت» تالیف استاد حسین انصاریان که به زبان عربی به طبع رسیده است. یکی از مسائل مهم در دین مبین اسلام بحث توبه و بازگشت از گناهان به سوی معبود مهربان است. نگارنده در شش فصل به تبیین مباحث مربوط به توبه و توضیح هر يك با عنایت به آیات و روایات شیعه پرداخته است. در فصل اول باعنوان نعمت‌ها و مسئولیت انسان به نعمت‌هایی که خداوند به انسان عنایت کرده اشاره کرده و فراوانی و گستردگی و بی شمار بودن نعمت و راه تحصیل و توجه به آن را بر می‌شمرد و در ادامه چگونگی شکر نعمات الهی و پرهیز از ناسپاسی را بیان کرده و به زشتی بخل و اسراف و علل از دست رفتن نعمت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 393

و پاداش بجا خرج کردن آن اشاره دارد. در فصل دوم به گناه و راه درمان آن پرداخته و گناه را بیماری روح می داند و توبه را کلید آشتی با پروردگار و پاک شدن از گناهان معرفی می کند و ضمن واجب فوری و واجب اخلاقی دانستن توبه تمسک به طیبیان معالج روح (اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام) را لازم و بسیار موثرتر می شمارد. در سومین فصل با سرفصل بازگشت به حق، توبه را میراث حضرت آدم و حوا علیهما السلام می خواند و به تبیین آثار سوء گناهان و راه توبه واقعی و نیز توبه حقیقی از دیدگاه امام علی علیه السلام می پردازد. سپس مسئله توبه در قرآن را با آوردن آیاتی از قرآن به بحث می نشیند و امر به توبه در قرآن و راه توبه واقعی و پذیرش توبه و سایر مسائل آن را مطرح می کند. در فصل چهارم که یکی از جذاب ترین بخش های کتاب است با عنوان داستان توبه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 394

کنندگان، داستان هایی زیبا و معروفی از توبه گناهکاران را بیان کرده و به ترغیب میل به توبه در انسان و بازگشت به فطرت پاک ملکوتی انسان می پردازد. در فصل پنجم کتاب سود سرشار خود نگهداری و سرپیچی از فرمان نفس را گوشزد کرده و به بررسی انسان و امیال و خواسته های او پرداخته و بت نفس را مادر بتها می خواند و راه اصلاح انسان را در جهاد اکبر با نفس و مبارزه مستمر با آن دانسته تا جایی که نفس سرکش مطیع و فرمان بردار گردد و در برابر حلال و حرام الهی تسلیم شود که این تنها راه سعادت انسان و دوری از عذاب آخرت است. در آخرین فصل از کتاب به آراسته شدن به زیبایی و زدودن زشتی در بنی آدم اشاره ای داشته و ایمان به غیب و خدا و فرشتگان و برزخ و محشر و حساب و بهشت و جهنم را نشانه مردم اهل هدایت و فلاح برمی شمرد. ایمانی که از مرتبه علم

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 395

گذشته و تبدیل به یقینی مستحکم شده و راه نفوذی برای نفس اماره و شیاطین باقی نمی گذارد. در ادامه این مباحث نویسنده، آراسته شدن به زیبایی های الهی را شایسته انسان که خلیفه خداوند است دانسته و به تبیین برخی از این امور از جمله: نماز و انفاق و تقوا و اخلاص و مال حلال و ..... می پردازد. در ادامه خلیفه ذات اقدس پروردگار را به زدودن زشتی ها و پلیدی ها از نفس خود فراخوانده و قسمی از این امور شیطانی را مطرح می کند مواردی که هر يك به تنهایی

می توانند موجب هلاکت انسان در دنیا و خسارت جبران ناپذیر آخرت گردند و انسان را از سعادت و کمال دور کنند از جمله این مهالك: کبر و ریا و شهوت حرام و تهمت و غیبت و حب دنیا و .... را می توان نام برد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 396

129 رحله فی الآفاق و الأعماق شرح دعاء کمیل

استاد حسین انصاریان، ترجمه‌ی: کمال سید، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1383، 408 صفحه، وزیری.

دعا وسیله ی ارتباط میان عبد و معبود است، چه زیباست که چگونگی این ارتباط، زبان و نوع آن، از انوار طیبه اهل بیت (علیهم السلام) آموخته شود. اثر فوق شرح و تبیین مفاهیم، الفاظ و جملات دعای کمیل به زبان عربی است. دعای کمیل حاوی يك دوره معارف اخلاقی در بیان کیفیت ارتباط بنده وخالق است. و این دعا که از سوی امیرمؤمنان علی (ع) به کمیل بن زیاد نفعی آموزش داده شده است از نظر مفاهیم و الفاظ بسیار شیوا و جذاب و دارای ویژگی های برجسته ای است و از بسیاری جهات می توان آن را اثری منحصر به فرد دانست. بر این نیایش شرح های زیادی نگاشته شده است

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 397

که شرح و ترجمه فوق یکی از آن هاست. نویسنده در شرح نوشته خود، نخست درباره مفهوم دعا و جایگاه آن در قرآن مطالبی را ارائه داده، و سپس به طرح متن دعا و شرح آن پرداخته است. از دیدگاه نویسنده هر فرازی از آموزه‌های این دعا می‌تواند درهائی را از علم و حکمت و اخلاق بر روی دعا خوانان بگشاید و رذایل اخلاقی آنان را زدوده و تطهیرشان سازد. او هم چنین با استناد به حکایات و قصه‌هایی واقعی، مسئله کنش و واکنش های انسان را در عمل ثابت کرده و نتیجه می‌گیرد که آدمی از هر دست که بدهد، از همان دست می‌گیرد. یاد آور می شود این کتاب در سال 1382 نیز در بیروت توسط مؤسسه التاريخ العربی منتشر شده است.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 398

130 ملائکه الارض

استاد حسین انصاریان، ترجمه‌ی: کمال سید، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1428 ق، 512 صفحه، وزیری.

اثر حاضر ترجمه ای است از کتاب «اهل بیت عرشیان فرش نشین» که به زبان عربی منتشر شده است. در این اثر يك دوره معارف و فضایل اهل بیت (ع) دلایل و مبانی امامت و عظمت آن ها با تکیه بر آیات و روایات ارائه شده است. نویسنده مستندات زیادی از منابع روایی شیعه و اهل سنت درباره مفهوم و مصادیق اهل بیت (ع)، امامت حضرت علی (ع) و اولاد معصوم او و داستان هایی از ایثار، شجاعت، سخاوت، صبر، حلم و خدایپرستی و معنویت، عصمت، زهد و ایمان ائمه اطهار (ع) نقل کرده و به توضیح و تبیین آن ها پرداخته است. ضمن این که شرحی اجمالی از زندگی چهارده امام معصوم (ع) و سیره و رفتار و مبارزات آن ها و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 399

گزیده ای از سخنان و حکمت های آن ها در این کتاب آمده است. کتاب در پنج بخش سامان یافته است. در بخش نخست با عنوان شخصیت اهل بیت (ع)، به بحث در باره مصداق و مفهوم اهل بیت و آیات و روایات در این زمینه و لزوم شناخت آنان پرداخته است. در بخش دوم از جایگاه اهل بیت در کتاب های آسمانی ادیان دیگر و شخصیت پیامبر و اهل بیت در قرآن، تورات و انجیل سخن رفته است. بخش سوم، مربوط به دیدگاه های عارفان بزرگ در بیان مقامات و مناقب خاندان پیامبر (ص) است. در بخش چهارم با عنوان فرهنگ اهل بیت، گزیده هایی از ویژگی ها و سجایای اخلاقی معصومان (ع) بازگو شده است. نویسنده در آخرین بخش با عنوان پیروان اهل بیت، ویژگی پیروان آنان و روش پیروی را با بهره گیری از روایات و آیات برشمرده است. وی در سراسر کتاب، به مناسبت به نقل داستان هایی در موضوع می پردازد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 400

کتاب اردو

131 اهل بیت (ع) فرش نشین فرشتی

استاد حسین انصاریان، ترجمه: اقبال حیدر حیدری، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1387، 664 صفحه، وزیری.

در این اثر يك دوره معارف و فضایل اهل بیت (ع) دلایل و مبانی امامت و عظمت آن ها با تکیه بر آیات و روایات ارائه شده است. نویسنده مستندات زیادی از منابع روایی شیعه و اهل سنت درباره مفهوم و مصادیق اهل بیت (ع)، امامت حضرت علی (ع) و اولاد معصوم او و داستان هایی از ایثار، شجاعت، سخاوت، صبر، حلم و خدایپرستی و معنویت،

عصمت، زهد و ایمان ائمه اطهار (ع) نقل کرده و به توضیح و تبیین آن‌ها پرداخته است. ضمن این‌که شرحی اجمالی از زندگی چهارده امام معصوم (ع) و سیره و رفتار و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 401

مبارزات آن‌ها و گزیده‌ای از سخنان و حکمت‌های آن‌ها در این کتاب آمده است. کتاب در پنج بخش سامان یافته است. در بخش نخست با عنوان شخصیت اهل بیت (ع)، به بحث در باره مصداق و مفهوم اهل بیت و آیات و روایات در این زمینه و لزوم شناخت آنان پرداخته است. در بخش دوم از جایگاه اهل بیت در کتاب‌های آسمانی ادیان دیگر و شخصیت پیامبر و اهل بیت در قرآن، تورات و انجیل سخن رفته است. بخش سوم، مربوط به دیدگاه‌های عارفان بزرگ در بیان مقامات و مناقب خاندان پیامبر (ص) است. در بخش چهارم با عنوان فرهنگ اهل بیت، گزیده‌هایی از ویژگی‌ها و سجایای اخلاقی معصومان (ع) بازگو شده است. نویسنده در آخرین بخش با عنوان پیروان اهل بیت، ویژگی پیروان آنان و روش پیروی را با بهره‌گیری از روایات و آیات برشمرده است. وی در سراسر کتاب، به مناسبت به نقل داستان‌هایی در موضوع

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 402

می‌پردازد. هدف این ترجمه آشنا ساختن اردو زبانان با زندگی و شخصیت اهل بیت پیامبر براساس منابع مورد اعتماد می‌باشد.

132 توبه آغوش رحمت

استاد حسین انصاریان، ترجمه: اقبال حیدر حیدری، قم، انتشارات دارالعرفان، چاپ اول، 1382، 439 صفحه، وزیری.

اثر حاضر ترجمه‌ای است از کتاب «توبه آغوش رحمت» که به زبان اردو منتشر شده است. یکی از مسائل مهم در دین مبین اسلام بحث توبه و بازگشت از گناهان به سوی معبود مهربان است. نگارنده در شش فصل به تبیین مباحث مربوط به توبه و توضیح هر يك با عنایت به آیات و روایات شیعه پرداخته است. در فصل اول با عنوان نعمت‌ها و مسئولیت انسان به نعمت‌هایی که خداوند به انسان عنایت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 403

کرده اشاره کرده و فراوانی و گستردگی و بی شمار بودن نعمت و راه تحصیل و توجه به آن را بر می شمرد و در ادامه چگونگی شکر نعمات الهی و پرهیز از ناسپاسی را بیان کرده و به زشتی بخل و اسراف و علل از دست رفتن نعمت و پاداش بجا خرج کردن آن اشاره دارد. در فصل دوم به گناه و راه درمان آن پرداخته و گناه را بیماری روح می داند و توبه را کلید آشتی با پروردگار و پاک شدن از گناهان معرفی می کند و ضمن واجب فوری و واجب اخلاقی دانستن توبه تمسک به طیبیان معالج روح (اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام) را لازم و بسیار موثرتر می شمارد. در سومین فصل با سرفصل بازگشت به حق، توبه را میراث حضرت آدم و حوا علیهما السلام می خواند و به تبیین آثار سوء گناهان و راه توبه واقعی و نیز توبه حقیقی از دیدگاه امام علی علیه السلام می پردازد. سپس مسئله توبه در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 404

قرآن را با آوردن آیاتی از قرآن به بحث می نشیند و امر به توبه در قرآن و راه توبه واقعی و پذیرش توبه و سایر مسائل آن را مطرح می کند. در فصل چهارم که یکی از جذاب ترین بخش های کتاب است با عنوان داستان توبه کنندگان، داستان هایی زیبا و معروفی از توبه گناهکاران را بیان کرده و به ترغیب میل به توبه در انسان و بازگشت به فطرت پاک ملکوتی انسان می پردازد. در فصل پنجم کتاب سود سرشار خود نگهداری و سرپیچی از فرمان نفس را گوشزد کرده و به بررسی انسان وامیال و خواسته های او پرداخته و بت نفس را مادر بتها می خواند و راه اصلاح انسان را در جهاد اکبر با نفس و مبارزه مستمر با آن دانسته تا جایی که نفس سرکش مطیع و فرمان بردار گردد و در برابر حلال و حرام الهی تسلیم شود که این تنها راه سعادت انسان و دوری از عذاب آخرت است. در آخرین فصل از کتاب

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 405

به آراسته شدن به زیبایی و زدودن زشتی در بنی آدم اشاره ای داشته و ایمان به غیب و خدا و فرشتگان و برزخ و محشر و حساب و بهشت و جهنم را نشانه مردم اهل هدایت و فلاح برمی شمرد. ایمانی که از مرتبه علم گذشته و تبدیل به یقینی مستحکم شده و راه نفوذی برای نفس اماره و شیاطین باقی نمی گذارد. در ادامه این مباحث نویسنده، آراسته شدن به زیبایی های الهی را شایسته انسان که خلیفه خداوند است دانسته و به تبیین برخی از این امور از جمله: نماز و انفاق و تقوا و اخلاص و مال حلال و ..... می پردازد. در ادامه خلیفه ذات اقدس پروردگار را به زدودن زشتی ها و پلیدی ها از نفس

خود فراخوانده و قسمی از این امور شیطانی را مطرح می کند مواردی که هر يك به تنهایی می توانند موجب هلاکت انسان در دنیا و خسارت جبران ناپذیر آخرت گردند و انسان را از سعادت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 406

و کمال دور کنند از جمله این مهالك: کبر و ریا و شهوت حرام و تهمت و غیبت و حب دنیا و ... را می توان نام برد.

133 خاندان اسلام کی نظر میس

استاد حسین انصاریان، ترجمه: نثار احمد زین پوری، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1380، 520 صفحه، وزیری.

این کتاب ترجمه ای است از کتاب «نظام خانواده در اسلام» تالیف استاد حسین انصاریان که به زبان زبان اردو به طبع رسیده است. نگارنده در کتاب حاضر با توجه به تعالیم دین اسلام و با استناد از آیات قرآن و احادیث مباحثی در خصوص ساختار خانواده، اخلاق و تربیت، و نقش و اهمیت خانواده در سی فصل مطرح می سازد. که عناوین و موضوعات آن عبارت اند از: آیین ازدواج در نظام هستی، تقوای الهی در خانواده و جامعه، اهداف والای ازدواج در اسلام، موقعیت زن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 407

در تاریخ بشر و اسلام (پاسخ به افکار انحرافی نسبت به زن)، استقلال مرد و زن در اسلام، مقام زن در منطق وحی، مشکلات و موانع ازدواج، شرائط الهی و اسلامی ازدواج (هم شأن بودن)، راه انتخاب همسر (شرایط اسلامی و انسانی در انتخاب همسر)، برنامه های اصیل اسلام در مسأله ازدواج، بهداشت در نظام خانواده (ارزش نظافت و بهداشت در اسلام)، اخلاق اسلامی، حجاب و پاکدامنی زن، مسؤولیت عظیم سرپرستی خانواده، حقوق زن و شوهر در اسلام، نقش پدر و مادر در تربیت فرزند، حقوق والدین و فرزندان، طلاق و ارث. مطالب کتاب مستند به روایات است و مؤلف کوشیده آن را در سطحی سامان دهد که برای کسانی بسیار، قابل استفاده باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 408

134 شرح دعاء کمیل

استاد حسین انصاریان، ترجمه: اقبال حیدرحیدری، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1383، 504 صفحه، وزیری.

دعا وسیله ی ارتباط میان عبد و معبود است، چه زیباست که چگونگی این ارتباط، زبان و نوع آن، از انوار طیبه اهل بیت (علیهم السلام) آموخته شود. اثر فوق شرح و تبیین مفاهیم، الفاظ و جملات دعای کمیل به زبان اردو است. دعای کمیل حاوی يك دوره معارف اخلاقی در بیان کیفیت ارتباط بنده وخالق است. و این دعا که از سوی امیرمؤمنان علی (ع) به کمیل بن زیاد نخی آموزش داده شده است از نظر مفاهیم و الفاظ بسیار شیوا و جذاب و دارای ویژگی های برجسته ای است و از بسیاری جهات می توان آن را اثری منحصر به فرد دانست. بر این نیایش شرح های زیادی نگاشته شده است که

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 409

شرح و ترجمه فوق یکی از آن هاست. نویسنده در شرح نوشته خود، نخست درباره مفهوم دعا و جایگاه آن در قرآن مطالبی را ارائه داده، و سپس به طرح متن دعا و شرح آن پرداخته است. از دیدگاه نویسنده هر فرازی از آموزه های این دعا می تواند درهائی را از علم و حکمت و اخلاق بر روی دعا خوانان بگشاید و رذایل اخلاقی آنان را زدوده و تطهیرشان سازد. او هم چنین با استناد به حکایات و قصه های واقعی، مسئله کنش و واکنش های انسان را در عمل ثابت کرده و نتیجه می گیرد که آدمی از هر دست که بدهد، از همان دست می گیرد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 410

کتاب ترکی آذری

135 اهل البیت (ع) ملائکه الارض

استاد حسین انصاریان، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1386، 384 صفحه، رقی.

اثر حاضر ترجمه ای است از کتاب «اهل بیت عرشیان فرش نشین» که به زبان ترکی آذربایجانی و به خط کریل منتشر شده است. در این اثر يك دوره معارف و فضایل اهل بیت (ع) دلایل و مبانی امامت و عظمت آن ها با تکیه بر آیات و روایات ارائه شده است. نویسنده مستندات زیادی از منابع روایی شیعه و اهل سنت درباره مفهوم و مصادیق اهل بیت (ع)، امامت حضرت علی (ع) و اولاد معصوم او و داستان هایی از ایشان، شجاعت، سخاوت، صبر، حلم و خداپرستی و معنویت، عصمت، زهد و ایمان ائمه اطهار (ع) نقل کرده و به توضیح و تبیین آن ها پرداخته است. ضمن

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 411

این که شرحی اجمالی از زندگی چهارده امام معصوم (ع) و سیره و رفتار و مبارزات آن ها و گزیده‌ای از سخنان و حکمت‌های آن ها در این کتاب آمده است. کتاب در پنج بخش سامان یافته است. در بخش نخست با عنوان شخصیت اهل بیت (ع)، به بحث در باره مصداق و مفهوم اهل بیت و آیات و روایات در این زمینه و لزوم شناخت آنان پرداخته است. در بخش دوم از جایگاه اهل بیت در کتاب‌های آسمانی ادیان دیگر و شخصیت پیامبر و اهل بیت در قرآن، تورات و انجیل سخن رفته است. بخش سوم، مربوط به دیدگاه‌های عارفان بزرگ در بیان مقامات و مناقب خاندان پیامبر (ص) است. در بخش چهارم با عنوان فرهنگ اهل بیت، گزیده‌هایی از ویژگی‌ها و سجایای اخلاقی معصومان (ع) بازگو شده است. نویسنده در آخرین بخش با عنوان پیروان اهل بیت، ویژگی پیروان آنان و روش پیروی را با بهره‌گیری از روایات و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 412

آیات برشمرده است. وی در سراسر کتاب، به مناسبت به نقل داستان‌هایی در موضوع می‌پردازد.

136 شرح دعاء کمیل

استاد حسین انصاریان ترجمه: محمد آذری، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1383، 383 صفحه، رقعی.

دعا وسیله‌ی ارتباط میان عبد و معبود است، چه زیباست که چگونگی این ارتباط، زبان و نوع آن، از انوار طیبه اهل بیت (علیهم السلام) آموخته شود. اثر فوق شرح و تبیین مفاهیم، الفاظ و جملات دعای کمیل به زبان ترکی آذری و به خط کرپل است. دعای کمیل حاوی يك دوره معارف اخلاقی در بیان کیفیت ارتباط بنده و خالق است. و این دعا که از سوی امیرمؤمنان علی (ع) به کمیل بن زیاد نخعی آموزش داده شده است از نظر مفاهیم و الفاظ بسیار شیوا و جذاب و دارای

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 413

ویژگی‌های برجسته‌ای است و از بسیاری جهات می‌توان آن را اثری منحصر به فرد دانست. بر این نیایش شرح‌های زیادی نگاشته شده است که شرح و ترجمه فوق یکی از آن هاست. نویسنده در شرح نوشته خود، نخست درباره مفهوم دعا و جایگاه آن در قرآن مطالبی را ارایه داده، و سپس به طرح متن دعا و شرح آن پرداخته است. از دیدگاه نویسنده هر

فرازی از آموزه‌های این دعا می‌تواند درهائی را از علم و حکمت و اخلاق بر روی دعا خوانان بگشاید و رذایل اخلاقی آنان را زدوده و تطهیرشان سازد. او هم چنین با استناد به حکایات و قصه‌هایی واقعی، مسئله کنش و واکنش‌های انسان را در عمل ثابت کرده و نتیجه می‌گیرد که آدمی از هر دست که بدهد، از همان دست می‌گیرد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 414

137 نظام خانواده در اسلام

استاد حسین انصاریان، ترجمه: مقصود سعید اوف، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1383، 383 صفحه، رقی.

این کتاب ترجمه‌ای است از «نظام خانواده در اسلام» تألیف استاد: حسین انصاریان که به زبان ترکی آذری و به خط کریل به طبع رسیده است. نگارنده در کتاب حاضر با توجه به تعالیم دین اسلام و با استناد از آیات قرآن و احادیث مباحثی در خصوص ساختار خانواده، اخلاق و تربیت، و نقش و اهمیت خانواده در سی فصل مطرح می‌سازد. که عناوین و موضوعات آن عبارت‌اند از: آیین ازدواج در نظام هستی، تقوای الهی در خانواده و جامعه، اهداف والای ازدواج در اسلام، موقعیت زن در تاریخ بشر و اسلام (پاسخ به افکار انحرافی نسبت به زن)، استقلال مرد و زن در اسلام، مقام زن در منطق وحی، مشکلات و موانع ازدواج، شرایط الهی و اسلامی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 415

ازدواج (هم شأن بودن)، راه انتخاب همسر (شرایط اسلامی و انسانی در انتخاب همسر)، برنامه‌های اصیل اسلام در مسأله ازدواج، بهداشت در نظام خانواده (ارزش نظافت و بهداشت در اسلام)، اخلاق اسلامی، حجاب و پاکدامنی زن، مسؤلیت عظیم سرپرستی خانواده، حقوق زن و شوهر در اسلام، نقش پدر و مادر در تربیت فرزند، حقوق والدین و فرزندان، طلاق و ارث. مطالب کتاب مستند به روایات است و مؤلف کوشیده آن را در سطحی سامان دهد که برای کسانی بسیار، قابل استفاده باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 416

کتاب ترکی استانبولی

138 شرح دعاء کمیل

استاد حسین انصاریان، ترجمه: سید علی بوتی، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 2003 م، 568 صفحه، رقعی.

دعا وسیله ی ارتباط میان عبد و معبود است، چه زیباست که چگونگی این ارتباط، زبان و نوع آن، از انوار طیبه اهل بیت (علیهم السلام) آموخته شود. اثر فوق شرح و تبیین مفاهیم، الفاظ و جملات دعای کمیل به زبان ترکی استانبولی است. دعای کمیل حاوی يك دوره معارف اخلاقی در بیان کیفیت ارتباط بنده وخالق است. و این دعا که از سوی امیرمؤمنان علی (ع) به کمیل بن زیاد نخعی آموزش داده شده است از نظر مفاهیم و الفاظ بسیار شیوا و جذاب و دارای ویژگی های برجسته ای است و از بسیاری جهات می توان آن را اثری منحصر به فرد

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 417

دانست. بر این نیایش شرح های زیادی نگاشته شده است که شرح و ترجمه فوق یکی از آن هاست. نویسنده در شرح نوشته خود، نخست درباره مفهوم دعا و جایگاه آن در قرآن مطالبی را ارایه داده، و سپس به طرح متن دعا و شرح آن پرداخته است. از دیدگاه نویسنده هر فرازی از آموزه های این دعا می تواند درهائی را از علم و حکمت و اخلاق بر روی دعا خوانان بگشاید و رذایل اخلاقی آنان را زدوده و تطهیرشان سازد. او هم چنین با استناد به حکایات و قصه های واقعی، مسئله کنش و واکنش های انسان را در عمل ثابت کرده و نتیجه می گیرد که آدمی از هر دست که بدهد، از همان دست می گیرد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 418

139 نظام خانواده در اسلام

استاد حسین انصاریان، ترجمه: قدری چلیک، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1382، 512 صفحه، رقعی.

این کتاب ترجمه ای است از «نظام خانواده در اسلام» تألیف استاد: حسین انصاریان که به زبان ترکی استانبولی به طبع رسیده است. نگارنده در کتاب حاضر با توجه به تعالیم دین اسلام و با استناد از آیات قرآن و احادیث مباحثی در خصوص ساختار خانواده، اخلاق و تربیت، و نقش واهمیت خانواده در سی فصل مطرح می سازد. که عناوین و موضوعات آن عبارت اند از: آیین ازدواج در نظام هستی، تقوای الهی در خانواده و جامعه، اهداف والای ازدواج در اسلام، موقعیت زن در تاریخ بشر و اسلام (پاسخ به افکار انحرافی نسبت به زن)، استقلال مرد و زن در اسلام، مقام زن در منطق وحی، مشکلات و موانع ازدواج، شرائط الهی و اسلامی

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 419

ازدواج (هم شأن بودن)، راه انتخاب همسر (شرایط اسلامی و انسانی در انتخاب همسر)، برنامه‌های اصیل اسلام در مسأله ازدواج، بهداشت در نظام خانواده (ارزش نظافت و بهداشت در اسلام)، اخلاق اسلامی، حجاب و پاکدامنی زن، مسؤلیت عظیم سرپرستی خانواده، حقوق زن و شوهر در اسلام، نقش پدر و مادر در تربیت فرزند، حقوق والدین و فرزندان، طلاق و ارث. مطالب کتاب مستند به روایات است و مؤلف کوشیده آن را در سطحی سامان دهد که برای کسانی بسیار، قابل استفاده باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 420

کتاب انگلیسی

140 با کاروان نور: نگرشی به شخصیت اصحاب سیدالشهداء (ع)

استاد حسین انصاریان، ترجمه: شریف، قم، انتشارات دار الصادقین، چاپ اول، 1377، 85 صفحه، جیبی.

این کتاب ترجمه انگلیسی کتاب «با کاروان نور» استاد حسین انصاریان است. نگارنده با هدف آشنایی خوانندگان با اوصاف و حالات یاران امام حسین (ع) این اثر را فراهم آورده است. وی معتقد است، حماسه بزرگ و بی‌مانند عاشورا اصل فداکاری‌ها و جانفشانی‌های مؤمنان و عاشقان تربیت یافته مکتب رسالت است. نویسنده کوشیده است تصویری درخشان و روشن از این شهیدان ملکوتی ترسیم کند. او نخست، ضمن اشاره روحانی و عرفانی به این رخداد بزرگ به مطالعه و بررسی مکاشفه امام حسین (ع)، نظریات امام

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 421

علی (ع) در قسمتی از خطبه 133 نهج البلاغه و توصیف آسمانیان و زمینیان، بصیرت و معرفت اصحاب حسین بن علی (ع) و نیز آراء و اقوال دیگر عالمان و محدثان درباره این رویداد استثنایی می‌پردازد. در این نوشتار، علاوه برتوصیف شخصیت و فضایل امام حسین (ع)، شرحی از زندگی 20 تن از یاران آن حضرت، همراه با حکایتی از آنان در واقعه کربلا، آورده شده است، این اشخاص عبارت‌اند از: یزید بن ثبیط عبقرسی، عابس بن شیب شاکری، ابوتمامه صائری، فرزند برادر خدیقه بن اسیدغفاری، ابو الحتوف بن حرث و سعد بن حرث، اسلم بن عمرو، وهب بن وهب، جابر بن

حجاج، جابر بن عروه غفاری، جناده بن حرث انصاری، حبیب بن مظاهر اسدی، حنظله بن اسعد شباسی، مردی با بصیرت از قبیله حزیفه، سعید بن عبدالله حنفی، سوید بن عمرو، عبدالله بن عمیر، مالک بن عبد و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 422

سیف بن حارث، مسلم بن عوسجه، هفهاف بن مهند راسپی، قمر بنی هاشم. مؤلف در بخش پایانی این کتاب حکایات و داستان های شگفت‌انگیزی درباره واقعه کربلا از زبان فقیهان و محدثان با استناد به منابع تاریخی و روایی فراهم آمده است.

141 توبه آغوش رحمت

استاد حسین انصاریان، ترجمه: عبدالله الشهین، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1383، 304 صفحه، رقی.

این اثر ترجمه‌ای است از کتاب «توبه آغوش رحمت» تألیف استاد حسین انصاریان که به زبان انگلیسی به طبع رسیده است. یکی از مسائل مهم در دین مبین اسلام بحث توبه و بازگشت از گناهان به سوی معبود مهربان است. نگارنده در شش فصل به تبیین مباحث مربوط به توبه و توضیح هر يك با عنایت به آیات و روایات شیعه پرداخته است. در فصل اول باعنوان نعمت

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 423

ها و مسئولیت انسان به نعمت هایی که خداوند به انسان عنایت کرده اشاره کرده و فراوانی و گستردگی و بی شمار بودن نعمت و راه تحصیل و توجه به آن را بر می شمرد و در ادامه چگونگی شکر نعمات الهی و پرهیز از ناسپاسی را بیان کرده و به زشتی بخل و اسراف و علل از دست رفتن نعمت و پاداش بجا خرج کردن آن اشاره دارد. در فصل دوم به گناه و راه درمان آن پرداخته و گناه را بیماری روح می داند و توبه را کلید آشتی با پروردگار و پاک شدن از گناهان معرفی می کند و ضمن واجب فوری و واجب اخلاقی دانستن توبه تمسك به طیبیان معالج روح (اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام) را لازم و بسیار موثرتر می شمارد. در سومین فصل با سرفصل بازگشت به حق، توبه را میراث حضرت آدم و حوا علیهما السلام می خواند و به تبیین آثار سوء گناهان و راه توبه واقعی و نیز توبه حقیقی از دیدگاه

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 424

امام علی علیه السلام می پردازد. سپس مسئله توبه در قرآن را با آوردن آیاتی از قرآن به بحث می نشیند و امر به توبه در قرآن و راه توبه واقعی و پذیرش توبه و سایر مسائل آن را مطرح می کند. در فصل چهارم که یکی از جذاب ترین بخش های کتاب است با عنوان داستان توبه کنندگان، داستان هایی زیبا و معروفی از توبه گناهکاران را بیان کرده و به ترغیب میل به توبه در انسان و بازگشت به فطرت پاک ملکوتی انسان می پردازد. در فصل پنجم کتاب سود سرشار خود نگهداری و سرپیچی از فرمان نفس را گوشزد کرده و به بررسی انسان و امیال و خواسته های او پرداخته و بت نفس را مادر بتها می خواند و راه اصلاح انسان را در جهاد اکبر با نفس و مبارزه مستمر با آن دانسته تا جایی که نفس سرکش مطیع و فرمان بردار گردد و در برابر حلال و حرام الهی تسلیم شود که این تنها

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 425

راه سعادت انسان و دوری از عذاب آخرت است. در آخرین فصل از کتاب به آراسته شدن به زیبایی و زدودن زشتی در بنی آدم اشاره ای داشته و ایمان به غیب و خدا و فرشتگان و برزخ و محشر و حساب و بهشت و جهنم را نشانه مردم اهل هدایت و فلاح برمی شمرد. ایمانی که از مرتبه علم گذشته و تبدیل به یقینی مستحکم شده و راه نفوذی برای نفس اماره و شیاطین باقی نمی گذارد. در ادامه این مباحث نویسنده، آراسته شدن به زیبایی های الهی را شایسته انسان که خلیفه خداوند است دانسته و به تبیین برخی از این امور از جمله: نماز و انفاق و تقوا و اخلاص و مال حلال و ..... می پردازد. در ادامه خلیفه ذات اقدس پروردگار را به زدودن زشتی ها و پلیدی ها از نفس خود فراخوانده و قسمی از این امور شیطانی را مطرح می کند مواردی که هر يك به تنهایی می توانند موجب هلاکت انسان در

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 426

دنیا و خسارت جبران ناپذیر آخرت گردند و انسان را از سعادت و کمال دور کنند از جمله این مهالك: کبر و ریا و شهوت حرام و تهمت و غیبت و حب دنیا و .... را می توان نام برد.

142 دیار عاشقان: تفسیر جامع صحیفه سجادیه حضرت زین العابدین (ع) (جلد 1-2)

استاد حسین انصاریان، تصحیح حسین استاد ولی، چاپ سوم، تهران، انتشارات پیام آزادی، صفحه، وزیری.

این اثر شرح و تفسیری جامع بر صحیفه سجادیه است که در هفت جلد به چاپ رسیده است و دو مجلد آن به زبان انگلیسی ترجمه شده است. مولف تمامی دعا‌های صحیفه سجادیه را پس از ترجمه، شرح نموده و مهم‌ترین مباحث مربوط در هر فراز را به تفصیل بیان نموده است. جامعیت مطالب مطرح شده، حکایات و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 427

لطایف و اشعار عارفانه و مناجاتی، نثر ساده و روان و یکدست و تقریظ عالمانه علامه محمد تقی جعفری، یکی از کامل‌ترین کتاب در زمینه صحیفه سجادیه را پایه گذاشته است. یاد آور می‌گردد کتاب حاضر با ویژگی‌های جدید در دوازده جلد منتشر گردیده است.

143 شرح دعاء کمیل

استاد حسین انصاریان، ترجمه: حمید ه الهی نیا، قم، انتشارات انصاریان، چاپ دوم، 1386، 408 صفحه، وزیری.

دعا وسیله‌ی ارتباط میان عبد و معبود است، چه زیباست که چگونگی این ارتباط، زبان و نوع آن، از انوار طیبه اهل بیت (علیهم السلام) آموخته شود. اثر فوق شرح و تبیین مفاهیم، الفاظ و جملات دعای کمیل به زبان انگلیسی است. دعای کمیل حاوی يك دوره معارف اخلاقی در بیان کیفیت ارتباط بنده وخالق است. و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 428

این دعا که از سوی امیرمؤمنان علی (ع) به کمیل بن زیاد نخعی آموزش داده شده است از نظر مفاهیم و الفاظ بسیار شیوا و جذاب و دارای ویژگی‌های برجسته‌ای است و از بسیاری جهات می‌توان آن را اثری منحصر به فرد دانست. بر این نیایش شرح‌های زیادی نگاشته شده است که شرح و ترجمه فوق یکی از آن‌هاست. نویسنده در شرح نوشته خود، نخست درباره مفهوم دعا و جایگاه آن در قرآن مطالبی را ارائه داده، و سپس به طرح متن دعا و شرح آن پرداخته است. از دیدگاه نویسنده هر فرازی از آموزه‌های این دعا می‌تواند درهایی را از علم و حکمت و اخلاق بر روی دعا خوانان بگشاید و رذایل اخلاقی آنان را زدوده و تطهیرشان سازد. او هم چنین با استناد به حکایات و قصه‌هایی واقعی، مسئله کنش و واکنش‌های انسان را در عمل ثابت کرده و

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 429

نتیجه می‌گیرد که آدمی از هر دست که بدهد، از همان دست می‌گیرد.

144 نظام خانواده در اسلام

استاد حسین انصاریان، ترجمه: خانم لیزا زینب مورگان، قم، انتشارات انصاریان، چاپ اول، 1379، 248 صفحه، وزیری.

این کتاب ترجمه‌ای است از «نظام خانواده در اسلام» تألیف استاد: حسین انصاریان که به زبان انگلیسی به طبع رسیده است. نگارنده در کتاب حاضر با توجه به تعالیم دین اسلام و با استناد از آیات قرآن و احادیث مباحثی در خصوص ساختار خانواده، اخلاق و تربیت، و نقش و اهمیت خانواده در سی فصل مطرح می‌سازد. که عناوین و موضوعات آن عبارت‌اند از: آیین ازدواج در نظام هستی، تقوای الهی در خانواده و جامعه، اهداف والای ازدواج در اسلام، موقعیت زن در تاریخ

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 430

بشر و اسلام (پاسخ به افکار انحرافی نسبت به زن)، استقلال مرد و زن در اسلام، مقام زن در منطق وحی، مشکلات و موانع ازدواج، شرائط الهی و اسلامی ازدواج (هم شأن بودن)، راه انتخاب همسر (شرائط اسلامی و انسانی در انتخاب همسر)، برنامه‌های اصیل اسلام در مسأله ازدواج، بهداشت در نظام خانواده (ارزش نظافت و بهداشت در اسلام)، اخلاق اسلامی، حجاب و پاکدامنی زن، مسؤولیت عظیم سرپرستی خانواده، حقوق زن و شوهر در اسلام، نقش پدر و مادر در تربیت فرزند، حقوق والدین و فرزندان، طلاق و ارث. مطالب کتاب مستند به روایات است و مؤلف کوشیده آن را در سطحی سامان دهد که برای کسانی بسیار، قابل استفاده باشد.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 431

فصل یازدهم مقالات، مصاحبه‌ها و ...

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 432

1- آیت الله العظمی بروجردی افق طلوع علم بودند

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

2- آفرینش تمام مخلوقات بر پایه حسن، زیبایی و نیکویی است و این حقیقت را قرآن کریم به صراحت بیان کرده است

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

3- اخلاق و سیره چند بعدی امام عصر (عج)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه رسالت (30 مرداد 1387) صفحه 6.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 433

4- اخلاق و سیره چند بعدی امام عصر (عج)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه صدای عدالت (18 مهر 1385)

5- ارزش روزه و روزه دار

حسین انصاریان، روزنامه صدای عدالت (5 مهر 1385)

6- از فرش تا عرش: نگاهی به اهداف تعالی بخش معراج پیامبر اعظم (ص) درگفتگو با حجت الاسلام و المسلمین استاد

حسین انصاریان

حامد گیلانی، روزنامه قدس (23 اردیبهشت 1385)

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 434

7- امام رضا (ع) و مشکلات فرهنگی زمانه: گفت و گو با استاد حسین انصاریان

ملیحه پژمان، ماهنامه زائر، شماره 128 (مرداد 1384) صفحه 4- 5.

8- امروز حوزه علمیه قم فروزانترین نور را در بین حوزه‌های علمیه تشیع دارد

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

9- انتقاد شیخ حسین انصاریان از مجموعه یوسف پیامبر

روزنامه اعتماد، شماره 1829 (5 آذر 1387) صفحه 16.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 435

10- انتقاد شیخ حسین انصاریان از سریال یوسف (ع)

منبع: www.jahannews.com/fa/pages/?cid/36448

11- انصاریان، حسین

(شرح مختصری از زندگی و فعالیت های علمی و اجتماعی) از کتاب گنجینه دانشمندان (جلد 9) محمد شریف رازی،

قم، ناشر: مؤلف، چاپ اول، 1370، صفحه 94- 96.

12- انصاریان، حسین شرح مختصری از زندگی و فعالیت های علمی و اجتماعی از کتاب فرهنگ رجال و مشاهیر تاریخ

معاصر ایران، ج 2، صفحه 180

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 436

13- اهداف تعالی بخش معراج

گفت و گو با حجت الاسلام والمسلمین استاد حسین انصاریان محقق و کارشناس مذهبی، به اهتمام حامد حقیقت شناس گیلانی، پیام و پیامبر (ص): سلسله گفت و گوهایی پیرامون سیره و شخصیت تائبناک پیامبر اعظم (ص) در قرآن، تاریخ و روایات، تهران، شرکت انتشارات سوره مهر، چاپ اول، 1388، صفحه 31 - 39.

14- ایام اعتکاف، ایام انس با پروردگار

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، رونامه صدای عدالت (16 مرداد 1385)

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 437

15- ایمان و اهل ایمان

استاد حسین انصاریان، ماهنامه اصلاح و تربیت، شماره پیاپی 145 (فروردین 1386) صفحه 33 - 37.

16- ایمان و اهل ایمان

حجت الاسلام استاد حسین انصاریان، ماهنامه اصلاح و تربیت، شماره پیاپی 146 (اردیبهشت 1386) صفحه 29 - 32.

17- اینگونه تبلیغ کنیم

حجت الاسلام والمسلمین حسین انصاریان، ماهنامه زائر، شماره 147 (اسفند 1385) صفحه 3.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 438

18- باید به جای پرداختن به بحث های تفرقه انگیز در راه سازندگی و کمک به محرومان قدم برداشت

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان، روزنامه جمهوری اسلامی (6 آبان 1374) صفحه 3.

19- به پیامبر نسبت خطا ندهید: پاسخ حسین انصاریان به شبهات وارده در قسمت اخیر سریال حضرت یوسف

روزنامه اعتماد ملی، شماره 797 (4 آذر 1387) صفحه 7.

20- بیا با ما به کوی دلستان: کاری به بهانه استقبال از مجلس وعظ حضرت حجه الاسلام انصاریان در آستانه اشرفیه

غلامعلی بامداد ماجیانی، نسیم، سال دهم، شماره 2630، (19 اردیبهشت 1387)، صفحه 4.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 439

21- پاسخ به شبهاتی پیرامون امام عصر (عج)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه رسالت (27 بهمن 1384)

22- پاسخ‌های شیخ حسین انصاریان به شبهات سریال یوسف

منبع: www.tabnak.ir/pages/?cid/26571 (آذر 1387)

23- پایه‌های سعادت

انصاریان، حسین، از کتاب گفتار وعاظ: مجموعه سخنرانیهای جمعی از دانشمندان و وعاظ مشهور ایران (جلد اول)،
محمد مهدی تاج لنگرودی، تهران، انتشارات ممتاز، چاپ دوازدهم، 1378، صفحه: 57-70

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 440

24- پیام رسانی دینی بایسته ها و نبایسته ها در گفت و گو با حجه الاسلام و المسلمین استاد حاج حسین انصاریان

حوزه، سال بیست و ششم، شماره پیاپی 152 (تابستان 1388)، صفحه 19-97. (ویژه نامه حوزه و خرافه زدایی 2)

25- پیامبر ما کیست؟

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه رسالت، شماره 5868 (31 اردیبهشت 1385) صفحه

26- تبلیغات منفی، نیرنگ تازه دشمنان علیه قرآن و عترت است

حجت الاسلام و المسلمین انصاریان، منبع: www.hawzahnews.com

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 441

27- ترجمه [قرآن کریم] حسین انصاریان

بهاء‌الدین خرمشاهی، بررسی ترجمه های امروزی فارسی قرآن کریم، قم، مؤسسه فرهنگی ترجمان وحی، چاپ اول، 1388،
صفحه 417 - 405.

28- ترجمه ای از قرآن کریم به زبان فارسی از استاد حسین انصاریان

دو فصلنامه ترجمان وحی، شماره 16 (پاییز و زمستان 1383) صفحه 116.

29- ترجمه قرآن و مترجمان ضرورتها و روشها: در گفت و گو با صاحب نظران و مترجمان

روزنامه اطلاعات، شماره 23752 (24 مهر 1385) صفحه 6 (بخش اول)

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 442

30- ترجمه قرآن و مترجمان، ضرورت ها و روش ها

بینات، شماره 49 و 50 (بهار و تابستان 1385) صفحه 88 تا 167 (مصاحبه شونده: انصاریان، حسین و ....)

31- تفسیر حکیم توسط حجت‌الاسلام و المسلمین حسین انصاریان در دست تحریر قرار گرفته است.

منبع: www.iqna.ir

32- تمامی علماء و مراجع گذشته همگی محوریت خود را خشنودی و رضایت حضرت ربوبی قرار داده بودند و از این رو
بر دل‌های مردم حکومت می کردند

حجت‌الاسلام و المسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 443

33- توبه

استاد حسین انصاریان، ماهنامه اصلاح و تربیت، شماره پیاپی 148 (تیر 1386) صفحه 38-39.

34- توبه

استاد شیخ حسین انصاریان، ماهنامه اصلاح و تربیت، شماره پیاپی 147 (خرداد 1386) صفحه 48-52.

35- ره توشه

روزنامه رسالت شماره 6739 (6/4/1388)، صفحه 6 (اخلاق). (بر گرفته از کتاب توبه آغوش رحمت، حجت الاسلام و المسلمین انصاریان ص 72).

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 444

36- توبه، آغوش رحمت

روزنامه رسالت، شماره 6501 (24 مرداد 1387) صفحه 18 (معرفی کتاب توبه آغوش رحمت)

37- چهل سال تجربه منبر: گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین انصاریان

هفته نامه افق حوزه، سال سوم، شماره 19 (پیاپی 59)، دوشنبه 13 مهر 1383، صفحه 4.

38- جهاد فرهنگی ایستادگی در برابر هجمه‌های دشمنان است

حجت الاسلام شیخ حسین انصاریان، منبع:

<http://www.farsnews.net/newstext.php?nn/8901180056>

39- جلسات عزاداری را تنها با انجام مداحی و روضه‌خوانی تمام نکنید و در هر جلسه از بیانات روحانیان وارسته بهره‌مند شوید تا فرزندان شما از

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 445

شبهه افکنی ها و تبلیغات دشمن در امان بمانند

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

40- جوانان با هوشیاری کامل در صحنه باشند و به کاروان حماسه سازان عاشورا پیوندند

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان، روزنامه جمهوری اسلامی (14 شهریور 1366) صفحه 10 و 8.

41- حجه الاسلام شیخ حسین انصاریان، مردی که هم می جنگید و هم منبر می رفت

منبع:

<http://www.sajed.ir/new/memoirs/razmandegan/9888.html>

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 446

42- چشمه سار عشق

روزنامه جمهوری اسلامی (23 فروردین 1378) صفحه 11. مجموعه شعر چشمه سار عشق

43 چگونه انسان میمون شد! حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه کیهان (11 تیر 1381) صفحه

14. [در رابطه با سخنان هاشم آغاچری]

44- حادثه ای بی مانند

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه رسالت، شماره 6071 (7 بهمن 1385)، صفحه 6.

45- حماسه وجود اخلاقی حضرت زهرا (س)

استاد حسین انصاریان، روزنامه رسالت، شماره 5912 (24 تیر 1385) صفحه 19.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 447

46- خاطرات حجت الاسلام والمسلمین حسین انصاریان در مورد فضائل اخلاقی سید احمد خمینی

روزنامه کیهان (2 اردیبهشت 1374) صفحه 14.

47- خاطرات شیخ حسین انصاریان از پهلوان تختی

منبع: <http://www.rajanews.com/detail.asp?id/47599>

48- خانه دوست

شیخ حسین انصاریان، دوماهنامه بشارت، شماره 53 (خرداد و تیر 1385) صفحه 36.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 448

49- در آینده نزدیک فرهنگ اهل بیت (ع) جهانی می شود

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

50- در شرایط کنونی، جامعه نیاز به سازندگی دارد ...

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان، روزنامه کار و کارگر (6 آبان 1374) صفحه 2.

51- دشمنان برای خاموش کردن صدای قم هم قسم شده اند

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 449

52- راز تفسیرهای ساده: آیه آیه با کتاب آسمانی

آیه ضمیمه قرآنی، هفته نامه جوان همشهری، شماره 3 (خرداد 1388) «در باره تفسیر قرآن استاد انصاریان»

53- رمضان تجلی گاه همه واقیعت ها

حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ حسین انصاریان، روزنامه رسالت (23 بهمن 1372) صفحه 1.

54- روحانیت يك تشکیلات در خط صحیح اسلام و فقاہت است

حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ حسین انصاریان، روزنامه رسالت (14 اسفند 1374) صفحه 4.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 450

55- زیر سؤال بردن اصول مسلم اسلام و انقلاب گناه نا بخشودنی است

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان، روزنامه رسالت (6 آبان 1374) صفحه 6.

56- سخنرانی اخلاقی و عرفانی شیخ حسین انصاریان پیرامون وظیفه شعراء در جامعه اسلامی

مجله امید انقلاب، شماره 72، صفحه 65-60.

57- سفری به سوی شگفتی ها: به مناسبت 17 رمضان، سالروز وقوع معراج پیامبر اعظم (ص)

حامد گیلانی، روزنامه قدس، شماره 5399 (19 مهر 1385) صفحه 11 (حجت الاسلام والمسلمین حسین انصاریان در گفت وگو با قدس)

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 451

58- سلوک یادگار امام (ره) از زبان یاران

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان، سروش، سال 16 شماره 733 (19 فروردین 1374) صفحه 9 و 10.

59- شب نچواهای عاشقانه: لیالی قدر و طلب بخشش از خداوند

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه قدس، شماره 5402 (24 مهر 1385) صفحه 6.

60- شب وصل است و طی شد نامه هجر

حجت الاسلام و المسلمین انصاریان، روزنامه رسالت (12 اسفند 1372) صفحه 5.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 452

61- شرح دعای کمیل (1)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 239 (آبان 1380) صفحه 16-19

62- شرح دعای کمیل (2)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 240 (آذر 1380) صفحه 18-22

63- شرح دعای کمیل (3)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 241 (دی 1380) صفحه 18-21.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 453

64- شرح دعای کمیل (4)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 242 (بهمن 1380) صفحه 14-17.

65- شرح دعای کمیل (5)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 243-244 (فروردین 1381) صفحه 24-29.

66- شرح دعای کمیل (6)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 245 (اردیبهشت 1381) صفحه 11-15.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 454

67- شرح دعای کمیل (7)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 246 (خرداد 1381) صفحه 12

68- شرح دعای کمیل (8)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 247 (تیر 1381) صفحه 12-16.

69- شرح دعای کمیل (9)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 248 (مرداد 1381) صفحه 9-15.

70- شرح دعای کمیل (10)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 249 (شهریور 1381) صفحه 20-23.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 455

71- شرح دعای کمیل (11)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 250 (مهر 1381)
صفحه 22

72- شرح دعای کمیل (12)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 251 (آبان 1381)
صفحه 15-18.

73- شرح دعای کمیل (13)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 252 (آذر 1381)
صفحه 12-15.

74- شرح دعای کمیل (14)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و دوم، شماره 253 (دی 1381)
صفحه 14-17.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 456

75- شرح دعای کمیل (15)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و دوم، شماره 254 (بهمن 1381)
صفحه 20-23.

76- شرح دعای کمیل (16)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و دوم، شماره 255-256 (فروردین 1382)
صفحه 20-25.

77- شرح دعای کمیل (17)

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و دوم، شماره 259 (تیر 1382) صفحه 17-19.

78- شیخ حسین و جبهه (شیخ حسین انصاریان از دوران جنگ می گوید)

منبع:

<http://www.tebyan.net/godlypeople/jihad/martyrdomculture/principles/articles/2007/7/25/43739.html>

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 457

79- طلاب در چارچوب هیچ گروهی قرار نگیرند

حجت الاسلام و المسلمین انصاریان،

منبع: www.hawzahnews.com

80- عاشورا، حادثه ای بی مانند

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه اطلاعات، (27 اسفند 1381) صفحه.

81- عرفان

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، نشریه همسر، سال پنجم، شماره 35 (خرداد 1381) صفحه 5.

82- عرفان

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، نشریه همسر، سال پنجم، شماره 37 (مرداد 1381) صفحه 5.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 458

83- عرفان: اصول زندگی عارفان

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، نشریه همسر، سال پنجم، شماره 40 (سال 1381) صفحه 5.

84- عرفان: توضیح کلمه عارف و عرفان و مقامات عرفان و عارفان

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، نشریه همسر، شماره سال پنجم، شماره 39 (مهر 1381) صفحه 5.

85- عرفان: سرچشمه مکتب عرفان

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، نشریه همسر، سال پنجم، شماره 36 (تیر 1381) صفحه 5.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 459

86- عصر عدل، رفاه، صلح و امنیت پایدار

استاد حسین انصاریان، روزنامه رسالت شماره 6409 (2 اردیبهشت 1387) صفحه 19.

87- فرهنگ مهرورزی

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، روزنامه رسالت شماره 6797 (16 / 6 / 1388)، صفحه 17. (معرفی کتاب فرهنگ مهرورزی تألیف استاد حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان)

88- قرآن، کتاب زندگی انسان

حجت الاسلام و المسلمین انصاریان، روزنامه اطلاعات (9 خرداد 1370) صفحه 7.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 460

89- قطعه ای از بهشت در دنیای مادی

حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ حسین انصاریان، روزنامه رسالت (24 بهمن 1372) صفحه 1 و 16.

90- کتاب تفسیر شیخ حسین انصاریان چاپ می شود

مدیرعامل مرکز تحقیقاتی دارالعرفان شیعی، منبع:

<http://www.farsnews.net/newstext.php?nn/8901180063>

91- کوثر خانه وحی

استاد حسین انصاریان، روزنامه رسالت (18 تیر 1384) صفحه.

92- گفتاری از حجت الاسلام حسین انصاریان؛ خون حسین (ع) برتر از هر مرکب

منبع:

<http://www.irna.ir/View/FullStory/?NewsId/862145>

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 461

93- گفتگو با سه تن از دوستان نزدیک حجت الاسلام و المسلمین حاج سید احمد خمینی

میزگرد مصاحبه شونده: انصاریان، حسین و ... نشریه اندیشه دانشجو، شماره پیاپی 10-9 (اردیبهشت ماه 1374) صفحه 22-24.

94- گفتگو با شیخ «حسین انصاریان» درباره تبلیغ و منبرداری در محافل مذهبی (2)

منبع:

www.kheimhnews.com/vdce.o8zbjh8pf9bij.html

95- مداحان را مشروط قبول دارم

شیخ حسین انصاریان از روضه خوانی و مداحی می گوید، هفته نامه مثلث، شماره 21، (3 دی 1388) صفحه 19-21.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 462

96- المرتکذات المعنویه لالاسره

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، نشریه الطاهره، شماره 165 (صفر 1427) صفحه 32-34.

97- مرحوم حاج احمد خمینی (ره) فردی دین باور بود

حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ حسین انصاریان، روزنامه رسالت (26 اسفند 1374) صفحه 4.

98- معجزه خمینی

حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ حسین انصاریان، روزنامه رسالت (5 خرداد 1369) صفحه 4.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 463

99- معنای فسق

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه اصلاح و تربیت، شماره پیاپی 151 (مهر 1386) صفحه 29-33.

100- نامه وزیر امور خارجه به حجت الاسلام انصاریان در باره اداره مبارزه با منکرات

روزنامه جمهوری اسلامی (3 اردیبهشت 1359) صفحه.

101- نظام خانواده در اسلام

حجت الاسلام و المسلمین انصاریان، روزنامه رسالت (2 مهر 1366) صفحه 10، (9 مهر 1366) صفحه 10، (16 مهر 1366) صفحه 10، (23 مهر 1366) صفحه 10، (6 آبان 1366) صفحه 4، (12 آذر 1366) صفحه 5، (19 آذر 1366) صفحه 5، (26 آذر 1366) صفحه 5.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 464

102- نظام خانواده در اسلام

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان، روزنامه رسالت (10 دی 1366) صفحه 5، (17 دی 1366) صفحه 10، (24 دی 1366) صفحه 5، (1 بهمن 1366) صفحه 10، (6 اسفند 1366) صفحه 5.

103- نظام خانواده و تربیت فرزند در اسلام

حجت الاسلام والمسلمین انصاریان، روزنامه رسالت (4 تیر 1366) صفحه 10 و 9 (11 تیر 1366) صفحه 10، (18 تیر 1366) صفحه 10، (25 تیر 1366) صفحه 10، (1 مرداد 1366) صفحه 10، (8 مرداد 1366) صفحه 10، (22 مرداد 1366) صفحه 10، (29 مرداد 1366) صفحه 10، (5 شهریور 1366) صفحه 10، (19 شهریور 1366) صفحه 10، (26 شهریور 1366) صفحه 10.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 465

104- نغمه های جدید اصلاح طلبان

حجت الاسلام و المسلمین حسین انصاریان، ماهنامه پاسدار اسلام، سال بیست و یکم، شماره 250 (مهر 1381) صفحه 22-24.

105- نگاهی به ترجمه ای از نهج البلاغه

علی امینی پور، کتاب ماه (دین) شماره 29 (اسفند 1378) صفحه 15.

106- نگاهی به ترجمه ای تازه از قرآن: گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ حسین انصاریان

روزنامه اطلاعات، شماره 23856 (اسفند 1385) صفحه 6.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 466

107- نگاهی به ترجمه تازه ای از قرآن: گفت و گو با حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ حسین انصاریان

فصلنامه پژوهش های قرآنی، سال یازدهم، شماره 42-43 (تابستان و پاییز 1384) صفحه 214-227.

108- نگاهی به کتاب عرفان اسلامی

علیرضا زنگنه، نشریه مشکوه، شماره 27 (تابستان 1369) صفحه 74 - 79.

109 - هفت ساله ای که دریاها را شکافت: بررسی ابعاد علمی و ولایی زندگی امام جواد (ع) در گفت و گو با استاد حسین انصاریان

حامد حقیقت، روزنامه قدس، شماره 5456 (30 آذر 1385) صفحه 5.

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 467

فصل دوازدهم: فهرست سخنرانی‌ها و دروس

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 468

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 469

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 470

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 471

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 472

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 473

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 474

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 475

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 476

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 477

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 478

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 479

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 480

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 481

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 482

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 483

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 484

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 485

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 486

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 487

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 488

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 489

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 490

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 491

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 492

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 493

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 494

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 495

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 496

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 497

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 498

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 499

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 500

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 501

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 502

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 503

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 504

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 505

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 506

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 507

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 508

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 509

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 510

نمایش تصویر

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 511

نمایش تصویر

نمایش تصویر

نمایه موضوعی*

* یادآور می گردد رقم شماره های نمایه موضوعی مربوط به شماره های کتاب های توصیف شده می باشد.

آئین محبت مهر و مهرورزی 121

آب 34، 49، 68

آب کردن گوشت روییده شده از گناه 87

آبادانی دنیا 114

آبرو 49

آثار اخلاص و ایمان واقعی 86

آثار اخلاقی و تربیتی کظم غیظ 109

آثار اندیشه و تفکر 42

آثار بد غیبت و دروغ 48

آثار بد قطع رحم 20

آثار بد کج خلقی 77

آثار بد گناهان بر قلب و نفس انسان 91

آثار پرخوری 44

آثار تربیت نفس 85

آثار تربیت نفس اماره و کنترل آن 109

آثار تربیت و تهذیب نفس 93

آثار تربیتی و اخلاقی حج 104

آثار توبه و استغفار 30

آثار حدیثی تأثیرگذار 5

آثار حُسن خُلق 94

آثار حسنات و سیئات نفسانی 22

آثار خداوند در جهان هستی 19

آثار درد و رنج در ساختن انسان ها 52

آثار دعا در رفع بلاها 21

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 512

آثار دنیوی و دینداری 26

آثار رحمت خدا 108

آثار زندگی بدون گناه 26

آثار زیانبار غیبت 45

آثار سبک شمردن نماز 40

آثار سوء بازیچه گرفتن دین 22

آثار سوء خلق 109

آثار شب زنده داری 93

آثار شوم اعتقادات باطل فلاسفه غرب 115

آثار صبر 26، 47

آثار صله رحم 76

آثار عبادت 90

آثار عظمت حق تعالی در آب 28

آثار فقدان تربیت صحیح در جامعه بشری 109

آثار قدرت و رحمت خداوند 14

آثار قناعت 26

آثار کبر و غرور 90

آثار گناه 28، 30

آثار گناه در باطن انسان ها 93

آثار گناه در زندگی انسان 86

آثار لغزش های نفس 93

آثار مثبت عمل 87

آثار مثبت مراقبه نفس 37

آثار معنوی دعا 41

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 513

آثار معنوی سکوت 43

آثار معنوی و اخلاقی حج 51

آثار معنوی نماز 76

آثار معنوی نماز شب و سحرخیزی 30

آثار ملکوتی نماز 76

آثار منفی خشونت های کلیسا 115

آثار منفی وابستگی افراد به دنیا 98

آثار منفی اسراف بر نفس 32

آثار منفی بیماری حسد 78

آثار منفی پیروی از هوای نفس 23

آثار منفی جنبه های مادی بشر 8

آثار منفی گناه در روح و نفس انسان 8

آثار مهرورزی به اهل بیت (ع) 108

آثار مهرورزی در قیامت 108

آثار مهم تقوا 20

آثار نماز شب 30، 48

آثار نیت در اعمال و عبادات 48

آثار و برکات پیروی از عقل 100

آثار و برکات توجه به نماز 107

آثار و برکات دنیوی و اخروی نماز 75

آثار و برکات دوستی اهل بیت (ع) 78

آثار و برکات فقر 109

آثار و برکات مادی و معنوی نماز 106

آثار و برکات ماه مبارك رمضان 87

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 514

آثار و برکات نماز 107

آثار و برکات ورع 78

- آثار و تبعات عشق 121
- آثار و تبعات منفی شرب خمر 16
- آثار و عواقب قلب 71
- آثار و فواید کم خوری 39
- آثار وارستگی از شهوت و هوای نفس 91
- آثار ورع در سعادت‌مندی دنیا و آخرت 77
- آثار سوء‌گناهان 70
- آثار شوم گناهان 48
- آخرت 49
- آداب امر به معروف و نهی از منکر 46
- آداب برادری 45
- آداب بهره‌گیری از قرآن از دیدگاه عقل 81
- آداب خروج از منزل 39
- آداب خوردن و آشامیدن 44
- آداب دوستی و معاشرت 110
- آداب راه رفتن و خوابیدن 44
- آداب زائران بیت الله الحرام 102

آداب زیارت کعبه 42

آداب سخن گفتن 45

آداب سفر به مکه 102، 104

آداب سفر به مکه و مدینه 104

آداب ظاهری حج 51

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 515

آداب ظاهری و باطنی حج 42

آداب ظاهری و باطنی دعا 41

آداب ظاهری و باطنی رکوع 41

آداب ظاهری و باطنی روزه 41

آداب ظاهری و باطنی زکات 41

آداب ظاهری و باطنی سجود 41

آداب ظاهری و باطنی قرائت قرآن 40

آداب ظاهری و باطنی نماز 40، 41

آداب عبادات 42

آداب فتوا دادن 45

آداب قرائت قرآن 40

آداب مسواك زدن و ارتباط آن با عبادت 39

آداب معاشرت 110

آداب معنوی حج 51

آداب معنوی زیارت خانه خدا 103

آداب معنوی سفر حج 102

آداب و آثار عجیب زیارت امام حسین (ع) 117

آداب و رفتار قوم بنی اسرائیل 9

آداب وارد شدن به مسجد 39

آداب ورود به حرم 51

آداب و مناسک ظاهری حج 103

آدم (ع) و نماز 106

آدم و ذریه 8

آراء و اقوال علما و محدثان 59

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 516

آراستگی اهل معنی 94

آراستگی به ایمان 93

آراستگی و پیراستگی نفس 85

آراسته شدن به زیبایی 70

آراسته شدن به طهارت جسمی و روحی 39

آرامش اخلاقی و اجتماعی 20

آرزو 49

آرزوی دراز 26

آزاد و اذیت پیامبر اولوالعزم 9

آزادی 49

آزار جانوارن 104

آزار و اذیت ها 19، 61

آزمایش 37

آزمایش های الهی 28

آسمان ها 34، 119

آسیب شناسی عبادات 48

آسیب شناسی تبلیغ دینی 124

آسیه بنت مزاحم 74

آغاز کارها با نام خداوند متعال 6

آغوش اسلام 126

آغوش مهر 69

آفات پرخوری 74، 77

آفات زبان 45، 78، 112

آفات علم 46

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 517

آفات قاریان قرآن 46

آفات لباس باطن 39

آفات مرء و جدال 45

آفاق و انفس 22

آفرینش اولین جلوه رحمت الاهی 95

آفرینش آدم 22

آفرینش انسان و جهان 34

آگاه از وحی 2

آگاه بودن خداوند از حقایق و اسرار وجودی آدم 8

آگاه بودن فرشتگان از نیت بندگان 75

آلودگی های اخلاقی و اجتماعی 86

آلوده کردن انسان ها 14

آلوده نشدن به گناه 30

آلوده نشدن به گناهان 113

آمادگی انسان برای مرگ 90

آمادگی مرگ 24

آماده شدن برای جهان آخرت 24

آماده شدن برای مرگ 89

آموزش 49

آموزش گناهان 20، 73

آموزه های دین مسیحیت 115

آموزه های مکاتب بشری 57

آموزه های نبوی 22

آموزه های اخلاقی و عرفانی 72

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 518

آمیزش جنسی 17

آهن 28

آیات 4

آیات و روایات در باره ائمه اطهار (ع) 53

آیات و روایاتی در شأن ائمه معصومین (ع) 73

آیت الله العظمی فاضل لنکرانی 6

آیین ازدواج در نظام هستی 111

آیین اسلام 95

آیین پسندیده 112

آیات ابتدایی سوره بقره 6

آیات آفاقی و انفسی قرآن 22

آیات خداوند در زمین و آسمان 7

آیات سوره نساء 20

آیات محکم و متشابه 21

آیاتی از معاد 12

آیه الکرسی 18، 32

آیه 70 از سوره اسراء (بنی اسرائیل) 63

ائمه (ع) 29، 49، 58

ائمه (ع) طبیبان ماهر 97

ابطال 123

ابتلاء و آزمایش 47

ابر 28

ابراهیم (ع) و نماز 72، 106

ابراهیم 92

ابراهیم و اسماعیل 13

ابزار های انحراف جوانان 101

ابعاد انتظار فرج و عبادی بودن آن 86

ابعاد ایمان به خداوند 6

ابعاد تحدی (مبارزه طلبی) قرآن 7

ابعاد تربیتی امیرالمؤمنین (ع) 86

ابعاد تربیتی و انسان ساز حج 16

ابعاد حکومت و سیطره خداوند متعال 6

ابعاد حکومت و فرمانروایی خداوند 18

ابعاد حمد و شکر خداوند 6

ابعاد خلقت 52

ابعاد ظاهری و باطنی مناسک حج 13

ابعاد عبادی حج 51

ابعاد عبادی و عرفانی سعی 14

ابعاد عرفانی و عبادی نماز 40

ابعاد عشق حقیقی و غیر حقیقی 91

ابعاد عظمت کعبه 103

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 519

ابعاد غم ومصیبت امام حسین (ع) 117

ابعاد مختلف اخلاقی و اجتماعی تعدد زوجات 20

ابعاد مختلف توحید 12

ابعاد مختلف عقل و معرفت 83

ابعاد مختلف وجود انسان 52

ابعاد معرفتی حج 51

ابعاد معنوی و عرفانی حج 51، 103

ابعاد معنوی، عبادی و سیاسی حج 105

ابعاد معنوی حج 32

ابعاد وجودی حضرت فاطمه (س) 58

ابعاد وجودی انسان 63

ابعاد ولایت 6

ابعاد ولایت و امامت امامان شیعه 6

ابلیس و تکبر ورزیدن او 8

ابن سکیت و عشق به علی (ع) 55

ابن سیرین و تعبیر خواب 72

ابن ملجم 56

ابن سگیت و حق گوئی 72

ابهام و پیچیدگی 1

ابو الحتوف بن حرث 59

ابواب بهشت و جهنم 32

ابوتمامه صائری 59

ابوذر و نحوه زندگی او 99

اتحاد 49

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 520

اتصاف به اخلاق اسلامی 15

اتقان کتاب الهی 6

اتکاء به فرهنگ نبوی 86

اتکاء به گمان و خیال 11

اتلاف وقت 49

اثبات امامت ائمه دوازده گانه 113

اثبات امامت امام سجاد (ع) 113

اثبات فسق و فجور برخی از صحابه 23

اثبات وجود خداوند 19

اثر روزه در کشف استعدادهای معنوی 87

اثر غذاها بر روح و جسم انسان 44

اثر ماندگار 4

اثرگراقتدر امامسجاد (ع) 3

اثری منحصر به فرد 35

اثری زیبا و کم نظیر 3

اجابت حاجت حاجتمندان 74

اجابت دعا 22

اجازه ی نقل حدیث از مراجع عظام 126

اجتماع 57

اجتهاد 49

اجرای حق 29

احاطه تاریکی و ظلمت بر صفحه نفس و روح انسان 71

احاطه حضرت زینب (س) به تفسیر و علوم قرآنی و فقه 65

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 521

احترام به پیامبر و اهل بیت به ویژه امام حسین (ع) 84

احترام به نظر صاحب نظران 102

احتیاط شدید در هزینه کردن بیت المال 55

احد 24

احرام 13، 103

احساس عاشق نسبت به معشوق 52

احسان به مردم 87

احسان پیامبر (ص) به اهل مکه 72

احسان پیامبر اسلام (ص) به مردم یتیمان 11

احسن القصص 91

احکام ارث زنان 20

احکام حسادت 26

احکام دینی 125

احکام طلاق 17

احکام فقهی و اخلاقی شیردادن زنان به فرزندان 17

احکام مربوط به زنا 20

احکام نورانی اسلام 113

احکام و مناسک حج 16

احکام 15

احوال بندگان 118

احوال توبه کنندگان 118

اخذ القرآن 3

اختیار انسان و مراتب آن 52

آخر 24

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 522

اخراج ابلیس از بهشت 8

اخلاص 47، 49

اخلاص در امور و مراتب آن 29

اخلاص در توحید 21

اخلاص در زیارت نامه امام رضا (ع) 86

اخلاص در عمل 84، 104

اخلاص در کلام معصومین علیهم السلام 86

اخلاص در نیت و عمل 28

اخلاص نیت 14

اخلاص و عبودیت اوپس قرنی 77

اخلاص 70، 87

اخلاق اسلامی 111

اخلاق پیامبر اکرم (ص) 122

اخلاق حسنه در قبال زنان 17

اخلاق حضرت محمد (ص) 22

اخلاق خوبان 67

اخلاق در احادیث معصومین 109

اخلاق در بازار 55

اخلاق در توحید 74

اخلاق زائران در حج 51

اخلاق زشت اعراب جاهلی 125

اخلاق علی (ع) 56

اخلاق کلید خیر دنیا و آخرت 94

اخلاق منحصر به فرد پیامبر اسلام (ع) 12

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 523

اخلاق نیکو و گذشت و جوانمردی 86

اخلاق و ابعاد معنوی امام سجّاد (ع) 21

اخلاقی 22

اخوت و برادری 49

ادا کردن حقوق برادران مؤمن 29

اداء امانت 68

اداره کردن جهان 75

ادای امانت 86

ادای حق الناس 87

ادای حق دیگران در روایات 30

ادای دین 18

ادای دین و قرض 76

ادب 49، 67، 95

ادب در برابر پروردگار 91

ادب و آداب زائر 102

ادریس و نماز 72

ادریس (ع) و نماز 106

ادعای اصلاح گری منافقان 7

ادعیه 4، 5

ادعیه مأثوره از امام سجاد (ع) 61

ادعیه صحیفه سجادیه 23

ادله توحید 21

ادیان و مذاهب 20

اذکار 32

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 524

ارتباط امامت و نبوت در رسیدن به ربوبیت 21

ارتباط اولیاء الهی با عالم غیب 78

ارتباط با امام زمان (عج) 62

ارتباط با انبیاء و اولیاء 85

ارتباط تواضع با اعمال صالح 90

ارتباط روزه با سلامتی 31

ارتباط عدل با عالم خلقت 86

ارتباط لباس با مباحث و مقامات عرفانی 39

ارتباط نزدیک استاد با برخی مراجع عظام 126

ارتباط نزدیک استاد با شخصیت های انقلاب 126

ارتداد 49

ارتکاب به حرام 51

ارث گذاشتن کتاب 123

ارث 111

ارزش انسان 63

ارزش تعلیم و تعلم 115

ارزش توبه 32

ارزش حج و عمره 29

ارزش دوران جوانی 88، 89

ارزش شهید 30

ارزش شیعیان واقعی 29

ارزش عقل انسان 63

ارزش عقل 80

ارزش علم و دانش در اسلام 123

ارزش عمر 24، 88

ارزش عمر در روایات 21

ارزش عمر و حیات انسان 121

ارزش کتاب و کتابخوانی 123

ارزش نظافت و بهداشت در اسلام 111

ارزش نمازگزاران واقعی 40

ارزش نیت و اخلاص در اعمال 90

ارزش نیت و پاک و خالص بودن آن 75

ارزش ها و لغزش های نفس 93

ارزش های اخلاقی 68

ارزش و اهمیت روز جمعه 32

ارزش و جایگاه دعا 27

ارزش و درجه نماز 92

ارزش و عظمت عید قربان 32

ارزش و عظمت نماز 106

ارزیابی ارزش انسان 112

ارزیابی جایگاه نماز 106

ارسال پیامبران توسط خداوند 11

ارکان نماز 107

از انسان چه می خواهند 113

از بین رفتن ترس حضرت خدیجه (س) از مرگ 66

از دست دادن فاطمه (س) 56

از دست دادن فرصت ها 88

ازدواج 17، 20، 49

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 526

ازدواج پیامبر (ص) با خدیجه (س) 22

ازدواج نرجس خاتون با امام حسن عسگری (ع) 64

ازدواج و تشکیل خانواده 126

ازدواج و خانواده 111

ازدواج و روابط اجتماعی 125

اساتید 126

اساس همه حقایق و ارزش ها 14

اسامی خداوند 97

اسامی و اوصاف قرآن 31

اسباب عدم استجابت دعا 41

اسباب لباس ظاهر و باطن 39

اسباب مغفرت و آمرزش الهی 32

استاد در زندان های ساواک و شهربانی 126

استاد نیریزی 1

استخاره و انواع آن 30

استخراج منابع 21

استعاذه و اندیشه کردن در هنگام قرائت 40

استعداد و قدرت آدم (ع) در تعلیم اسماء الهی 8

استعمار 125

استغراق درحق 74

استغفار 48

استفاده از اموال پاک و حلال 104

استفاده از امور حلال خداوند 14

استفاده از تجارب دیگران 102

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 527

استفاده از فرصت خوب عبادت 90

استفاده از میوه ها و سبزیجات 15

استفاده از نعمت های طیب و پاک 63

استفاده از همه اوقات 28

استفاده انسان 7

استفاده درست از نعمت های الهی 15

استفاده صحیح و بهینه از عمر 116

استفاده صحیح از عمر 88

استفاده صحیح از لحظات عمر 88

استفاده صحیح از مواهب دنیوی 81

استفاده صحیح از نعمت عمر 29

استفاده فضلا و اهل دانش 6

استفاده های تربیتی 52

استقامت در راه تہذیب نفس 93

استقامت در راه دین 90

استقلال مرد و زن در اسلام 111

استمداد یوسف از خداوند متعال 93

استمناء 104

اسحاق 13

اسرار باطنی وضو، غسل و تیمم 39

اسرار حج 48

اسرار ذبح 42

اسرار ذکر در روایات 26

اسرار روزه 41

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 528

اسرار سجود 41

اسرار طواف 103

اسرار عبادت 42

اسرار معنوی طواف 42

اسرار مناسک حج 104

اسرار و حکمت های اعمال حج 42

اسراف 26، 49

اسلام آوردن سلمان فارسی 22

اسلام آیین کامل 110

اسلام پیشرو در علم و معنویت 125

اسلام پیشرو در قضاوت و عدالت 125

اسلام و اصل تربیت 86

اسلام و علم و دانش 115

اسلام و کار و کوشش 114

اسلام؛ علم و دانش 112

اسلام؛ کار و کوشش 112

اسلم بن عمرو 59

اسم اعظم 49

اسماء الهی 8

اسماء و صفات الهی 119

اسماء و صفات خداوند 24

اسماعیل (ع) و نماز 106

اسماعیل 13

اسمای الهی 49

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 529

اسناد صحیفه سجادیه 21

اشتغال به غیرخدا و تبعات منفی آن 37

اشتیاق وصف ناپذیر امام حسین (ع) به مرگ 79

اشراط الساعه 32

اشراف مؤلف 21

اشعار 52، 69

اشعار شاعران 38، 67

اشعار عارفانه 33

اشعار مولوی 67

اشعاری در مدح، فضائل و رثای امام حسین (ع) 117

اشعاری در توصیف حج 104

اشعاری عرفانی 121

اشک ریختن و آثار مفید آن 100

آشنا ساختن مسلمانان 2

اصحاب 4

اصحاب سیدالشهداء (ع) 59

اصحاب کهف 76

اصرار بر گناه 26

اصرار در درخواست از خدای تعالی 32

اصرار و پافشاری برحق و حقیقت 84

اصل فداکاری 59

اصلاح امت زمان خویش 92

اصلاح امور مردم 16

اصلاح بین مردم 28

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 530

اصلاح ذات بین 15

اصلاح قلب 37

اصلاح نفس در آیات و روایات 27

اصلاح و فساد در قرآن 28

اصمعی و تائب بیابانی 72

اصناف فرشتگان الهی 23

اصول کلی بهداشت 27

اصول و روش صحبت کردن با خداوند 118

اصول و مبانی معاشرت 110

اضافه کردن بیش از 250 موضوع 21

اطاعت از پیامبر (ص) 100

اطاعت از خداوند 100

اطاعت از رهبری در همه حال 75

اطاعت بندگی خداوند متعال 116

اطاعت نکردن از امر حق 28

اطاعت و بندگی خداوند 61

اطاعت و تبعیت از امام زمان (ع) 62

اطمینان قلبی 85

اظهار محبت زبانی، قلبی و جوارحی 62

اعتراف به تقصیر و گناه 26

اعتراف به گناه 26، 30

اعتراف به گناهان 119

اعتراف به ناتوانی در برابر خداوند 29

اعتقاد به اولیای الهی 6

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 531

اعتقاد به توحید واقعی 14

اعتقاد به مبدا و معاد 68

اعتقادات یهودیان بر جهل خد 11

اعتقادی 22

اعتقادی و عرفانی 6

اعتماد به خداوند در تمامی امور 29

اعتماد و امید به خدا 32

اعراب القرآن 1

اعراب گذاری صحیح 4

اعراض از لغو 107

اعضاء و جوارح 36

اعلام و اسامی 4

اعلامیه های روحانیت مبارز 126

اعلامیه های روشنگرانه بر ضد رژیم پهلوی 126

اعمال 32

اعمال انسان ها 87

اعمال انسان 90

اعمال پسندیده 28

اعمال روز عرفه 32

اعمال زشت منافقان 7

اعمال شب‌های ماه رمضان 4

اعمال عبادی حج 14

اعمال ماه مبارك رمضان 5

اعمال ناچیز 31

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 532

اعمال نجات بخش و زیان بخش 21

اعمال و اذکار 4

اعمال و رابطه آن با تفضل الهی 87

اعمال و نیت علی (ع) 56

اغوی آدم و حوا توسط ابلیس 8

افتادن در شهوات 113

افراد ارث برنده در خانواده 20

افراط در شهوت 26

افسردگی و اضطراب انسان 115

افشاگری علیه باطل 77

افشاگری حضرت زینب (س) 65

افکار منفی و تأثیر آن ها 82

اقامه نماز 107

اقامه نماز 6، 18

اقتدا کردن به پیامبر اسلام (ص) و ائمه معصومین (ع) 45

اقتدار خداوند متعال بر همه امور 75

اقتصاد در زندگی 30

اقتصاد در شعون زندگی 68

اقدام به توبه همه جانبه از گناهان 30

اقسام اندیشه از دیدگاه آیات و روایات 42

اقسام انسان ها 38

اقسام توحید 39

اقسام حمد 107

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 533

اقسام حیات در قرآن 23

اقسام ذکر 38

اقسام روزه 41

اقسام علم در قرآن 83

اقسام مردم در معامله کردن با خدا 85

اقوام بنی اسرائیل 12

اکتشافات در علم ریاضی 115

امام حسین (ع) 79، 107

امام زمان (ع) 60

امام زمان (عج) و ابعاد وجودی او 121

امام سجاد (ع) 28

امام سجاد (ع) و تقاضای عقل کامل 80

امام صادق (ع) و کاروان وحشت زده 72

امام صادق (ع) 28، 36، 71، 103

امام صادق (ع) و شیوه علی (ع) 55

امام علی (ع) 28، 31، 81

امامان معصوم (ع) 19

امامت 19، 49، 84، 113

امامت از دیدگاه روایات 27

امامت حضرت علی (ع) 53

امامت در دین اسلام 37

امامت و رهبری در حج 51

امامت و رهبری در قرآن 18

امامت و ولایت اهل بیت (ع) 46

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 534

امان ماندن از غم و مصیبت 25

امت اسلامی و نماز 106

امت مسلمان 13

امت های مختلف 10

امت وسط 13

امتحان الهی 22

امتحان الهی و راه نجات از جهنم 24

امتحان کردن نفس 77

امتحان های سخت الهی 79

امتیازات حضرت خدیجه (س) 66

امتیازات ویژه روح حضرت یوسف 91

امدادهای غیبی خداوند به انسان های صالح 90

امر برفحشا 28

امر به معروف و نهی از منکر 25، 68

امر تبلیغ و تربیت 124

امر کردن قرآن به سیروسفر 77

امربه معروف و نهی از منکر 10

امری عقلانی 101

امنیت در برابر شرارت شیاطین جنی و انسی 29

امنیت و سلامتی در دین و بدن 29

امور خیر 25

امور دینی 45

امور غیبی 11

امور معنوی و عرفانی اعمال حج 103

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 535

امید به خداوند 73

امید به فضل و رحمت الهی 48

امیر مؤمنان 2

امیرالمومنین (ع) صاحب فضایل و کمالات 55

امیرمؤمنان علی (ع) 35

امید به عفو و رحمت الهی 30

امید دادن به فتح و ظفر اسلامی در آخرالزمان 122

امیدواری به خداوند 26

امیدواری شیطان 77

انبیاء 101

انتخاب پیامبران 11

انتخاب خدا و دنیا 82

انتشار کتاب 123

انتشارات اسوه 1

انتقاد 10

انتقادپذیری از دیگران 102

انتقال اوصاف والدین به فرزندان 65

انتقال صحیح مفاهیم و آموزه های دینی 124

انتقال مفاهیم دینی 124

انجام اعمال و زیارت های مربوط به مکه و مدینه 104

انجام خیر بدون منت 28

انجام فرائض دینی 122

انجیل اهل بیت 3

انحراف از مسیر توحید و هدایت 6

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 536

انحرافات در باب اعتقاد به عظمت حق 24

انحصار طلب استعانت از ذات اقدس الهی 6

انحصار عبادت برای خداوند 6

اندرز های لقمان به پسرش 68

اندیشمندان 20، 21

اندیشمندان دانشگاهی 21

اندیشه در اسلام 83

اندیشه نردبان توحید 83

اندیشه و تفکر در دین 42

انذار با قرآن 22

انذار مردم در قرآن 22

انس گرفتن با دیگران 102

انس گرفتن با کتاب 123

انسان 20، 37، 38، 67، 101

انسان شناسی اسلامی 68

انسان شناسی غربی 68

انسان شناسی قرآنی 86

انسان کامل 2، 62

انسان های مؤمن و کافر 47

انسان های ممدوح و مطرود از نگاه قرآن 96

انسان های مورد مذمت خداوند 96

انسان های صالح 90

انسان وامیال وخواسته های او 70

انسانیت انسان 93

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 537

انصاف و مقاومت در برابر باطل 44

انعکاس اعمال مثبت در دنیا و آخرت 87

انفاق 6، 16، 70

انفاق کردن 76

انفاق و جلوگیری از آن توسط شیطان 77

انکار پیامبر اسلام (ص) 12

انکار حقایق در تورات 13

انکار دین 115

انگشتر به دست کردن برای زینت 104

انگلستان 126

انگیزه معرفت 67

انواع امتحانات الهی 9

انواع بندگی 23

انواع بهانه جویی ها بنی اسرائیل 9

انواع بهداشت 39

انواع خیانت های منافقان 7

انواع رنج ها در دنیا 52

انواع شرك 32

انواع طلبکاران 113

انواع ظلم در قرآن 27

انواع عبادات 39

انواع فرشتگان در قرآن 23

انواع قول در قرآن 45

انواع گناهان و آثار منفی آن 24

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 538

انواع منکرات 14

انواع نعمت ها 10

انواع نعمت های خداوند 6

انواع نفاق 32

انواع وسوسه های شیطانی 44

اهتمام به امور مسلمین 86

اهداف دینی 66

اهداف والای ازدواج در اسلام 111

اهل بیت پیامبر (ص) 62

اهل بیت (ع) 6، 23، 53، 70، 100

اهل بیت (ع) حاملان قرآن 97

اهل بیت (ع) منبع کرم بالعرض 54

اهل بیت (ع) و وفای به عهد 55، 72

اهل تحقیق 49

اهل توحید 25

اهل جهنم 98

اهل ذکر 97

اهل سعادت و شقاوت 32

اهل عمل بودن اهل منبر و تبلیغ 124

اهل هدایت 70

اهل و عیال 102

اهمیت توبه و برکات آن 71

اهمیت توسل به اهل بیت پیامبر (ص) 100

اهمیت حمد 107

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 539

اهمیت دادن به نماز 40

اهمیت شب زنده داری 39

اهمیت صحیفه سجادیه 3

اهمیت علم و دانش 115

اهمیت کار و تلاش و تولید 114

اهمیت گریه کردن 100

اهمیت مال حلال و آثار معنوی آن 37

اهمیت نماز 97

اهمیت نماز در شرایع دیگر 106

اهمیت نماز در قرآن 107

اهمیت و آثار سوز قلب و اشک چشم 120

اهمیت و آثار قناعت 43

اهمیت و آثار کار و کوشش در دین اسلام 114

اهمیت و آثار محبت امام حسین (ع) 117

اهمیت اندیشه در اسلام 83

اهمیت انفاق 18

اهمیت تألیف کتاب 123

اهمیت تبلیغ دین 24

اهمیت تربیت و ابعاد وسیع آن در اسلام 109

اهمیت تقوای الهی 18

اهمیت دعا و راز و نیاز با خداوند 30

اهمیت دوران زندگی در قبل از چهل سالگی 88

اهمیت دین و آثار دینداری 121

اهمیت رفق و مدار 25

اهمیت روزجمعه 32

اهمیت روزه 15

اهمیت زکات در آیات و روایات 31

اهمیت شعر و شاعری در اسلام 122

اهمیت شیر مادر 27

اهمیت صبر در سختی ها 29

اهمیت صدقه های پنهانی 18

اهمیت صلّه رحم 20

اهمیت طهارت نفس 93

اهمیت عبادات 9، 30، 31

اهمیت عبادت و نزول قرآن 15

اهمیت عرفه و عرفات 32

اهمیت علم و دانش 122

اهمیت قرض دادن 18

اهمیت کار و تلاش اقتصادی 20

اهمیت کتاب و کتابخوانی در دین اسلام 123

اهمیت کعبه 13

اهمیت مسأله نماز 13

اهمیت مناجات و آثار آن 32

اهمیت همنشین خوب 88

اهمیت و ارزش دعا 21

اهمیت و عظمت ماه مبارک رمضان 15

اهمیت وام دادن و قرض دادن 30

اهمیت وجایگاه مهرورزی 108

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 541

اوج پیروزی انقلاب 126

اوج حاجت 69

اوج عرفان و عبودیت 79

اوج فضیلت 67

اوج مظلومیت امام حسین (ع) 117

اوصاف امیرالمؤمنین علی (ع) 121

اوصاف انبیای الهی 68

اوصاف اهل ذکر 75

اوصاف اهل هدایت و ضلالت 38

اوصاف اولوالامر 78

اوصاف اولیای الهی و پرهیزکاران 48

اوصاف اولیای حق 77

اوصاف برخی از زاهدان تاریخ 76

اوصاف بصیر واقعی 81

اوصاف بندگان مقرب 74

اوصاف بهترین مردم 76

اوصاف بهشت 8

اوصاف بهشت و جهنم 48

اوصاف بهشتی که آدم و حوا در آن سکنی گزیدند 8

اوصاف بی نظیر امام حسین (ع) 121

اوصاف پیامبران الهی 46

اوصاف پیامبر اسلام 91

اوصاف پیروان اولیای الهی 24

اوصاف حضرت ابراهیم 13

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 542

اوصاف حضرت فاطمه (س) 65

اوصاف خداوند 30، 120، 122

اوصاف دل های بیمار 92

اوصاف دنیا 56

اوصاف دنیا و دنیا داران 52

اوصاف دین اسلام 42

اوصاف ذاکران حقیقی 92

اوصاف روز قیامت 12

اوصاف روزه دار واقعی 41

اوصاف زمین 115

اوصاف شهدای کربلا 76

اوصاف شیعه واقعی 76

اوصاف شیعیان 78

اوصاف عارفان 36

اوصاف عارفان و وارستگان 52

اوصاف عاشقان خداوند 74

اوصاف عالم قبر 48

اوصاف عبرت پذیران 43

اوصاف عجیب دنیا 76

اوصاف عظمت خداوند 73

اوصاف علی (ع) 48، 73

اوصاف قدرت خداوند 24

اوصاف قرآن کریم 31، 96، 112

اوصاف قرآن کریم در کلام امام خمینی (ره) 29

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 543

اوصاف قیامت 6، 75

اوصاف مؤمنان با تقوی در قرآن کریم 15

اوصاف مؤمنان در آیات و روایات 82

اوصاف مؤمنان واقعی 22

اوصاف مردان خدا 73

اوصاف مشرکان و کافران 27

اوصاف منافق 44

اوصاف منافقان 7

اوصاف نفس سلیم و نفس پلید 85

اوصاف نفوس ظلمانی و نورانی 85

اوصاف و اسمای حسناى الهى 119

اوصاف و حوادث مختلف عالم برزخ 73

اوصاف و فضایل ائمه و معصومین (ع) 122

اوصاف و معجزات حضرت عیسی (ع) 78

اوصاف یهودیان 11

اوصافی از امام علی (ع) 46

اوصافی از خداوند متعال 118

اوصافی از اساتید اخلاق و عرفان استاد 119

اوضاع آخرالزمان 76

اوضاع اعراب و بادیه نشینان 125

اوضاع انسان در دنیا

اوضاع جهان در عصر ظهور و غیبت 121

اوضاع خورشید و ستارگان 115

اوضاع زن در قبل از اسلام 75

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 544

اوضاع عمومی ایران و روم در قبل از اسلام 125

اوضاع مردم در عصر جاهلیت 23

اوقات شرعی 31

اول 24

اول وقت 107

اولیا و عرفا 79

اولیای الهی 101

اویس قرنی 82

ایثار ائمه اطهار (ع) 53

ایمان به خدا و انبیاء 101

ایمان به غیب و خدا 70

ایمان چشم 37

ایمان دست و سایر اعضا و جوارح 37

ایمان زبان 37

ایمان قلب 37

ایمان گوش 37

ایمان و آثار آن 86

ایمان و اهل ایمان 94

ایمان و تقوای خدیجه (س) 66

ایجاد ترس در قلوب مردم 28

ایجاد سرگرمی های باطل 28

ایراد سخنرانی ها 126

ایمان 28، 68، 113

ایمان بر پیامبران گذشته 6

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 545

ایمان به خدا و فرشتگان 26

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان 545 نمایه موضوعی *

مان به خدا و فرشتگان و کتب الهی 22

ایمان به خداوند 18، 32

ایمان به روز قیامت 15

ایمان به غیب 22

ایمان به غیبت و متعلقات آن 6

ایمان فرشتگان 23

ایمان و عمل خالص 92

ایمان واقعی 24

یعنی از عذاب 119

باب نجات در دنیا و آخرت 28

باب ولایت ائمه معصومین (ع) 6

باد 14، 28، 115

باران رحمت 72

باران 14، 28

باری 24

بازبینی اعمال 21

بازداشتن ستم از دیگران 27

بازگشت به انسانیت 112

بازگشت به تهران 126

بازگشت به حق 70

بازگشت به سوی پروردگار 24

بازگشت به فطرت پاک ملکوتی 70

بازنگری اعراب و ترجمه روایات 21

بازنویسی مناسب 4

بازنویسی متن فارسی مفاتیح 4

باطل کردن اعمال نیک 75

باطن 24

باطن دنیا 79

باقی 24

بالا ترین درجه عبادات 38

باورکردن سخن دروغگویان 11

بایسته های تبلیغ 124

بایسته های فن خطابه 124

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 546

بت نفس 70

بت پرستی 106

بخشش ثروت خدیجه به پیامبر (ص) 66

بخشش گناهان 27، 119

بخشش و کیفر الهی 27

بخل و اسراف 70

بدبختی ها 109

بدترین عمل 114

بدترین و برترین اعمال در اسلام 78

بدرفتاری با زبردستان 26

بدگمانی به دیگران 28

بدن انسان 21

بدن و کالبد جسمانی انسان 113

بدیع 24

برآوردن حاجت های مؤمن 39

برترین عبادات 38

برترین مکان ها 49

برتری انسان بر سایر موجودات 63

برتری جوی یهودیان 11

برخورد حضرت موسی (ع) با بنی اسرائیل 9

برخورد خوب با همسایگان 29

برخورد کفار با آیات قرآن 22

برخورد منافقانه یهودیان با مؤمنان 11

برخوردهای پیامبر اسلام (ص) با یهودیان 19

برخوردهای حضرت موسی (ع) با قوم بنی اسرائیل 10

برخی از دعاهای صحیفه سجادیه 61

برزخ 22، 32، 70، 73

برصیصای عابد 74

برق و شنیدن بانگ رعد 30

برکات دنیوی و اخروی قرآن 31

برکات سجود 41

برکات نازلہ بر اهل بهشت 87

برکات وجودی امام زمان علیه السلام 62

برکت تقوا 87

برکت در طبیعت 87

برکت دراموال 29

برکت دعا 4

برکت قرآن 87

برکت ورع 76

برنامه ریزی تربیتی و تحقیقی 124

برنامه های اقتصادی اسلام 114

برنامه های تربیتی و اخلاقی بزرگان 109

برنامه های شیطان 84

برنامه های اصیل اسلام در مسأله ازدواج 111

برنامه های پیامبر اسلام 86

بزرگترین ستم به نفس 10

بزرگداشت برادر مؤمن 47

بشارت الهی 27

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 548

بشارت انجیل بر وجود و ظهور محمد (ص) 22

بشارت های الهی 49

بشری 96

بصیرت 73

بصیرت و معرفت اصحاب حسین بن علی (ع) 59

بصیر 24

بصیرت نفس در روایات 25

بصیرت و حکمت 119

بصیرت و عقل 81

بعثت انبیاء عامل حرکت فکری انسان 83

بعد سیاسی حج 105

بعد معنوی عبادت حج 105

بکارگیری عقل 101

بلا و ابتلا و عافیت از بلا 28

بلا و اندوه 28

بلا و عافیت 28

بلاهای دنیوی 71

بندگان حقیقی در قرآن 23

بندگان خدا 62

بندگی و عبودیت 49

بندگی حقیقی خدا 22

بندگی کردن فرشتگان 23

بنی امیه 61، 65

بنیان گذار فرهنگ گریه 61

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 549

بنی اسرائیل 9

بنیادهای سعادت 109

به سوی قرآن و اسلام 125

به فکر معاد بودن 74

بهای آدمیت 69

بهترین فرصت برای توبه 71

بهترین توشه برای سفر آخرت 89

بهداشت باطن 27

بهداشت در نظام خانواده 111

بهره برداری صحیح از عمر 116

بهره گیری از وجود امام زمان (ع) 62

بهره گیری کامل از عقل 116

بهره گیری از یافته های اهل خرد 102

بهره های معنوی حج 51، 76

بهشت 30، 32

بهشت و جهنم 49، 70، 75

بی حجایی 64

بی شمار بودن نعمت 70

بیداری در دنیا 116

بیعت نمودن خدیجه با امام علی (ع) 66

بیماری روح 70

بیماری های بشر 97

بیماری های قلب 38

بی ادبی بنی اسرائیل به حضرت موسی (ع) 10

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 550

بی ارزش بودن دنیا 75

بی مهری خداوند نسبت به جهنمیان 108

بی نهایت بودن قدرت حق 24

بی نیاز بودن خداوند از انسان 29

بی نیاز کردن نیازمندان توسط خداوند 29

بی نیازی از خلق در اوج احتیاج 76

بی نیازی مردم در کلام مجلسی (ره) 27

بیست گفتار 84

بیست و چهار ساعت 113

بیم نداشتن از سرزنش دیگران 90

- بیماری و مرض منافقان 7
- بیماری یا اندوه و گرفتاری 27
- بینایی دل به جای چشم 77
- پاداش بجا خرج کردن نعمت 70
- پاداش فراوان در برابر عمل اندک 26
- پاداش محبت و سوگواری 117
- پاداش های دنیوی خداوند به یوسف 91
- پاداش 30
- پاسخ به افکار انحرافی نسبت به زن 111
- پاك شدن از گناهان 70
- پاكدامنی و تقوی 65
- پاكدامنی 91
- پاكدامنی و آثار دنیوی و اخروی آن 76
- پاکی اموال 104
- پاکی عمل 77
- پانصد دویستی 120
- پایان جنگ 126

پایداری در راه حق 31

پتاسیم 28

پخش اعلامیه های ضد رژیم 126

پدیده های آسمانی و زمینی 115

پدیده نفاق 7

پدیده های طبیعی 30

پدیده های علمی عالم هستی 22

پذیرش آتش بس در مواقع لزوم 16

پذیرش توبه از سوی خداوند 10

پذیرش توبه تائبان تا زمان مرگ 74

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 551

پذیرش توبه 10، 20، 70، 91

پذیرش دین 18

پرداخت زکات 15

پرداخت صدقه 16

پرداختی شگفت آور 55

پرده پوشی خداوند از بندگان 27

پرسش های موسی از خدا و پاسخ خدا 72

پرهیز از ناسپاسی 70

پرهیز از احترام بی مورد 102

پرهیز از اسراف و تبذیر 30

پرهیز از امور شر 25

پرهیز از حسد 29

پرهیز از خبائثت 63

پرهیز از ربا 18

پرهیز از ظلم 20

پرهیز از عبوسی و ترشروبی 102

پرهیز از مال حرام و خبیث 18

پرهیز از مال حرام و گناهان 14

پرهیز از هدر دادن وقت 102

پرورش عقل و فطرت 109

پرورش فرزندان براساس محبت اهل بیت (ع) 29

پرونده اعمال در قیامت 89

پزشکی 115

پزشکی و طبی 52

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 552

پشیمانی از گذشته 87

پناه بردن به حق 25

پناه بردن به خداوند 26، 101

پناه حق 69

پناهگاه واقعی بودن خداوند 29

پنج نعمت 99

پندارها و اوهام یهودیان 11

پندپذیری از دیگران 102

پندگرفتن از راهزن 72

پندگرفتن از حیوانات 78

پنهان کردن حقیقت و احکام الهی 14

پویایی دین اسلام 66

پوچ گرایی 68

پوریای ولی و مبارزه با نفس 72

پوشاندن سر 104

پوشیدن لباس دوخته 104

پیام بعضی از روایات 49

پیام سیاسی حج 105

پیام کرپلا 65

پیام های اخلاقی و عرفانی حج 105

پیام های معنوی اعمال حج 51

پیامبر اسلام (ص) 68، 79، 100

پیامبران اولوالعزم 101

پیروان اهل بیت 53

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 553

پیروان رسول اکرم (ص) 96

پیروی از امیرالمومنین علی (ع) 55

پیروی از خداوند 73

پیروی از عقل 44

پیروی از هوی و هوس 44

پیشینه تاریخی مراسم حج 105

پیشینه مسیحی بودن مادر امام زمان (ع) 64

- پیغمبر عظیم الشان 64
- پیوند میان اخلاق و اعتقادات 86
- پیام های مختلف آیات 6
- پیام های مهم سوره یوسف 93
- پیامبر اسلام (ص) 6، 12، 19
- پیامبر (ص) و عصر جاهلیت 23
- پیامبر اسلام (ص) سرچشمه مهر و محبت 108
- پیامبران بزرگ الهی 13
- پیامبران و ائمه (ع) 8
- پیامبران و انسان 121
- پیامبران 15
- پیامبرگرامی اسلام (ص) 34
- پیامدهای اخلاقی و تربیتی سوره یوسف 82
- پیامدهای تفکر و بیداری قلب از نگاه قرآن 82
- پیدایش انحرافات فکری، اخلاقی 82
- پیدایش کهکشان های بزرگ 57
- پیدایش ولایت جزئیه و کلیه در انسان 82

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 554

پیروان حس های ظاهری و باطنی 82

پیروزی و سعادت 104

پیروی از سنت 25

پیروی از طاغوت 74

پیروی از هوا و هوس 28

پیروی کورکورانه از آباء و اجدادشان 14

پیروی نکردن از خطوات شیاطین 16

پیروی نکردن از شیطان 30

پیشامدهای سخت و اندوهناک 25

پیشرفت های علمی بشر 9

پیمودن راه های سیر الی الله 92

پیوند با اهل بیت (ع) 90

تا ملکوت 69

تابعان حقیقی 24

تابعین 23

تأثیر اخلاق در زندگی انسان 86

تأثیر مناجات امام زین العابدین (ع) 61

تأثیر نیت در روح بخشیدن به اعمال و عبادات 38

تأثیر همنشینی 67

تأثیرات منفی دین گریزی برجهان 115

تأثیر آب در بدن انسان 28

تأثیر آب و املاح 28

تأثیر اخلاص در عمل 90

تأثیر تهذیب نفس 91

تأثیر روزه داری بر نحو گناهان 87

تأثیر عقل و قلب در هدایت بشر 82

تأثیر فرهنگ غربی 126

تأثیر مکان و زمان در پاداش الهی 93

تأثیر مهر و محبت انسان به حیوانات 108

تأثیر موعظه در هدایت مردم 23

تأثیر میوه ها در بدن انسان 28

تازه ترین ترجمه ها 3

تاسوعا 63

تأسیس دارالتبلیغ 126

تألیفات 126

تأمین خوراک و پوشاک برای زنان در ایام رضاعت 17

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 555

تأمین مشکلات مالی طلاب 124

تبدیل سیئات به حسنات 27

تبری 97

تبعات عدم سجده 41

تبعات غفلت از یاد خدا 37

تبعات کفر 7

تبعیت از علم و دانش 86

تبعیت از حضرت ابراهیم 13

تبعیت از هدایت الهی 8

تبعیت از وحی 22

تبلیغ دین اسلام 71، 23

تبلیغ دینی 124

تبیان 96

تبیین احکام توسط حضرت زینب (س) 65

تجارت دائمی مؤمنان با خدا 88

تجاوز به حقوق دیگران 32

تجربه چندین ساله استاد انصاریان در منبر 124

تجربه گرایی 68

تجربه های استاد در زمینه فن خطابه 124

تجلی قرآن کریم بر قلب مؤمنان 75

تحدی قرآن کریم 7

تحریف واقعه عاشورا 124

تحصیل در حوزه علمیه قم 126

تحصیل در حوزه های علمیه 119

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 556

تحصیل روزی در روز 25

تحصیل سعادت 24

تحصیلات در جامعه تعلیمات 126

تحصیلات و تألیفات استاد 126

تحمل رنج عبادت 87

تحميل سختیها در کنار پیامبر (ص) 66

تحميل سختی ها 23

تحميل گرسنگی و روزه داری و عبادت 90

تحميل مشکلات و مصائب 109

تخریب اخلاق و اعتقادات 123

تدوین تاریخ انقلاب اسلامی 126

تذکر 10

تراشیدن سر 42

تراشیدن موی سر 51

تربیت و تزکیه مردم 86

تربیت اسلامی

تربیت خانوادگی 89

تربیت صحیح دینی 109

تربیت نفس 85

تربیتی 22

ترتیب زمان 4

ترجمه استاد حسین انصاریان 3

ترجمه ای روان و شیوا 2

ترجمه ای منظوم از مناجات خمس عشر امام سجاد (ع) 121

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 557

ترجمه دقیق 4

ترجمه صحیفه کامله سجادیه 3

ترجمه فارسی 4

ترجمه قرآن کریم 1

ترجمه کتاب اهل بیت عرشیان فرش نشین به زبان ترکی آذربایجانی 135

ترجمه کتاب اهل بیت عرشیان فرش نشین به زبان اردو 131

ترجمه کتاب اهل بیت عرشیان فرش نشین به زبان عربی 130

ترجمه کتاب با کاروان نور به زبان انگلیسی 140

ترجمه کتاب توبه آغوش رحمت به زبان اردو 132

ترجمه کتاب توبه آغوش رحمت به زبان انگلیسی 141

ترجمه کتاب توبه آغوش رحمت به زبان عربی 128

ترجمه کتاب دیار عاشقان به زبان انگلیسی 142

ترجمه کتاب شرح دعاء کمیل به زبان اردو 134

ترجمه کتاب شرح دعای کمیل به زبان ترکی آذری 136

ترجمه کتاب شرح دعای کمیل به زبان ترکی استانبولی 138

ترجمه کتاب شرح دعای کمیل به زبان انگلیسی 143

ترجمه کتاب شرح دعای کمیل به زبان عربی 129

ترجمه کتاب نظام خانواده در اسلام به زبان انگلیسی 144

ترجمه کتاب نظام خانواده در اسلام به زبان ترکی آذری 137

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 558

ترجمه کتاب نظام خانواده در اسلام به زبان ترکی استانبولی 139

ترجمه کتاب نظام خانواده در اسلام به زبان اردو 133

ترجمه کتاب نظام خانواده در اسلام به زبان عربی 127

ترجمه مفاتیح الجنان 4

ترجمه منظوم ادعیه 118

ترجمه منظوم مناجات خمسہ عشر 118

ترجمه نماز 106

ترجمه نصح البلاغہ 2

ترجم بر ضعیفان 86

ترس از خدا 29، 48

ترك رذایل اخلاقی 122

ترك لقمه شبهه ناك 77

ترك محرمات 113

تركيبات آب 28

تركيبات معدني 28

ترويج فرهنگ غني شيعه 80

ترويج فرهنگ اهل بيت 4

تركبه نفس 14، 22، 52

تزئين دنيا 28

تسامح در طهارت ظاهري 86

تسبيح و تمجيد خداوند 8

تسخير موجودات توسط انسان 63

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 559

تسلط شیطان 26

تسليم محض 103

تسليم، ثروت 49

تسليم در برابر رضای الهی 109

تسليم محض بودن در برابر فرمان های الهی 31

تشکیلات بدن انسان 68

تشکیل خانواده 20، 57

تشکیل کمیته استقبال از حضرت امام (ره) 126

تشهد و سلام در نماز 41

تشویق به انجام فضایل اخلاقی 122

تشویق به عبادت 122

تصرف نفوس قوی در عالم وجود 92

تصفیه دل 40

تصمیم بر ترك گناه 87

تصویر تعداد 80 سند 126

تضرع و زاری 32

تطبیق روایات با مصادر روایی شیعی و سنی 21

تعابیر مختلف امام عصر (عج) در مورد امام حسین (ع) 60

تعالیم اخلاقی و حیات بخش پیامبر اسلام (ص) 94

تعالیم انبیاء و اولیای الهی 109

تعالیم علمی، اخلاقی، اجتماعی و سیاسی علی (ع) 57

تعالیم و آموزه های نبوی (ص) 125

تعداد و نام های سوره های قرآن 31

تعدد زوجات 20

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 560

تعصب جاهلانه 81

تعصبات قومی و قبیله‌گی 12

تعقل در دین 116

تعقیبات نماز 5

تعلیم قرآن 67

تعلیم و تزکیه 112

تعلیم 4

تغییر نعمت 38

تغییر اخلاق در سایه سار آموزه های کتاب و سنت 109

تغییر قبله از مسجدالاقصی به مسجد الاحرام 13

تفاسیر 1

تفاوت بین خوف و خشیت الهی 36

تفاوت خشوع با تواضع 90

تفاوت مؤمن و فاسق 94

تفسیر آیات 72

تفسیر تکبیره الاحرام 40

تفسیر سوره حمد 40

تفسیر عرفانی محرمات احرام 42

تفسیر کلمه عبد 79

تفسیر واژه «کلمه»

تفسیر الکشاف 1

تفسیر المیزان 1

تفسیر ایسر التفاسیر 1

تفسیر جامع صحیفه سجاده 33

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 561

تفسیر روض الجنان 1

تفسیر صافی 1

تفسیر مجمع البیان 1

تفسیر نور الثقلین 1

تفسیر آیات چهل .. سوره بقره 9

تفسیر آیات سی ام .. سوره بقره 8

تفسیر آیات هشتم .. سوره بقره 7

تفسیر آیه اهدنا الصراط المستقیم 6

تفسیر آیه مالك يوم الدين 6

تفسیر بسم الله 6

تفسیر حکیم 6، 7، 8، 9، 10، 11، 12، 13، 14، 15، 16، 17، 18، 19، 20

تفسیر حمد و شکر 25

تفسیر خیر در کلام امام صادق (ع) 30

تفسیر سوره آل عمران 12، 19

تفسیر قرآن 6

تفسیر کلمه اسراف 32

تفسیر مسأله توحید و نفی شرک 18

تفسیر معنای حمد 6

تفسیر و شرح صحیفه سجادیه 21، 22، 23، 24، 25، 26، 27، 28، 29، 30، 31، 32

تفسیر الحمد لله 21

تفسیر آیات قرآن 6

تفکر 68

تفکر در آثار خلقت عالم و موجودات 83

تفکر در آفرینش 83

تفکر در امر آسمان ها 14

تفکر در آیات الهی 16

تفکر در قرآن 42

تفکر در نظام هستی 82

تفکر در نفس 85

تفکر و اندیشه فراوان در آیات الهی 14

تفکر و تعقل 82

تفکرات معنوی عامل رشد و کمال انسان 82

تفویض امر و درجات آن 47

تقابل با ظلم و ظالم 97

تقابل دنیا و امور معنوی 21

تقابل عقل و شهوت 80

تقرب به خدا 86

تقریظی بر تفسیر حکیم 6

تقریظ عالمانه علامه محمد تقی جعفری 33

تقصیر (کوتاه کردن موی سر) 105

تقو 70

تقوا مهم ترین عامل تزکیه نفس 112

تقوا و صبر بزرگان 109

تقوایشگی شیعیان 77

تقوای الهی در خانواده و جامعه 111

تقوای زبان 36

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 563

تقوای مالی مؤمنان 92

تقوی و طهارت نفس 98

تقوی و مراتب آن 47

تقوی و زهد 16

تقویت آخرتی اعمال 87

تقویت فضایل اخلاقی 109

تکالیف الهی 26

تکبر 27، 68

تکذیب آیات الهی 91

تکذیب نعمت ها 8

تکلف در اعمال و واجبات 43

تکلیف و هدف از آن 22

تکمیل نفوس و تزکیه ارواح 21

تکنولوژی امروزی 9

تلاش اقتصادی 114

تلاش برای کسب روزی حلال 29

تلاش چهار سال مستمر 1

تلاش خستگی ناپذیر برخی از امامان معصوم (ع) 114

تلاش عاشقانه یوسف (ع) برای کسب فیوضات الهی 91

تلاش علمای بزرگ 84

تلبیه (لبیک گفتن) 42، 103، 105

تلطیف در اشعار کتاب 21

تماس با بستگان نزدیک 102

تمثیل ها 52

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 564

تمثیل و داستان 9

تمثیلات و داستان ها 10

تمسخر دیگران 32

تمسك به اهل بیت (ع) 64

تمسك به اهل بیت (ع) 101

تمسك به طبیبان معالج روح 70

تمسك به ولایت امیرالمؤمنین (ع) در عالم برزخ 77

تمسك جستن به ذات اقدس الهی 73

تمکین کردن زنان در برابر حقوق شوهران 17

تملق و چاپلوسی سران کشورهای اسلامی 125

تندرستی 34

تندرستی کامل در تمام شئون مادی و معنوی 29

تنظیم ترجمه‌ها 21

تنظیم فهرس متنوع 21

تنظیم فهرست موضوعی 21

تنظیم مناسب 5

تهذیب نفس 29، 48، 85، 119

تهذیب نفس بزرگان 109

تَهْمَت زندگان 11

مَت 70

تَهْمی دستان و نیازمندان 57

توابعین 96

تواضع 28

تواضع امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب (ع) 72

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 565

تواضع برای کسب علم و معرفت 90

تواضع در برابر خداوند 26

تواضع رسول خدا (ص) 78

تواضع سلیمان 72

تواضع مؤمنان در برابر خداوند 74

تواضع ممدوح 67

تواضع و آثار آن 90

تواضع و فروتنی 45

تواضع و فروتنی 90

توانائی های نفس 85

توبه 26، 37، 48، 95، 122

توبه ابولبابه 72

توبه آدم (ع) 8

توبه آغوش رحمت 70

توبه آهنگر 72

توبه بُشرحافی 72

توبه بنی اسرائیل 10

توبه حقیقی از دیدگاه امام علی علیه السلام 70

توبه در قرآن 70

توبه در کلام معصومین (ع) 30

توبه دو برادر در آخرین ساعات عاشورا 72

توبه کردن 76

توبه کردن قبل از سفر 104

توبه کلید آشتی با پروردگار 70

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 566

توبه مرد آتش پرست 72

توبه میراث حضرت آدم و حوا 70

توبه نصح 103

توبه نصح مرد شراب خوار 74

توبه و آثار آن 47

توبه و بازگشت از گناهان 70

توبه و بازگشت 30

توبه واقعی و آثار آن 71

توبه واقعی قبل از سفر به مکه مکرمه 102

توجه ائمه به شیعیان 90

توجه به حال فقرا 30

توجه به فقرا 27

توجه به مرگ و معاد 91

توجه خاص امام حسین (ع) به زائران و سوگواران 60

توجه خاص خداوند به قوم یهود 11

توجه قلبی و روحی 37

توحید 14، 19، 21، 34، 68، 120

توحید از نگاه علی (ع) 21

توحید و ایمان به خداوند متعال 7

توحید و خداشناسی 21

توحید و ستایش حق تعالی 22

تورات 13

توسل 32

توسل به ائمه معصومین (ع) 121

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 567

توسل به پیامبر (ص) و اهل بیت 122

توسل و اقتدا به اهل بیت (ع) 101

توسل و توبه 72

توشه چینی از خرمن معرفت 88

توشه های معنوی حج 42

توصیف علی (ع) در بیان رسول اکرم (ص) 55

توصیف کتاب صحیفه سجاده 61

توصیه دین 67

توصیه های خداوند به حسنات اخلاقی 94

توصیف انسان 122

توصیف بهشت 7

توصیف پیامبر (ص) در نهج البلاغه 22

توصیف حضرت علی (ع) 74

توصیف شب 122

توصیف شیطان و عملکرد وی 122

توصیف صحیفه سجاده 21

توصیف قرآن کریم 104

توصیف کعبه و حرم امن الهی 102

توصیف مؤمنان و شیعیان 122

توصیف مرگ مؤمن از دیدگاه امام چهارم و ششم 76

توصیف نماز مردان خدا 76

توصیف و مدح قرآن کریم 122

توصیه مرحوم الهی قمشه ای به استاد 126

توفیق حق 69

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 568

توفیق برای حرکت در مسیر انبیای الهی 29

توفیق توبه 26

توکل 29، 32

توکل بر خدا و اعتماد بر او 36

توکل و مرز آن 47

تولد حضرت فاطمه (س) 66

تولی 97

ثروت واقعی 76

ثمر ارتباط 69

ثمره معرفت به حقایق 26

ثواب حج 104

ثواب زیارت امام رضا (ع) 72

ثواب عظیم زیارت معنوی حج 104

ثواب و آداب زیارت 102

جابرین حجاج 59

جابرین عروه غفاری 59

جاذبه حجاز 67

جاذبه زمین 115

جاذبه های الهی 49

جالوت و طالوت 17

جامعه اسلامی 61

جامعه امروز 9

جامعه بشری 4

جامعه شیعی 124

جامعه‌ی بشری در زمان بعثت نبی اکرم (ص) 86

جامعه‌ی مطلوب اسلامی 86

جامعیت و گستردگی 5

جامعیت 33

جانشینی خدا 73

جانفشانی های مؤمنان و عاشقان 59

جانوران 42

جاه و منزلت 29

جاهلانہ 101

جاهلیت در تاریخ 31

جاودانگی 69

جایگاه اهل بیت (ع) 54

جایگاه اهل بیت در کتاب‌های آسمانی ادیان دیگر 53

جایگاه حضرت خدیجه (س) در بهشت 66

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 569

جایگاه دعا در قرآن 35

جایگاه دین در زندگی بشر 37

جایگاه رکوع در نماز 41

جایگاه معاشرت 110

جایگاه منحصر به فرد امام حسین (ع) در آخرت 117

جایگاه ویژه امام حسین (ع) نزد خداوند 60

جایگزینی ترجمه جدید 21

جایگاه زن در اسلام 20

جایگاه عقل در سیر تکاملی انسان 83

جایگاه مؤمن و غیرمؤمن در قیامت 89

جایگاه منبر نزد مسلمانان 124

جبار 24

جبر و اختیار 109

جبرئیل 23

جبهه های جنگ 126

جدال و نزاع غیر مشروع 45

جدی بودن برای رفتن به سفر 102

جرأت کردن برگناه 29

جزاء نماز 107

جسم و جان یوسف (ع) 91

جغرافی 115

جلا یافتن قلب با ذکر خداوند 92

جلب رحمت الهی 87

جلب روزی 30

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 570

جلسات دعای کمیل 126

جلوگیری شیطان از انفاق 18

جلوه هایی از کرم و سخاوت امیرالمؤمنین علی (ع) 54

جلوه های محبت خداوند 29

جلوه های مهرورزی خدا 108

جلوه هایی از مهرورزی انبیاء و اهل بیت (ع) 108

جلوه های رحمت الاهی در مخلوقات خداوند 95

جلوه‌های رحمت الهی 95

جمادات 87

جملات نورانی 4

جناده بن حرث انصاری 59

جنايات وحشتناك عليه بشریت 115

جنبه های تربیتی و اخلاقی حج 104

جنبه های عرفانی شخصیت یوسف 92

جنبه های نفسانی و روحانی انسان 85

جنس لباس 39

جنگ با دشمنان خدا 16

جنگ جمل 55

جنگ جهانی 115

جنگ صفین 55

جنگ نهروان 55

جهاد اکبر 109

جهاد اکبر با نفس 70

جهاد در راه خدا 16

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 571

جهان 57

جهان خلقت 21

جهان شمول بودن دین اسلام 86

جهان شناسی 52

جهان هستی 7، 68

جهانیان 4

جهل به مقام و منزلت اهل بیت 84

جهل و فساد منافقان 7

جهل و نادانی 97

جهل و نادانی افراد در قبال پیامبر اکرم (ع) 12

جهل و عوارض آن 47

جهل یکی از دشمنان بزرگ انسان 84

جهنم 32

جوامع غربی 86

جوان خائف 72

جوانان در عصر کنونی 101

جوانی 49

جوانی قبل از پیری 99

جود و سخاوت 24

جود و سخاوت 45

جود و سخاوت در روایات 27

جویبار هدایت 69

چشم باطن 79

چشم پوشی و اغماض 55

چشم پوشیدن از مرجعیت به خاطر خداوند 75

چشمه سار عشق 117، 121

چشیدن لذت عبادت 85

چگونگی جلوه‌های رحمت الاهی 95

چگونگی محرومیت از رحمت حق 95

چگونگی آشنایی استاد با آیت الله برهان 126

چگونگی به وجود آمدن شب و روز 25

چگونگی پاک سازی نفس از لغزش ها 93

چگونگی دارو و درمان کردن دل 92

چگونگی ساخت بنای خانه خدا 13

چگونگی موعظه کردن صحیح 124

چند همسری مرد 20

چنگ زدن به ولایت 100

چهار نعمت 100

چهره ملکوتی یوسف 91

چهره های پاك و ناپاك از منظر قرآن کریم 36

چهره های محبوب و منفور در قرآن 96

چهل حدیث حج 51

حاج ملاهادی سبزواری 22

حاجت خواستن از خداوند 118

حاجی واقعی 103

حاکم شرع دادگاه های انقلاب 126

حاکمان ظالم بنی امیه 61

حال علی (ع) در ورود به عبادت 55

حالات اطاعت کنندگان اوامر و نواهی الهی 118

حالات امام حسین (ع) در آخرین لحظات و ساعات زندگی 79

حالات بندگان در برزخ 73

حالات بندگان صالح خداوند در هنگام احتضار 78

حالات عرفانی امام زین العابدین (ع) 21

حالات قلب در نماز 40

حالات مؤمنان هنگام مرگ 73

حالات مختلف نفس در قرآن 22

حالات مرگ و حکمت آن 24

حالات معشوق نسبت به عاشق 91

حالات نفس در روایات معصومین 85

حالات و مقامات عرفانی عارفان 74

حالات و مقامات عرفانی یوسف (ع) 92

حالات یاران امام حسین (ع) 59

حاملان عرش در کلام علامه مجلسی 23

حب دنیا 70

حب علی و محبین امیرمؤمنان 55

حب فی الله 47، 49

حبیب بن مظاهر اسدی 59

حج 34، 113

حج بیداران 105

حج در آینه عرفان 103

حج عارفان 42

حج وادی امن 104

حجاب زن 49

حجاب های ظلمانی و نورانی در عرفان 36

حجاب و پاکدامنی زن 111

حجاج ایرانی 105

حجاز 125

حجت های خداوند در روز قیامت 87

حدیث عقل و نفس آدمی 82

حدیفه بن اسیدغفاری 59

حر 82

حرارت خورشید 34

حرام خواری

حرام و حلال خداوند 15

حرین یزید ریاحی 74

حریه های شیطان برای به فقر کشاندن افراد 18

حرص 27

حرص و زهد 43

حرکت انبیای الهی 101

حرکت بر محور عقلا نیت 101

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 573

حرکت زمین 115

حرکت صحیح عاشق به سوی معشوق 91

حرمت تجاوز به دیگران 16

حرمت جنگ ابتدایی 16

حرمت جنگیدن در ماه های حرام 16

حرمت ربا در آیات و روایات 30

حرمت شرب خمر و قمار 16

حرمت فتنه انگیزی 16

حرمت ویژه ماه مبارك رمضان در کلام معصومین (ع) 31

حزن و اندوه از نگاه عرفا 47

حس گرایی و ظاهر بینی بنی اسرائیل 10

حساب و کتاب اعمال در آخرت 113

حساب و کتاب روز قیامت 47، 90

حسابرسی از عمر 88

حسابرسی اعمال انسان ها در قیامت 88

حسادت و انگیزه های آن 32

حسد 27، 28

حسد عالمان یهود 12

حسد و آثار آن 26

حسد و ضرر های حسادت 45

حسد و کینه توزی منافقان 7

حسن خلق 45، 68

حسن خلق نیرومندترین وسیله نجات 94

حسن ظن به خدا 26

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 574

حسن ظن به خدا و مردم 47

حسن عاقبت 48

حسن معاشرت 28

حسنات اخلاقی 94، 95

حسنه 49

حسین منی و أنا من حسین (ع) 60

حسینیّه جوادیان 80

حسیب 24

حضرت ابوالفضل العباس 63

حضرت خدیجه (س) 66

حضرت داود (ع) 17

حضرت زهرا (س) 64

حضرت زینب (س) 117

حضرت زینب (س) 65، 117

حضرت علی (ع) 6، 34، 81

حضرت فاطمه (س) 66

حضرت فاطمه (س) یکی از مصادیق اهل بیت (ع) 58

حضرت مهدی (عج) مظهر رحمانیت و رحیمیت خداوند 62

حضرت موسی (ع) 9، 10

حضرت یحیی و حق گوئی 72

حضرت یوسف یکی را عاشقان حقیقی 91

حضور پی در پی استاد در جنگ 126

حضور قلب 106

حضور قلب در عبادات 38

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 575

حضور قلب هنگام قرائت 40

حفظ چشم از نگاه به نامحرمان 102

حفظ حقوق 20

حفظ دین 73

حفظ زبان 48

حفظ زبان از گناه 43

حفظ شکم از حرام و شهوت 74

حفظ کتاب 123

حفی 24

حفیظ 24

حق 24

حق الناس 103

حق الناس 76

حق بودن مرگ 89

حق پذیری 44

حق خداوند بر بندگان 78

حق همسایه 29

حق همسفر 55

حق و باطل 46

حق و هدی 96

حقانیت دین اسلام 12

حقانیت قرآن از منظر عقل 81

حقانیت هستی 83

حقایق خلقت 42

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 576

حقایق طبیعی 87

حقایق علوم و معارف اسلامی 3

حقایق قرآن 31

حقایقی از عوالم ملکوتی 8

حقایقی عجیب از وضع موجودات زنده 77

حقوق انسان برانسان 30

حقوق انسانی زن در ایام طلاق و ازدواج 17

حقوق پدر و مادر 29

حقوق پیامبر (ص) 100

حقوق رفاقت و معاشرت 110

حقوق زن در اسلام و غرب 86

حقوق زن و شوهر در اسلام 111

حقوق زن 20

حقوق زنان 17

حقوق فرزندان 29

حقوق متقابل در خانواده 20

حقوق مردم 20

حقوق و ارزش همسایگان و دوستان 29

حقوق والدین و فرزندان 111

حقیقت ایمان 94

حقیقت بندگی انسان از زبان پیامبر اکرم (ص) 86

حقیقت حرص و زهد 43

حقیقت حروف قرآن 40

حقیقت ذکر و معانی آن 37

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 577

حقیقت رکوع، و ذکر آن 41

حقیقت عبادت 42

حقیقت عبودیت 48

حقیقت عرفانی حج 42

حقیقت مدح و ذم 45

حقیقت مسأله حج 103

حقیقت نماز 40

حقیقت نماز و اقسام آن از منظر قرآن و روایات 107

حقیقت و اسرار دعا 41

حقیقت و اسرار زکات 41

حقیقت و اصول دین از نگاه آیات و روایات 42

حقیقت و روح دین اسلام 37

حقیقت و فضیلت قرآن 46

حقیقت ورع و آثار آن 43

حقیقت ایمان 90

حقیقت تفویض امر به خداوند 32

حقیقت توبه 78

حقیقت درون انسان 121

حقیقت شکر 32

حقیقت صدق در سیره گفتار معصومین (ع) 87

حقیقت عبادت 90

حقیقت عشق 91

حقیقت قرآن 31

حقیقت مرگ 89

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 578

حقیقت نفاق 32

حقیقت نفس از دیدگاه حضرت علی (ع) 85

حقیقت نیاز بندگان 32

حقیقت و ماهیت حضرت محمد (ص) و اهل بیت (ع) 21

حکایات 54

حکایات اخلاقی 67

حکایات آموزنده 67

حکایات پیامبران و اولیای الهی 69

حکایات تاریخی 95

حکایات عبرت آموز 36

حکایات و قصه‌هایی واقعی 35

حکایاتی پند آمیز 61

حکایاتی پندآموز 38

حکایاتی پندآموز در مورد نماز 40

حکایاتی عبرت آموز 73

حکایاتی عجیب 60

حکایت واقعی 62

حکایات پندآموز 84

حکایات و لطایف 33

حکایات 30

حکایاتی اخلاقی 121

حکایاتی از ائمه 81

حکایاتی از برخی صالحان 81

حکایاتی از حالات علمای شیعه 90

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 579

حکایاتی در زمینه آثار معنوی قرآن 31

حکایت اخلاقی 88

حکم عقل در بهره‌برداری از نعمت‌ها 80

حکمت آموز 52

حکمت بلا 28

حکمت بلاها و مصائب 78

حکمت تأخیر اجابت دعا 76

حکمت تأخیر در عذاب کفار 32

حکمت تشریح اعمال و مناسک حج 105

حکمت خلقت انسان 32

حکمت در قرآن 87

حکمت عقلی 21

حکمت قربانی در حج 32

حکمت گردش شب و روز 25

حکمت لقمان 68

حکمت مناسک حج 48

حکمت نظری و عملی لقمان 68

حکمت ها 2

حکمت های الهی 64

حکمت های شاعران 69

حکمت های عملی لقمان حکیم 68

حکمت های قرآنی و روایی 68

حکمت هایی از بهلول 73

حکمت و جدال احسن 124

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 580

حکمت و دانایی 73

حکمت و رحمت واسعه الهی 119

حکمت و عبودیت 47

حکمت و فروغ اندیشه ی علوی 2

حکمت‌ها و اندرزها در کلام و رفتار امیر مومنان 55

حکومت 4

حکومت بعد از پیامبر (ص) و علی (ع) 125

حکومت خدا در قرآن 27

حکومت خداوند 24

حکومت‌های غیر اسلامی 125

حکیم 24، 96

حل مشکلات مادی و معنوی با قرآن کریم 97

حلال خواری 99

حلال و پاک 18

حلال و حرام 92

حلال و حرام الهی 70

حلم ائمه اطهار (ع) 53

حلم و بردباری 45، 78

حلیم 24

حماسه بزرگ حضرت زینب (س) 65

حماسه بزرگ و بی‌مانند عاشورا 59

حمد حالی 107

حمد در کلام امیرالمؤمنین (ع) 22

حمد در کلام پیامبر اسلام (ص) 22

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 581

حمد فرشتگان و موجودات 22

حمد فعلی 107

حمد قولی 107

حمد و ثنای الهی 34

حمد و ثنای خداوند 34

حمد و کیفیت به جا آوردن حمدواقعی 6

حمد وشکر 21

حمل اسلحه 104

حمل بار برای خانه 55

حمید 24

حنظله بن اسعد شباسی 59

حوادث تلخ کریلا 79

حوادث دروان نبوت پیامبر اسلام (ص) 19

حوادث دوران کودکی، نوجوانی و جوانی پیامبر 22

حوادث مهم دوران پیامبر اسلام (ص) 9

حوزه های علمیه 124

حوض 32

حیاء و مراتب آن 47

حیات در کرات دیگر آسمانی 115

حیات دل 67

حیات دنیوی انسان 86

حی 24

حیاء 90

حیات پرفروغ امام علی بن الحسین (ع) 21

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 582

حیات طیبه 24

حیات معنوی 84

حیات مهمانان هستی 4

حیات واقعی انسان ها 52

حیض 17

حیله های شیطان برای انحراف بشر 109

حیوانات 24، 82، 87

خائن 96

خاتم پیامبران 121

خاصیت مهم عشق 91

خاطرات استاد 126

خاطراتی از برخی خطبا و علمای اهل منبر 124

خاطراتی از منبرها 126

خالص کردن اعمال 75

خالق هستی بخش 69

خالق هستی 57

خالقیت 119

خالقیت خداوند 7

خاموشی و سکوت و برکات آن 76

خاندان پیامبر (ص) 23

خانواده 20، 71

ختم قران 31

خدا در کلام امام رضا (ع) 26

خدا و شیطان 67

خداپرستی ائمه اطهار (ع) 53

خداشناسی 21، 52، 112

خداشناسی از راه طبیعت 21

خداشناسی در کلام امام موسی بن جعفر (ع) 21

خدا محوری در رفتار عقلای عالم 81

خداوند 57

خداوند منبع کرم بالذات 54

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 583

خدمت کردن به پدر و مادر و آثار عجیب آن 78

خدمت کردن به خلق خدا 75

خزلان انسان 77

خرافه زدایی از فکر و فرهنگ مردم 124

خرافی بودن آموزه های دین مسیحیت 115

خزانه دار 23

خزی دنیا 24

خسارت های دنیوی و اخروی گناه 87

خسران دنیا و آخرت 88

خشم و غضب 48

خشم و غضب و آثار منفی آن 27

خشوع 67، 90

خشوع در نماز 106

خشوع در نماز و مراتب آن 40

خشیت 90

خصال الهی 67

خصلت های پسندیده 49

خصوصیات بارز خدیجه 66

خصوصیات اخلاقی آیت الله برهان 126

خصوصیات شیعیان واقعی 29

خصوصیات یهودیان 9

خصیصه انبیاء 67

خط عثمان طه 1

خطبه 133 نهج البلاغه 59

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 584

خطبه 184 نوح البلاغه 109

خطبه اول نوح البلاغه 34

خطبه غرای حضرت زینب (س) در کوفه و شام 65

خطبه متقین 109

خطبه ها 2

خطبه های نوح البلاغه 57

خطبه همام 109

خطر استکبار از عبادت الهی 27

خطر تقدس زدایی از منبر 124

خطرات پیروی از هوی نفس 37

خطرات فقر از لحاظ تربیتی 109

خطرات گناه 71

خطرناک ترین آثار سوء شهوت پرستی 91

خطیب توانا 6

خلف وعده 27، 49

خلقت آسمان ها و زمین 7

خلقت انسان 34، 84

خلقت انسان در قرآن 115

خلقت جهان هستی 115

خلقت در آیات قرآن و روایات 21

خلقت شب و روز 25

خلقت علی از نور رسول 55

خلقت فرشتگان 34

خلقت معنوی انسان در قرآن 26

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 585

خلود در بهشت و جهنم 18

خلود کفار و معاندان در جهنم 14

خلوص در حج 51

خلوص نیت 4

خلیفه خداوند 70

خلیفه الهی 8

خلیفه خدا در روی زمین 8

خواب دیدن حضرت یوسف (ع) 92

خواب غفلت 26

خواب های صادقانه انبیاء و اولیای الهی 92

خوارج نهروان 56

خواستن حاجات از خداوند متعال و اولیای الهی 54

خواستنه ای غیرمعقول 12

خواستنه های شیطانی 29

خواص برخی از میوه ها و سبزیجات 27

خواص میوه ها 28

خواندن دعای کمیل 126

خودشناسی 112

خودشناسی 52

خودشناسی و ارتباط آن با تواضع 90

خودشناسی و ارزش آن 24

خودنمایی 27

خوردن مال حلال و حرام 77

خورشید 24، 28، 68

- خوش اخلاقی در طول سفر 104
- خوشرفتاری با دیگر زائران 102
- خوشرفتاری با همراهان 102
- خوف از غضب پروردگار 91
- خوف عارفان از گناه و نقصان در عبادت 36
- خوف و خشیت از خدا 27
- خوف و رجاء 47
- خوف و رجاء در عرفان 48
- خوف و خشیت از مقام ربوبی 46
- خون از بدن جاری کردن 104
- خون حسین (ع) 60
- خون زنده 60
- خیر خواهی 49
- خیر خواهی و مهربانی با مردم 95
- خیر دنیا 29
- دارالترجمه قرآن کریم 1
- دارو سازی 115

داروی درد ها 69

داستان آدم و حوا و شیطان 8

داستان اسیری خاندان امام حسین (ع) 117

داستان اصحاب اخذود 74

داستان بنی اسرائیل و موسی (ع) در قرآن 10

داستان توبه کنندگان 70

داستان خلقت آدم و حوا 20

داستان زندگانی آسیه زن فرعون 98

داستان سه گناهکار در قرآن 74

داستان قارون و متکی بودن وی به قدرت خویش 29

داستان کریلا 98

داستان مؤمن آل فرعون و تفویض امورش به خداوند 78

داستان های شگفت انگیزی درباره واقعه کریلا 59

داستان های عرفان اسلامی 74، 75، 76، 77، 78

داستان هایی از بهلول 73

داستان هایی در زمینه ابعاد اخلاقی حج 103

داستان هایی زیبا و معروفی از توبه گناهکاران 70

داستان های پندآموز 52

داستان های عبرت آموز 6، 8

داستان های از ابوذر 78

داستان های از زندگی نیکوکاران 94

داستان های از عالم برزخ و عجائب آن 78

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 587

داستان های آموزنده از زندگانی و ملک سلیمان 12

داستان های در باب توبه 30

داستان های درباره منافقان 7

داستان یوسف و زلیخا در قرآن کریم 82

داستانها 21

داستانهای کتب استاد 72

داستانهایی از حیات عارفانه امیرمومنان علی (ع) 55

داستانهایی از دوران حکومت و خلافت امیر مومنان 55

دام معاصی و گناهان 113

دام های شیطان 101

دانش 34

دانش علی 55

دانش فراوان حضرت زینب (س) 65

دانشجویان علوم اسلامی 67

دانشمندان اسلامی 30

دانشمندان بزرگ اسلامی 115

دانشمندان یهود 14

داود (ع) و نماز 106

دایره حب و بغض خداوند 91

در بارگاه نور 105

در باره صحیفه سجادیه 61

در کریلا چیزی جز زیبایی ندیده ایم 79

در مورد منافقان 7

درجات بهشت 63

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 588

درجات تواضع 90

درجات مؤمنان واقعی 22

درجه اهل معرفت 75

درخواست از حق جهت دورگرداندن اندوه ها 32

درخواست باران از خداوند 28

درخواست بخشش 26

درخواست بخشش و گذشت از دیگران 31

درخواست مرگ از خداوند 89

درخواست نیازمندها 27

درخواست های مثبت از خداوند 54

درخواست های نابجا و شرم آور بنی اسرائیل 10

دردمندی و ذلیلی به درگاه ذات اقدس الهی 119

درک معارف باطنی از خداوند 119

درکات متفاوت جهنم 89

درمان انواع بیماری های روحی و فکری 97

درمان با قرآن 97

درمان گری با قرآن 97

دروان طلبگی استاد 119

درود بر فرشتگان 23

درود بر پیروان انبیای الهی (ع) 23

دروغ 27

دروغ بستن بر خدا و کیفر آن 78

دروغ و ناسز گفتن 104

دروی از غفلت 29

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 589

دروی از فخر فروشی 28

دریافت فیوضات 4

دریاها 119

دسترسی پژوهشگران و محققان 50

دستگیری امام زمان (عج) از شیعیان

دستگیر 126

دستگیری خداوند از بندگان 29

دستور العمل علوی 55

دستورات اولیای الهی 116

دستورات بهداشتی اسلام 27

دستورات دینی 15

دشمن شناسی 84

دشمنی ابلیس با انسان در همه حالات 77

دشمنی با نزدیکان 28

دشواری های پیامبراسلام (ص) 23

دعا 21، 61، 69

دعا کردن 74

دعا کردن در ماه مبارك رمضان 90

دعا نکردن 27

دعا هنگام نظر به ابر 30

دعا و نیایش 3

دعا کردن دسته جمعی 76

دعاها 3

دعاهای ائمه (ع) بعد از نماز 25

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 590

دعاهای پیامبران الهی 27

دعاهای صحیفه سجادیه 33

دعاهای هفته در کلام امام سجاد (ع) 25

دعای غلام امام سجاد 72

دعای کمیل 35

دعای امام سجاده (ع) در روز جمعه 32

دعای امام سجاده (ع) درباره خود و دوستانش 24

دعای اول صحیفه سجادیه 21

دعای آیت الله سید محمد تقی خوانساری در حق استاد 126

دعای بیست و پنجم از صحیفه سجادیه 29

دعای پس از نماز جمعه 32

دعای پس از نماز شب 30

دعای دوم صحیفه سجادیه 23

دعای سمات 25

دعای عرفه 25، 32

دعای نماز عیدفطر 32

دعوت انبیاء 23

دعوت انبیای الهی به هدایت انسان 23

دعوت به حق 24

دعوت پیامبران 101

دعوی صادق وکاذب 47

دفاع از حقوق ضعیفان 56

دفع شر دشمنان و رد فشار آنها 32

دقت کردن به نقاط مثبت دیگران 78

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 591

دل بستن به مباحث اخروی 52

دل پاکیزه از گناه 92

دل کندن از مظاهر دنیوی 52

دل کندن از مظاهر دنیوی 91

دلایل و مبانی امامت 53

دنیا 6، 68

دنیا و آخرت 69

دنیا و ماهیت آن در نهج البلاغه 56

دنیای مدرن امروزی 68

دنیای مذموم و ممدوح در فرهنگ اسلامی 86

دنیا در کلام امام علی (ع) و امام سجاد (ع) 25

دنیا و دنیاپرستی در روایات 26

دنیای عجیب حیوانات 75

دنیای مذموم و ممدوح 109

ده چهره محبوب 96

ده چهره منفور 96

دهشت های روز قیامت 27

دو فرشته همراه همیشگی انسان 113

دوای دردهای معنوی 86

دوبیتی های عرفانی 120

دوبیتی های عارفانه 121

دوران تبعید ابوذر به منطقه ریذه 99

دوران جوانی 91

دوران زندگانی استاد 126

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 592

دوران زندگی 66

دورنمایی از وضع نفس 112

دوری از خود بینی 73

دوری از گناه 42

دوری از بدعت 25

دوری از خدا 109

دوری از ستم 27

دوری از فرومایگان 102

دوری از قرآن و تعالیم ناب 125

دوری از کبر 28

دوری از محرمات 89

دوری و نزدیکی عارفان به مقصود اصلی 74

دوستان 4

دوستی در راه 47 خدا

دوستی و دشمنی 110

دوستی های ناپایدار دنیوی 76

دیدگاه امام علی (ع) در مورد دنیا 56

دیدگاه حکیمان و عارفان نسبت به دنیا 43

دیدگاه علمای شیعه 36

دیدگاه امام علی (ع) در مورد انسان 56

دیدگاه منفی دانشمندان غرب 115

دیدگاه های امام علی (ع) در مورد خداوند 56

دیدگاه های حضرت امام صادق (ع) 36

دیدگاه های عارفان بزرگ 53

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 593

دیدگاه های علامه مجلسی در باره نفس 37

دیدگاه های قرآن و معصومین (ع) 38

دیدگاه های ملاصدرا در باره نفس 37

دین داران واقعی 96

دیوان 121

دیار عاشقان 33

دیدگاه امام علی (ع) در مورد نفس 29

دیدگاه دانشمندان 34

دیدگاه زلیخا 82

دیدگاه عرفانی 22

دیدگاه قرآن کریم به مقوله حج 104

دیدگاه میرزاحسن نور طبرسی در مورد حج 104

دیدگاه های امام علی (ع) درباره خداوند 57

دیدگاه های امیرالمؤمنین علی (ع) 57

دیدگاه های تفسیری مفسران شیعه 6

دیدگاه های علی (ع) در مسائل اجتماعی 57

دیدگاه های فقهای شیعه در مورد حقوق زن 20

دیدگاه های متعصبانه 23

دیدگاههای دانشمندان علم جدید 22

دیدن خداوند با چشم دل 74

دین اسلام 113، 122، 125

دین فروشی 11

دین و دنیا 26

دیوان اشعار 121

ذره ذره اجسام 4

ذکر 96

ذکر خداوند در همه حال 75

ذکر زبانی 38

ذکر عملی 38

ذکر قلبی 38

ذکر و ابعاد و مراتب آن 38

ذکر و تسبیح در عالم حیوانات 38

ذکر واقسام آن 48

ذلت به پیشگاه حضرت حق 32

ذلت کشورهای اسلامی 125

ذوات مقدسه 6

ذوات مقدسه معصومین (ع) 8

رئوف 24

رؤیاهای صادقانه 92

رؤیاهای یهودیان قبل از نزول قرآن 11

رؤیت خداوند به چشم دل 21

رأئی 24

رابطه با امام حسین (ع) 117

رابطه بین انسان و خداوند 96

رابطه بین دین و معرفت 84

رابطه بین ظاهر و باطن اعمال 87

رابطه بین عقل و بصیرت 81

رابطه بین عقل و توکل به خدا 81

رابطه بین علم خداوند و سرنوشت انسان 81

رابطه بین علم و ایمان 81

رابطه توبه با نماز غفیله 32

رابطه حج با انجام اعمال حسنه 103

رابطه حج با جهاد و معراج 42

رابطه حج با حق الناس 42

رابطه حج با کسب معرفت و اخلاق 103

رابطه حج با معراج ملکوتی انسان 103

رابطه زکات با کمال و فنای انسان 41

رابطه عمل با توبه 32

رابطه قلب با کعبه 103

رابطه قلب و فهم 82

رابطه قوی یعقوب و یوسف (ع) 92

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 594

رابطه گرم، عاطفی و صمیمانه با مردم 126

رابطه معرفت با امید و انتظار فرج 84

رابطه نفس با سعادت و شقاوت انسان 85

راحتی مؤمن در دنیا و آخرت 43

راز خلقت حضرت محمد (ص) 22

راز سکوت 67

راز و نیاز با پروردگار 119

راز و نیاز شبانه روزی 10

رازدار بودن و عیب پوشی 29

رازقیت 119

رأس همه بیماری های بشر 97

راسخان در علم یعنی ائمه (ع) 21

راضی به فعل خداوند 38

راضی بودن به قسمت و روزی 77

راضی بودن به قضای الهی 75

رام کردن نفس 74

راه اتصال به عالم غیب و ملکوت 96

راه اصلاح انسان 70

راه انتخاب همسر 111

راه تحصیل ایمان

راه توبه واقعی 70

راه خروج از جاذبه ها و دام های شیطان 101

راه درست زندگی کردن 82

راه رسیدن به ولایت 22

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 595

راه رشد و کمال انسان 96

راه رهایی 67

راه شناخت خدا 21

راه شناخت خداوند 83

راه ظهور سلامت جسم و جان 94

راه عقل 21

راه علاج صفت حرص 25

راه لذت بردن از مناجات 39

راه نجات 101

راه های خلاص از شیطان 44

راه های رسیدن به اخلاص 47

راه های سلامت قلب 38

راه های نجات از فساد 47

راه های هدایت 67

راه های از بین بردن غم و اندوه 32

راه های امنیت از شرشیطان 24

راه های تربیت و تهذیب نفس 85

راه های تغذیه نفس و تعدیل آن 85

راه های توبه کردن 26

راه های حسن خلق 25

راه های خلاص از نغمته الهی 24

راه های علاج سیئات اخلاقی 22

راه های غلبه بر هوای نفس 29

راه های کسب کرامت خداوند 92

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 596

راه های مبارزه با شیطان 84

راه های مکر و حيله شیطان 16

راه هدایت 82

راهکار کسب سلامت دین در زمان حاضر 42

راهکارها و موانع تهذیب نفس 85

راهنما شناسی 52

راههای ارتباط با خداوند 86

راههای شناخت خداوند 86

رب 24

رباعیات 121

رینده 99

ربوبیت خداوند متعال 7

رجوع زن پس از طلاق 17

رحمت 96

رحمت الهی 48، 95

رحمت بی مانند 69

رحمت بیکرانه 69

رحمت پروردگار به بندگان 91

رحمت واسعه الهی 31

رحمت واسعه خداوند 24، 32

رحیم 24

رذایل اخلاقی 27، 35

رزاق 24

رزاقیت خداوند در قرآن 21

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 597

رزق 22

رزق طیب 15

رزق و روزی 21، 30

رزق و روزی بندگان 7

رزق و روزی حلال 27

رزمنندگان 30، 126

رسالت پیامبران 49

رسالت پیامبر اسلام (ص) 34

رسالت پیامبر برای بشریت 22

رسالت پیامبران الهی 12

رساندن فیض 4

رستگاری انسان 52

رسم و رسوم عاقلان 81

رسوایی گناه 30

رسوایی مجرمان در پیشگاه خداوند 24

رسیدگی به اعمال انسان ها 47

رسیدگی به امور یتیمان 16

رسیدن به عیش خوشتر 76

رسیدن به مقامات مادی و معنوی 77

رسیدن حضرت یوسف (ع) به مراتب کمالات بلند انسانی 92

رسیدن یوسف (ع) به مقام اجتناب و تأویل احادیث 92

رشد فکری و علمی جوامع بشری 123

رضا به قضا و قدر الهی 30

رضا در آیات و روایات 37

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 598

رضا در برابر دنیا داران 30

رضا و تسلیم 67

رضا و خشنودی از حق 47

رضایت خداوند از حضرت خدیجه (س) 66

رضای پروردگار 91

رضوان 23

رضوان الهی 117

رعایت انصاف در تقسیم مال در سیره ائمه (ع) 114

رعایت حقوق برادران مؤمن 39

رعایت اخلاق در جنگ و جهاد 16

رعایت اعتدال در پرداخت صدقات 16

رعایت اموال یتیمان 20

رعایت امور لازم 102

رعایت تقوی 78

رعایت حقوق متعارف 102

رعایت حلال و حرام الهی 20، 75

رعایت عدالت در همه امور 20

رعایت عدل و انصاف 77

رعایت مسایل اخلاقی 102

رفتار زنان با مردان 17

رفتار عجیب بنی اسرائیل 82

رفع عذاب جهنم 30

رفعت قلب 92

رقیب 24

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 599

رقیب و عتید 113

رکوع 107

رکوع در نماز مظهر خشوع 41

رمز و رازهای عرفانی 121

رمی جمرات 42، 51، 104

رمی جمرات سه گانه 105

رنگ لباس 39

ره عشق 55

رهاشدن از همه قید و بندهای دنیایی 102

رهبانیت در آئین اسلام 104

رهبری و رسیدن لقمان به مقام حکمت و رهبری 68

رهبری امام خمینی 126

روابط اجتماعی 110

روایات معصومین (ع) 6، 105

روایات و حوادث مربوط به صدر اسلام 10

روایاتی درباره حج 104

روح 113

روح عبادت و بندگی 105

روح معنا 37

روز قیامت 6

روزه 68، 90، 113

روزه یکی از عوامل مبارزه با نفس 109

روش پاکان در زندگی 94

روش زندگی امیر مومنان 55

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 600

روغن مالیدن به بدن 104

روگرفتن 104

رویکرد جاهلانه ارباب کلیسا 115

روی 28

رویکردی اخلاقی و اعتقادی 6

ریا 38، 70، 106

ریا و تظاهر در اعمال و عبادات 45

ریاضت با نفس 47

ریای علمان دینی 48

ریشه انواع غیبت 45

ریاست طلبی منافقان 7

ریاضت ها 30

ریشه اصلی سقوط انسانی در جوامع غربی 93

ریشه های سیئات اخلاقی 22

زاهدان 101

زیان حال خدیجه (س) در حال مرگ 66

زیان شعر 121

زیان و چشم صالحان 94

زیور آل محمد 3

زدودن زشتی در بنی آدم 70

زکات بدن 76

زکات هر يك از اعضا و جوارح بدن 41

زکریا (ع) و نماز 106

زلزله روز قیامت و سختی آن 76

زمان حضرت موسی (ع) 9

زمان مرگ 14

زمرم عقل 67

زمین 14، 34، 113

زمینه مبدأ هستی 121

زمینه ها و عوامل بیداری 82

زمینه های ظهور مهر و محبت در انسان ها 108

زن نمونه 72

زن و مرد 17

زنا 20، 32

زنان نمونه تاریخ 78

زنان و مردان پاك 98

زنان 20

زندگانی ابوذر 99

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 601

زندگانی امام سجاد (ع) 61

- زندگانی برخی از علما و صالحان 98
- زندگانی پیامبر اسلام (ص) و اهل بیت (ع) 54
- زندگانی زاهدانه طلاب و علمای اسلامی 77
- زندگی 20 تن از یاران امام حسین (ع) 59
- زندگی برخی از علمای شیعه 61
- زندگی پر فراز و نشیب 2
- زندگی چهارده امام معصوم (ع) 53
- زندگی قبل از مرگ 99
- زندگی استاد حسین انصاریان 119
- زندگی حقیقی از دیدگاه روایات 23
- زندگی خدایپسندانه در سایه پیروی از عقل 81
- زندگی در سختی 26
- زندگی زاهدانه 81
- زنده به گور کردن دختران 125
- زهد 16، 29
- زهد بی نظیر علی (ع) 55
- زهد در دنیا 24

زهد و انفاق امام علی (ع) 46

زهد و ایمان ائمه اطهار (ع) 53

زوایای مختلف معرفت 84

زیارت پیامبر اکرم (ص) 51

زیارت خانه خدا 51

زیارت فاطمه (س) 51

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 602

زیارت قبر امام حسین (ع) 60

زیارت کعبه معظمه 51

زیارت وارث 64

زیبائی های اخلاق 94

زینب کبری (س) 79

زیارات 5

زیارت رسول الله (ص) 29

زیان سرشار دنیوی و اخروی منافقان 7

زیبایی یوسف (ع) 93

زیرسایه بودن 104

زین العابدین علی بن الحسین (ع) 3

ساختمان گیاهان 21

سامان دادن به وضعیت تبلیغ و منبر 124

سایر نعمت ها 38

سبک زندگی پیامبران 86

سبک شمردن نماز 74، 48

سبک مسجّع 119

سبوح 24

ستارگان 119

ستارگان و خورشید 31

ستاریت خداوند 30

ستایش حق 21

ستایش خداوند 34

ستایش خداوند متعال 119

ستم و ستمدیده 27

ستیز نکردن با مردم 77

سجایای اخلاقی معصومان (ع) 53

سجده 8

سجده کردن فرشتگان بر آدم 8

سجده نکردن 8

سجود 107

سخاوت 48، 56، 74، 77، 102

سخاوت ائمه اطهار (ع) 53

سختی توبه 10

سختی های روزگار 26

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 603

سختی و دشواری امور 29

سختی و سنگینی در برابر طاعت 26

سخن خدا 67

سخن گفتن 66

سخن گفتن از روی نادانی 26

سخنان ائمه (ع) 81

سخنان امیرالمؤمنین 34، 83

سخنان بزرگان دین 84

سخنان بلند 2

سخنان پیامبر اکرم (ص) در شأن حضرت خدیجه (س) 66

سخنان پیامبر اکرم (ص) 99

سخنان حضرت امام 126

سخنان عرفانی بابا طاهر همدانی 52

سخنان کوتاه 2

سخنان و حکمت‌های ائمه اطهار (ع) 53

سخناتی برخی دانشمندان در مورد اهمیت دوران جوانی 99

سخناتی از امام سجاد (ع) 113

سخناتی از علی (ع) در باره توحید 21

سخنی از امام صادق (ع) 38

سدیم 28

سرآمدی پیامبر (ص) بر سایر انسان ها 87

سربلندی حضرت ابراهیم از امتحان بندگی 86

سرپیچی از فرمان نفس 70

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 604

سرچشمه 58

- سرچشمه اصلی عرفان 36
- سرگذشت اقوام گذشته 88
- سرگذشت خائفین 74
- سرمایه وجود انسان 11
- سرمه کشیدن 104
- سرنوشت بنی اسرائیل 9
- سروده های استاد حسین انصاریان 120
- سعادت انسان ها 24
- سعادت انسان 70
- سعادت پیروان انبیاء 23
- سعادت دنیا و آخرت 2
- سعادت و شقاوت انسان ها 48، 63
- سعادت و شقاوت حقیقی 77
- سعادت واقعی 82
- سعد بن حرث 59
- سعی بین صفا و مروه 105
- سعی صفا و مروه 51

سعید بن عبدالله حنفی 59

سعی 13

سفارش به حسن مجتبی 55

سفارش به خویشاوندان 20

سفارش قرآن به تقوا 20

سفر طولانی آخرت 89

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 605

سفره گسترده الهی 51

سفرهای چهارگانه نفس 85

سفرهای ممتد و طولانی در استان ها 126

سقوط و هلاکت انسان ها 82، 96

سلام 24

سلام خداوند بر خدیجه (س) 66

سلام کردن 49

سلامت جسم 27

سلامت دین 42، 48، 73، 76

سلامت دین در آخر الزمان 42

سلامتی قبل از بیماری 99

سلك عاشقان 55

سلمان و بلال حبشی 78

سلیمان 67

سلیمان (ع) و نماز 106

سمیع 24

سنت استدراج و مهلت دهی خداوند 26

سنت های خداوند در مورد قوم بنی اسرائیل 10

سنجش کردار و اعمال 73

سند و شرح خطبه اول نهج البلاغه 34

سوء خلق 26

سوء عاقبت افراد 48

سوء عاقبت برخی از افراد و اقوام 26

سود باطن بینی 69

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 606

سود تجارت با خداوند 93

سوره 32

سوره اخلاص 40

سوره بقره 6

سوره حمد 40

سوره حمد و توحید 106

سوره فاتحه الكتاب 6

سوره فلق 44

سوره قدر 31

سوره های قرآن 5

سوره یوسف 82، 91، 92

سوگواری 61

سوگواری علی (ع) در حق فاطمه (س) 56

سوید بن عمرو 59

سیاه بوستان 68

سید رضی 2

سیرتاریخی نماز در امت ها و ادیان قبل از اسلام 106

سیره اخلاقی و اقتصادی ائمه (ع) 114

سیره اخلاقی، عبادی و عرفانی ائمه (ع) 73

سیره انبیاء و اولیای الهی در باره نماز 40

سیره اهل بیت (ع) در بهره گیری از نماز در حل مشکلات 97

سیره اهل بیت 110

سیره اولیای الهی 36

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 607

سیره پیامبر اسلام (ص) و ائمه (ع) 97

سیره عملی حضرت امیرالمؤمنین علی (ع) 54

سیره معصومین (ع) نیز در مورد کار و تلاش 114

سیره و رفتار و مبارزات ائمه اطهار (ع) 53

سیره‌ی عبادی امیر مومنان 55

سیری در معارف اسلامی 80

سیف بن حارث 59

سیمای مؤمنان حقیقی در قرآن 36

سیمای نماز 106

سی و شش مصداق از ظلم 27

سیئات اخلاقی و رذایل روحی 57

سیاست در زندگی امام علی (ع) 109

سید 24

سیر الی الله با توجه به مفاد سوره یوسف (ع) 92

سیره ائمه (ع) در مورد صعود و سقوط نفس 93

سیره اخلاقی حضرت محمد (ص) 22

سیره اخلاقی و عرفانی امام سجّاد (ع) 21

سیره امام حسین (ع) 31

سیره امام سجّاد (ع)

سیره انبیاء و اولیای الهی در مبارزه با نفس 85

سیره اهل بیت (ع) 81، 122

سیره اهل بیت (ع) و پیامبر (ص) در تمجید از شاعران 122

سیره بزرگان 31

سیره پیامبر (ص) 31

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 608

سیره پیامبران 81

سیره پیامبران الهی در محاجه کردن با خصم 13

سیره عرفانی بابا طاهر همدانی 52

سیره عملی ائمه و بزرگان شیعه 83

- سیمای پیامبر اسلام (ص) در قرآن 82
- سیمای عاقلان و جاهلان در قرآن 81
- شئون مختلف اهل بیت (ع) 54
- شاکر و علیم بودن خداوند 14
- شأن نزول آیات 19
- شاهد بودن پیامبر اسلام و ائمه طاهرين بر اعمال 13
- شاهکارهایی از انبیاء الهی در قرآن 73
- شب قدر و تأثیر آن در مهار نفس 85
- شب مردان خدا 69
- شب و روز در قرآن و روایات 25
- شب و روز 14
- شبهت وجدان انسان با دادگاه رستاخیز 27
- شبهای قدر 67
- شجاعت ائمه اطهار (ع) 53
- شجاعت در عمل 65
- شخصیت امام حسین (ع) 117
- شخصیت امام سجاد (ع) 61

شخصیت اهل بیت (ع) 53

شخصیت پیامبر و اهل بیت در تورات و انجیل 53

شخصیت پیامبر و اهل بیت در قرآن 53

شخصیت عرفانی و اخلاقی ابوذر 99

شخصیت فاطمه (س) 58

شخصیت معنوی ابوذر 99

شخصیت های اخلاقی 94

شخصیت و فضایل امام حسین (ع) 59

شخصیت والای معنوی علی (ع) 56

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 609

شخصیتی در اوج کمال 65

شخصیت بی نظیر زینب (س) 81

شخصیت پیامبر اکرم (ص) 87، 125

شخصیت عرفانی و ادبی بابا طاهر همدانی 52

شخصیت علی (ع) 57

شرایط اسلامی و انسانی در انتخاب همسر 111

شرایط الهی و اسلامی ازدواج (هم شأن بودن) 111

شراب 106

شراب خواری 32

شرارت مردم 29

شرافت عقل 80

شرافت و عظمت مکان مقدس 102

شرایط امر به معروف و نهی ازمنکر 46

شرایط پذیرفته شدن نماز 40

شرایط سخن گفتن 45

شرایط قاری قرآن 40

شرایط معنوی نماز 106

شرایط و آراستگی ظاهری نماز 106

شرایط ارث بردن از زنان 20

شرایط توبه و انابه 87

شرایط جهاد در راه خدا 16

شرایط کسب معرفت 84

شرایط نماز 106

شرح ابن ابی الحدید 2

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 610

شرح ابن میثم 2

شرح احوال عارفان و سالکان 48

شرح حال یوسف پیامبر 73

شرح خوبی 2

شرح دعای کمیل 35

شرح دعای اول صحیفه سجادیه 22

شرح دعای بیست و پنجم صحیفه سجادیه 29

شرح دعای بیست و چهارم صحیفه سجادیه 29

شرح دعای بیست و دوم صحیفه سجادیه 29

شرح دعای بیست و سوم صحیفه سجادیه 29

شرح دعای بیست و ششم صحیفه سجادیه 29

شرح دعای بیست و نهم صحیفه سجادیه 30

شرح دعای بیست و هشتم صحیفه سجادیه 30

شرح دعای بیست و هفتم صحیفه سجادیه 30

شرح دعای بیست و یکم صحیفه سجادیه 29

شرح دعای بیستم صحیفه سجادیه 28، 29

شرح دعای پانزدهم صحیفه سجادیه 27

شرح دعای پنجاه و چهارم صحیفه سجادیه 32

شرح دعای پنجاه و دوم صحیفه سجادیه 32

شرح دعای پنجاه و سوم صحیفه سجادیه 32

شرح دعای پنجاه و یکم صحیفه سجادیه 32

شرح دعای پنجاهم صحیفه سجادیه 32

شرح دعای پنجم صحیفه سجادیه 24

شرح دعای چهاردهم صحیفه سجادیه 27

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 611

شرح دعای چهارم صحیفه سجادی 23

شرح دعای چهل و پنجم صحیفه سجادیه 31

شرح دعای چهل و چهارم صحیفه سجادیه 31

شرح دعای چهل و دوم صحیفه سجادیه 31

شرح دعای چهل و سوم صحیفه سجادیه 31

شرح دعای چهل و ششم صحیفه سجادیه 32

شرح دعای چهل و نهم صحیفه سجادیه 32

شرح دعای چهل و هشتم صحیفه سجادیه 32

- شرح دعای چهل و هفتم صحیفه سجادیه 32
- شرح دعای چهل و یکم صحیفه سجادیه 31
- شرح دعای چهلم صحیفه سجادیه 31
- شرح دعای دهم صحیفه سجادیه 26
- شرح دعای دوازدهم صحیفه سجادیه 26
- شرح دعای دوم صحیفه سجادیه 22
- شرح دعای دوم صحیفه سجادیه 23
- شرح دعای سوم صحیفه سجادیه 23
- شرح دعای سی ام صحیفه سجادیه 30
- شرح دعای سی و پنجم صحیفه سجادیه 30
- شرح دعای سی و چهارم صحیفه سجادیه 30
- شرح دعای سی و دوم صحیفه سجادیه 30
- شرح دعای سی و سوم صحیفه سجادیه 30
- شرح دعای سی و ششم صحیفه سجادیه 30
- شرح دعای سی و نهم صحیفه سجادیه 31
- شرح دعای سی و هشتم صحیفه سجادیه 30

شرح دعای سی و هفتم صحیفه سجادیه 30

شرح دعای سی و یکم صحیفه سجادیه 30

شرح دعای سیزدهم صحیفه سجادیه 27

شرح دعای شانزدهم صحیفه سجادیه 27

شرح دعای ششم صحیفه سجادیه 25

شرح دعای نهم صحیفه سجادیه 26

شرح دعای نوزدهم صحیفه سجادیه 28

شرح دعای هجدهم صحیفه سجادیه 28

شرح دعای هشتم صحیفه سجادیه 25

شرح دعای هفتم صحیفه سجادیه 25

شرح دعای هفدهم صحیفه سجادیه 28

شرح دعای یازدهم صحیفه سجادیه 26

شرح رباعیات بابا طاهر همدانی 52

شرح مصباح الشریعه 36، 37، 38، 39، 40، 41، 42، 43، 44، 45، 46، 47، 48، 49، 50

شرح معنای رحمان و رحیم 6

شرح مفاد خطبه 34

شرح ملاصالح قزوینی 2

شرح نهج البلاغه 34

شرح و تفسیر 6

شرط قبولی طاعات بندگان 74

شرك 6، 10، 38

شرکت در تشییع جنازه 102

شرکت در جلسات مذهبی کاروان حج 102

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 613

شرمساری به درگاه الهی 119

شروح صبحی صالح 2

شروط استجابت دعا 41

شروع درس خارج حوزه 126

شریف ترین وجود 67

شعر و شاعری در اسلام 115

شعرا 21

شعیب (ع) و نماز 106

شعیب 92

شفا 96

شفاعت 32، 91

شفاعت با اذن پروردگار 18

شفاعت حضرت فاطمه (س) 58

شفای بیماران لاعلاج 62

شقاوت و سعادت ابدی 75

شقی ترین انسان ها 56

شك 38

شکایت پیامبر (ص) از برخی از بستگان 23

شکر در قبال انواع نعمت های مادی و معنوی 38

شکر در کلام قرآن و روایات 30

شکر کردن خداوند در همه حالات 75

شکر نعمات الهی 70

شکر نعمت 38

شکر نعمت های ظاهری و باطنی 15

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 614

شکر و تعظیم در برابر قدرت الهی 15

شکر و سپاس از خداوند متعال 102

شکرگزاری از زحمات پدر و مادر 29

شکست دادن انسان 16

شکل گیری جهان هستی 57

شکل گیری شخصیت استاد 126

شکل و قالب دعا 3

شکوفایی 67

شکوفایی فطرت 87

شکوه 71

شگر گذاری خداوند 88

شگردهای شیطان 14

شگفتی های خلقت در زمین 68

شگفتی هایی از خلقت انسان 68

شگفتی های جهان هستی 57

شگفتی های خلقت 22

شگفتی های خلقت در عالم جانوران و گیاهان 57

شمتت شیطان 26

شماره گذاری فرازهای صحیفه سجادیه 21

شناخت ائمه اطهار (ع) 53

شناخت ائمه معصومین (ع) 46

شناخت اسماء و صفات الهی 23

شناخت خداوند 34، 36

شناخت دقیق یهودیان از پیامبر اسلام 13

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 615

شناخت دنیا 82

شناخت سعید از شقی 22

شناخت شیطان 8

شناخت منابع و آثار خداشناسی 84

شناخت ولایت و امامت 24

شناساندن حضرت حق به انسان ها 34

شناساندن شاعر 21

شهادت 30، 98

شهادت دادن به زنا 20

شهر مکه 102، 104

شهوت حرام 70

شهوۛ شکم و کنٛرل آن 39

شهیدان ملکوتی 59

شهید 24

شهید مصطفیٰ خمینی 126

شوخی های بیهوده 32

شوری آب دریا 28

شوق لقای الهی 47

شوق لقای پروردگار 32

شوق و معرفت در امور 43

شیاطین 70

شیخ عباس قمی 5

شیطان شناسی 44

شیعه 49

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 616

شیعه واقعی 64

شیعیان عرب زبان 3

شیمی 115

شیوا و جذاب 35

شیوه سلیمانی 69

شیوه شکفتن 67

شیوه کسب رحمت الهی 39

شیوه نگارش 4

شیخ عباس قمی 4

شیخ علی اکبر برهان 119

شیرینی آب باران 28

شیطان بزرگترین دشمن انسان و معرفت 84

شیطان رجیم 113

شیطان شناسی 28

شیطان و شیطنت های او 28

شیعیان 124

شیعیان 13

شیوع منکر در آخرالزمان 78

شیوه بیان داستان یوسف (ع) در قرآن کریم 93

شیوه تربیتی ائمه اطهار علیهم السلام 4

- صابرین 96
- صادق 24
- صانع 24
- صبر 47، 68
- صبر ائمه اطهار (ع)
- صبر برای خدا 78
- صبر در مصائب 15
- صبر در مقابل مصائب دنیا 13
- صبر و بردباری 25
- صبر و توبه 31
- صبر والای حضرت زینب (س) 65
- صحیفه سجاده 3، 33، 61
- صحیفه سجاده گنجینه ای بی نظیر 21
- صداقت 68
- صدر اسلام 12
- صدق حضرت یوسف 91
- صدق و مراتب و آثار آن 46

صدقه 16

صدقه و انفاق 72

صدیقین و ترس از خدا 77

صراط 32

صرف کردن عمر به کسب تقرب و طاعت الهی 89

صفا و مروه 14

صفات اخلاقی 28

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 617

صفات ثبوتیه و سلبيه خداوند 18

صفات خداوند 27

صفات ذاتی نفس 29

صفات ذمیمه نفسانی 29

صفات شیطان 28، 48

صفات عاقل 44

صفات مؤمنان 107

صفات مهم اخلاقی و اجتماعی لقمان حکیم 68

صفات نیکان 67

صفات و برکات وجودی انسان‌های مخلص 86

صفت رذیله اخلاقی 44

صله رحم 31، 49، 86

صلوات بر محمد (ص) 22

صلوات و اهمیت آن 28

صمد 24

صوراسرافیل در آیات و روایات 23

صورت برزخی اعمال 22

صوفیان و حقه های آنان 75

صید حیوانات 104

ضالین 6

ضایع کردن نماز 40

ضد رژیم پهلوی 126

ضرورت جهاد 47

ضرورت دین و قبول آن 18

ضلالت افراد 14

ضلالت و گمراهی منافقان 7

ضمانت استجابات دعا 26

ضمیرآگاه انسان 82

ضیق روزی 30

طاهر 24

طبابت در آموزه های اسلامی 27

طبقات مختلف بهشت 89

طیب 97

طیبی دوره گرد 97

طریق خوب شدن 69

طریق رسیدن 67

طریقه ارتباط با حضرت حق 4

طریقه ارتباط عبد و مولا 4

طعنه به یهودیان عصر پیامبر (ص) 11

طلاب علوم دینی 80

طلاق گرفتن از شوهر 17

طلاق و مسائل مربوط به آن 17

طلاق 111

طلب پرده پوشی 31

طلب عفو از گناهان و عیوب 27

طلب عفو و رحمت 31

طلب مال حلال در روایات 21

طلب ناحق 26

طلب یاری از اولیای الهی 6

طلبگی و تحصیل حوزوی 126

طمأنیه در نماز 74

طمع و آثار 45

طهارت 69

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 618

طهارت بدن و لباس 27

طهارت جسم و جان 39

طهارت در قرآن و روایات 27

طهارت زنان 17

طهارت ظاهری و باطنی 13

طهارت و تہذیب نفس 93

طواف 105

طواف 13، 51، 103، 104، 105

طوایف انسان ها 23

طوفان 115

طول آرزو و کوتاهی آن 74

ظالمین 96

ظاهر 24

ظاهر دنیا 79

ظاهر و باطن قرآن 31

ظرافت ها و لطایف تعالیم اخلاقی اسلام 94

ظلم 27

ظلم و ظالم 71

ظهور آلودگی های اخلاقی در عالم برزخ 86

ظهور همه کائنات 4

ظهور ولایت 82

عابس بن شیب شاکری 59

عارف 36

عارفان 101

عارفان مسلمان 43

عاشق واقعی 120

عاشقان علی (ع) 55

عاشورا 84

عاطفه و محبت جانواران نسبت به هم 77

عافیت طلبی و تن پروری قوم بنی اسرائیل 10

عافیت و شکر بر آن 29

عاقبت به خیرشدن 74، 119

عاقبت به خیری در دنیا و آخرت 26

عاقبت به شرشدن برخی از افراد 74

عاقبت دعوت خدا و شیطان 27

عاقبت غافلان 37

عاقبت ناشکری 22

عاقبت هوی پرستی 48

عاقلان 101

عالم آخرت 23

عالم برزخ 47

عالم حقیقی 46

عالم ربانی 6

عالم هستی 12، 82

علمان 101

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 619

علمان ربانی 4

علمان هواپرست قرن بیستم 75

علمان و اندیشمندان شیعی 3

عالی ترین کرنش 67

عالی ترین مضامین 4

عالی ترین مفاهیم عرشی و تربیتی 4

عامل دین گریزی مردم 115

عامل رهایی انسان ها از جهل و ظلمت 100

عامل نجات انسان 94

عامل نجات انسان در قیامت 36

عبادت 87

عبادت امام حسن مجتبی (ع) 75

عبادت امیرالمؤمنین 55، 75

عبادت اویس قرنی 76

عبادت بدون عُجب و تکبر 28

عبادت حج 104

عبادت خالصانه 78

عبادت خداوند 116

عبادت و اخلاق امام چهارم (ع) 113

عبادت و بندگی خدا و ابعاد آن 7

عبادت و دعای فرشتگان 23

عبادت و روزه 95

عبادت و سیره عملی حضرت علی (ع) 57

عبادت و علم امام زین العابدین (ع) 21

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 620

عبادت واقعی 42

عبارات بدیع 2

عبد شاکر واقعی 38

عبدالله بن عمیر 59

عبرت آموز 72

عبرت پذیری از سرانجام کار دیگران 43

عبرت گرفتن از عاقبت اقوام و ملل 77

عبرتهای روزگار 73

عبودیت 68، 79

عبودیت و بندگی 112

عثمان بن عفان 99

عجائب آسمان ها و زمین 42

عجائب بدن انسان 24

عجائب خلقت 30

عجائب عالم هستی 15

عجائب عظمت حق در عالم 24

عُجب 26، 38

عجب و آثار خطر ناک آن 44

عجب و غرور 48

عدالت 57، 87

عدالت اجتماعی 49

عدالت در زندگانی اجتماعی انسان 86

عدالت همه صحابه 23

عدالت و ناعدالتی در جهان 57

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 621

عدل 24

عدم احتیاج خداوند به بندگان 28

عدم احصاء و شمارش نعمت های الهی 34

عدم استفاده از بیت المال 55

عدم اکراه در پذیرش دین 18

عدم آگاهی فرشتگان نسبت به مقام و منزلت خلیفه 8

عدم پیروی از هوا و هوس 23

عدم تجاوز از حدود الهی 20

عدم تسامح در آلودگی های عقلی و روانی 86

عدم تعقل و تفکر 81

عدم جواب گویی صحیح 115

عدم دستیابی به شناخت صحیح 84

عدم رجوع به خلق در وقت حاجت 27

عدم سجده ابلیس 8

عدم شرك بودن درخواست حاجات از اهل بیت (ع) 54

عدم شناخت خداوند 84

عدم غفلت 39

عدم غفلت از مرگ 77

عدم مطابقت ظاهر و باطن برخی از افراد 78

عده وفات 17

عذاب 8، 68

عذاب آخرت 24، 70

عذاب دین فروشان 11

عذاب عالم بی عمل 78

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 622

عذاب ها و گرفتاری های بنی اسرائیل 9

عربستان 125

عرشیان فرش نشین 53

عرفا 21، 79

عرفات 103

عرفان 36

عرفان اسلامی 36، 37، 38، 39، 40، 41، 42، 43، 44، 45، 46، 47، 48، 49، 50

عرفان و عارف 47

عرفانی 3

عزت نفس 45، 78

عزت نفس زنی تھی دست 72

عزت نفس در توانگری و تنگدستی 29

عزت و شجاعت در راه خدا 90

عزیز الوجود بودن موجودات 101

عزیز الوجود 101

عزیز 24

عزیز مصر شدن یوسف 93

عشق به امام حسین (ع) 120

عشق به خدا 91

عشق به خداوند و اولیای الهی 120

عشق حق 67

عشق حقیقی 120

عشق حقیقی به ارزش های الهی 91

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 623

عشق عاشق به محبوب واقعی 52

عشق و مراتب آن 52

عشق یوسف به خداوند متعال 93

عصبیت بی جا 26

عصر خفقیانی بنی امیه 61

عصمت ائمه اطهار (ع) 53

عصیان و تجاوز قوم بنی اسرائیل 10

عطای نعمت های الهی بدون منت 27

عطر زدن 104

عظوفت 56

عظمت جهاد در راه خدا 30

عظمت جهان هستی 52

عظمت حج و ثواب آن 103

عظمت حج و کعبه 42

عظمت خالق در نهج البلاغه 27

عظمت خداوند 57

عظمت روح 39

عظمت شب قدر 31

عظمت قرآن 46

عظمت قرآن از دیدگاه ائمه (ع) و عارفان 40

عظمت قرآن کریم 9

عظمت قیام امام حسین (ع)

عظمت گناه 10

عظمت ماه مبارک رمضان 87

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 624

عظمت ملکوت الهی 76

عظمت همه جانبه ی مولا 55

عظمت و شأن والای قرآن کریم 31

عظمت و شگفتی های بدن انسان 21

عظمت و قدرت خداوند 12

عفت 65

عفت عمومی 64

عفو 24، 57، 68

عفو خدا در قرآن و روایات 26

عفو خداوند متعال 26

عفو خطای دیگران 31

عفو علی (ع) 55

عفو گذشت در قبال پدر و مادر 29

عفو و بخشش خداوند 52

عفو و گذشت دیگران 78

عفو و گذشت 45

عقاب اخروی 32

عقاب دنیوی 32

عقاب و عذاب سخت قیامت 26

عقاید ناسالم دینی 115

عقاید اسلامی 19

عقد کردن و شاهد عقد بودن 104

عقل 57، 100

عقل زمینه رسیدن به سعادت اخروی 81

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 625

عقل سلیم 63

عقل سودمند ترین ثروت انسان 81

عقل گرایی و تعقل در امور 101

عقل معیار سنجش آدمی 83

عقل نورالهی 80

عقل و اعتدال

عقل و پیروی از حق 81

عقل و جهل: دوست و دشمن انسان 80

عقل و خرد 18

عقل و دعا 80

عقل و فیوضات الهی 80

عقل و کارکردهای مختلف دنیوی، معنوی 81

عقل و کمال انسان 80

عقل و معرفت 63

عقل و بخل 81

عقل و دین 80

عقل: حجت باطنی 80

عقل: کلید گنج سعادت 80

عقل: محرم راز ملکوت 81

عقلانیت و جهالت اقوام گذشته 101

عقوبت 31

عقیده 57

علاقه پیامبر (ص) به علی (ع) 55

علامه طباطبایی 22، 23، 24

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 626

علت دین‌گرایی در قرون وسطی 115

علت عدم قیام 55

علت نپذیرفتن دعوت یزید توسط امام حسین (ع) 98

علت نزول نعمت و بلا در دنیا و آخرت 24

علل از دست رفتن نعمت 70

علل انحطاط جوامع امروزی 125

علل انحطاط جوامع بشری 125

علل بدبین شدن اشخاص نسبت به دین 115

علل تشریح سعی صفا و مروه 14

علل دشمنی با دوستان خدا و اهل بیت 84

علل روی گردانی از حق 81

علل فساد و صلاح قلب و آفات آن 37

علل گزیر از دین 26

علل و عوامل انحطاط مسلمین 112

علم 57، 68، 92

علم باطن 21

علم به آینده 83

علم به قوانین اجتماعی در قرآن 83

علم به گذشتگان 83

علم بی انتهای الهی 18

علم شریعت و طریقت 21

علم علی (ع) 55

علم مادی و معنوی 52

علم و اولیت خداوند 21

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 627

علم و حکمت 35

علم و دانش 45

علم و دانش بزرگان 109

علم و رحمت الهی 27

علم یوسف به تأویل احادیث 93

علما 34

علمای اخلاق 31

علمو همت 39

علوم روز 15

علوم طبیعی 115

علی (ع) مصداق پاکی ها 56

علی (ع) هدایت گر همه انسان ها 56

علی پاینده به قرآن و سنت 55

علی زاهد ترین انسان تاریخ 55

علی کشتی نجات 55

علی و بازار پیراهن فروشان 72

علی و برنامه نجات مردم 55

علی و خاک کربلا 55

علی و دنیا 55

علی (ع) در بیان علی (ع) 55

علی (ع) محبوب پیامبر 55

علی (ع) و سوز بندگی 55

علی (ع) و عقیل 55

علی (ع) و نیازمند 55

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 628

علی اعلی 24

علیم 24

عمق و باطن اعمال حج 105

عمق وجود 58

عمل 57، 68

عمل بالاتر از چهل سال عبادت 77

عمل به دستورات الهی 83

عمل به سنت نبوی 113

عمل به فرائض دینی 113

عمل به قرآن و احکام 104

عمل به واجبات 113

عمل صالح 108

عمل کم در قبال ثواب بسیار 74

عمل نیک 31

عملکرد یوسف (ع) 91

عموم مردم 6

عنايات امام عصر (عج) 62

عنايت به مسکين و یتيم و اسير 55

عنايات خاص خداوند به مرزداران 30

عنايات خداوند به انسان ها 31

عنايت خاص خداوند متعال به حضرت يوسف 91

عهدشکنی دائم یهودیان 12

عهدنامه مالک اشتر 57

عواقب بد غیبت کردن 78

عواقب به تأخیر انداختن توبه 71

عواقب ترك حج 51

عواقب ترك نماز 75

عواقب تكبر بی جا 77

عواقب تلخ گناه در رسوایی انسان 30

عواقب خطرناك حسد 12

عواقب دنیا دوستی 48

عواقب سبک شمردن نماز 107

عوالم نورانی 85

عوامل انحراف نفس 85

عوامل پیروزی مسلمین در جنگ بدر 30

عوامل تضعیف بصیرت 29

عوامل سعادت و شقاوت در سوره یوسف 93

عوامل سعادت و شقاوت 90

عوامل صحیح تربیت 109

عوامل غم و اندوه 32

عوامل مهرورزی 108

عوامل نزول برکات برانسان 87

عیسی و گنهکار 72

عیسی (ع) و نماز 106

العین 1

عیادت از بیمار 102

عیب جوئی 32

غایت خلقت 67

غذای روحانی 22

غرایز نفسانی 37

غرور 44

غرور در آیات و روایات 31

غرور و خودبزرگ بینی یهودیان 11

غزلیات 121

غسل احرام 104

غضب 45، 49

غضب و آثار آن 25

غفلت 44، 49

غفلت از دیدگاه آیات و روایات 27

غفلت از سلامتی دین 42

غفلت انسان از عقل 80

غفور 24

غلبه بر شیطان 74

غم جانکاه علی (ع) 56

غم مرگ 29

غم و شادی نزد اولیای الهی 73

غم و سوز عاشق نسبت به معشوق 121

غنا قبل از فقیر شدن 99

غنیمت شمردن پنج نعمت 99

غنی 24

غیبت و انواع 45

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 630

غیبت 70

غیاث 24

غیب و شهود 4

غیرمسلمانان 12

فاسقان و گمراهان 31

فاطر 24

فاقد هرگونه عیب و نقص 58

فالق 24

فتّاح 24

فتح قله های رفیع علمی 115

فتح کرات دیگر توسط انسان 115

فحشاء 14

فخر فروشی 26

فرار مادر از فرزند 72

فراغت در قرائت 40

فراغت قبل از مشغولیت و گرفتاری 99

فراموشی یاد خدا 28

فرانسه 126

فرحین 96

فرد 24

فردای قیامت 29

فرزندان و ذریه حضرت ابراهیم 13

فرشتگان 8، 34، 70

فرشتگان از دیدگاه قرآن 23

فرشتگان بازپرس در قبر 23

فرشتگان پیام آور 23

فرشتگان رحمت 23

فرشتگان عذاب 23

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 631

فرشتگان کاتب اعمال 23

فرشتگان مالک 23

فرشتگان مأمور بهشت و جهنم 23

فرشتگان مرگ 23

فرشتگان نگهبان 23

فرعونی شدن 82

فرقان 96

فرهنگ اهل بیت 53

فرهنگ جهاد و جنگ در اسلام 16

فرهنگ شیعه 4

فرهنگ شیعه در طول تاریخ 97

فرهنگ معین 1

فرهنگ مهرورزی 108

فرهنگ های بشری 57

فرهیختگان 21

فروپوشیدن چشم ازحرام 44

فروق اللغات 1

فریب شیطان 98

فریضه حج 51

فریادرسی مظلومان و ضعیفان 119

فریب های رنگارنگ دنیا 81

فریفته نشدن عقلا 81

فساد ظاهر و باطن 47

فساد و انواع آن 47

فساد و سرکشی قوم بنی اسرائیل 10

فسادگری منافقان در روی زمین 7

فسفر 28

فضاحت در سخن از علی (ع) 65

فضاحت و بلاغت 2

فصول سال 52

فضائل امیرالمؤمنین 57

فضائل اهل بیت (ع) 54، 73

فضایل امام حسین (ع) 60

فضایل امام سجاد (ع) 61

فضایل حضرت خدیجه (س) 66

فضایل حضرت فاطمه (س) 58

فضایل سوره‌ها 4

فضایل متعدد دعا 41

فضایل و رذایل اخلاقی 73

فضایل برخی از آیات 32

فضایل حضرت زینب (س) 81

فضایل حضرت علی (ع) 57

فضایل حضرت محمد (ص) 122

فضایل و رذایل اخلاقی انسان ها 52

فضایل و کرامات امیرالمؤمنین علی (ع) 121

فضایل و کرامات حضرت زهرا (س) 78

فضل و احسان خداوند بر بندگان 25

فضل و کرم و سخاوت اهل بیت (ع) 54

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 633

فضل و رحمت خاص خداوند 96

فضیلتی حوزه علمیه 21

فضیلت پیامبر اسلام (ص) 46

فضیلت حضرت فاطمه (س) 46

فضیلت زیارت امام حسین (ع) 60

فضیلت گریستن و عزاداری امام حسین (ع) 117

فضیلت گریه بر حضرت اباعبدالله الحسین (ع) 54

فضیلت گریه بر مصائب امام حسین (ع) 117

فضیلت انسان 63

فضیلت عفو و گذشت مردان الهی 25

فضیلت قربانی 32

فضیلت مبارك رمضان در كلام معصومین (ع) 31

فطرت 21

فعالیت در داخل کشور 126

فعالیت های استاد 126

فعالیت های تبلیغی 126

فعالیت های درخارج از کشور 126

فقر 26، 109

فقر و امتحان الهی 27

فقر و غنی 22

فقه 45

فقه اهل بیت (ع) 108

فقیهان 59

فکر کردن قبل از عمل کردن در کارها 83

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 634

فلسفه 21

فلسفه احرام 105

فلسفه اعمال حج 103

فلسفه اعمال و مناسک حج 51

فلسفه پیشامدهای سخت و مصائب 25

فلسفه روزه 76

فلسفه روزه و آثار معنوی آن 48

فلسفه زکات و آثار معنوی آن 48

فلسفه گریه ازدیدگاه قرآن و روایات 54

فلسفه محرمات حج 103

فلسفه و حکمت زکات 41

فلسفه و هدف عبادت 7

فلسفه وجودی انبیاء 34

فن بیان 124

فن خطابه 124

فنای در ذات 47

فنون نظامی 115

فهارس موضوعی 49

فهارس 50

فهرست 49

فهرست ادعیه و زیارات 50

فهرست ادیان 50

فهرست اشعار 50، 80

فهرست اعلام 50

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 635

فهرست انبیاء و معصومین (ع) 50

فهرست آیات 50

فهرست آیات 80

فهرست تألیفات مؤلف 50

فهرست روایات 50

فهرست روایات 80

فهرست کتاب ها 50

فهرست مجموعه داستان 50

فهرست مطالب مجلدات 50

فهرست مکان ها 50

فهرست منابع و مآخذ 50، 80

فهرست موضوعی 50

فهرست نسخه های خطی 50

فهم و عمل به قرآن 40

فوائد عزلت و خلوت نشینی 42

فواید تفکر و مضرات بی فکری 83

فواید روزه 27، 31

فواید و برکات دین 122

فویل للمصلین 107

فیزیک 115

فیض الاسلام 2

فیض و فضل الهی نسبت به بندگان گناهکار 74

القاب و کنیه های پیامبر اسلام (ص) 22

قابل فهم برای عموم 2

قابل فهم همگان 1

قاتل 56

قاعدگی زنان 17

قانع کردن معاندان و منکران 19

قانون 49

قانون وراثت 65

قاهر 24

قبایل و فرق 50

قبح دشنام 22

قبر 32

قبض روح 113

قبله 40

قبله در نماز 13

قبول عذر عذرخواهان 102

قبول ولایت 62

قبیله خزیمه 59

قتال کنندگان در راه خدا 96

قتال و جهاد در راه خدا 17

قتل پیامبران 12

قدرت خداوند در مظاهر طبیعی 119

قدرت عقل در شناخت صدق و کذب 80

قدرت معنوی اولیای الهی 78

قدرت نفس انسان 85

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 636

قدردانی از لحظه لحظه عمر در دنیا 88

قدردانی از نعمت های الهی 21

قدوس 24

قدیر 24

قلم 24

قرائت قرآن 15

قرآن 6، 15، 27، 36، 95، 100

قرآن طیب و نسخه شفابخش 97

قرآن منبع عظیم مهر و رحمت الهی 108

قرآن نوری بر تارک بشریت 96

قرآن و تفکر در هستی انسان و جهان 83

قرآن و فرهنگ سعادت بخش آن 34

قرب الهی 24

قرب به خداوند 79

قربانی 51

قربانی کردن 102

قرض دادن 17

قرض و دین 30

قرن هجدهم میلادی 75

قساوت 38

قسم 32

قصاید 121

قصد کردن خداوند متعال 104

قصص قرآن 49

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 637

قضا کردن واجبات 87

قضا و قدر الهی 30

قضا و قضاوت 112

قضاوت 112

قطره دنیا 67

قطع رحم 32

قعود 107

قلب 36

قلب منافقان 7

قلم 60

قمار 32، 106

قمر بنی هاشم 59

قناعت 24، 49

قناعت عالم ربانی 72

قناعت و آثار آن 76

قواعد تربیت نفس 109

قوانین انعکاس نور 115

قوانین بشری 86

قوانین بهداشتی اسلام 15

قوانین حاکم بر طبیعت 52

قوانین دین اسلام 104

قوانین متین 20

قوانین و احکام شرعی 3

قول حق 37

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 638

قول لغو 45

قوم بنی اسرائیل 10

قوی 24

قیام 107

قیام امام حسین (ع) 60

قیام جاودانی 65

قیام کربلا 65

قیمت عمر 116

قیام مردم قم و تبریز 126

قیامت 121

قیمت اشك خوف از خدا 75

کارآمد 4

کارگاه عمل 69

کاروان نور 59

کافران 7

کافرین 96

کالا و وسایل زندگی پس از طلاق 17

کامل ترین و با عظمت ترین انسان 58

کامل ترین کتاب 33

کبر 70، 90

کتاب آفاق یعنی مطالعه مخلوقات عجیب هستی 123

کتاب انفس یعنی مطالعه نفس و وجود انسانی 123

کتاب شریف مفاتیح الجنان 5

کتاب مصباح الشریعه 36

کتاب مفاتیح الجنان 4

کتابت 123

کتابت و نگارش کتاب 123

کتابخانه 123

کتب مرجع 21

کتمان حقایق نبوت پیامبر (ص) 9

کتمان حقایق 14

کتمان کردن توسط یهودیان 11

کرات دیگر 24

کرامات ائمه (ع) 48

کرامات اهل بیت (ع) 54

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 639

کرامات حضرت ابوالفضل العباس 63

کرامات حضرت نرجس خاتون 64

کرامات خدیجه (س) 66

کرامات و فضایل مختلف امام حسین (ع) 121

کرامات و فضایل حضرت فاطمه زهرا (س) 122

کرامات و معجزات امام زمان (عج) 62

کراماتی از علما 78

کرامت انسان 24، 63

کرامت انسان از منظر علی (ع) 56

کرامت خداوند 27

کرامت نفس 93

کرامتی از حاج سیدعلی قاضی 72

کرامتی شگفت از سالکی کم نظیر 72

کر بلا 84

کرسی 18

کرم و لطف خداوند متعال 74

کر مات برخی از علما و عارفان 48

کر نش اولیاء 67

کره ماه 31

کر وی بودن زمین 115

کسالت در عبادات 29

کسب بهشت 116

کسب تقوا 31

کسب تقوای الهی 87، 89

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 640

کسب حلال خداوند و رضایت او 88

کسب درآمد مشروع و حلال 114

کسب رضای الهی 74

کسب رضایت خداوند 92

- کسب روزی حلال 113
- کسب علم و دانش 123
- کسب علم و معرفت 84
- کسب فضایل اخلاقی 94
- کسب مراحل تربیت عرفانی 119
- کسب معاش زندگی 114
- کسب معرفت 87
- کسب و روزی حلال 30
- کشاندن انسان به گمراهی 28
- کشتزار دنیا و در ورگاه آخرت 94
- کشتن خود 10
- کشتی نجات انسان 100
- کشتی های روان در دریاها 14
- کشف عالم برزخ 47
- کشورهای اروپایی 126
- کشیدن دندان 104
- کظم غیظ 109

کعبه دل 67

کعبه مرکز طلوع اسلام 104

کعبه و شهر مکه محیط امن الهی 102

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 641

کفر 11، 38

کفر به خداوند 7

کفر به طاغوت 18

کفن و دفن فاطمه (س) توسط علی (ع) 56

کلام امام سجاد (ع) در مسأله توحید 21

کلام امام علی (ع) در مورد قدرت حق 24

کلام بیهوده 45

کلام معصومین (ع) 85

کلر 28

کلسیم 28

کلمات قصار باباطاهر همدانی 52

کلیسا 115

کم صبری 26

کم کردن معاشرت با زنان 86

کمال انسانی 68، 85

کمال و قرب الهی 10

کمالات ملکی و ملکوتی 58

کمک به ظالم 49

کمک جستن از خداوند 6

کمیل بن زیاد نخعی 35

کنترل چشم 74

کنترل زبان از گفتار ناروا و بیهوده 102

کنترل غرائز و شهوات 109

کنترل غضب 109

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 642

کنترل نفس و تهذیب آن 85

کندن موی بدن 104

کنش و واکنش های انسان 35

کهنکشان ها 119

کوچک شمردن گناه 26

کوشش برای یافتن دوستان جدید 102

کوه ها 119

کیفر گناهان 112

کیفیت اجرای نماز 40

کیفیت ارتباط بنده وخالق 35

کیفیت دیدن واقعیت امور توسط عرفا و اولیای الهی 79

کیفیت غسل فاطمه (س) 56

کید زلیخا برای انحراف یوسف 91

کیفر مخالفت با حقایق 11

کیفیت اجرای عدالت در مورد مجرمان 27

کیفیت حساب و کتاب افراد مؤمن و کافر در قیامت 88

کیفیت خلقت 7

کیفیت روزه گیری 76

کیفیت مرگ مؤمن 78

کیفیت وقوع توبه آدم 8

کینه توزی 28

گاه شمار تاریخی زندگی استاد 126

- گدایی و تکدی کردن 114
- گذشت از لغزش دیگران 102
- گذشت خداوند از گناهان بزرگ 26
- گذشت و عفو خداوند نسبت به بندگان 10
- گذشتن از عیش زودگذر دنیا 76
- گذشتی کریمانه 55
- گرامی داشتن آدم و ذریه او 63
- گرامی داشتن دیگران 102
- گرایش به شرك و بت پرستی یهودیان 9
- گرایش های قلب آدمی 82
- گرفتاری ها 71
- گرفتن جان کفار و مؤمنان 76
- گرفتن ناخن 104
- گریه کردن بر حضرت سید الشهداء (ع) 100
- گریه و استغفار 39
- گریه 56
- گریز از مواضع تهمت 102

گریه شعیب (ع) 74

گزارش های ساواک 126

گسترده رحمت الهی 29

گسترش بی حجابی

گسترش رحمت و آمرزش الهی 74

گسترش عدل و عدالت 28

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 643

گسترش فرهنگ عاشورا توسط امام سجاد (ع) 61

گسترش نسل 20

گسترده توحید 86

گشایش باب توبه و اصلاح نفس 26

گشایش در امور دنیا 109

گفتار حضرت امام زین العابدین (ع) 113

گفتار دروغ 32

گفتگوی با اویس قرن 72

گفتگوی امام سجاد (ع) با جابر در مسأله عبادت 74

گفتگوی سازنده درطول سفر 102

گفتگویی با استاد حسین انصاریان 124

گلزار محبت 120

گناه باطن و آثار آن 71

گناه پیش گیری از حج 104

گناه ناامیدی 74

گناه نکردن 71

گناه و راه درمان آن 70

گناهان 32

گناهان انسان 24

گناهکار و بدهکار در برزخ 76

گناهی ناخوشودنی 14

گور من را نشکاف 72

گوشه ای از اخلاق پیامبر (ص) و معجزات آن حضرت 78

الگوگیری 49

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 644

الگوگیری از منبرهای عارف و عالم 124

الگوهای والای معاشرت 110

گوهری به نام عقل 80

الگوی الهی و معنوی در ازدواج علی و فاطمه 55

الگوی برای سالکان راه دوست 69

الگوی عملی شدن برای دیگران 102

گیاهان 28، 24، 38، 42

لباس احرام 42، 104

لباس پوشیدن برای زینت 104

لباس ذلت 71

لباس زنان 39

لباس ظاهری و باطنی 39

لذت مناجات با خدا 76

لذت ها و نعمت های بهشتی 7

لزوم حفظ قلب از خطرات معنوی 37

لزوم شکر 29

لزوم نگهداری زبان از خطا و لغو 76

لطف و رحمت خداوند به بندگان 75

لطف و عنایت 56

لطف و کرامت اولیاء 72

لعنت خداوند و فرشتگان 14

لغت 2

لقاء الله 87

لقاء الهی 85

لقمان حکیم 68

لقمان حکیم و شش برنامه انسان ساز 80

لقمان و نماز 106

لیاقت و ظرفیت 11

لیبرالیسم 57

مؤمن 24، 49

مؤمنان 25، 101

مؤمنان و اولیای الهی 79

ماجرای عاشورا 86

ماجرای غمبار کربلا و عاشورا 121

مادر امام عصر (عج) 64

مادر بت ها 70

مادر گرامی امام زمان (عج) 64

مارکسیسم 57

مال حلال 51، 71، 114

مالك اشتر 57

مالك بن عبد 59

مالك بودن خداوند در قیامت 40

مالك ملك 69

مالکیت فردی 114

مالکیت روز جزا 6

مأموریت های مختلف فرشتگان 23

ماه 31

ماه توبه و انابه 87

ماه صفر 80

ماه مبارك رمضان 31، 67، 71، 87، 90

ماهواره ها 101

ماهیت زبان 43

ماهیت دنیا و دنیاطلبی 121

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 645

ماهیت قیامت 89

ماهیت گناه 26

ماهیت مرگ 89

ماهیت نفس انسان 85

ماهیت یهود و افکار آنان 12

مباحث اعتقادی و اخلاقی 56

مبارزات سیاسی 126

مبارزات و فعالیت های سیاسی استاد 126

مبارزه انسان های بزرگ با مشکلات زندگی 109

مبارزه با شیطان 23

مبارزه با نفس 76، 85

مبارزه با نفس به وسیله روزه و ثواب آن 41

مبارزه با هوای نفس 77

مبارزه پیامبر اسلام با انواع خرافات و انحرافات 19

مبارزه حیوانات و گیاهان با مشکلات طبیعی 109

مبارزه مستمر با نفس 70

مبارزه و اعتصاب 126

مبارزه یوسف با هواهای نفسانی 73

مبانی اصلی عرفان و اخلاق اسلامی 36

مبانی اعتقادی شیعه 18

مبانی توحید و شرك 14

مبانی صحیح تربیت 109

مبانی عشق حقیقی و مجازی 93

مباهله 23

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 646

مبدأ آفرینش 4

مبلغان دینی 67

مبلغان و اهل منبر 124

متابعت از هوای نفس 22

مترجمان و اندیشمندان فارسی زبان 3

متطهرین 96

متّقین 96

متکبر 24

متن دعا و شرح آن 35

متن فارسی 4

متوکلین 96

متون دینی 2

متون عرفانی 72

مثال ها 7

مثنویات 121

مجاری مهم کسب معرفت 84

مجالس ذکر حق تعالی 75

مجمع البحرين 1

مجموعه تفسیری 6

مجموعه سخنرانی های استاد 82

محاسبه 32

محاسبه اعمال قبل از مرگ 89

محاسبه دقیق 72

محاسن خلق 22

محافل کلیسایی 115

محبان محبوب 67

محبت 49

محبت اهل بیت (ع) 95

محبت به انسان ها 56

محبت به اهل بیت (ع) 121

محبت به خدا 14

محبت به خداوند و بندگانش 90

محبت به غیرخدا و پیامدهای آن 14

محبت بی جای دنیا 74

محبت خداوند 36، 48

محبت دنیا 48

محبت علی شرط ورود به بهشت 55

محبت های مادی و معنوی 81

محبت و عشق به خداوند و اولیای الهی 121

محبت و لطف حضرت حق به گناهکاران 10

محبت و ولایت اهل بیت (ع) 62، 64

محبوب ترین قلوب نزد خداوند 92

محتوای سوره یوسف 91، 93

محتوای صحیفه سجادیه 21

محتویات عمیق قرآن 46

موجه البیضاء 124

محدثان 59

محدود نبودن ذکر 26

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 648

محرمات احرام 104

محرمات الهی در قرآن و روایات 26

محرومیت و خذلان 96

محرومیت از پاداش الهی 26

محسنین 96

محشر 32

محشر و حساب 70

محصولات زمین 7

محققان علوم اسلامی 21

محل قرائت 40

محل مصرف رزق و روزی 27

محمد (ص) و نماز 106

محمدیه از دیدگاه آیات و روایات 22

مخبرهای کسب معرفت در قرآن 84

مخالفان 19

مخالفت کردن با هوا و هوس 75

مختال فخور 96

مخلوط کردن واقعیات با امور غیرواقعی 9

مخلوقات 57

مخلوقات 62

مداومت برگناه و آثار آن 26

مداومت کردن بردعا 21

مدایح و مرثی اهل بیت (ع) 121

مدایحی در وصف امام حسین (ع) 121

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 649

مدح حضرت امام حسین (ع) 120

مدح شاعران و علما از آن امام علی (ع) 73

مدیریت امور مالی خانواده 20

مدینه 104

مذاهب 50

مذمت افکار و اخلاق یهودیان 11

مذمت برخی از انسان ها 14

مذمت وسوسه 44

مراء 45

مراتب امر به معروف و نهی ازمنکر 46

مراتب اهل توحید 32

مراتب ایمان 37

مراتب تقوا 90

مراتب خوف از خدا 32

مراتب رحمت 95

مراتب غیبت 45

مراتب معرفت اسماء الهی 23

مراتب نفس از دیدگاه ملاصدرا 22

مراتب و آثار امر به معروف 25

مراجعه به کتاب 123

مراجعه مردم 5

مراحل ایمان 69

مراحل تربیت نفس 21

مراحل تربیت و اصلاح نفس 85

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 650

مراحل توبه 87

مراحل سقوط و صعود نفس 93

مراحل سیر نفس 85

مراحل شکر 22

مراحل عبادات عارفان 36

مراحل قیامت 32

مراحل نفس 22

مراحل نماز باطنی 40

مراحل هفت گانه نفس 36

مراسم برائت از مشرکان 105

مری و معلم اخلاق و ادب 91

مریجان واقعی انسان 85

مرجعی برای آثار تحقیقی 21

مرحله عبودیت تا ربوبیت 36

مرحله مادی و معنوی 4

مردان الهی 49

مرز بین توحید و شرك 32

مرز روشنائی 121، 122

مرزداران 30

مرغ نوا خوان 73

مرکز اسناد انقلاب اسلامی 126

مرگ 22، 32

مرگ با هدایت و طاعت 31

مرگ بدون توشه آخرت 26

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 651

مرگ در آیات و روایات 21، 31

مرگ عاشقان 76

مرگ قلب 82

مرگ و حیات 61

مرگ و عوالم پس از آن 47، 48

مرگ و فرصت ها 89

مروارید وجود 67

مزرعه های سبز 67

مزه عرفانی حج 103

مژده امام هادی (ع) به نرجس خاتون 64

مژده خداوند به خدیجه (س) 66

مس 28

مسئولیت انسان در برابر نعمت ها 95

مسئولیت عظیم سرپرستی خانواده 111

مسئولیت عظیم مریان 110

مسئولیت ها و فعالیت های ایشان 126

مسئولیت های گوش انسان 84

مسئولیت والدین 89

مسائل اخروی 16

مسائل اخلاقی 19

مسائل اخلاقی و اجتماعی 9

مسائل حساس تربیتی و اخلاقی 3

مسائل حساس سیاسی و اجتماعی 3

مسائل دینی 18

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 652

مسائل گوناگون زندگی بشر 2

مسائل متنوع دینی 9

مسأله آفرینش 57

مسأله امامت 18

مسأله توحید 18

مساوی بودن صحابه پیامبر (ص) با سایر مردم 23

مسائل اقتصادی در زندگی مشترك 20

مستجاب نشدن برخی از دعاها 78

مستکبرین

مسجد سید اصفهان 80

مسخره گری مؤمنان 7

مصرفین 96

مسلم بن عوسجه 59

مسلمان شدن تعدادی مسیحی توسط استاد 126

مسلمان شدن نرجس خاتون در عالم خواب 64

مسلمانان 10، 12، 101

مسیحیت 49

مسیحیان 19، 12، 74

مسیر انسانی و هدایت 7

مسیر ولایت اهل بیت (ع) 6

مشخصات ذکر حقیقی 38

مشرکین 12

مشعر 103

مشقت بیهوده و بی قاعده 26

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 653

مشکلات اجتماعی و اقتصادی 57

مشکلات زندگی 109

مشکلات سیاسی 57

مشکلات و موانع ازدواج 111

مشورت با دیگران 102

مشورت و برکات آن 45

مصائب دنیا 28

مصائب و رنج های انبیاء الهی 25

مصادیق اهل بیت (ع) 53

مصادیق وجود عینی قرآن 58

مصادیق «کلمه» در قرآن 37

مصادیق بارز خلفای الهی 8

مصادیق رذایل اخلاقی 28

مصادیق مکارم اخلاق 28، 29

مصادیق نعمت های مادی خداوند 34

مصباح الشریعه

مصباح الشریعه 45، 46، 47، 74، 75، 76، 77، 78

مصباح المنیر 1

مصدق شرك 32

مصدق مغضوب عليهم 6

مصدق و مفهوم اهل بیت 53

مصدق واقعی صراط مستقیم 6

مصعب بن عمیر 71

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 654

مضامین آیات و روایات 6

مضامین دعای صحیفه سجادیه 21

مضرات مال حرام 37

مطابقت قرآن با عقل 81

مطالب علمی روز 52

مطالب عمیق عرفانی و اخلاقی 36

مطالبی علمی 31

مطالعه 21

مطالعه کتاب 123

مطالعه مستمر کتاب های مفید و اخلاقی 124

مظاهر طبیعی 12، 14

مظلوم و ظالم 27

مظلومیت کریم ترین انسان 54

مظهر ولایت غیرالهی 18

معاد 19، 68

معارف 6

معارف اخلاقی 35

معارف اسلامی 69

معارف مهم اخلاقی 13

معارف ناب اهل بیت (ع) 36

معارف و اخلاق 108

معارف و فضایل اهل بیت (ع) 53

معاشرت 110

معاشرت با اهل فساد 71

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 655

معاشرت کردن با افراد صالح و مؤمن 77

معاشرت کریمانه و صحیح با مردم 56

معاملات 49

معامله کردن با خدا توسط اموال 77

معانی آیات 1

معانی اسماء و صفات الهی 24

معانی عرش و کرسی 23

معانی عمیق 3

معانی نفس و حقیقت آن 22

معبود مهربان 70

معبود واقعی 48

معتدین و مفسدین 96

معجزات 64

معجزات ائمه (ع) 48

معجزات پیامبران الهی 19

معجزات حضرت موسی (ع) 10

معجزات حضرت موسی (ع) در قرآن 82

معجزات فاطمه (س) 66

معجزات و امتیازات پیامبران الهی 46

معجزات و کرامات هنگام تولد امام زمان 64

معدن شناسی 115

معراج 22

معرفت 21، 62، 84

معرفت بالای یاران امام حسین (ع) 84

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 656

معرفت به ساحت ائمه (ع) 62

معرفت دینی 84

معرفت نسبت به خداوند 38

معرفت هدیه بزرگ الهی به بشر 84

معرفت و تسلیم در برابر خداوند 90

معرفت و جهل به مقام ولایت 84

معرفت یافتن نسبت به معبود 79

معرفی علی بن ابی طالب (ع) 56

معشوق حقیقی 120

معشوق واقعی 108

معنای امید عرفا به خداوند 36

معنای دین 37

معنای ذکر 37

معنای رحمن و رحیم 40

معنای غفلت در قرآن و روایات 37

معنای معرفت 47

معنای هدایت به صراط مستقیم الهی 40

معنای اتمام حجّت کردن خداوند بر بشر 22

معنای اسراف 32

معنای توبه نصوح 30

معنای حکمت و آثار و برکات آن 18

معنای شریعت و طریقت 24

معنای شکر 22

معنای عزت واقعی 28

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 657

معنای کفر و فسوق 21

معنای لذت حقیقی و کاذب 52

معنای هدایت حق تعالی و ایمان به او 8

معنویت ائمه اطهار (ع) 53

معیار عزیز الوجود بودن 101

معیار مسلمان بودن اشخاص 101

- معیار های حق در قیامت 46
- معیار صغیر بودن گناهان 26
- معیار علم خداشناسی و توحید 82
- معیارهای شرعی 31
- معیارهای عشق حقیقی 93
- مغرضین به دین اسلام 20
- مفاتیح الجنان 4
- مفاد اخلاقی 6
- مفاد سوره یوسف (ع) 92
- مفاهیم حقیقی توحید 37
- مفاهیم اخلاقی، تربیتی و عرفانی صحیفه سجاده 21
- مفردات راغب 1
- مفسران شیعه و اهل سنت 7
- مفهوم بسم الله 40
- مفهوم حج 51
- مفهوم خوف عرفا از خداوند و نافرمانی او 36
- مفهوم دعا 35

مفهوم روزی ظاهری و باطنی در سوره یوسف (ع) 92

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 658

مفهوم عشق و محبت در عرفان اسلامی 36

مفهوم میزان در قیامت 31

مفهوم نیت و اهمیت آن در عبادت 38

مفهوم و مصداق حمد کامل در قرآن و روایات 107

مفهوم و مصداق دشمن 84

مقام امام حسین (ع) 60

مقام امام زین العابدین (ع) 61

مقام امام علی علیه السلام 63

مقام انسان 63

مقام انسان در عبادت 24

مقام تائبان 32

مقام ترس از خدا 32

مقام حضرت ابوالفضل العباس (ع) از زبان امام حسین 63

مقام حضرت ابراهیم 13

مقام حضرت خدیجه (ع) 66

مقام حضرت زینب (س) 65

مقام حضرت فاطمه (ع) 58

مقام حقیقی انسان 21

مقام حمد و ابزار آن 21

مقام خلافت الهی انسان 21

مقام خیلغه الهی یوسف (ع) 92

مقام رضا در آیات و روایات و عرفا 30

مقام رفیع فاطمه (س) در قیامت 58

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 659

مقام رفیع پیامبر (ص) در دنیا و آخرت 23

مقام زن در منطق وحی 111

مقام سکوت 48

مقام شخص زائر 104

مقام عابدان حقیقی 13

مقام عبودیت عرفا و اولیای الهی 79

مقام عشق 122

مقام قمر بنی هاشم علیه السلام 63

مقام مخلصان 47

مقام معنوی حضرت ابوالفضل العباس (ع) 63

مقام نبوت حضرت سلیمان 12

مقام نبوت حضرت محمد (ص) 23

مقام و جایگاه مرزداران 30

مقام و منزلت حضرت ابراهیم و اسماعیل 13

مقام و منزلت حضرت محمد (ص) 23

مقام والای معنوی حضرت علی (ع) 87

مقامات اولیای الهی 78

مقامات علمی و معنوی 124

مقامی ملکوتی و عرشی 107

مقایسه روح با بدن 91

مقسطین 96

مکاتب عرفانی 36

مکارم اخلاق 28

مکاشفه امام حسین (ع) 59

مکتب غنی تربیتی حضرت سیدالشهداء 86

مکر و حيله 28

مکه 66

ملائکه 38

ملائکه حُجُب 23

ملائکه 15

ملاعبدالرزاق فياض لاهيجی 22

ملاقات برادران مؤمن 29

ملاهادی سبزواری 22

ملّت ابراهيم 13

ملك 24

ملك الموت 76، 113

ممالك اسلامی 125

ممنوع الخروج 126

ممنوع المنبر 126

ممنوع بودن اعتراف به گناه در نزد مردم 26

منابع اصیل معرفت 84

منابع تاریخی 72

منابع روایی 72

منابع روایی شیعه و اهل سنت 53

منابع علمی 1

منابع نور و الکترونیسته 34

مناجات 119

مناجات امام چهارم شیعیان 3

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 661

مناجات با خداوند متعال 122

مناجات با معبود 26

مناجات تائبین 118

مناجات چهل شبانه روزی در کوه طور 10

مناجات خائفین 118

مناجات ذاکرین 118

مناجات راجین 118

مناجات راغبین 118

مناجات زاهدین 118

مناجات شاکرین 118

مناجات شاکین 118

مناجات عارفان 118، 121

مناجات عارفین 118

مناجات عاشق و معشوق 32

مناجات متوسلین 118

مناجات محبین 118

مناجات مریدین 118

مناجات مطیعین 118

مناجات معتصمین 118

مناجات مفتقرین 118

مناجات های پانزده گانه از امام زین العابدین (ع) 118

مناجات های مأثور از ائمه معصومین (ع) 118

مناجات های امام زین العابدین (ع) 3

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 662

مناجات های امام سجّاد (ع) 21

مناجات هایی با خداوند متعال 121

مناجات نامه 3

منازل ایمان 85

منازل قبر و برزخ در آیات و روایات 21

منازل و مراحل عرفان و شناخت نفس 85

مناسبت ها 4

مناسک حج 42، 102

مناسک حج و جنبه های معنوی آن 104

منافع بی شمار نعمت ها 34

منافع تقوا 47

منافع دنیوی و اخروی سکوت 43

منافع وجود انسان 34

منافقان 7

مناقب خاندان پیامبر (ص) 53

منبرها و صدای گرم استاد 126

منبع بسیار مهم 34

منبع فیض لایتناهی الهی 62

منبع کرم 54

منبع لطف 4

منت گذاشتن بر دیگران 32

منت نداشتن فاجر و کافر بر مؤمن 29

منتخب جدید مفاتیح الجنان 5

المنجد 1

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 663

منزلت امام علی (ع) در نزد پیامبر اسلام (ص) 63

منزلت اهل بیت (ع) 54

منزلگاه خداوند 92

منسوب به حضرت امام جعفر صادق (ع) 36

منشأ پیدایش بدیینی ها به دین و مذهب 115

منکران 7

منکران و معاندان 81

منی 103

منی و مشعر 105

منیزیم 28

مهرخداوند 67

مهرورزی ابراهیم (ع) 108

مهرورزی اهل بیت (ع) 108

مهرورزی به جانواران 108

مهرورزی حضرت عیسی (ع) 108

مهرورزی حق تعالی نسبت به بندگان 108

مهرورزی خداوند به بهشتیان 108

مهرورزی در سیره انبیاء و ائمه (ع) 108

مهرورزی درآموزه های قرآن و سنت 108

مهرورزی موسی (ع) 108

مهرورزی و دلسوزی نسبت به یکدیگر 25

مهلت دادن به بدهکار 18

مهلت دادن به شخص بدهکار 30

مهم ترین گناه 71

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 664

مهم ترین عوامل مانع نماز 106

مهیمن 24

مواد معدنی 28

موارد استحقاق مدح و ذم 45

مواقف الاشهاد 22

مواقف برزخ و ظللمات آن 22

مواقف کریمه 102

موانع استجاب دعا 72

موانع اقامه نماز 40

موانع اقامه نماز از دیدگاه آیات قرآن 106

موانع صعود نفس از دیدگاه قرآن و روایات 93

موانع نماز 106

موانع و آسیب های تربیت دینی 109

موانع و راهکارهای رسیدن به معرفت صحیح 84

مواهب طبیعی 15

موجبات ثواب و عقاب 26

موجبات رحمت الاهی 95

موجودات خاك 24

موجودات عالم 21

موجودات عالم طبیعت 4

موجودات هستی 4

موجودیت تمام موجودات 4

مودت اهل بیت (ع) 23

موسی (ع) و نماز 106

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 665

موضوع گذاری 21

موضوعات مورد نیاز 49

موعظه 124

موعظه ها و توصیه های اخلاقی 48

موعظه های اخلاقی و تربیتی 9

موعظه هایی از بزرگان دین 78

موعظه های مؤلف 67

موقعیت امام حسین (ع) در قیامت 60

موقعیت زن در تاریخ بشر و اسلام 111

موقعیت والای انبیاء و اولیای الهی 19

مونس جان 119

میقات 42، 103، 105

میل به توبه در انسان 70

میدان پرواز انسان 85

میزان 32

میزان بودن قرآن 31

میزان پرده پوشی خداوند از گناهان بشر 31

میقات 104

میکائیل 23

میوه ها 28

میوه ها و سبزیجات 7

نا امیدی 84

ناسپاسی از نعمت های الهی 88

نافرمانی خداوند متعال 113

نامه اعمال در قرآن 22

نامه علی (ع) به حارث همدانی 55

نامه ها 2

نامه ها وخطبه ها 2

نامه های آن امام علی (ع) به فرمانداران 57

نامه های دادستان انقلاب 126

نامه های رزمندگان اسلام 126

نبیات 87

نبوت 27، 34، 37

نبوت پیامبر اکرم (ع) 12

نپرداختن به امور بیهوده و غبارانگیز 124

نتایج اخلاقی و معنوی 72

نتیجه اعمال 73

نتیجه اعمال انسان 38

نتیجه عمل با تکلف 43

نثر ساده و روان 33

نجات از اعدام به سبب حسنات اخلاقی 72

نجات از حيله های شیطان 83

نجات از دوزخ 101

نجات انسان 83، 86

نجات بشر 109

نجات دنیا و آخرت 64

نجوم 115

نحوه معاشرت با زنان 20

نخستین روزهای شروع جنگ 126

نراندن سائل و فرد نیازمند 77

نرجس خاتون 64

نرم خوی 28

نرم شدن قلب برای خداوند 75

نزدیک بودن یهودیان به خداوند 11

نزول انواع عذاب 10

نزول کتاب 11

نژاد پرستی 68

نژادپرستی یهودیان 11

نسبت بین حضرت فاطمه (س) و قرآن 58

نسبت بین عدل و ایمان 86

نسبت بین اندیشه و عبادت 83

نسبت بین تفکر و معارف دینی 83

نسبت بین تفکر و منزلت انسان 83

نسبت بین حقیقت محمدی و انسان کامل 22

نسبت بین عاشق و معشوق 91

نسبت بین عبادت و معرفت 84

نسبت دنیا با آخرت 43

نسل جوان 2

نسیم رحمت 69

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 667

نشان دوستی 69

نشانه اهل تقوا در کلام علی (ع) 55

نشانه معرفت و عشق حقیقی 91

نشانه های امامت امام زمان (ع) 64

نشانه های نفاق در آیات و روایات 44

نشانه های انسان های باتقوا 109

نشانه های اهل ریار 78

نشانه های اولیای الهی 108

نشانه های خلیفه الهی 92

نشانه های دنیاپرستان 109

نشانه های صابران 29

نشانه های دینداران واقعی در کلام امیرالمومنین علی (ع) 86

نشانه های کمال عقل 80

نشانه های مؤمن 106

نصاری 12، 13

نصیحت پیامبر اکرم (ص) به ابوذر 99

نصیحت شیطان به نوح 72

نصیحت و خیرخواهی 25، 102

نظارت بر اعمال بندگان 26

نظام تربیت در اسلام 109

نظام خانواده در اسلام 111

نظرات علی (ع) در مورد عقل 57

نظرکردن به کعبه 102

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 668

نظریات امام علی (ع) در توصیف آسمانیان و زمینیان 59

نظریات بزرگان دین در مورد حساس بودن مسأله فتوا 78

نظریه دانشمندان درباره خلقت و آفرینش 21

نظریه لاپلاس در مورد جهان و منشأ آن 57

نظم موجود در عالم 19

نظم و شعر 119

نعمت اعصاب 38

نعمت باران 38

نعمت بدن و سلامت آن 15

نعمت برادری و اخوت 45

نعمت جوانی 99

نعمت حیات برای انسان 38

نعمت خداوند 31

نعمت خواب 38

نعمت خورشید 38

نعمت دستگاہ گردش خون 38

نعمت زمین 38

نعمت عقل 100

نعمت قرآن 100

نعمت مهم 29

نعمت ها 8، 38

نعمت ها و مسئولیت انسان 70

نعمت های معنوی و بزرگ خداوند 100

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 669

نعمت های بهشتی 7، 30

نعمت های خداوند 32

نعمت های مادی و معنوی خداوند 34

نعمت های مهم خداوند 28

نعمت هوا 38

نفاق 38، 49

نفحات الهی در نفس و آثار آن 85

نفع صور 22، 32

نفرین و دعای پدر 72

نفس 85

نفس اماره 36، 70

نفس اماره انسان 113

نفس راضیه 36

نفس سرکش 70

نفس عاقله 36

نفس لوامه 36

نفس مرضیه 36

نفس مطمئنه 36

نفس ناطقه 36

نفس و مراتب آن 37

نفوذ قدرت های استعماری 125

نفی شرك و مثل برای خداوند 7

نقد افکار و رفتار یهودیان 11

نقد عالمانه 123

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 670

نقش ایمان و تقوا 86

نقش باور در عمل 93

نقش بصیرت در اندیشه انسان 83

نقش پدر و مادر در تربیت فرزند 111

- نقش پدر و مادر در تربیت دینی فرزندان 29
- نقش تفکر و شخصیت و تأثیر آن در رفتار انسان 82
- نقش توبه در پاکی نفس 86
- نقش ثروت خدیجه 66
- نقش حضرت زینب (س) در رساندن پیام واقعه عاشورا 65
- نقش حواس ظاهری و باطنی انسان در رشد و کمال 82
- نقش خانواده در دین 23
- نقش عقل و نبوت در هدایت انسان ها 21
- نقش عنصر زمان در انسان سازی 87
- نقش فعال و موثر استاد در شکل گیری انقلاب اسلامی 126
- نقش معصومین و اولیای الهی در عالم هستی 93
- نقش موثر آیت الله برهان 126
- نقش نماز در رساندن انسان به رحمت حق تعالی 107
- نقش ویژه ایستاد در ایجاد نشاط معنوی 126
- نقش يك مربي كامل 68
- نکات اخلاقی 13
- نکات جالب و بدیع 6

نکاتی اخلاقی و تربیتی از داستان حضرت سلیمان 12

نکته ها و ظرافت های تبلیغ 124

نکوهش دنیا و اوصاف آن 43

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 671

نکوهش زمامداران اموی و عباسی 125

نکوهش غرور و آثار آن 44

نگارش آسان 5

نگارش ساده و روان 1

نگاه امام زین العابدین (ع) به حیات و مرگ 61

نگاه حق و باطل در قرآن 82

نگاه در آینه 104

نگاه رحمت 73

نگاه رحیمانه خداوند به مؤمنان 88

نگاه کردن به هلال 31

نگاه های حرام و غیرضروری 77

نگرشی نو به اخلاق نظری 94

نگهداری کتاب 123

نماز 9، 49، 68، 70، 113

نماز از دیدگاه پیامبران 48

نماز از دیدگاه عارفان و سالکان 40

نماز الهی و شیطانی 107

نماز به عنوان برترین عبادت 92

نماز تنها راه رسیدن به حقیقت 75

نماز جمعه 32

نماز در آئینه حیات انبیاء و امتها 106

نماز در ماه مبارک رمضان 31

نماز در مسجد نبی 51

نماز دریای بیکران معرفت 106

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 672

نماز شیطانی 107

نماز طواف 51

نماز فطر 32

نماز مطلوب الهی 107

نماز و زکات 22

نماز و مسجد 108

نمازهای پیامبران الهی 75

نمایه اعلام و القاب 80

نمونه هایی از اخلاق امام حسن (ع) در تواضع 90

نمونه هایی از عقل عقيله بنی هاشم 81

نمونه هایی از نظم عقلی در عالم 81

نمونه‌هایی برجسته از اخلاق امیر مومنان 55

نهادهای فرهنگی 124

نهج البلاغه 2، 21، 23، 31، 57، 58

نهج البلاغه امام علی (ع) 36

نهراسیدن از مرگ 78

نخضت اسلامی 126

نوح (ع) و نماز 106

نور 96

نور الهی در ضمیر انسان ها 82

نور باطن 29

نور مؤمن 26

نور معرفت الهی در مقابل عمل 93

نور هدایت الهی 75

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 673

نور یقین 36

نوشتن اعمال خیر و شر توسط فرشتگان 26

نوع بینش اولیای الهی و عرفا 79

نوع لباس 39

نیاز علمی و عملی جامعه 2

نیازها و پرسش های دینی 115

نیت 103

نیت امیرالمؤمنین 56

نیت روزه 41

نیت های پلید 71

نیز نقش عقل در سعادت و شقاوت انسان 81

نیکوکاری نسبت به بندگان خدا 79

نیکی با دیگران 94

نیم قرن مجاهدت علمی و تبلیغی 80

نیاز انسان به خدا 81

نیایش در بامداد و شامگاه 25

نیت احرام و تلبیه (لیک گفتن) 104

نیت خالص در سفر حج 104

نیت سفرخانه خدا 102

نیروهای طبیعت 63

نیکی به والدین از دیدگاه قرآن و روایات 29

نیکی کردن 17

هارون و بعلول 72

هبوط آدم و حوا به زمین مادی 8

هجرت 49

هجرت در قرآن و سنت 23

هجرت و جهاد 95

هجرت و جهاد در راه خدا 16

هجوم اندوه و نگرانی از گناه 29

هدایت 18، 49

هدایت انسان 11، 68

هدایت و ضلالت موجودات 38

هدایای دهگانه برای ملك الموت 89

هدایت الهی 8

هدایت انبیاء 23

هدایت انسان های صالح به وسیله خواب ها 92

هدایت تکوینی موجودات 21

هدایت در مسیر حرکت 6

هدف اخروی 28

هدف از ارسال رسل و انزال کتب 27

هدف از بعثت انبیاء تربیت انسان ها 85

هدف بعثت انبیاء 34

هدف خداوند از خلقت 87

هزار شعر در شخصیت ملکوتی حضرت سیدالشهداء (ع) 117

هزینه بهشتی شدن 98

هزینه پاك ماندن 98

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 674

هزینه زندگی زن پس از مرگ شوهر 17

هزینه سفر 102

هزینه کردن درست عمر 88

هزینه نشدن مال و وقت در راه معصیت خداوند 88

هشت طلبکار جدی 113

هشدارهای قرآن کریم به معاندان و کافران 7

هفهاف بن مهند راسپی 59

هلاک کردن حرص و حسد 74

هلاکت و سعادت 22

هم نشینی با اهل بیت (ع) 110

هم نشینی با بندگان صالح 110

هم نشینی با پیامبران 110

هم نشینی با قرآن 110

همه‌نگی علم و دین 112

همه‌نگی قرآن با ابعاد وجود انسان 31

همه‌نگی قرآن کریم با عقل انسان 81

همای رحمت 73

همت والای عاشق برای درك حضور معشوق حقیقی 121

همدمان پاك 108

همراه روحانیان انقلابی 126

همراهی همیشگی فاطمه (س) با حضرت علی (ع) 58

همسر گرامی پیامبر اسلام (ع) 66

همسفران 102

همنشینان پاك و ناپاك 110

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 675

هندسه وجودی انسان 63

هنر و قریحه ای خدادادی 124

هوا 28، 68

هواپرستی 74

هوای سالم 34

هوای نفس 30، 85

هویت انسانی 85

هیئت 115

وابستگی شدید امام علی (ع) به وجود فاطمه (س) 58

واجب اخلاقی دانستن توبه 70

واجب فوری 70

واجبات 49

واحد 24

وداشتن دیگران به گناه و انحراف 28

واقعه عاشورا 65

واقعه کربلا 59، 117

واگذار کردن امور تنها به خداوند 74

والا تر و بالاتر از سایر انسان ها 56

وجوب پرداخت مهریه به زن 17

وجوب تحصیل علم و یقین 11

وجوب حج 51

وجوب دفاع از کیان اسلامی 16

وجوب نبرد با دشمنان محارب 16

وجوب هزینه کردن مال در راه جهاد 16

وجود انسان 37

وجود انسان دوّمین جلوه رحمت الاهی 95

وجود تمام عالمیان 4

وجود حضرت فاطمه (س) 58

وجود قانون در زندگی انسانها 86

وجودی پاک 58

وحدانیت و صمدیت الهی 40

وحدت 49

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 676

وداع امام سجاد (ع) با ماه مبارک 31

ورزش 49

ورع 43

ورع و پاکدامنی 48

ورود به منی 104

ورود به نشئه قیامت 89

وسعت رزق در پیری 29

وسعت علم خداوند 11

وسوسه های شیطان 44

وسیله 32

وصال دلبر و دلدار 121

وصیای اهل بیت (ع) 67

وصف عاشقان خداوند 31

وصیتی زیبا و جالب 72

وصیت امام حسن مجتبی (ع) 82

وصیت امام حسین (ع) 113

وصیت در اسلام 15

وصیت کردن قبل از سفر مکه 102

وضع عمومی جهان در قبل از اسلام 125

وضع گناهکاران در دنیا و آخرت 32

وضعیت اسفبار منافقان در قیامت 7

وضعیت اهل جهنم و اهل بهشت در قیامت 89

وظائف اخلاقی و اجتماعی مسلمانان 125

وظائف متقابل حاکمان و مردم 57

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 677

وظایف انسان در انجام واجبات 42

وظایف ما در برابر فراگیری قرآن 40

وظایف انسان ها در دنیا 113

وظایف خطیر اهل منبر 124

وظایف فرشتگان الهی 23

وظایف مسلمانان در قبال قرآن 31

وظیفه زن پس از مرگ شوهر 17

وظیفه شناسی 52

وعده خداوند به حضرت موسی (ع) 10

وعده ها و وعیدهای خداوند 92

وعده و وعیدهای خداوند در قرآن 29

وفات ابوذر در تبعیدگاه رنده 99

وفای به عهد 15، 86

وقوف در عرفات 51، 105

وقوف در عرفات و مشعرالحرام 104

وقوف در عرفات و معنای آن 32

وقوف در عرفات و منی 42

وقوف در منی 51

ولادت حضرت امام زمان علیه السلام 64

ولادت و دوران کودکی استاد 126

ولایت و رهبری 112

ولایت و رهبری در اسلام 112

ولایت اهل بیت (ع) 74

وهب بن وهب 59

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 678

ویرایش ادبی متن فارسی و عربی 21

ویژگی پیروان اهل بیت 53

ویژگی فرهنگ‌های اسلام 86

ویژگی های امام حسین (ع) 60

ویژگی های برجسته 35

ویژگی های حضرت زینب (س) 65

ویژگی های دین اسلام 37

ویژگی های کتاب آسمانی از نگاه عرفا 40

ویژگی های لقمان 68

ویژگی روزه 87

ویژگی های ایمان کامل 28

ویژگی های حیاتی آب 28

ویژگی های روح انسان 91

ویژگی های شب قدر 31

ویژگی های شیاطین 8

ویژگی های شیطان 28

ویژگی های صحابه 24

ویژگی های عدد چهل 10

ویژگی های عشق پاک و عشق ناپاک 91

ویژگی های فرشتگان 23

ویژگی های فطرت انسان 90

ویژگی های مؤمنین در کلام امیرالمؤمنین علی (ع) 82

ویژگی های نفس اماره و مطمئنه 85

ویژگی های یهودیان 12

یاد کردن نعمت های الهی 73

یافته های علمی بشر 38

یافته های علمی دانشمندان 68

یزید بن ثبیط عبقرسی 59

یقین 49

یقین مستحکم 70

یقین و مراتب آن 47

یوسف (ع) 98

یونس (ع) و نماز 106

یاد پدر و مادر 29

یاد خدا 108

یاد خدا درقرآن 26

یاد مرگ 31

یاد همیشگی خداوند 92

یاران 4

یاری ستمگران 26

یاری کردن به افراد کم توان 102

یاری کردن به مظلوم 29

یاری مظلوم و دشمنی ظالم 27

یحیی (ع) و ترس او از خداوند 74

ید 28

یعقوب 13

یقین به آخرت 8

یقین و نشانه های اهل یقین 28

کتاب شناسی آثار استاد انصاریان، ص: 679

یهود 13

یهودیان 9، 12، 19

یهودیان اطراف مدینه 9

یهودیان عصر پیامبر اسلام (ص) 9

یوسف 92

یوسف (ع) نماینده دیدگاه حق در قرآن 82

